

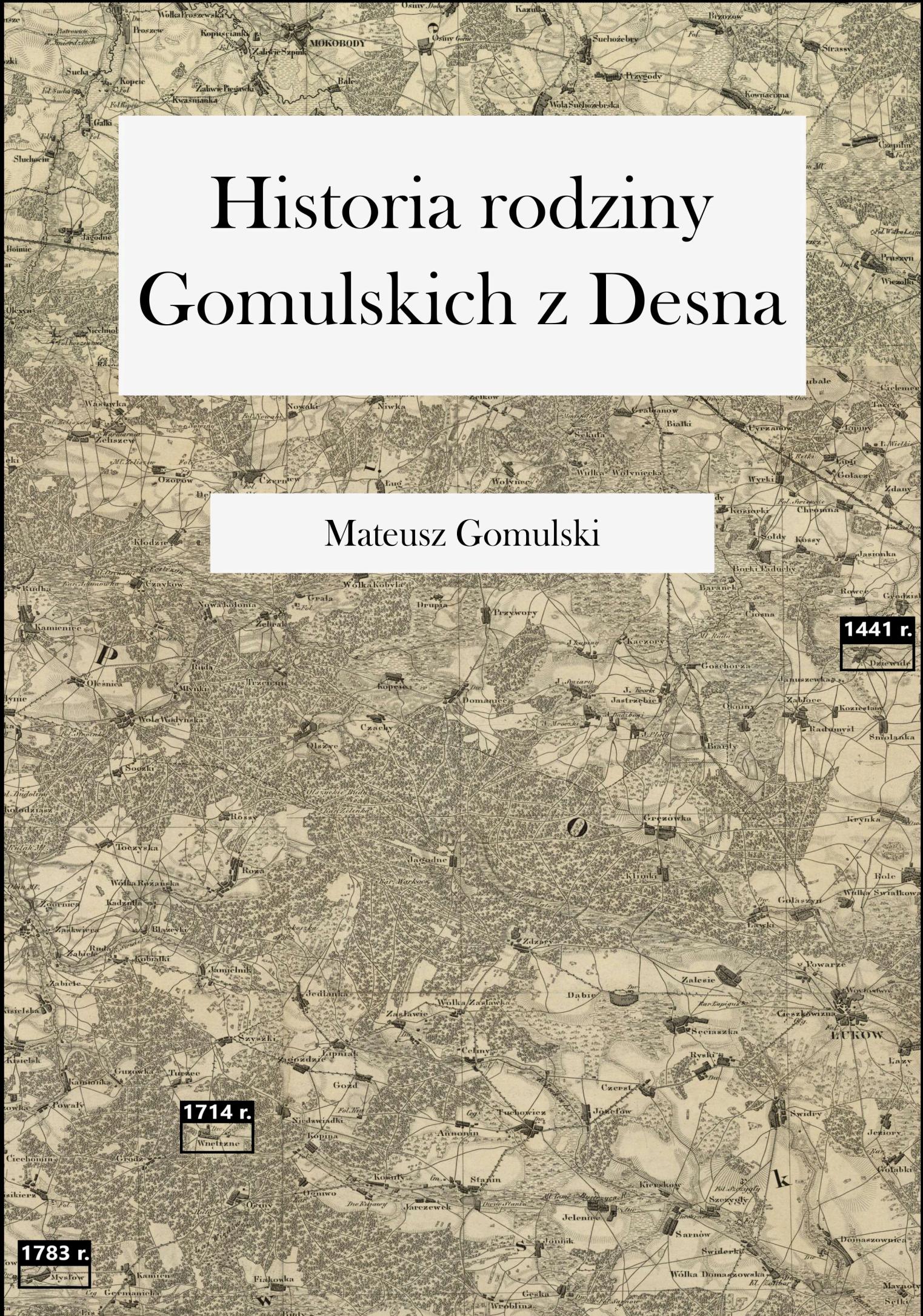
Historia rodziny Gomulskich z Desna

Mateusz Gomulski

1441 r.

1714 r.

1783 r.

Mateusz Gomulski

Historia rodziny Gomulskich z Desna

Kwiecień 2025

Pamięci babci Jadzi i dziadka Staśka Gomulskich
Niech spoczywają w pokoju wiecznym
Amen †

Spis treści

Wstęp	7
Rozdział 1. Dziewulscy Gomułowie herbu Rawicz z Dziewul	9
1.1. Dziewule: 1441 r. - 1714 r.	11
Rozdział 2. Gomolakowie z Wnętrznego i Gomołowie z Mysłowa	25
2.1. Wnętrzne: 1714 r. - 1783 r.	27
2.2. Mysłów: 1783 r. - 1810 r.	39
Rozdział 3. Gumulscy z Rudzienka, Zamienia i Grzebowilka	47
3.1. Rudzienko: 1810 r. - 1820 r.	49
3.2. Zamienie: 1820 r. - 1839 r.	61
3.3. Grzebowilk: 1839 r. - 1853 r.	71
Rozdział 4. Gomulscy z Anieliny, Wólki Mińskiej, Mikanowa i Karoliny	79
4.1. Anielina: 1853 r. - 2025 r.	81
4.2. Wólka Mińska: 1861 r. - 2025 r.	100
4.3. Mikanów: 1882 r. - 1894 r.	121
4.4. Karolina: 1896 r. - 2025 r.	123
Rozdział 5. Gomulscy z Desna	125
5.1. Desno: 1894 r. - 2025 r.	127
Zakończenie	129
Bibliografia	131
Załączniki	135
I. Poziemscy spod Węgrowa	135
II. Tkaczykowie z Dębego	135
III. Zawadzcy spod Mińska Mazowieckiego	135
IV. Piotrkowicze i Okrzejowie z Dębego	135

Wstęp

Historia rodziny Gomulskich z Desna

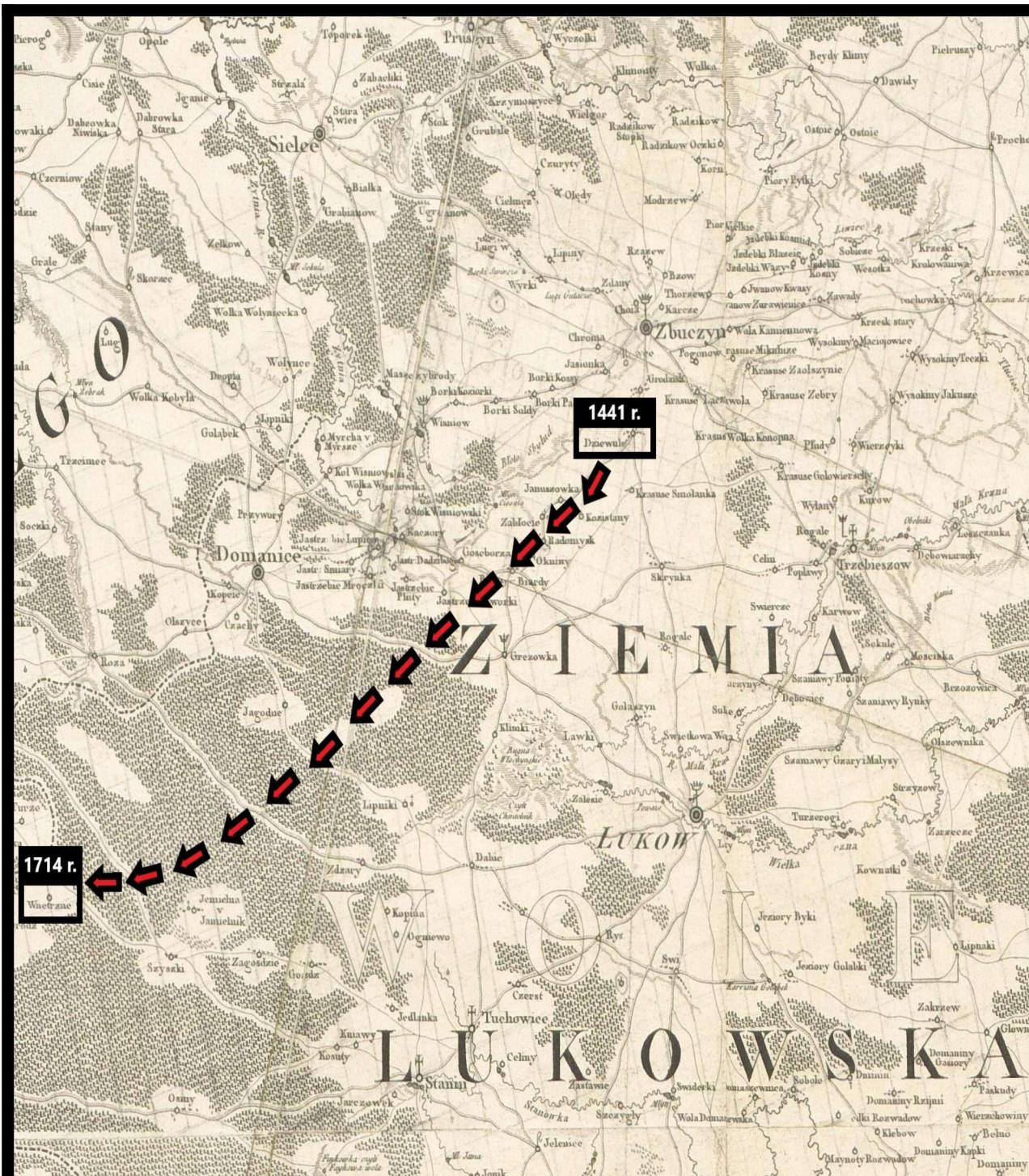

ROZDZIAŁ 1

Dziewulscy Gomułowie herbu Rawicz z Dziewul

Dziewule

Fragment mapy "Mapa Szczególna Województwa Lubelskiego" autorstwa Karola Perthéesa z 1785 roku.

Dziewule, ws i folw., pow. siedlecki, gm. i par. Zbuczyn. W 1827 r. było tu 48 dm. i 260 mk.; obecnie liczy 43 dm., 298 mk. i 1384 m. obszaru. Od r. 1880 jest tu przystanek dr. żel. warsz.-terespolskiej. Rozl. folw. wynosi m. 607 a mianowicie: grunta orne i ogrody m. 385, łak m. 80, pastwisk m. 11, lasu m. 66, nieużytki i place m. 65; bud. drewn. 10, pokłady torfu. Wieś Dz. osad 12, gruntu mor. 300.

A. Pal., Br. Ch.

1.1. Dziewule: 1441 r. - 1714 r.

Prapoczątki rodziny Gomulskich należy prawdopodobnie wiązać z ziemią łukowską, a konkretnie ze wsią szlachecką Dziewule, która była siedzibą rodu Dziewulskich herbu Rawicz. Wieś Dziewule leży nad rzeką Zbuczynką, oddalona jest o około 15 kilometrów na północ od Łukowa i około 20 kilometrów na południowy wschód od Siedlec. Najstarsza znana wzmianka o Dziewulach pochodzi z 1441 roku - wieś ta została wymieniona w spisanej w Łukowie umowie kupna-sprzedaży wsi Grodzisk oraz Sobiestan - wskazano tam, iż wsie, których dotyczyła transakcja, leżą pomiędzy: Zbuczynem, Jasionką i Dziewulami [6]. W połowie XVI wieku właścicielem folwarku Dziewule był Andrzej Dziewulski, wieś tę zamieszkiwali pracujący na folwarku chłopi oraz drobna szlachta zagrodowa wywodząca się z rodu Dziewulskich, o następujących przydomkach: Markowicz, Górnny, Dziecinka i Starczowicz [29] - szlachta, dla której w rejestrach poborowych jest wskazane, iż „nie posiada kmieci” oraz „sama orze” [3].

Ryc. 1.1.1: Rawicz - herb rodziny Dziewulskich z Dziewul zamieszczony w piątym tomie *Herbarza Polskiego* Adama Bonieckiego [4].

1.1. Dziewule: 1441 r. - 1714 r.

Dlaczego podane wyżej informacje są istotne z perspektywy historii rodziny Gomulskich? Gdyż na przełomie XVII wieku i XVIII wieku, w rejestrach pogłównego województwa lubelskiego [1] oraz w aktach stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej w Zbuczynie, we wsi Dziewule pojawiają się Dziewulscy o przydomkach: **Gomuła**, **Gomolik**, **Gomolak** oraz **Gomoła**, a jak pokażę w dalszej części niniejszej książki, to właśnie z tych przydomków prawdopodobnie w kolejnych pokoleniach wykształciło się nazwisko Gomulski. Wyżej wymienione przydomki etymologicznie można natomiast wywodzić od słów *gomuła* / *gomoła*, które w staropolszczyźnie oznaczały łysego byka jelenia tuż po zrzuceniu poroża¹ oraz okrągłą porcję białego sera.

3a. DISTRICTUS TERRAE LUCOVEINSIS anno 1531. Parochia Sbuczin. Dziewle (Dziewule), Andr. Dzewulski, lan. 1.
3b. DISTRICTUS LUCOVIENSIS. Regestrum nobilium et advocatorum a se solvencium, emetonibus carencium. (<i>Primae ratae dominica Laetare an. 1531.</i>) (WSI SZLACHTY ZAGRODOWEJ).
Parochia Sbuczin. Dziewle (Dziewule), Mathie Marcowicz, lan. 1. Jacobi Gorni, lan. 1/2. Jacobovyatha, lan. 1/2.
1580. Regestr wybierania poborów z miasteczek i wsi Kr. Jego Mci, jakie z ziemiańskich uchwał i sejmu warszawskiego w roku niniejszym uchwalone przez mię urodzonego Sebastiana Stojeńskiego, poborce województwa lubelskie- go roku panńskiego 1580.
Zbuczyn parochia. Dziewule Janusowka , p. Andrzej Dziewulski z swej części od 1 1/2 włók które sam orze gr. 26 d. 9 a to i od zagrody bez roli, p. Samuel Zdengicz z części także wiele gr. 26 d. 9. Summa fl. 1 gr. 23. Dziewule Stare , p. Maciej Markowicz z trzeciej części wsi od 3 włók i z trzeciej części czwartej włóki które sami orzą fl. 1 gr. 20, od 4 zagród na roli gr. 24, od 4 zagród bez ról gr. 16, p. Stanisław Ptasiak z części Jakubowiąt od 1 1/2 włók i szóstej części włóki jednej gr. 25, p. Krzysztof Andrzej Samuel z takiej drugiej czę- ści i od zagród bez ról. Summa fl. 3 gr. 25.

Ryc. 1.1.2: Wpisy dotyczące wsi Dziewule pochodzące z rejestrów poborowych województwa lubelskiego sporządzonych w 1531 roku oraz 1580 roku [23].

Tworzenie się przydomków wśród drobnej szlachty zagrodowej było powszechną praktyką w tamtych czasach, pojawiały się one ze względu na potrzebę rozróżnienia członków ro-

¹ Słowo *gomóła* / *gomuła* funkcjonuje do dzisiaj pod tym znaczeniem w żargonie myśliwskim.

dziny o tych samych imionach, pochodzących z tej samej miejscowości. W przypadku rodziny Dziewulskich herbu Rawicz zamieszkującej wieś Dziewule, już w XVI wieku, tak jak wcześniej wspominano, część rodziny zaczęła posługiwać się przydomkami Markowicz, Górnny, Dziecinka czy Starczowicz. W XVII wieku, w skutek dalszego intensywnego rozrostu rodziny Dziewulskich na terenie Dziewul, konieczne stało się wykształcenie nowych przydomków. Marek Woliński w swojej książce *Herbarz szlachty ziemi łukowskiej na Lubelszczyźnie. Tom III* wymienia następujące przydomki Dziewulskich herbu Rawicz: Dziecinka, Garbaciak, Garbaczyk, **Gomolak**, **Gomolik**, **Gomoła**, **Gomuła**, Górnny, Grabarczyk, Jakubowięta, Jaroszczyk, Jaroszy, Jedynak, Jędrzejowięta, Kosiorek, Kozieranek, Kwasek, Leszczyk, Maraszczyk, Markowicz, Maroszczyk, Mizerak, Piotrowicz, Piskiel, Ptasiak, Ptaszko-wicz, Pyskiel, Pyskowicz, Siestrzeniec, Starczowicz, Starczyk, Staroszczyk, Starzeł, Starzec, Synowczyk, Szymończyk, Tarczyniak, Turczyniak, Zdengicz [26]. Przydomki rodzin drobno-szlacheckich często stawały się w kolejnych pokoleniach ich nazwiskami, szczególnie gdy dana rodzina opuszczała miejscowością związaną ze swoim nazwiskiem w skutek utraty własności ziemi, ubożała i ze stanu szlacheckiego była degradowana do stanu chłopskiego. Ten proces został dobrze opisany przez Marka Wolińskiego, w przytaczanym już tu wcześniej herbarzu:

Niezależnie od opisanych przykładów przejście do nazwisk o charakterze przydomkowym dotyczyło drobnej szlachty, a presji w tym kierunku towarzyszyło ubożenie, aż do momentu krytycznego, którym była walka o zachowanie lub wyzbycie się „ostatniej” części posiadanej nieruchomości. Częstką tą była ziemia. „Ostatnia” częstka to ta, której dalszy podział kreuje już tylko grządkę, których uprawa pozbawia właściciela możliwości płacenia podatku, jednocześnie nie zaspokajając żadnej życiowej potrzeby. W takiej sytuacji potrzeby życiowe zmuszają nawet najbardziej szlachetnego właściciela do stania się najmitem, a szlacheckość pochodzenia zostaje zepchnięta w przeszłość. Teraźniejszość zostaje ze szlachectwa ogoloną.

(...)

Przekonujemy się z łatwością, że zmiana podmiotowego i społecznego położenia nie była niczym nadzwyczajnym w praktyce życia społeczności lokalnych. Wykluczona była sytuacja, w której zmiana takiego położenia byłaby związane z jakimś precedensem. Nie była więc to jakaś podróż w nieznane. Wiedziano, że istnieje taka możliwość, że jedynym może się poszczęścić, a drugich spotkać ruina. Istnienie Marchewków, całkowicie zubożałych Krasuskich, bez swego szlacheckiego przedstawiciela w XVIII wieku, w kręgu swych szlacheckich krewniaków, nie świadczy o jakiś radykalnych elementach wykluczenia i istnieniu murów klasowych. Po prostu, jak się wydaje, odmieniały się losy i bieg spraw życiowych wyglądał inaczej, ale przyjaźnie i więzi społeczne pozostały. Tylko jednostki, może co bardziej ambitne czy dumne, a może po prostu odważne, zaczynały wszystko od nowa gdzieś indziej.

Marek Woliński
Herbarz szlachty ziemi łukowskiej na Lubelszczyźnie. Tom III
 (str. 38-41, wyd. 1)

Dziewule Wras		
Pan Jan Zawiecki o siebie syna Mikołajki jego bratki dziewulski	4	
Pan Wojciech Gomułki o siebie Matronki dzierki	2	15
Ego mąż Pan Mariaż Szamarski zająca żubrem od siebie żonki swoje do siebie żona dzierki 2to 6 dzierki chłopca od siebie żona dzierki żony dzierki i dwarego daktuba matki y dzierki także żonka żony dzierki intoto dat	14	
Pan Krzysztof Dziewulski miserak od siebie matronki y fortki	2	15
Pan Przyymoz Dziewulski Gormy o siebie y żony Konopnicę y fortki iey	3	
Pan Wojciech Dziewulski Łęskowic od siebie matronki	4	15
Ego mąż Pan Jan Dziewulski Marzorci od siebie dzierki Mieranki chłopca 2to 5 tenże o poddanej Beberka żony y chłopca 2to 3	8	
Pan Mawrijusz Dziewulski dzierka dat od siebie żony syna dzierki 3		
Wich Śostki syna dzierki dat intoto. Poddany żony y fortki 4		
which Śostki syna dzierki dat intoto. Poddany żony y fortki 4		
Pan Landzimulki dzierka dat od siebie żony żony jego dzierki 5.		15
Dzierki Poddanyż żony iego intoto dat		
Pani Lazarza dzierulka Marcjanowa od siebie syna żony dzierulki 5.		15
Poddanyż żony iego dat ambo		
co w Poddanyż Grewalka iż żony iego y żony dzierulki 3.		
Pan Mikołaj Dziewulski Radkowicz od siebie żony syna Mikołaj Komornice		
Pan Szymon Dziewulski Starzyk dat od kiebie żony dzierulki 4.		
Pan Andrey Dziewulski Marasik dat od siebie żony dzierulki 5.		15
Pan Wojciech Dziewulski Rotwina dat od siebie żony synow 3-dziewulki 2.		15
Synowana - Pan Szymon Dziewulski Starzyk dat od siebie matronki dzierulki 5.		
Pan Szymon Dziewulski Starzyk dat od siebie matronki dzierulki 5.		
Pan Cibor Dziewulski dzierka od siebie matronki synow dwach iżnat żony iednego Parodała dzierulki dwach żony dzierulki 2.		15
Po obuż synem iżnat R. Kavackiego do godz 3 dat		
Pan Józef Dziewulski dzierka od siebie żony syna żony iego dat		
Pan Leventy Dziewulski od siebie matronki żony dat		
Pan Jan Dziewulski Kiriorek o siebie y matronki dat		
Pan Mikołaj Dziewulski o siebie synow 2-dziewulki gospodarze dat		
Pan Jan dzierulski Gomułka o siebie y żonki dzierki dat	6	15
Pan Wojciech Dziewulski Gomułka o siebie y matronki dat	2	15
Pan Przyymoz Dziewulski o siebie Matronki żony dat	2	15
Poddanyż żonek Pan Gomułka od siebie żony dat od godz 2	2	
Pan Maciej dzierulski dzierulski o siebie y żonki żony Gomułki 3		
Pan Jan dzierulski Garbaciak o siebie matronki żony dat	2	
Pan Jan Dziewulski synow 2to o siebie matronki żony dat	2	15
Pan Stanisław Wysłuskowski dat od siebie y matronki żony minima	1.	

Ryc. 1.1.3: Fragment rejestru pogłównego województwa lubelskiego dla wsi Dziewule z 1673 roku - na czerwono podkreślono wpisy dotyczące Jana Dziewulskiego Gomuła oraz Wojciech Dziewulskiego Gomuła [1].

Rejestr pogłównego województwa lubelskiego dla wsi Dziewule z 1673 roku (patrz: ryc. 1.1.3) spośród 23 szlachciców o nazwisku Dziewulski, dwóch określa dodatkowo przydomkiem **Gomuł**:

- Pan Jan Dziewulski **Gomuła** od siebie i małżonki, dziewczęta dał - razem: 2 | 15,
  - Pan Wojciech Dziewulski **Gomuła** od siebie i małżonki dał - razem: 1 | 15.

Villa Dziewulc		G. C. Tukolski	Dzieciolki 1000 m n.p.m. Zona de la Costa y Montaña
Szlachetni.			Pasobek y Dziewulc
			Lab. charcas y Dziewulc Pasobek y Dziewulc Komorowica
			Parcelska y Dziewulc
			Lab. San Boleslaw y Zona
			Lab. Szuchat y Dziewulc y Zona
			Casa San Maria y Szaradzka y Zona Costa y Selva
			y Chojnice.
			Pr. C. Tukolski Dziewulski charcas y Zona Costa
			Pr. K. Kujawski Dziewulski y Zona y Costa
			Pr. San Dziewulski y Zona y Costa
			Chociany Dziewulski Dziewulski y Zona y Selva
			Pr. San Dziewulski Dziewulski y Zona y Komorowica
			Pr. Szlegier y Dziewulski Lubiszowice y Zona
			La b. choszec y Zona
			Casa Pr. San Dziewulski marzialewic u tego y Zona y Dziewulc
			Lab. C. Tukolski y Zona Dziewulc y Komorowica
			Dziewulc Costa Stanczak y Zona
			Pr. Leweriany Dziewulski Stanislaw y Zona y Costa
			Lab. Szczepanowicz y Zona Pasobek y Dziewulc
			Pr. Jan Krasicki Dziewulski y Zona Dziewulc Pasobek
			y Zona

Ryc. 1.1.4: Fragment rejestru pogłównego województwa lubelskiego dla wsi Dziewule z 1674 roku - na czerwono podkreślono wpisy dotyczące Jana Dziewulskiego Gomolika, Wojciech Dziewulskiego Gomolika oraz Grzegorza Dziewulskiego Gomolika [1].

Rejestr z kolejnego roku (patrz: ryc. 1.1.4) wymienia trzy osoby o przydomku **Gomolik** - są to ponownie Jan i Wojciech, ale także Grzegorz, który, być możeomyłkowo, w poprzednim spisie znalazł się bez przydomku („Pan Grzegorz Dziewulski od siebie, małżonki, córki dał - razem; 2”):

- Pan Jan Dziewulski **Gomolik** z żoną: 1,
  - Pan Grzegorz Dziewulski **Gomolik** z żoną i córka: 2,
  - Pan Wojciech Dziewulski **Gomolik** z żoną: 1 | 15.

Rejestr z 1676 roku (patrz: ryc. 1.1.5) ponownie wymienia trzy osoby o przydomku **Gomolik**, są to Jan, Wojciech i Grzegorz, ale tym razem nie podaje ich nazwiska rodowego (pomimo, iż dla niektórych osób podane jest zarówno nazwisko rodowe, jak i przydomek np. „Jan Dziewulski Dziecinka”):

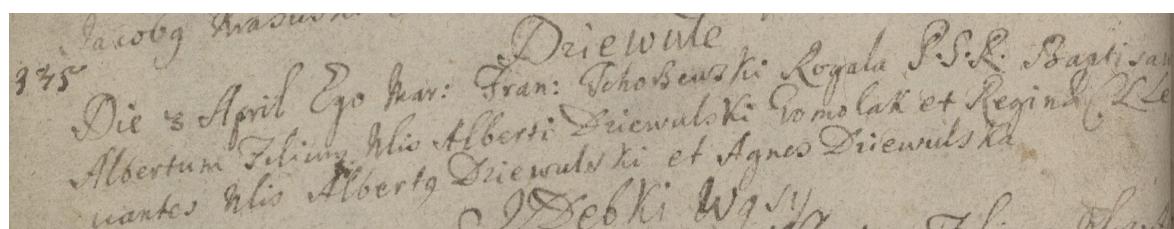
- Szlachetny Jan **Gomolik** z żoną: 3,
  - Szlachetny Grzegorz **Gomolik** z córką, sprzężajem robi: 2,
  - Szlachetny Wojciech **Gomolik** z żoną, komornic 2., które wyrabiają: 6.

<i>Wies Dziewule Stare. Szlachetny Wojciech Piotr.</i>		
Szla: witez z Lonq synow dwia	5.	
Szla: Wojciech Lefczyk z Lonq ten motylka robi	1.	15.
Szla: Seymonowa Starczykowa z Synem	3.	
Szla: Karimierz Dziewulski z Lonq Brat Parobek y Dziewulki	10.	
Szla: Jan Celinski z Lonq y Corsk	4.	
Szla: <u>Jan Gomolik z Lonq</u>	3.	
Szla: Grzegorz Gomolik z Corsk sprzezaiem robi	2.	
Szla: <u>Wojciech Gomolik z Lonq</u> komornic 2. ktore wyrabia	6.	
Szla: Stanislaw Wysokinski z Lonq rydem robi	1.	15.
Szla: Symon Starczyk z Lonq	3.	
Szla: Piotr Dziewulski s. Mikołaja syn y drugi syn y Dziewulka Gospodyni u P. Alexandra Markowicza y Parobek	4.	
Szla: Marcin Szaniawski z Panq y Corsk Parobek y Dziewulka	8.	
Szla: Andrzey Maraszczuk z Lonq motylka robi	1.	15.
Szla: Krzysztof Dziewulski z Lonq motylka robi	2.	
Szla: Maciey Dziewulski z Lonq motylka robi	2.	
Szlachetny Jan Synowczyk z Lonq sprzez robi	1.	15.
Szla: Grzegorowia Dziewulskia motylka robi	1.	15.
Szla: Seweryn Dziewulski z Lonq motylka robi	2.	
Szla: Jan Kosiorek z Lonq motylka robi	2.	
Szla: Mikołaj Zagroński z Lonq Siostra Parobek	3.	
Robotny Michał z Lonq	4.	
Robotny Wsotek z Lonq y Dziewulka	6.	
Robotny Piotr z Lonq motylka robi	4.	
Robotny Andrzey z Lonq motylka robi	4.	
Robotny Jakub z Matk̄ motylka robi	4.	
Komornica motylka wyrabia	2.	
Robotna Strymakowa z Motylka robi z Corsk	4.	
Robotny Wojciech z Lonq motylka wyrabia	4.	
wz. Jana Markowicza Biatorowa	2.	
u P. Stanisława Markowicza Gospodarz z Lonq	4.	
Robotny Mikołaj Babach z Kucharka	4.	
Szla: Jakub Dziewulski Jaworszyk z Lonq y Siostra	4.	
Szla: Jan Dziewulski Dzicinka z Lonq	3.	

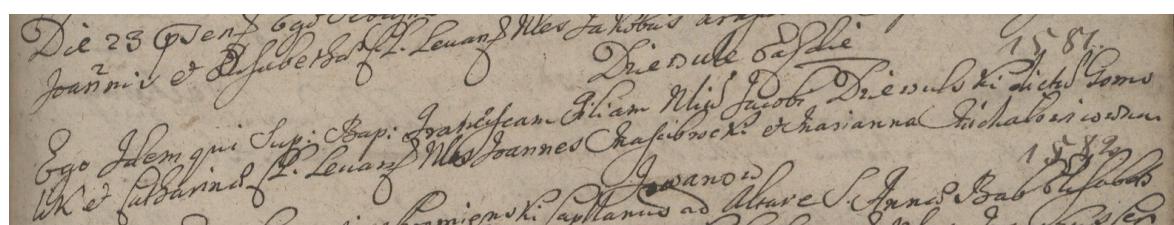
Ryc. 1.1.5: Fragment rejestru pogłównego „provinci małopolskiey” dla wsi Dziewule Stare z 1676 roku - na czerwono podkreślono wpisy dotyczące Jana Gomolika, Wojciecha Gomolika oraz Grzegorza Gomolika [9].

Na przykładzie tych rejestrów można zobaczyć jak swobodnie podchodzono w tamtych czasach do zapisywania nazwisk i przydomków w oficjalnych dokumentach - przydomek,

który w jednym z rejestrów był zapisywany jako „Gomuła” w kolejnym zmieniał się w „Gomolika”. Nie zachowały się niestety do dnia dzisiejszego inne rejestyry pogłówne dla wsi Dziewule z przełomu XVII i XVIII wieku. Z dostępnych obecnie źródeł warto przyjrzeć się aktom chrztów w parafii rzymskokatolickiej pod wezwaniem św. Stanisława Biskupa Męczennika i Aniołów Stróżów w Zbuczynie dla lat 1702-1749². W aktach tych znajdziemy wprawdzie jedynie informacje o rodzinach, w których rodziły się w tamtych latach dzieci, ale to też bardzo wartościowe źródło informacji.

Ryc. 1.1.6: Akt chrztu Wojciech Dziewulskiego Gomolaka - par. Zbuczyn 1702 rok (345/1702-1714) [16].

Ryc. 1.1.7: Akt chrztu Franciszki Dziewulskiej Gomolik - par. Zbuczyn 1706 rok (1587/1702-1714) [16].

Z akt parafii w Zbuczynie wynika, że w latach 1702-1730 w Dziewulach urodziło się około 120 osób o nazwisku Dziewulski, co potwierdza hipotezę o szybkim rozroście rodziny Dziewulskich na przełomie XVII i XVIII wieku³. Czwórka spośród tych 120 nowo narodzonych dzieci miała ojca posługującego się przydomkiem Gomolak / Gomolik / Gomoła, były to:

- Wojciech (łac. *Albertum*) urodzony w 1702 roku ze szlachetnych Wojciecha Dziewulskiego **Gomolaka** i Reginy, którego rodzicami chrzestnymi zostali szlachetni Wojciech oraz Agnieszka Dziewulscy (patrz: ryc. 1.1.6),
- Franciszka (łac. *Franciscam*) urodzona w 1706 roku ze szlachetnych Jakuba Dziewulskiego **Gomolika** i Katarzyny, której rodzicami chrzestnymi zostali szlachetni Jan Maścibrocki oraz Marianna Michałowska (patrz: ryc. 1.1.7),

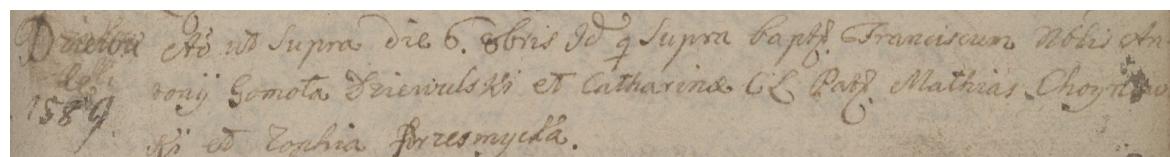
² Akta te dostępne są w formie cyfrowej na portalu [szukajwarchiwach.gov.pl](https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/), pod adresem: <https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/en/zespol/-/zespol/56418> (dostęp: marzec 2024 r.).

³ Rejestry pogłówne z lat 1673-1676 wskazują, że jeszcze w latach 70. XVII wieku w Dziewulach mieszkało około 50 osób o nazwisku Dziewulski.

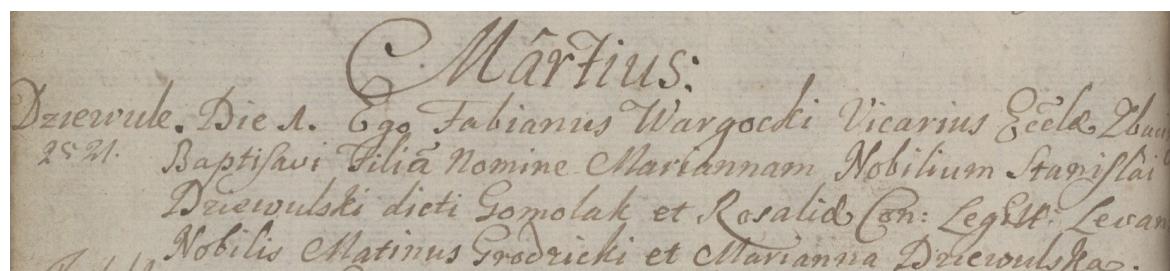
1.1. Dziewule: 1441 r. - 1714 r.

- Franciszek (łac. *Franciscum*) urodzony w 1722 roku ze szlachetnych Antoniego **Gomoła** Dziewulskiego i Katarzyny, którego rodzicami chrzestnymi zostali Mateusz Choynowski oraz Zofia Przesmycka (patrz: ryc. 1.1.8),
- Marianna (łac. *Mariannam*) urodzona w 1727 roku ze szlachetnych Stanisława Dziewulskiego **Gomolaka** i Rozalii, której rodzicami chrzestnymi zostali szlachetni Marcin Grodzicki oraz Marianna Dziewulska (patrz: ryc. 1.1.9).

Warto zwrócić uwagę, iż w akcie chrztu Franciszka Gomoła Dziewulskiego jego rodzice chrzestni nie są określeni tytułem szlachetnych (łac. *Noblis*, skrót - *Nls.*) tak jak jego rodzice, co oznacza, iż prawdopodobnie pochodzili z niższej warstwy społecznej, co mogłoby sugerować pewne zubożenie tej gałęzi rodziny Dziewulskich⁴.

Ryc. 1.1.8: Akt chrztu Franciszka Gomoła Dziewulskiego - par. Zbuczyn 1722 rok (1589/1714-1729) [17].

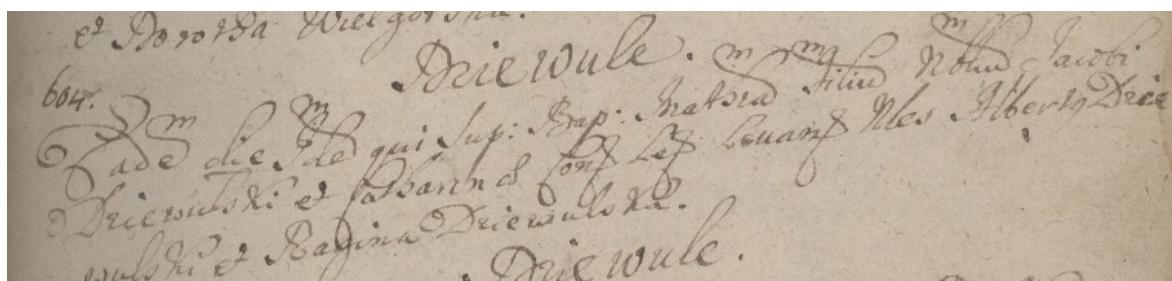
Ryc. 1.1.9: Akt chrztu Marianny Dziewulskiej Gomolak - par. Zbuczyn 1727 rok (2521/1714-1729) [17].

W związku z tym, iż akta chrztu w tamtych czasach spisywane były po łacinie, w sposób niezwykle lakoniczny (spisujący je księża często stosowali skróty typu *No.* zamiast *Nomine* czy *Nls.* zamiast *Noblis*), często zdarzało się, że duchowny tworzący wpis nie dopisywał przydomka przy nazwisku ojca. Dlatego warto prześledzić inne wpisy, w których jako rodzice pojawiają się Wojciech i Regina Dziewulscy, Jakub i Katarzyna Dziewulscy, Antoni i Katarzyna Dziewulscy czy Stanisław i Rozalia Dziewulscy. W ten sposób odnaleźć można w Dziewulach jeszcze trójkę dzieci urodzonych w latach 1702-1730, które prawdopodobnie odziedziczyły przydomki Gomolik / Gomoła:

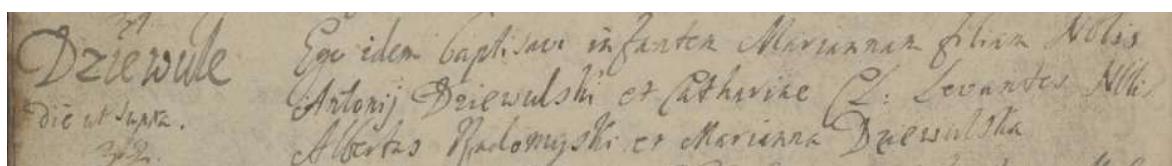
⁴ W tamtym czasie w ziemi łukowskiej dosyć często praktykowany był zwyczaj, iż rodzicami chrzestnymi chłopa byli szlachcice, ale sytuacje odwrotne były raczej incydentalne, gdyż rodicom nowo narodzonego dziecka bardzo zależało, żeby rodzicami chrzestnymi ich dzieci zostawały jak najbardziej majątkowe osoby, co miało im pomóc w dalszym życiu.

- Maciej (łac. *Mathiam*) urodzony w 1703 roku ze szlachetnych Jakuba Dziewulskiego **Gomolika** i Katarzyny, którego rodzicami chrzestnymi zostali szlachetni Wojciech oraz Regina Dziewulscy Gomolakowie (patrz: ryc. 1.1.10),
- Marianna (łac. *Mariannam*) urodzona w 1714 roku ze szlachetnych Antoniego **Gomoła** Dziewulskiego i Katarzyny, której rodzicami chrzestnymi zostali szlachetni Wojciech Radomyski oraz Marianna Dziewulska (patrz: ryc. 1.1.11),
- Wojciech (łac. *Adalbertum*) urodzony w 1725 roku ze szlachetnych Antoniego **Gomoła** Dziewulskiego i Katarzyny, którego rodzicami chrzestnymi zostali szlachetni Wojciech oraz Katarzyna Dziewulscy (patrz: ryc. 1.1.12).

Mamy więc finalnie siedmioro dzieci należących do odłamu rodziny Dziewulskich posługujących się przydomkiem Gomolak / Gomolik / Gomoła / Gomuła, z czego czwórka z nich to chłopcy, którzy, o ile założyli własne rodziny, mogli przekazać ten przydomek następnym pokoleniom. Dwóch z tych chłopców dostało na chrzcie imię Wojciech, co utrudnia śledzenie ich dalszych losów, gdyż było to najpopularniejsze imię męskie w tamtych czasach. W samych tylko Dziewulach, w latach 1702-1749, mieszkało co najmniej 10 rodzin, w których ojcowie mieli na imię Wojciech (z przydomkami: Gomolak, Gomoła, Jedynak, Synowczyk, Garbaczyk), z łącznie około 70 rodzin zamieszkujących Dziewule na początku XVII wieku.

Ryc. 1.1.10: Akt chrztu Macieja Dziewulskiego Gomolika - par. Zbuczyn 1703 rok (604/1702-1714) [16].

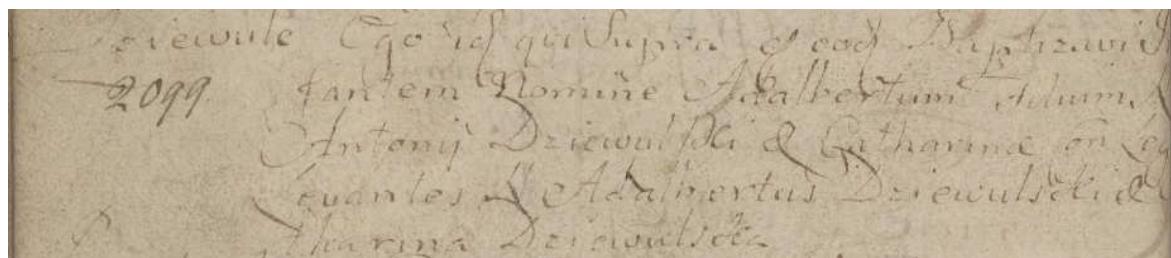

Ryc. 1.1.11: Akt chrztu Marianny Dziewulskiej Gomoły - par. Zbuczyn 1714 rok (32/1714-1729) [16].

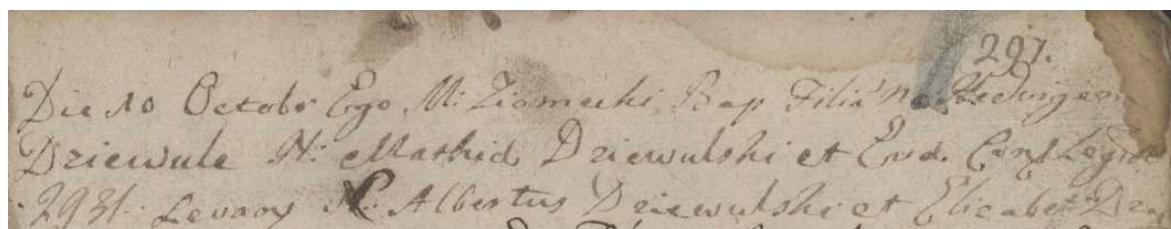
Z dalszej analizy akt parafii w Zbuczynie wynika, że po 1730 roku, przez kolejne 20 lat, w Dziewulach urodziło się już tylko około 40 osób o nazwisku Dziewulski i ojciec żadnego z urodzonych dzieci nie został wskazany w aktach parafii jako Gomolak / Gomolik / Gomoła / Gomuła. Na podstawie analizy akt parafialnych możemy jednak stwierdzić, iż

1.1. Dziewule: 1441 r. - 1714 r.

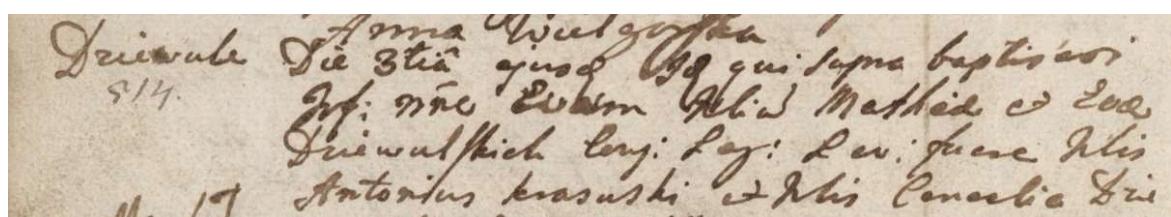
Maciej Dziewulski Gomolik (syn Jakuba i Katarzyny) wspólnie z żoną Ewą miały dwie córki urodzone w Dziewulach przed 1750 rokiem: Jadwigę (ur. 1728 r. - patrz ryc. 1.1.13) oraz Ewę (ur. 1731 r. - patrz ryc. 1.1.14), natomiast Wojciech Dziewulski Gomoła (syn Antoniego i Katarzyny) razem z żoną Agnieszką mieli jedną córkę urodzoną w Dziewulach przed 1750 rokiem - tą córką była Elżbieta (ur. 1748 r. - patrz ryc. 1.1.15). Franciszek Dziewulski Gomoła (syn Antoniego i Katarzyny) oraz Wojciech Dziewulski Gomolak (syn Wojciecha i Reginy) nie pojawiają się jako rodzice żadnego dziecka urodzonego w Dziewulach w latach 1702-1749, więc być może nie dożyli wieku dorosłego, nie założyli własnej rodziny lub opuścili rodzinną wieś.

Ryc. 1.1.12: Akt chrztu Wojciecha Dziewulskiego Gomoły - par. Zbuczyn 1725 rok (2099/1714-1729) [17].

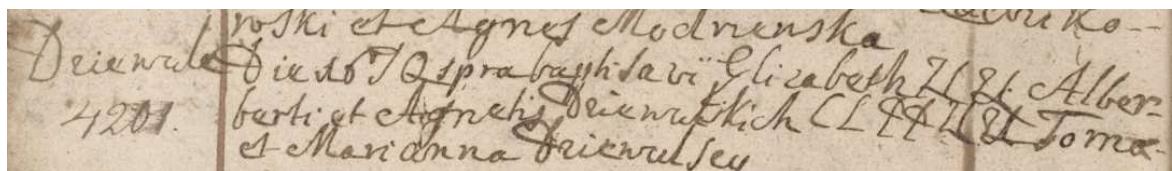
Ryc. 1.1.13: Akt chrztu Jadwigi Dziewulskiej Gomolik - par. Zbuczyn 1728 rok (2931/1714-1729) [17].

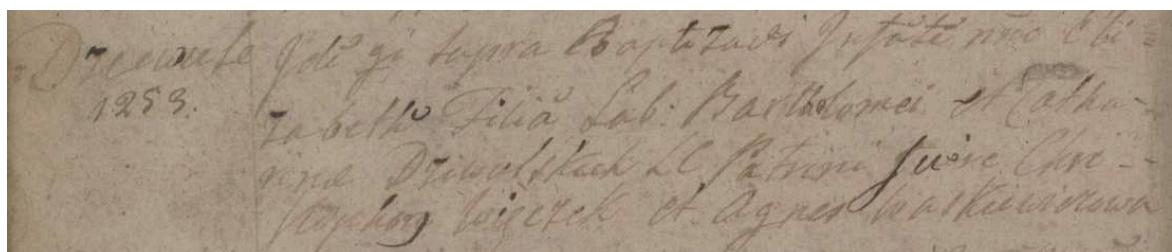
Ryc. 1.1.14: Akt chrztu Ewy Dziewulskiej Gomolik - par. Zbuczyn 1731 rok (514/1729-1749) [18].

Akta chrztów parafii w Zbuczynie z lat 1750-1764, w momencie pisania niniejszej książki, nie były dostępne w wersji cyfrowej, niemożliwe było też zapoznanie się z nimi w parafii, gdyż decyzją tamtejszego biskupa żadne akta kościelne w diecezji siedleckiej, pochodzące z tak odległych czasów, nie były udostępniane osobom prywatnym, gdyż były one „zbyt

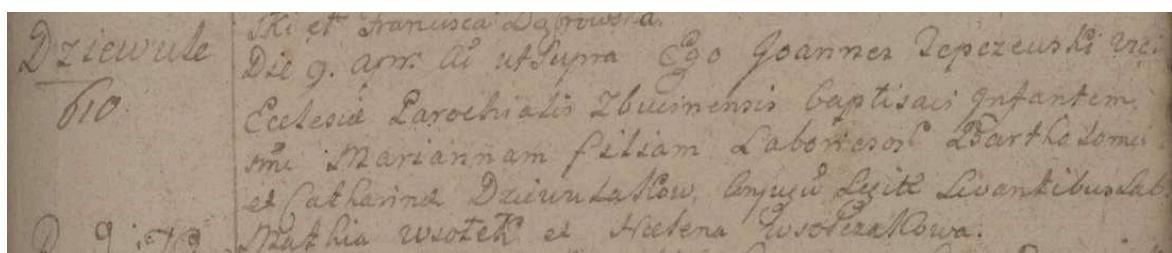
cenne i jednostkowe". W momencie pisania niniejszej książki dostępne były natomiast cyfrowe kopie akt chrztów w parafii zbuczyńskiej dla lat 1765-1785. W latach tych we wsi Dziewule urodziło się około 40 osób o nazwisku Dziewulski, co ciekawe nie każda osoba urodzona z tym nazwiskiem pochodziła z rodziny szlacheckiej. Cześć rodziców nowo narodzonych dzieci określana była w metrykach parafialnych jako chłopi (*Laboriosus* w skrócie *Lab.*) - patrz: ryc. 1.1.16. Dotąd we wszystkich dostępnych aktach parafialnych parafii Zbuczyn, z lat 1702-1749, przed nazwiskiem Dziewulski dodawany był zawsze skrót *Nls.* (*Noblis*) oznaczający osobę pochodzącą ze stanu szlacheckiego.

Ryc. 1.1.15: Akt chrztu Elżbiety Dziewulskiej Gomoły - par. Zbuczyn 1748 rok (4201/1729-1749) [18].

Ryc. 1.1.16: Akt chrztu chłopki Elżbiety Dziewulskiej - par. Zbuczyn 1777 rok (1253/1773-1781) [15].

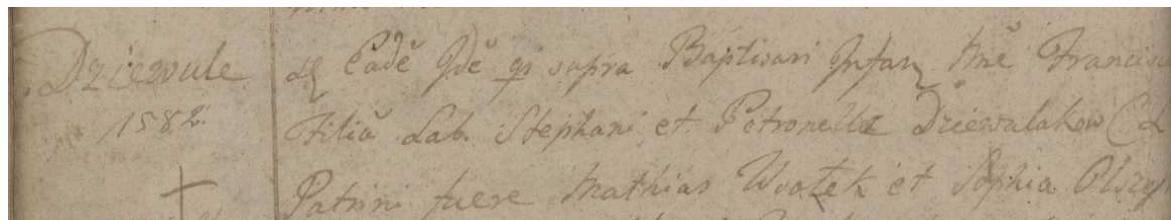

Ryc. 1.1.17: Akt chrztu chłopki Marianny Dziewulak - par. Zbuczyn 1775 rok (610/1773-1781) [15].

Kolejnym ciekawym zjawiskiem było pojawienie się w Dziewulach, w latach 70. XVIII wieku, chłopów o nazwisku Dziewulak (patrz: ryc. 1.1.17, ryc. 1.1.18) - takie nazwisko nie występowało wcześniej we wsi Dziewule. Dziewulscy / Dziewulakowie określani jako *Laboriosus* prawdopodobnie byli zubożalymi szlachcicami z rodziny Dziewulskich, którzy po utracie majątku lub po zbyt dużym jego rozdrobnieniu zostali zdegradowani do stanu chłopskiego pozostając w rodzinnej wsi jako najemni pracownicy (chłopi). Warto zwrócić uwagę na me-

1.1. Dziewule: 1441 r. - 1714 r.

chanizm ewolucji nazwiska Dziewulski, które wraz ze zubożeniem jego posiadacza, utraciło końcówkę „-ski” i zostało przekształcone w nazwisko z końcówką „-ak” (Dziewulak). Analogiczny proces mógł zachodzić przy kształtowaniu się przydomka, a w konsekwencji nazwiska, Gomolak.

Ryc. 1.1.18: Akt chrztu chłopki Franciszki Dziewulak - par. Zbuczyn 1779 rok (1582/1773-1781) [15].

Jak zostało wcześniej wspomniane, około 1730 roku liczba osób o nazwisku Dziewulski, rodzących się w Dziewulach, istotnie zmalała. Jednocześnie liczba osób rodzących się w całej parafii Zbuczyn w kolejnych latach utrzymywała się na w miarę stabilnym poziomie⁵, co sugeruje, iż spadek liczby urodzeń Dziewulskich w Dziewulach nie był związany z epidemią jakiejś choroby lub wojną, bo takie wydarzenia dotyczyły terenu całej parafii, ale prawdopodobnie część rodzin o tym nazwisku zaczęło opuszczać rodzinną miejscowościę. Sytuacja ta zbiegła się również w czasie z utratą kontroli rodziny Dziewulskich nad folwarkiem w Dziewulach na rzecz rodziny Szaniawskich⁶. Wraz ze spadającą liczbą urodzeń Dziewulskich w Dziewulach, we wsi tej zaczęły się pojawiać osoby o niespotykanych do tej pory nazwiskach, takich jak: Falkowski, Miłkowski, Marczak, Boczek, Trzepacz czy Seweryniak. Krzysztof Pawlak w swoim artykule *Historia dworu w Dziewulach wg Krzysztofa Pawlaka* [24] wskazuje, iż pojawienie się nowych osób w Dziewulach w latach 20. XVIII wieku może się wiązać z rozwojem folwarku panów Szaniawskich w dobrach dziewulskich i utworzeniem tam dworu - nowo przybyli mieszkańcy Dziewul byli prawdopodobnie pracownikami, najpierw folwarku, a potem dworu rodziny Szaniawskich. W swoim artykule, Krzysztof Pawlak wskazuje również, że:

Antoni Kazimierz Jastrzębski h. Ślepowron (sędzia ziemski łukowski) nabył dobra Dziewule od Jana Szaniawskiego, wnuka Marcina, wzmiarkowanego w latach 1673 i 1676. Był on ostatnim Szaniawskim w Dziewulach; zdaje się, że sprzedał dobra Dziewule ze względu na konieczność spłaty długów. Było to po roku 1733.

Krzysztof Pawlak

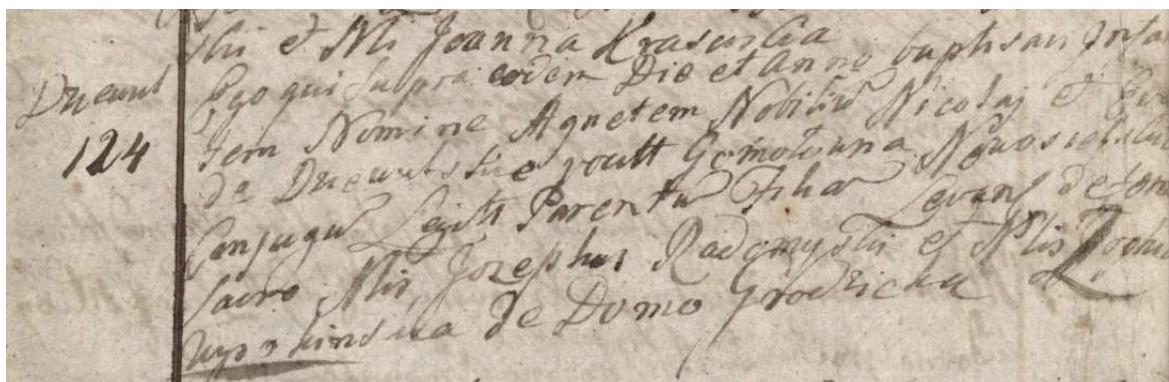
Historia dworu w Dziewulach wg Krzysztofa Pawlaka

http://dziewule.pl/dwor_kpawlak.html (dostęp: marzec 2024 r.)

⁵ W latach 1702-1714 w parafii Zbuczyn ochrzczono około 3400 osób, w latach 1715-1729 było to ok. 3100 osób, a w latach 1730-1749 liczba ochrzczonych wzrosła do ok. 4300 osób.

⁶ Marcin Szaniawski został wymieniony w rejestrze pogólnego z 1673 roku z tytułem „Jego Mość Pan”, który przysługiwał w tamtych czasach bogatszym szlachcicom - poza nim taki tytuł, w tamtym rejestrze, nosił jeszcze tylko Jan Dziewulski Markowicz.

Oznacza to, że w kilkanaście lat po utracie Dziewul przez Dziewulskich na rzecz Szaniawskich, Ci drudzy sprzedali je rodzinie Jastrzębskich, a Ci z kolei sprzedali majątek Dziewule rodzinie Jasińskich w okolicach 1780 roku. Jak widać wieś Dziewule, po ponad 300 latach zamieszkiwania jej, w dominującej części, przez rodzinę Dziewulskich, zaczęła być przekazywana sobie z rąk do rąk przez kolejne możliwe rodziny szlacheckie. Nie należy więc dziwić się, iż w tej sytuacji poszczególne zubożałe gałęzie rodziny Dziewulskich zaczęły opuszczać rodzinną wieś, tracąc często w ten sposób swoje przywileje szlacheckie związane z posiadaniem na własność ziemi i degradując się tym samym do stanu chłopskiego.

Ryc. 1.1.19: Akt chrztu Agnieszki Nowosielskiej - par. Zbuczyn 1766 rok (124/1765-1772) [19].

Ostatnią osobą urodzoną w Dziewulach, w której akcie chrztu pojawia się przydomek zaczynający się od przedrostka „Gom”, jest Agnieszka Nowosielska (ur. 1766 r. - patrz: ryc. 1.1.19), córka Mikołaja i Ewy. Z aktu jej chrztu wynika, iż jej matką była Ewa Dziewulska Gomołowna, która była prawdopodobnie córką wspomianego wcześniej Macieja Dziewulskiego Gomolika. Wygląda na to, że Ewa Dziewulska Gomoła była ostatnią przedstawicielką swojej gałęzi rodziny Dziewulskich w Dziewulach. Wraz z nią, gałąź ta zaniknęła całkowicie w Dziewulach - w metrykach parafialnych parafii zbuczyńskiej z kolejnych kilkudziesięciu lat (po 1766 roku), przydomki / nazwiska Gomolak / Gomolik / Gomoła / Gomuła nie pojawiają się już w ogóle. Najbardziej prawdopodobną przyczyną tego zaniknięcia było opuszczenie Dziewul przez rodzinę posługującą się przydomkiem rozpoczynającym się od przedrostka „Gom” i przeprowadzka do innej miejscowości, gdzie udało się im się podjąć pracę zarobkową w charakterze najemnych chłopów / pracowników dworu. Nie byłoby to nic nadzwyczajnego w tamtych czasach, gdyż jak zostało wspomniane na początku bieżącego rozdziału, już w połowie XVI wieku drobna szlachta zagrodowa mieszkająca w Dziewulach nie posiadała często własnych chłopów i sama zajmowała się uprawą roli. Wraz z zanikaniem w Dziewulach Dziewulskich posługujących się przydomkami Gomolak / Gomolik / Gomoła / Gomuła, w jednej z okolicznych parafii - w Wilczyskach, a konkretnie we wsi Wnętrzne, w tym samym czasie, zaczęły się pojawiać chłopi o nazwiskach Gomolak / Gomoła / Gomuła, którzy nie urodzili się na terenie wilczyńskiej parafii, a przynajmniej nie sposób jest odnaleźć tam aktów urodzenia prawie żadnego z nich.

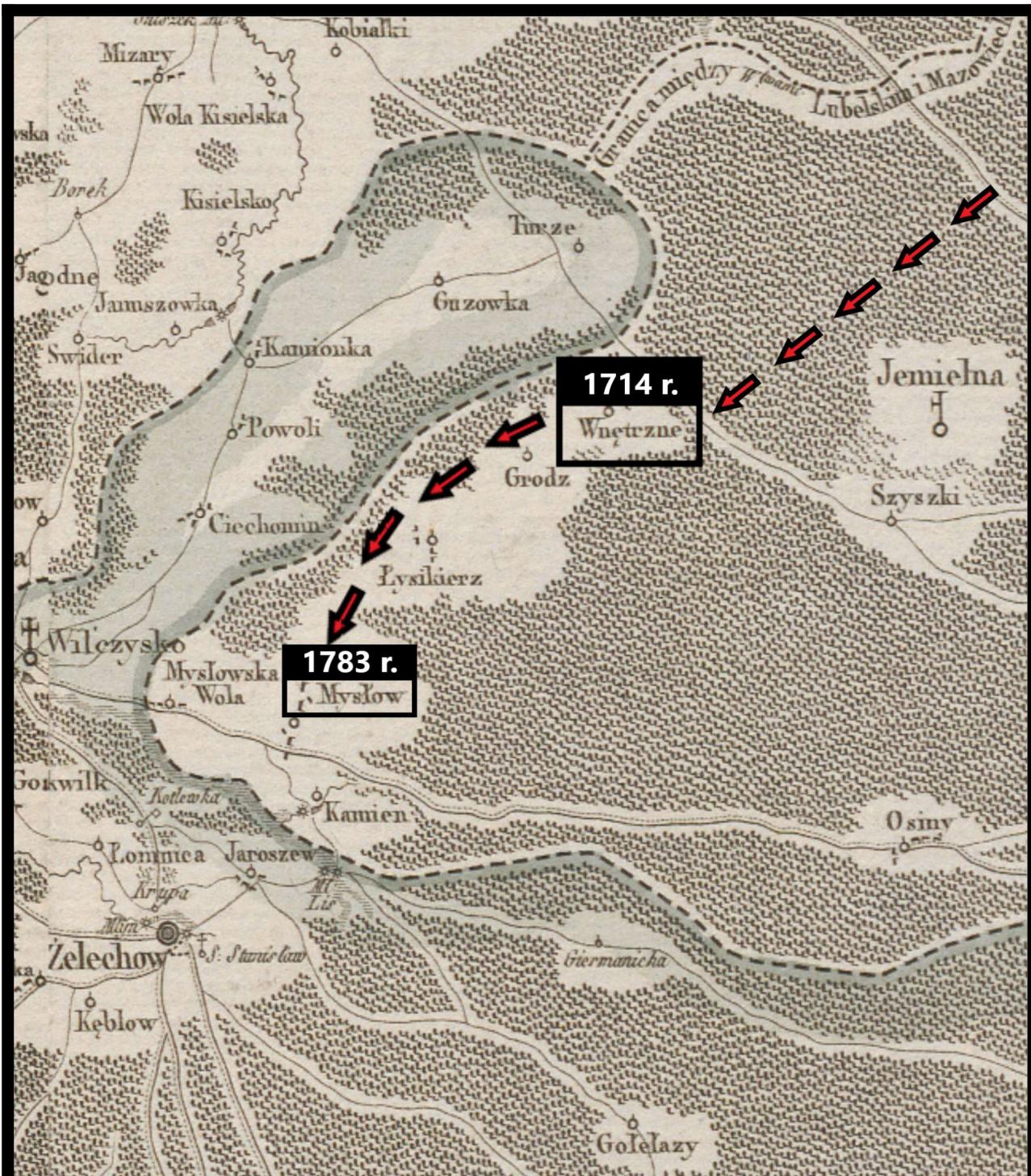

ROZDZIAŁ 2

Gomolakowie z Wnętrznego i Gomołowie z Mysłowa

Wnętrzne

Fragment mapy "Mapa Szczególna Województwa Sandomierskiego" autorstwa Karola Perthéesa z 1791 roku.

Wnętrzne, ws i fol., pow. Łukowski, gm. Mysłów, par. Wilczańska, odl. 21 w. od Łukowa, ma 14 dm., 232 mk. W 1827 r. było 25 dm., 179 mk. W r. 1882 fol. W. rozl. mr. 1433: gr. or. i ogr. mr. 539, łak mr. 99, past. mr. 79, lasu mr. 892, nieuz. mr. 24; bud. drew. 18; płodozm. 14-pol.; las nieurządzony, pokłady torfu. Ws W. os. 33, mr. 533. W r. 1552 ws szlachecka Wnętrzne, w par. Wilczańska, należy do Mysłowskich, którzy płacą ztąd od 15 osad.

2.1. Wnętrzne: 1714 r. - 1783 r.

Wieś Wnętrzne w XVIII wieku znajdowała się na granicy województw lubelskiego, mazowieckiego i sandomierskiego, zaliczana była do ziemi łukowskiej. Najbliższymi dużymi ośrodkami miejskimi dla Wnętrznego były: oddalony o około 25 kilometrów na wschód Łuków oraz oddalony o około 35 kilometrów na zachód Garwolin. Wieś ta należała w tamtym czasie do parafii rzymskokatolickiej pod wezwaniem Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny w Wilczyskach. Wnętrzne zostało założone prawdopodobnie pomiędzy 1531 a 1552 rokiem - wynika to zapisów rejestrów poborowych województwa lubelskiego [23]. W rejestrze z 1531 roku do nowo założonej parafii Wilczyska (parafia erygowana w 1505 roku) przypisane są tylko trzy wsie: Mysłów, Lisikierz oraz Wola Mysłowska, natomiast rejestr z 1552 roku wskazuje już siedem wsi przynależących do parafii w Wilczyskach, były nimi: Mysłów, Lisikierz, Wola Mysłowska, Wnętrzne, Kamień, Osiny Nowe oraz Grudź Nowa (patrz: ryc. 2.1.1). W XVI wieku właścicielami wyżej wymienionych wsi były rodziny Mysłowskich i Morawców, jednak pod koniec XVIII wieku wsie te stanowiły już część pokaźnego majątku rodziny Rzewuskich (herbu Krzywda), a konkretne ich właścicielem był Tomasz Rzewuski, chorąży łukowski.

Parochia Wilczyska.

Villae nobilium:

Myslow (Mystów), Morawczowie, col. 8.
de sorte Catherine Morawczowe vidue, col. 9.
Erasmi Mysłowski, col. 5.
Joan. et Andr. Mysłowskich, col. 10, r. p. 1.
Wola Mysłowska, (Wola Myszkowska), eorun., col. 23.
Lisikierz, eorun., col. 15, r. p. 1
Wnętrzne, eorun., col. 23.
Camyen, eorun., col. 15.
Osyny Nowe, eorun., col. 6.
Grodz Nowa, eorun., col. 5.

Ryc. 2.1.1: Wpis dotyczący parafii Wilczyska pochodzący z rejestrów poborowych województwa lubelskiego z 1552 roku [23].

Księgi metrykalne parafii Wilczyska pochodzące z XVIII wieku, nie były, w momencie pisania niniejszej książki, dostępne w formie cyfrowej, nie możliwe było również uzyskanie do nich dostępu kontaktując się bezpośrednio z parafią, gdyż parafia Wilczyska, podobnie jak parafia Zbuczyn, należy do diecezji siedleckiej, która nie zezwala na udostępnianie osobom prywatnym tak wiekowych akt. Jedynym dostępnym, w momencie pisania niniejszej książki, źródłem wiedzy o chrztach, ślubach oraz zgonach w parafii Wilczyska w XVIII wieku były wpisy w bazie indeksów metrykalnych Lubelszczyzny - *Lubgens*, sporządzone przez grupę indeksacyjną *Lubelskie Korzenie*¹. Baza Lubgens zawierała, w momencie

¹ https://registry.lubgens.eu/viewpage.php?page_id=1052&par=112 (dostęp: marzec 2024 r.).

2.1. Wnętrzne: 1714 r. - 1783 r.

pisania niniejszej książki, informacje o osobach ochrzczonych w parafii Wilczyska w latach 1620-1919, o osobach, które zawarły związek małżeński w tej parafii w latach 1620-1919 oraz o osobach zmarłych w latach 1740-1919. W formie cyfrowej, na portalu szukajwarchiwach.gov.pl, dostępne są natomiast księgi metrykalne parafii Wilczyska z lat 1810-1921².

Śluby					
NAZWISKO MEŻA	IMIĘ MEŻA	NAZWISKO ŻONY	IMIĘ ŻONY	AKT	ROK UWAGI
Komolak ?	Tomasz	Packowa	Anna	liber	1714 Wnętrzne , On: ? Ona: ?, 1714 V 6, Świad: Jakub Pacek oraz Szczepan Królik
?	Szczepan	Jakubówna	Zofia	liber	1723 Lisikierz , On: ? Ona: Lisikierz , 1723 ??, Świad: Jakub Ogrodnik oraz Jakub Gomola z Wnętrznego
Gomolak	Józef	Mrozowa	Barbara	liber	1774 Wnętrzne , kawaler i wdowa On: ? Ona: Wola Mysłowska , 1774 XI 20 Świad: Jakub [?]ek oraz Ignacy Antolik

Urodzenia					
NAZWISKO	IMIĘ	AKT	ROK	UWAGI	
Pacek	Mikołaj	liber	1703	Wnętrzne , Rodz: Wojciech i Anna chrzest: Marcin Szczygelski oraz Agata Maziówna 1703 XII 6	
Pacek	Marianna	liber	1705	Wnętrzne , Rodz: Wojciech i Anna chrzest: Tomasz Kosiorek oraz Marianna Jakubówna 1705 II 1	
Pacek	Maciej	liber	1708	Wnętrzne , Rodz: Wojciech i Anna chrzest: Szymon Kowal oraz Jadwiga Packowa 1708 II 2?	
Pacek	Marianna	liber	1710	Wnętrzne , Rodz: Wojciech i Anna chrzest: Paweł Piechnacki oraz Małgorzata Gałczkowna 1710 IX 8	
Pacek	Paweł	liber	1713	Wnętrzne , Rodz: Wojciech i Anna Chrzest: nobilis Kazimierz Gujski oraz Katarzyna Ducka z Zielińską 1713 I 25	
Gomola	Ewa	liber	1719	Wnętrzne , Rodz: Tomasz i Anna Chrzest: Jan Józefek oraz Anna Ratajczyszczonka z Myśliwa 1719 VI 11	
Gumolak	Marianna	liber	1739	Wnętrzne , Rodz: Paweł i Marianna Chrzest: Jan Kruk, kowal oraz Marianna Wrzesińska, gospodynina proboszcza 1739 IX 29	
Pacek	Ewa/Marianna	liber	1743	Wnętrzne , Rodz: Paweł i Marianna Chrzest: Adam Soko[?] oraz Agnieszka Krukowa z Wilczysk (?) 1743 III 29	
Gomolak	Józef Benedykt	liber	1744	Wnętrzne , Rodz: Paweł i Marianna Chrzest: Bartłomiej Sikula (?) oraz Jadwiga Kiczonka z Wilczysk 1744 III 22	

Zgony					
NAZWISKO	IMIĘ	AKT	ROK	UWAGI	
Gomolak	Paweł	liber	1771	Wnętrzne , lat około 60 1771 III 6	
Gomolina	Marianna	liber	1797	Wnętrzne , l. 78 wdowa 1797 XII 22	
Gomola	Józef	15	1814	skan Wola Mysłowska, zgł syn Sebastian	
Gomola	Barbara	32	1814	skan Wola Mysłowska, wdowa, zgł synowie Sebastian i Paweł	

Ryc. 2.1.2: Wpisy w bazie indeksów metrykalnych *Lubgens* dotyczące rodziny Tomasza Gomolaka zamieskałej we wsi Wnętrzne na początku XVIII wieku.

Pierwszą linią osób posługujących się nazwiskiem Gomolak / Gomoła / Gomuła, która pojawiła się we wsi Wnętrzne na początku XVIII wieku była linia zapoczątkowana przez Tomasza Gomolaka (Gomołę). Tomasz Gomolak ożenił się w 1714 roku w Wilczyskach z Anną Packówną (patrz: ryc. 2.1.2) - w bazie *Lubgens* została prawdopodobnie mylnie określony jako „Komolak ?”. Oboje wywodzili się ze stanu chłopskiego³. Anna Pacek była wdową po Wojciechu Packu, z którym miała piątkę dzieci: Mikołaja (ur. 1703 r.), Mariannę (ur. 1705 r.), Macieja (ur. 1708 r.), Mariannę (ur. 1710 r.) oraz Pawła (ur. 1713 r.) - nie wiadomo ile dzieci z pierwszego małżeństwa Anny dożyło dorosłości, na pewno jej najmłodszy syn Paweł (urodził się rok przed drugim ślubem swojej matki) przyjął nazwisko Gomolak / Gomoła po swoim ojczymie i posługiwał się nim aż do śmierci. Z małżeństwa Tomasza Gomolaka i Anny Pacek, w 1719 roku, urodziła się Ewa Gomoła (patrz: ryc. 2.1.2), która była pierwszą osobą o tym nazwisku, która urodziła się we wsi Wnętrzne. Dalsze losy Ewy Gomoły nie są znane, wiadomo natomiast, iż Paweł Pacek vel Gomolak, pasierb Tomasza Gomolaka, miał trójkę dzieci, które odziedziczyły po nim nazwisko Gomolak / Gomoła: Mariannę⁴ (ur. 1739 r.), Ewę Mariannę⁵ (ur. 1743 r.) oraz Józefa Benedykta (ur. 1744 r.).

² Akta te dostępne są pod adresami:

<https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/en/zespol/-/zespol/4383> (dostęp: marzec 2024 r.)

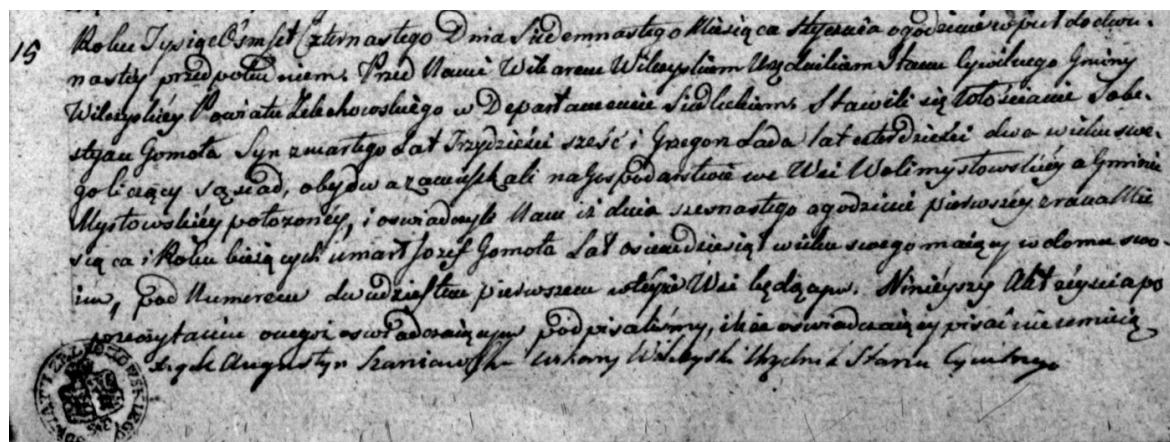
<https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/en/zespol/-/zespol/56776> (dostęp: marzec 2024 r.).

³ Wpisy w bazie *Lubgens*, podobnie jak akta parafialne parafii Zbuczyn, wyraźnie wskazują na pochodzenie stanowe rodziców nowo narodzonych dzieci, nowożeńców biorących ślub, czy osób zmarłych - osoby ze stanu szlacheckiego tytułowane są zazwyczaj łacińskim zwrotem *nobilis* lub *generosus* w przypadku bogatszych szlachciców

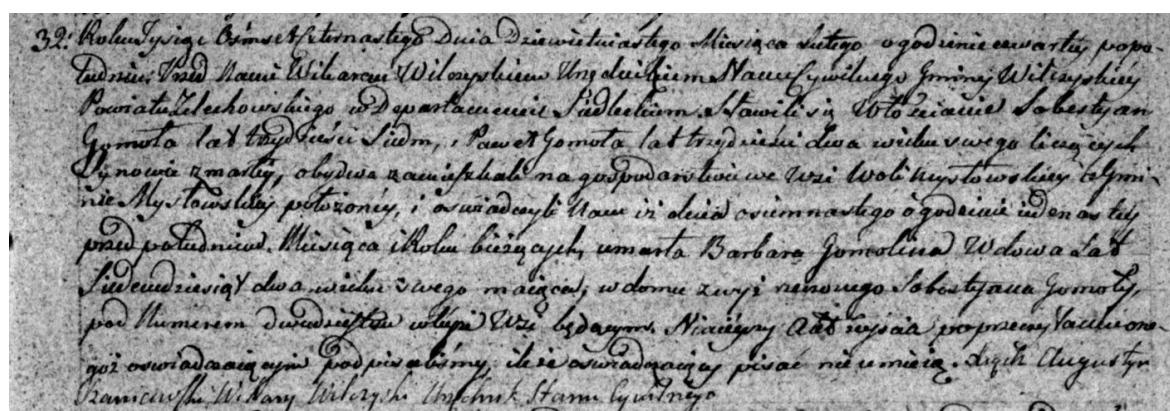
⁴ W bazie *Lubgens* została mylnie wpisana jako Gumolak.

⁵ W bazie *Lubgens* zostało jej wpisane nazwisko Pacek, czyli pierwsze nazwisko jej ojca.

Józef Benedykt Gomoła jest założycielem linii Gomołów, którzy do dnia dzisiejszego żyją w Woli Mysłowskiej (wieś oddalona od Wnętrznego o około 12 kilometrów na zachód), gdzie przeprowadził się w 1774 roku po ślubie z Barbarą Mróz (z domu Dudzik) - razem dochowali się dziewiątki dzieci.

Ryc. 2.1.3: Akt zgonu Józefa Benedykta Gomoły - par. Wilczyska 1814 rok (15/1814) [13].

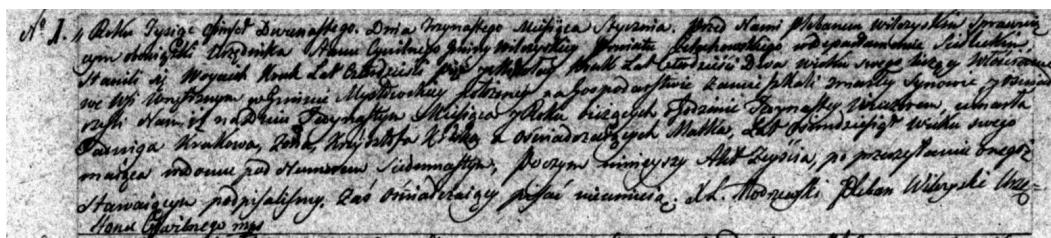

Ryc. 2.1.4: Akt zgonu Barbary Gomoły - par. Wilczyska 1814 rok (32/1814) [13].

Czy można Tomasza Gomolaka vel Gomoła odnaleźć wśród gałęzi rodziny Dziewulskich z Dziewul posługującą się przydomkami Gomolak / Gomolik / Gomoła / Gomuła? Nietety, bez dostępu do akt parafii Zbyczyn z końca XVII wieku nie jesteśmy w stanie stwierdzić czy osoba o tym imieniu i przydomku urodziła się w Dziewulach przed 1700 rokiem. Być może był on synem Jakuba Dziewulskiego Gomolika - w akcie jednego ze ślubów w Wilczyskach z 1723 roku jako świadka podaje się Jakuba Gomołę z Wnętrznego (patrz: ryc. 2.1.2), być może Tomasz przybył do Wnętrznego wraz ze swoim ojcem Jakubem po tym jak opuścili rodzinną wieś Dziewule tracąc tytuł szlachecki i rodowe nazwisko? Na bazie obecnie dostępnych dokumentów nie jesteśmy w stanie tego rozstrzygnąć. Nie można jednak zignorować faktu, iż Tomasz Gomolak vel Gomoła posługiwał się dwoma z czterech charakterystycznych przydomków dla jednej z gałęzi rodziny Dziewulskich oraz faktu, iż po

2.1. Wnętrzne: 1714 r. - 1783 r.

jego przybyciu do Wnętrznego, we wsi tej zaczęli pojawiać się kolejni chłopi o nazwiskach Gomolak / Gomoła / Gomuła, którzy nie urodzi się na terenie parafii Wilczyska.

Ryc. 2.1.5: Akt zgonu Jadwigi Kruk z d. Gomoly - par. Wilczyska 1812 rok (1/1812) [13].

Śluby						
NAZWISKO MEŻA	IMIE MEŻA	NAZWISKO ŻONY	IMIE ŻONY	AKT	ROK	UWAGI
Kruk	Krzysztof	Gomulicha	Jadwiga	liber	1765	Wnętrzne , kawaler i panna On: Wnętrzne Ona: ?, 1765 II 12 Świad: Mateusz Pieniąk z Osin oraz Franciszek Królak z Wnętrznego
Gomolak	Piotr	Pszczolanka	Magdalena	liber	1782	Osin , kawaler i panna On: ? Ona: ?, 1782 II 3 Świad: Mateusz Pieniąk oraz Tomasz Wdowiak
Gomolak	Antoni	Sokolicha	Petronela	liber	1783	Mysłów , kawaler i panna On: Wnętrzne Ona: Mysłów , 1783 II 16 Świad: Adam Kruk, Marcin Król
Marton	Józef	Gomolonka	Elżbieta	liber	1783	Wnętrzne , kawaler i panna On: Lisikierz Ona: Wnętrzne , 1783 II 22 Świad: Szymon Parciana, Jakub Kocelnik oraz Maciej Grzyb
Gomolak	Kazimierz	Kaniówka	Jadwiga	liber	1785	Wnętrzne , kawaler i panna On: Wnętrzne Ona: Wnętrzne , 1785 V 29 Świad: Adam Kruk oraz Jan Sobiech
Gomolak	Andrzej	Pieniacycha	Agata	liber	1787	Gródz , kawaler i panna On: Wnętrzne Ona: Gródz , 1787 II 4 Świad: Adam Kruk, Jan Gaźniak, N. Sobiech
Gomolak	Kazimierz	Makolówka ?	Antonina	liber	1797	Wnętrzne , wdowiec i panna On: Wnętrzne , 1797 I 29 Świad: Andrzej Leszko z Guzówka oraz Szymon Szczęsny z Gródzki

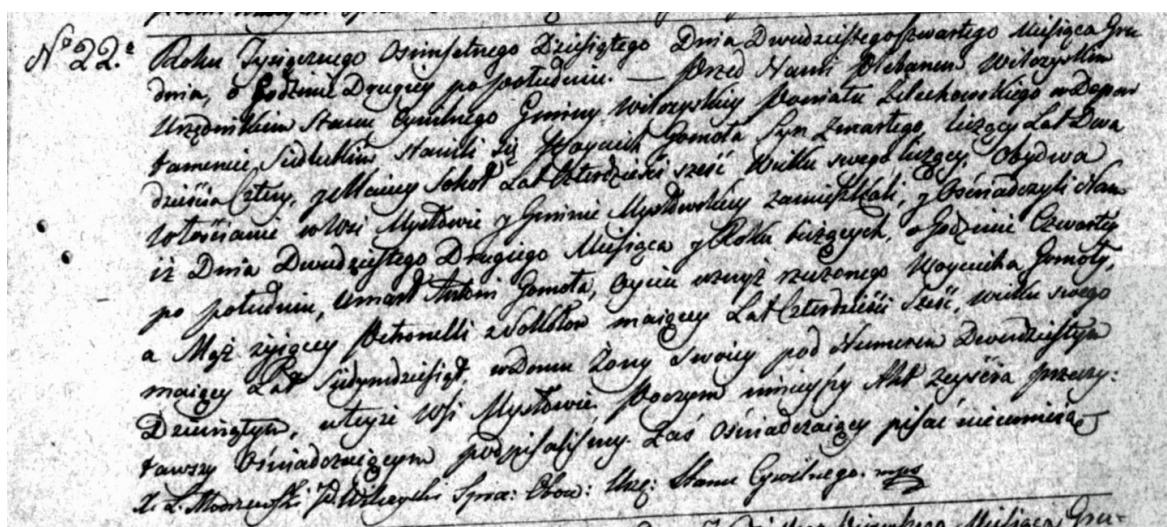
Urodzenia				
NAZWISKO	IMIĘ	AKT	ROK	UWAGI
Gomolak	Salomea	liber	1775	Wnętrzne , Rodz: Józef i Barbara Chrzest: Adam Szczepaniak oraz Barbara Salomonikowa ze Zwoli 1775 XI 16
Iwaniec	Paweł	liber	1779	Powąły , Rodz: Maciej i Marianna Chrzest: Antoni Gomolak z Wnętrznego oraz Agnieszka Strykowska z Lisikierza 1779 I 26
Gomolak	Katarzyna	liber	1784	Wnętrzne , Rodz: Piotr i Magdalena Chrzest: Jan Borkowski z plebanii oraz Barbara Sprychowa z Wnętrznego 1784 XI 21
Kruk	Magdalena	liber	1785	Wnętrzne , Rodz: Adam i Zofia Nowaczycha Chrzest: Antoni Mendyński, organista kościoła oraz Agnieszka Gomolina z Wnętrznego 1785 VII 24
Gomolak	Marianna Agnieszka	liber	1786	Wnętrzne , Rodz: Kazimierz i Jadwiga Kaniówka Chrzest: Jakub Ducki oraz Katarzyna Osmińska, organistka, oboje z Wilczysk 1786 I 21
Gomolak	Elżbieta	liber	1787	Wnętrzne , Rodz: Kazimierz i Jadwiga Chrzest: Stanisław Sobiech z Małgorzata Pszczoła z Wilczysk 1787 X 21
Gomolak	Marianna	liber	1788	Wnętrzne , Rodz: Piotr i Magdalena Chrzest: Ignacy Falirski oraz Apolonia Froncowa z Mysłowa 1788 I 20
Gomolak	Jakub	liber	1790	Wnętrzne , Rodz: Kazimierz i Jadwiga Chrzest: Józef Kiele oraz panna Anastazja Szczęsna z Gródz 1790 VII 25
Gomolak	Jakub Wincenty	liber	1791	Wnętrzne , Rodz: Andrzej i Agata Pieniacycha Chrzest: Stanisław Dropis, zebrak kościoła oraz Elżbieta Czajczonka z Wnętrznego 1791 VII 21
Gomolak	Feliks	liber	1791	Wnętrzne , Rodz: Kazimierz i Jadwiga Chrzest: Maciej Sokół oraz Petronela Królakowa z Wnętrznego 1791 VIII 21
Gomolak	Rozalia Marianna	liber	1792	Wnętrzne , Rodz: Piotr i Magdalena Chrzest: nobilis Jacek Zarzecki, organista kościoła oraz Marianna Piętczonka, panna z Wilczysk 1792 IX 2
Gomolak	Marianna	liber	1793	Wnętrzne , Rodz: Andrzej i Agata Chrzest: Tomasz Szczęsny oraz Zofia Miszczakowa z Wnętrznego 1793 VIII 15
Gomolak	Wawrzyniec	liber	1794	Wnętrzne , Rodz: Andrzej i Agata Chrzest: Wojciech Kruk z Woli Mysłowskiej oraz Barbara Krukowa z Wnętrznego 1794 VIII 10
Gomolak	Rozalia	liber	1796	Wnętrzne , Rodz: Andrzej i Agata Chrzest: Antoni Mendiński, zakrystan oraz Agnieszka Szczęsna z Gródz 1796 VIII 15
Gomolak	Karol	liber	1797	Wnętrzne , Rodz: Kazimierz i Antonina Makosówka Chrzest: Kazimierz Sprycha, sąsiad z Wnętrznego oraz Magdalena Ladowa z Woli Mysłowskiej 1797 XI 1
Gomolak	Krystyna	liber	1798	Wnętrzne , Rodz: Andrzej i Agata Pieniacycha Chrzest: Grzegorz Mydlowski z Jarczewa oraz Katarzyna Parciana, sąsiadka 1798 IX 9
Gomolak	Łukasz	liber	1799	Wnętrzne , Rodz: Kazimierz i Antonina Wróblówka Chrzest: Maciej Kruk oraz Franciszka Sobiecińska, sąsiadka 1799 X 13

Zgony				
NAZWISKO	IMIĘ	AKT	ROK	UWAGI
Gomolak	Maciej	liber	1779	Wnętrzne , I. 70 1779 I 26
Gomolak	Wojciech	liber	1783	Wnętrzne , 2 dni 1783 V 2
Gomola	Feliks	liber	1795	Wnętrzne , I. 3 syn Kazimierza Gomoly 1795 VI 1
Gomolak	Jadwiga	liber	1796	
Gomolak	Rozalia	liber	1796	Wnętrzne , I. 3 córka Piotra Gomolaka 1796 VII 19
Gomolak	Rozalia	liber	1799	Wnętrzne , I. 3 c. Andrzeja angina 1799 II 12
Gomola	Andrzej	liber	1801	Wnętrzne , I. 36 ojciec rodziny apopleksja 1801 III 6
Marton	Józef	liber	1807	Lisikierz , I. 60 1807 IV 25
Gomola	Antoni	22	1810	skan Mysłów, mąż Petroneli Sokół, zgl syn Wojciech
Marton	Elżbieta	50	1812	skan Lisikierz, wd po Józefie, zgl syn Blażej
Gomola	Petronela	110	1813	skan Mysłów, wdowa, zgl syn Wojciech Gomola i brat Wojciech Sokół
Gomola	Piotr	23	1821	skan Wola Mysłowska, zonaty
Gomula (Gomola)	Kazimierz	50	1825	skan Wnętrzne, mąż Antoniny
Gomola	Magdalena	61	1831	skan Wilczyska, wd,

Ryc. 2.1.6: Wpisy w bazie indeksów metrykalnych Lubgens dotyczące Gomolaków, którzy osiedlili się we wsi Wnętrzne w końcowce XVIII wieku.

Druga fala osiedleń Gomołów we Wnętrznym rozpoczęła się około 1765 roku, 50 lat od przybycia pierwszych Gomolaków do tej miejscowości. 12 lutego 1765 roku w Wilczyskach Jadwiga Gomulicha wzięła ślub z Krzysztofem Krukiem (patrz: ryc. 2.1.6) - z wpisów w bazie indeksów metrykalnych *Lubgens* wynika, iż oboje wywodzili się ze stanu chłopskiego. Nie sposób jest odnaleźć aktu narodzin Jadwigi Gomoły w parafii w Wilczyskach, według aktu jej zgonu dożyła ona wieku około 80 lat, umierając w 1812 roku (patrz: ryc. 2.1.5), co oznaczałoby, że urodziła się około 1730 roku. W 1728 roku w Dziewulach narodziła się Jadwiga Dziewulska Gomolik, córka Macieja i Ewy Dziewulskich Gomolików (patrz: ryc. 1.1.13), być może przybyła ona do Wnętrznego razem ze swoim ojcem Maciejem - według akt zgony parafii Wilczyska, w 1779 roku we wsi Wnętrzne zmarł Maciej Gomolak (patrz: ryc. 2.1.6), w wieku około 70 lat (nikt o takim imieniu i nazwisku nie urodził się w wilczyńskiej parafii około 1700 roku), co odpowiadałoby mniej więcej⁶ wiekowi Macieja Dziewulskiego Gomolika, urodzonego w 1703 roku w Dziewulach (patrz: ryc. 1.1.10). Nie można mieć pewności, iż Jadwiga i Maciej Gomolakowie z Wnętrznego, należący do stanu chłopskiego, to zubożali drobni szlachcice Jadwiga i Maciej Dziewulscy Gomolikowie z Dziewul, istnieją jednak przesłanki, iż ta zbieżność imion i dat narodzin może nie być przypadkowa.

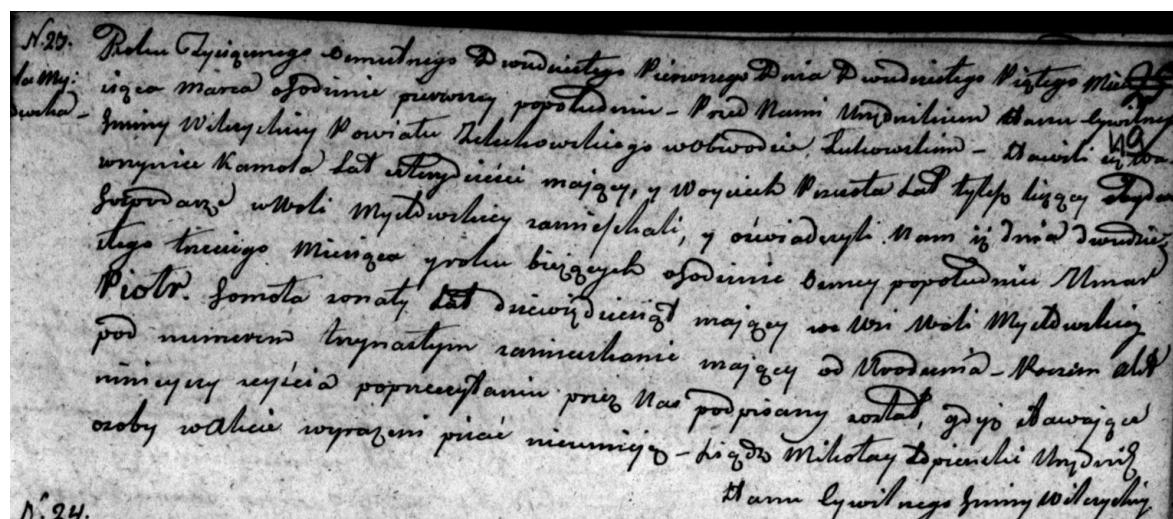

Ryc. 2.1.7: Akt zgonu Antoniego Gomoły - par. Wilczyska 1810 rok (22/1810) [13].

Kolejną chronologicznie osobą o nazwisku Gomoła / Gomolak / Gomuła, która pojawia się we Wnętrznym oraz jest wspominana w aktach metrykalnych parafii Wilczyska, jest **Antoni Gomolak**, który w 1779 roku jest wymieniony jako ojciec chrzestny Pawła Iwańca - „...Chrzest: Antoni Gomolak z Wnętrznego...” (patrz: ryc. 2.1.6). Antoni jest kolejną omarwaną w niniejszym rozdziale osobą, która prawdopodobnie urodziła się poza parafią pod wezwaniem Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny w Wilczyskach - osoba o takim imieniu i nazwisku nie występuje w tamtejszych aktach parafialnych przed 1779 rokiem. Dnia 16 lutego 1783 roku Antoni Gomoła ożenił się z pochodzącą z pobliskiej wsi Mysłów

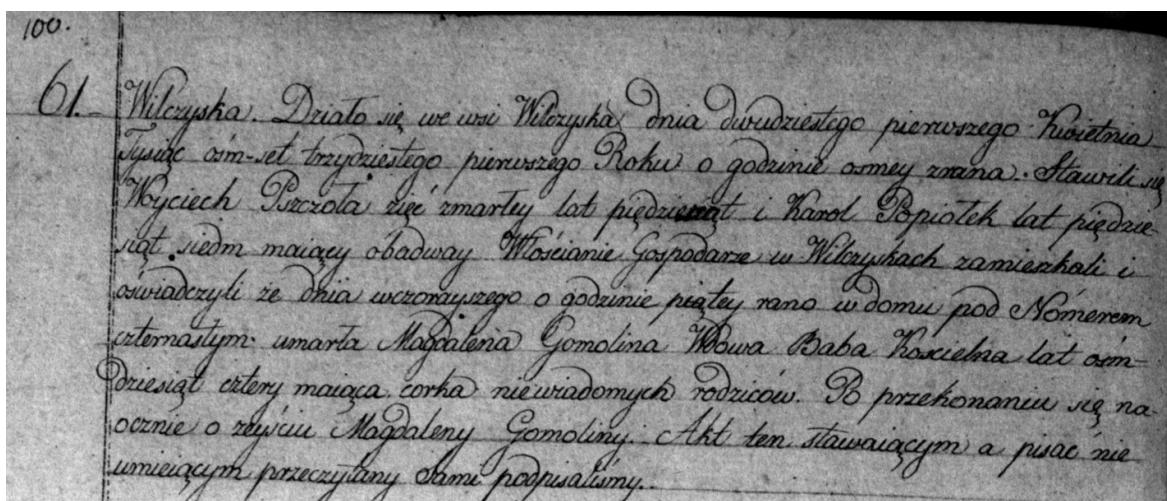
⁶ Wiek podawany w aktach zgonu w tamtych czasach był zazwyczaj wiekiem przybliżonym, szczególnie dla osób ze stanu chłopskiego, zmarłych w podeszłym wieku, gdyż osoby zgłaszające zgon nie znały często dokładnej daty urodzenia denata, często sam niepśmienny denat jej nie znał.

Petronellą Sokół (urodzoną około 1768 roku) - z wpisów w bazie indeksów metrykalnych Lubgens wynika, iż oboje pochodzili ze stanu chłopskiego. Po ślubie zamieszkują wspólnie w rodzinnej miejscowości Petronelli, dochowując się dziewiątki dzieci. Z aktu zgonu Antoniego Gomoły z 1810 roku (patrz: ryc. 2.1.7) wynika, iż w momencie śmierci miał on 46 lat, co by oznaczało, iż urodził się około 1764 roku. W związku z tym, iż akta osób ochrzczonych w parafii Zbuczyn z lat 1750-1765 nie są dostępne, niemożliwe obecnie jest sprawdzenie, czy we wsi Dziewule około 1765 roku urodziła się osoba o imieniu Antoni, nazwisku Dziewulski, nosząca jeden z przydomków Gomoła / Gomolak / Gomuła / Gomolik. **To co wiemy na pewno to fakt, iż Antoni Gomoła i Petronella Sokół są protoplastami rodziny Gomulskich, nie nosili oni wprawdzie nigdy nazwiska „Gomulski”, ale było to jedno z kilku nazwisk, którym posługiwał się ich młodszy syn Jan.**

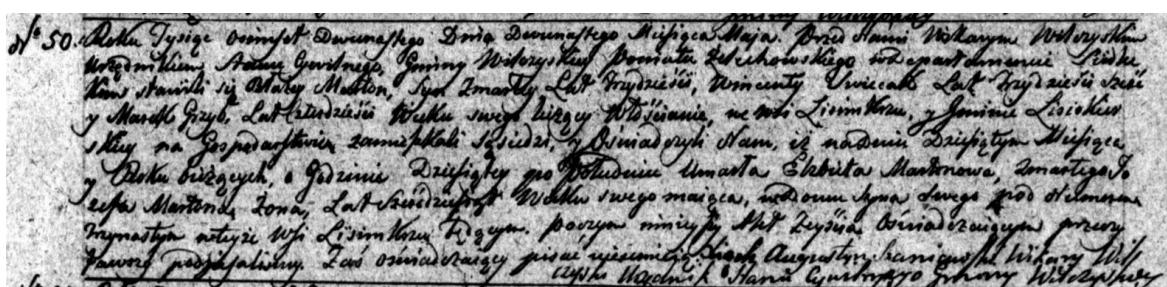
Ryc. 2.1.8: Akt zgonu Piotra Gomoły - par. Wilczyska 1821 rok (23/1821) [13].

Wracając jednak do historii Gomolaków we Wnętrzny - 3 lutego 1782 roku ma miejsce ślub Piotra Gomolaka oraz Magdaleny Pszczoły. W bazie indeksów metrykalnych *Lubgens*, przy wpisie dotyczącym ich ślubu, podana jest miejscowości Osiny (prawdopodobnie jest to rodnina wieś panny młodej), ale nowożeńcy zamieszkują po ślubie we Wnętrzny, o czym świadczą akta chrztu ich liczniego potomstwa (patrz: ryc. 2.1.6). W aktach chrztu parafii Wilczyska nie da się odnaleźć informacji o narodzinach Piotra Gomolaka (Gomoły), z aktu jego zgonu wiemy, iż urodził się on prawdopodobnie około 1750 roku (patrz: ryc. 2.1.8). Ponownie ze względu na brak akt chrztów z parafii pod wezwaniem św. Stanisława Biskupa Męczennika i Aniołów Stróżów w Zbuczynie z lat 1750-1765, nie jesteśmy w stanie zweryfikować czy około 1750 roku w Dziewulach urodził się Piotr Dziewulski, którego rodzice posługiwałiby się jednym z przydomków Gomolak / Gomolik / Gomoła / Gomuła. Być może był on młodszym bratem Elżbiety Dziewulskiej Gomoły, która urodziła się w 1748 roku jako córka Wojciecha i Agnieszki? Przy braku kluczowych w tej sprawie dokumentów, głównie akt metrykalnych z parafii Zbuczyn z lat 1750-1765, nie jesteśmy w stanie zweryfikować tej hipotezy.

Ryc. 2.1.9: Akt zgonu Magdaleny Gomoły - par. Wilczańska 1831 rok (61/1831) [13].

Kolejną osobą o nazwisku Gomoła / Gomolak / Gomuła, która pojawia się we Wnętrznej jest Elżbieta Gomolanka (tak została określona w akcie ślubu). Dnia 22 lutego 1783 roku bierze ona ślub z Józefem Martonem pochodzącym z pobliskiej wsi Lisikierz (patrz: ryc. 2.1.6). W bazie indeksów metrykalnych *Lubgens* dla parafii Wilczyska nie występuje żaden wpis, który dotyczyłby chrztu Elżbiety Gomolak, jest ona więc prawdopodobnie kolejną osobą z rodziny Gomolaków, która urodziła się poza wilczyńską parafią. Z jej aktu zgonu, z 1812 roku, wynika, iż w momencie śmierci miała ona około 60 lat, co by oznaczało, iż urodziła się około 1750 roku.

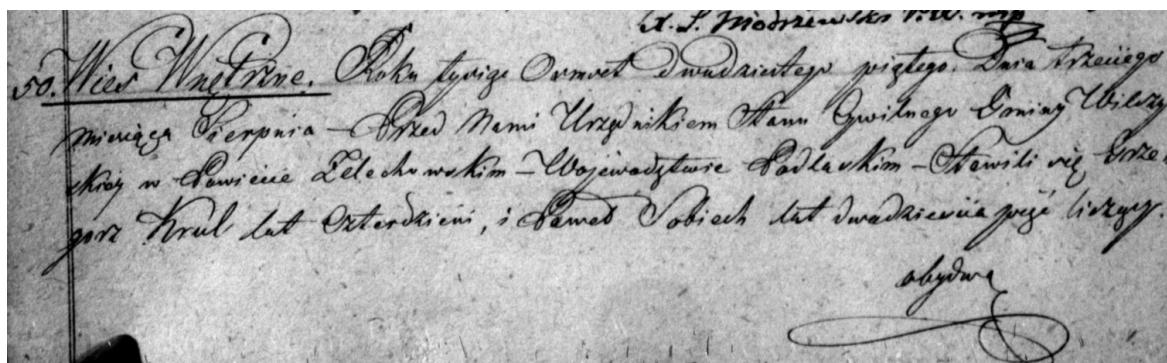

Ryc. 2.1.10: Akt zgonu Elżbiety Marton (z domu Gomoły) - par. Wilczyska 1812 rok (50/1812) [13].

W 1748 roku w Dziewulach urodziła się Elżbieta Dziewulska Gomoła, córka Wojciecha i Agnieszki (patrz ryc. 1.1.15), czy jest to ta sama osoba, która potem w 1783 roku w Wilczyskach wzięła ślub z Józefem Martonem? Nie da się tego stwierdzić z całkowitą pewnością, dodatkową przesłanką uwarygadniającą tę tezę jest pojawienie się w akcie chrztu z 1785 roku Agnieszki Gomoliny z Wnętrznego („...Chrzest: Antoni Mendzyński, organista kościoła oraz Agnieszka Gomolina z Wnętrznego...”), która została matką chrzestną Magdaleny Kruk - patrz ryc. 2.1.6. Agnieszka Gomoła nie została ochrzczona w parafii w Wilczyskach, nie ma tam też informacji o jej ślubie, a zastosowanie w jej przypadku formy na-

2.1. Wnętrzne: 1714 r. - 1783 r.

zwiska „Gomolina” wskazywałyby, iż jest ona wdową⁷. Być może więc Elżbieta Dziewulska Gomoła przybyła do Wnętrznego z Dziewul wraz ze swoją matką Agnieszką Dziewulską Gomołą, wdową po Wojciechu? Pytanie czy inni Gomołowie, którzy pojawiili się we Wnętrznym w podobnym okresie, nie byli braćmi i siostrami Elżbiety, urodzonymi po 1750 roku, a więc nie sposób jest potwierdzić ich chrztu w Zbuczynie, ze względu na brak ksiąg metrykalnych z tamtej parafii z lat 1750-1765? Jest to prawdopodobne, wskazywać na to może fakt, bliskiego powiązania Gomołów przybyłych do Wnętrznego z rodziną Kruków - Adam Kruk był świadkiem na ślubach trzech Gomolaków z lat 80. XVIII wieku: (Antoniego, Kazimierza i Andrzeja), Gomołowie i Krukowie byli wzajemnie chrzestnymi swoich dzieci, zgłaszały zgony członków swojej rodziny⁸.

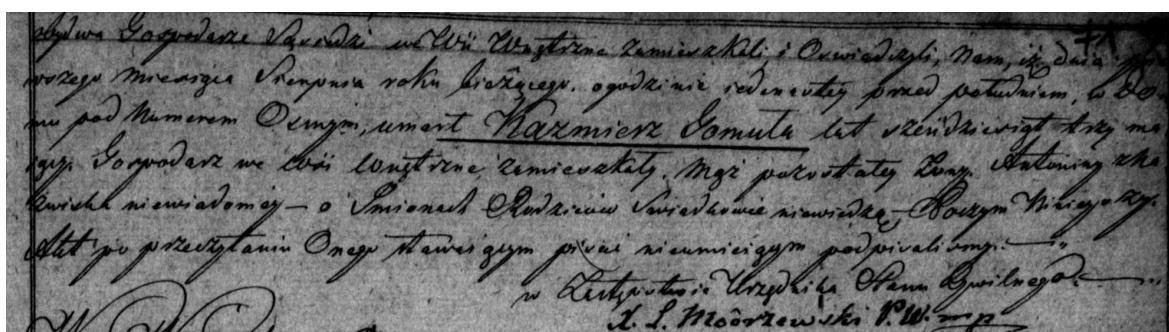
Ryc. 2.1.11: Akt zgonu Kazimierza Gomuły: część 1 - par. Wilczyska 1825 rok (50/1825) [13].

Kontynuując opowieść o Gomołach zamieszujących Wnętrzne pod koniec XVIII wieku: dnia 29 maja 1785 roku w parafii Wilczyska Kazimierz Gomolak ożenił się z Jadwigą Kanią, oboje wywodzili się ze stanu chłopskiego i pochodzili ze wsi Wnętrzne i tam też w kolejnych latach rodziły się ich dzieci (patrz: ryc. 2.1.6). Kazimierz Gomolak prawdopodobnie nie urodził się w parafii Wilczyska, akt chrztu osoby o takim imieniu i nazwisku nie występuje w tej parafii, jest więc kolejną osobą o nazwisku Gomoła / Gomolak / Gomuła, która prawdopodobnie sprowadziła się do Wnętrznego pod koniec XVIII wieku. Pierwsza żona Kazimierza Gomolaka, Jadwiga, zmarła w 1796 roku, 11 lat po ich ślubie. Rok później w 1797 roku Kazimierz wziął kolejny ślub tym razem z Antoniną Makolówną (patrz: ryc. 2.1.6). Z aktu zgonu Kazimierza Gomuły z 1825 roku wynika, iż w momencie śmierci miał on około 63 lata, co oznacza, iż urodził się on około 1762 roku (patrz: ryc. 2.1.12). Ostatnią

⁷ Nazwisko Gomoła / Gomolak / Gomuła w formie „Gomolina” występuje w aktach metrykalnych tylko w stosunku do owdowiałych kobiet, tak jak nazwisko w formie „Gomolanka” występuje dla niezamężnych panien.

⁸ Co ciekawe, zgodnie z obecnie dostępymi dokumentami, Gomolakowie z Wnętrznego nie byli nigdy świadkami na ślubach osób o nazwisku Gomolak, nie byli nawet chrzestnymi dzieci o tym nazwisku. Jedyne silniejsze powiązanie pomiędzy Gomolakami z Wnętrznego, które można odnaleźć w dokumentach, to powiązanie córek Antoniego Gomoły i Andrzeja Gomoły - Anny (ur. 1800 r. - zm. ?) i Krystyny (ur. 1798 r. - 1842 r.), które przeprowadziły się w latach 20. XIX wieku, do oddalonego o około 50 kilometrów Rudzienka by pracować w służbie na tamtejszym dworze. Co więcej obie wyszły za mąż tego samego dnia - 29 stycznia 1826 roku, w parafii pod wezwaniem Świętej Trójcy w Kołbieli. Historia Anny i Krystyny Gomołów zostanie szerzej opowiedziana w trzecim rozdziale niniejszej książki.

osobą, która pojawiła się we Wnętrznym w latach 80. XVIII wieku i nosiła nazwisko Gomoła / Gomolak / Gomuła, był Andrzej Gomolak. Dnia 4 lutego 1787 roku wziął on ślub z Agatą Pieniążkową pochodzącą z sąsiedniej wsi Gródź (patrz: ryc. 2.1.6) - jak wskazuje wpis w bazie indeksów metrykalnych *Lubgens* dotyczący ich ślubu, oboje należeli do stanu chłopskiego. Podobnie jak w przypadku pozostałych Gomolaków, tak również w przypadku Andrzeja, w parafii Wilczyska nie występuje akt jego chrztu, a przynajmniej nie ma o nim wzmianki w bazie *Lubgens* przed 1787 rokiem. W bazie tej występuje natomiast informacja, iż, Andrzej Gomoła, ojciec rodziny, zmarł w 1801 roku, w wieku 36 lat, z powodu apopleksji - oznacza to, iż urodził się on około 1765 roku (patrz: ryc. 2.1.6).

Ryc. 2.1.12: Akt zgonu Kazimierza Gomuły: część 2 - par. Wilczyska 1825 rok (50/1825) [13].

Mamy więc finalnie osiem osób zamieszkałych we Wnętrznym, należących do stanu chłopskiego, których nazwiska Gomoła / Gomolak / Gomuła pojawiają się w aktach metrykalnych parafii Wilczyska z końcówki XVIII wieku, a którzy, jak wszystko na to wskazuje, nie urodzili się na terenie wilczyńskiej parafii:

- Jadwiga Gomulicha (ur. ok. 1730 r. - zm. 1812 r.),
- Maciej Gomolak (ur. ? - zm. 1779 r.)
- **Antoni Gomolak** (ur. ok. 1764 r. - zm. 1810 r.),
- Piotr Gomolak (ur. ok. 1750 r. - zm. 1821 r.),
- Elżbieta Gomolanka (ur. ok. 1750 r. - zm. 1812 r.),
- Agnieszka Gomolina (ur. ? - zm. ?),
- Kazimierz Gomlak (ur. ok. 1762 r. - zm. 1825 r.),
- Andrzej Gomolak (ur. ok. 1765 r. - zm. 1801 r.).

W świetle dostępnych obecnie dokumentów, nie można jednoznacznie stwierdzić, skąd wyżej wymienione osoby przybyły do Wnętrznego ani jakie były między nimi powiązania rodzinne. Najbardziej prawdopodobna wydaje się hipoteza, iż Gomolakowie zamieszkiwali wieś Wnętrzne w końcowce XVIII wieku przybyli tam z Dziewul, w procesie ubożenia stracili ziemię, status szlachty i nazwisko Dziewulski, związane z rodzinną miejscowością

2.1. Wnętrzne: 1714 r. - 1783 r.

ściąg, a po przeprowadzce do Wnętrznego stali się zwykłymi najemnymi chłopami. Na taki scenariusz wskazywałyby następujące przesłanki:

- nagłe pojawienie się Gomolaków we Wnętrznym, w sytuacji równoczesnego zanikania w Dziewulach gałęzi Dziewulskich posługującej się przydomkami Gomolak / Gomolik / Gomoła / Gomuła,
- zbieżność imion i dat urodzenia niektórych członków rodziny Gomolaków z odpowiadającym im Dziewulskim (Jadwiga, Maciej, Elżbieta, Agnieszka),
- posługiwianie się przez Gomolaków z Wnętrznego trzema z czterech charakterystycznych przydomków dla jednej z gałęzi Dziewulskich (Gomolak / Gomoła / Gomuła),
- fakt, iż w żadnej z okolicznych parafii, poza Zbuczynem, nazwiska Gomoła / Gomolak / Gomuła nie występowały powszechnie.

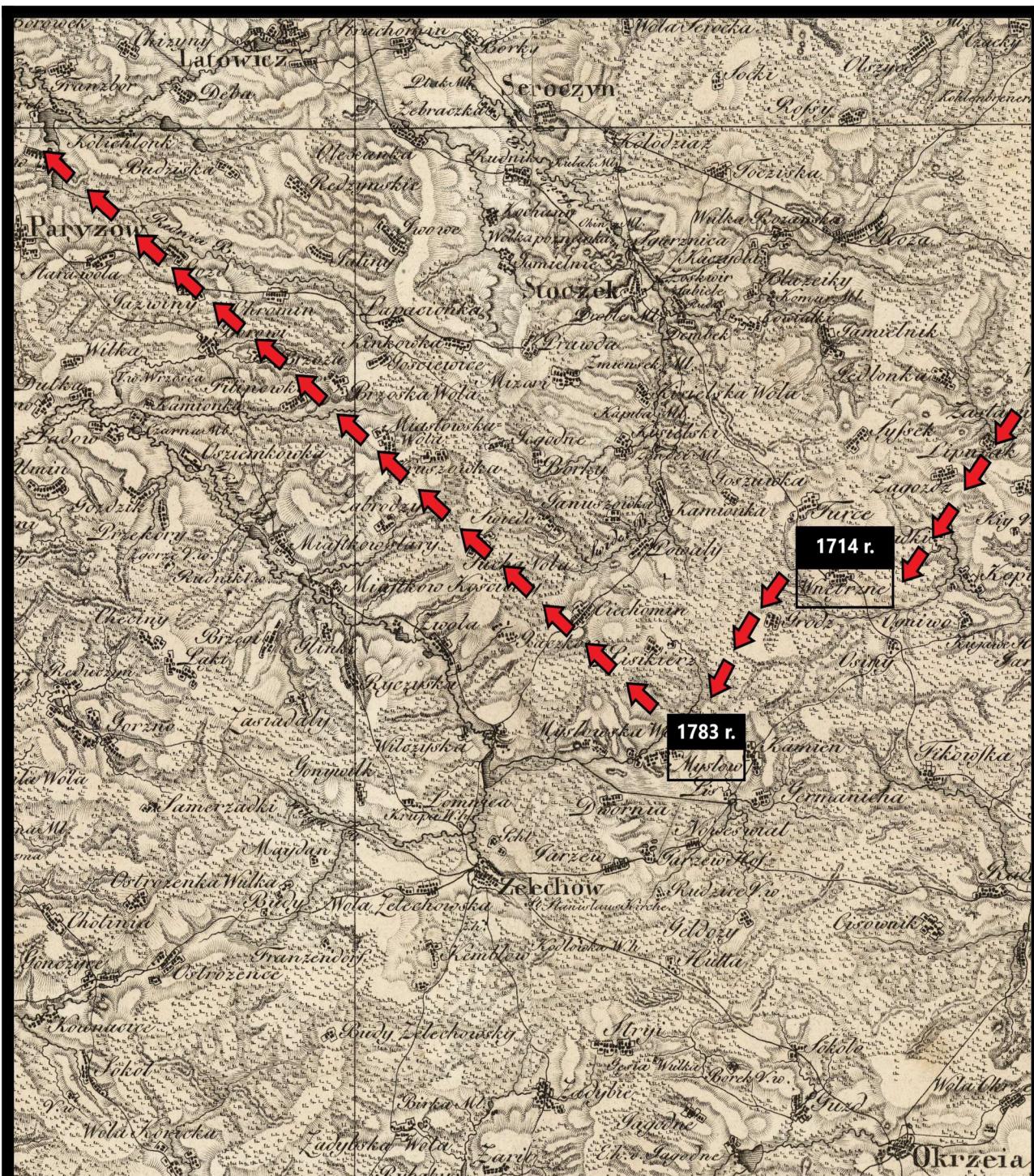
Ciągnąc dalej tę hipotezę można stwierdzić, iż Gomołowie najprawdopodobniej przybyli do Wnętrznego jako trzy rodziny:

1. Rodzina Tomasza Gomolaka, który przybył do Wnętrznego około 1714 roku - z lini tej wywodzą się Gomołowie, którzy do dnia dzisiejszego mieszkają w Woli Mysłowskiej.
2. Rodzina Macieja Gomolaka i Jadwigi Gomulichy, którzy przybyli do Wnętrznego około 1765 roku - linia ta wygasła ze względu na brak męskich potomków.
3. Rodzina Wojciecha i Agnieszki Gomolaków, którzy przybyli do Wnętrznego w latach 70. XVIII wieku razem z dziećmi: Elżbieta, Piotrem, Kazimierzem, Antonim i Andrzejem - z linii tej wywodzą się Gomołowie, którzy do dnia dzisiejszego zamieszkują Myślów oraz Gomulscy zamieszkujący obecnie okolice Mińska Mazowieckiego.

Nie da się w pełni zweryfikować wyżej postawionych hipotez bez dostępu do pełnych akt metrykalnych z XVIII wieku dla parafii pod wezwaniem św. Stanisława Biskupa Męczennika i Aniołów Stróżów w Zbuczynie oraz parafii pod wezwaniem Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny w Wilczyskach. Być może dostęp do tych akt będzie możliwy w przyszłości i uda się zweryfikować chociaż część z wyżej postawionych hipotez w kolejnym wydaniu niniejszej książki.

Mysłów

Fragment mapy "Galicja Zachodnia" autorstwa Antona Mayera von Heldensfeld z 1808 roku.

Mysłów 2.) wójt. pow. łukowski, gm. Mysłów, par. Wilczańska, odł. 28 w. od Łukowa. Ma 41 dm., 420 mk., 457 mr. Dobra M. przed 1882 r. miały 4674 mr. obszaru, lecz w skutek działań uległy rozdrobnieniu. Obecnie dobra te składają się z wsi: M., Ksawerynów, Wola-Mysłowska, Osiny, Kamień i Gródz, rozl. mr. 1198, a mianowicie: gr. or. i ogr. mr. 545, łak mr. 264, past. mr. 7, lasu mr. 333, nieuz. i place mr. 49; bud. mur. 6, z drz. 31; płodozmian 12-polowy; jest młyń wodny, pokłady torfu. Wójt M. os. 53, z gr. mr. 483; wójt Ksawerynów os. 12, z gr. mr. 269; wójt Wola Mysłowska os. 35, z gr. mr. 106; wójt Osiny os. 17, z gr. mr. 388; wójt Kamień os. 33, z gr. mr. 225; wójt Gródz os. 22, z gr. mr. 461. M. gm. graniczny z gm. Prawda i Miastków, ma 3844 mk., rozl. 17,854 mr.; sąd gm. okr. 1 w Miastkowie o 11 w., st. p. Zelechów, urząd gm. we wsi Ciechominie, od Łukowa 30 $\frac{1}{2}$ w., od Siedlec 44 $\frac{1}{2}$ w. odl. W skład gm. wchodzą: Baczków, Bronisławów, Celej, Ciechomin, Ciechomska-Wólka, Górką, Gózdek, Gródz, Guzówko, Jagodne, Kamień, Kamionka, Kruka, Ksawerynów, Lisikierz, Ludwinów, Łomnica, Mysłów, Mysłowska-Wola, Osiny, Powałы, Swider, Wilczańska i Wnętrzne. Br. Ch.

"Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich" Sulimierski F., Chlebowski B., Walewski W. [1885]

2.2. Mysłów: 1783 r. - 1810 r.

Wieś Mysłów w XVIII wieku znajdowała się na granicy województw lubelskiego, mazowieckiego i sandomierskiego, zaliczana była do ziemi łukowskiej. Najbliższymi dużymi ośrodkami miejskimi dla Mysłowa były: oddalony o około 35 kilometrów na wschód Łuków oraz oddalony o około 30 kilometrów na zachód Garwolin. Wieś ta należała w tamtym czasie do parafii rzymskokatolickiej pod wezwaniem Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny w Wilczyskach. Mysłów został założony prawdopodobnie około 1531 roku - wynika to zapisów rejestrów poborowych województwa lubelskiego [23] (patrz: ryc. 2.2.1). W XVI wieku właścicielami Mysłowa była rodzina Mysłowskich, jednak pod koniec XVIII wieku wieś ta stanowiła część pokaźnego majątku rodziny Rzewuskich (herbu Krzywda), a konkretne jej właścicielem był Tomasz Rzewuski, chorąży łukowski.

Parochia Vilcziska.

Mislow (Mystów), lan. 12.

Lissikyerz, lan. 1 1/2.

Vola Mislovska, lan. 7.

Ryc. 2.2.1: Wpis dotyczący parafii Wilczyska pochodzący z rejestrów poborowych województwa lubelskiego z 1531 roku [23].

Dnia 16 lutego 1783 roku około dziewiętnastoletni Antoni Gomoła poślubił w Wilczyskach około piętnastoletnią **Petronellę Sokół**, urodzoną prawdopodobnie w 1768 roku w Mysłowie. Z ich małżeństwa narodziło dziewięcioro dzieci:

- Mariana (ur. 1783 r. - zm. 1803 r.),
- Franciszka (ur. 1785 r. - zm. 1803 r.),
- Wojciech (ur. 1787 r. - zm. 1847 r.),
- **Jan** (ur. 1789 r. - zm. 1851 r.),
- Katarzyna (ur. 1791 r. - zm. 1800 r.),
- Salomea (ur. 1792 r. - zm. 1794 r.),
- Tadeusz (ur. 1794 r. - zm. 1828 r.),
- Józefa (ur. 1798 r. - zm. 1799 r.),
- Anna (ur. 1800 r. - zm. ?).

Z dziewięciorga dzieci Petronelli i Antoniego własne rodziny założyła tylko czwórka: najstarszy syn Wojciech, jego młodszy brat Jan, najmłodszy syn Tadeusz oraz najmłodsza córka Anna - pięć pozostałych córek zmarło, albo w bardzo młodym wieku, albo z powodu chorób zakaźnych.

posta mimożnego

of 31: Rok 1754 Oficjalny Podzialego, Dnia 20 kwietnia Letego - przed
Nasim plebanem Wadowickim sprawozdany obowiązki Miejsca, Parafii, Gospodarstwa i
ulicnego Janem Matysek powiatu Krakowskiego w sprawach Miejsca
Miejskiej i gospodarki gospodarczej na podstawie przesłuchania i posiedzenia
Ziemskiego Miejsca w Wadowicach i Janem tyleż na podstawie
miejscowych Pan daty godziny i godziny wieczornej na podstawie
Nasim Miejski Chmura z 2003 Nowego Parafialnego Wadowickiego miasta, akt
Dowiadujący oswiety braku swego ludzi w apetytnej dojirze wyprawnych
Podwórków swych - Rudnicki Stanisław Jęzowna Panna, Leontyna z Wyspia
Jęzowa Miejsca w Wadowicach w gospodarstwie Lichawskich położony
zamieszczałych Ordynat w apetytnej dojirze wyprawnych Radzieci, dawnych
zborów, przed Nasim Miejskim Chmura, chwile z lotu, Nowego Parafialnego
zboru, przed Nasim Miejskim Chmura, aby godziny do akt
je Wadowickiego, it mo Radzieci swego akt Dowiadczy Scipio, ktoru w do
mu Radzieci swoich zostaje. Strogi Stanisław Zgoda, aby godziny do akt
zobycie swego miasta obwodu Miejsca przygotowali. Którego zapoznacze
uzynione były przedwiniemi swego Dorum Gronnego, Tadeusza Biernackiego
Dnia 20 kwietnia Miejsca Letego, a Druga Dnia 20 kwietnia Miejsca
jego Radka biegzych o godzinie dwunastej w godzinie. By o Godyni Panu
ewanu zakończonego Miejsca, miastom i wieśce ostatecznie, a Radziec
nimiejskim na Radku Miejsca, zorvala, Borychowiczy i Czajowice zgodnie
Stan, co przesypane w przeszłych wiekach gospodarki, Bagiorowice z godziną Scipio
w godzinie dwunastej zakończonego Miejsca, Zgoda, aby godziny do akt
zobycie swego Miejsca, czyli obecnie przesypanej z Sobkowicami Miejsca.² Maco

Ryc. 2.2.2: Akt ślubu Wojciecha Gomoły i Marcelli Głasek część 1 - par. Wilczyska 1811 rok (31/1811) [13].

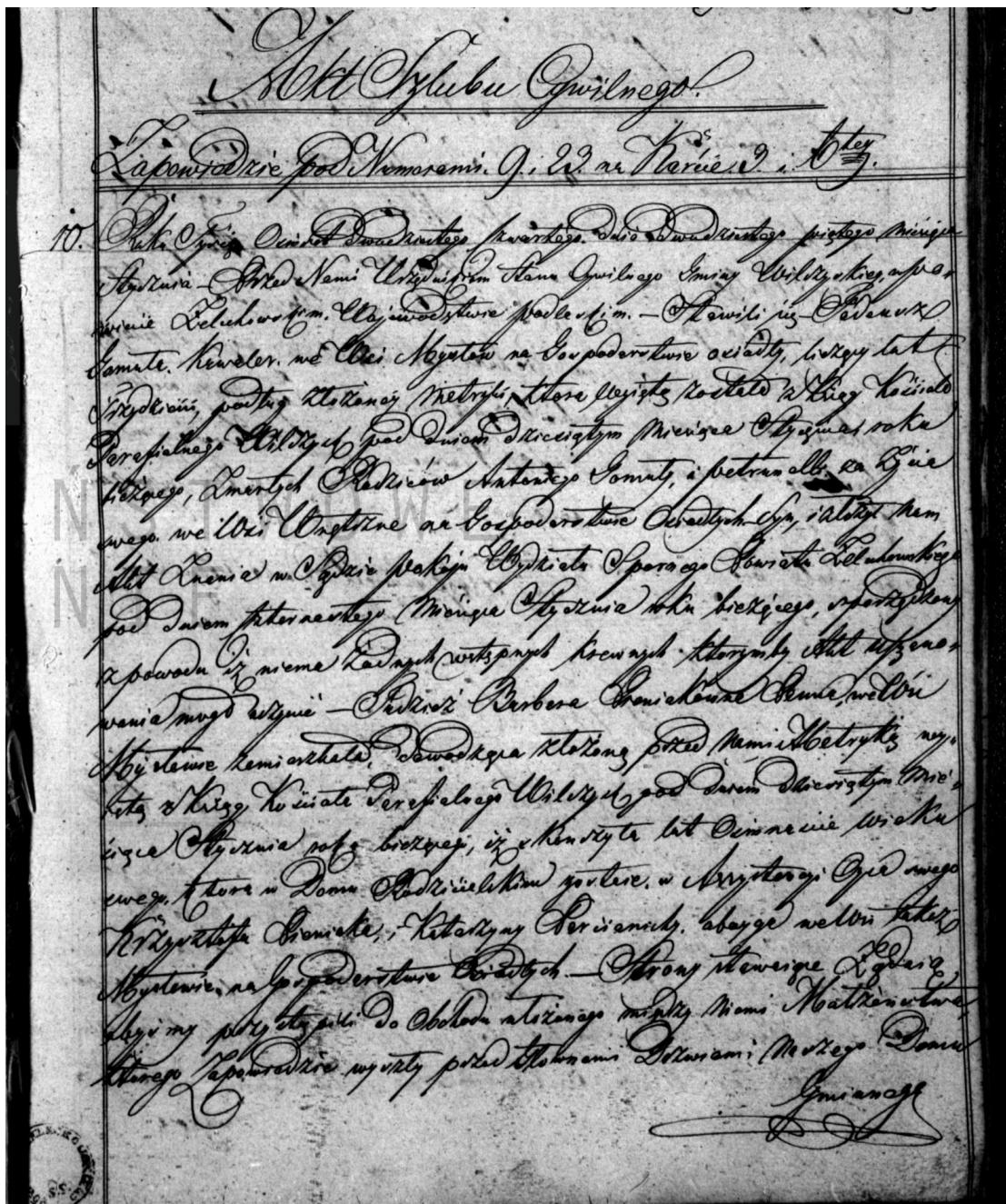
81

82

Nawodz. Kajde swich wdrożeniach zapowiadali, iż Taka jest iść nida; Ogłoszony
w Gminie prawo, iż tworząc domotę, z myślą o interdycji, żelazówka
Grodzowska, Blizma, a Czernomina, to po tokiem z obie strony Mietkowiany,
Czego zapłacimy Met u gospodarzów. Tymczasem Wysiedla Salata, Krywakow
Krywakow, Leśna Maria, Salata, Taka, Wysie, Lat, Czernomina, Rycza, Janowice
Lat, Krywakow, Rycza, Maria, Rycza, Lat, Czernomina, Tora, wszystkich
w Wysiedle, i Gminie Mietkowskiej na gospodarstwach leśnictwowych,
który Stawiający przekupiący, i pozytywny gracz oferująca: He kie mne
oficer w tutej sprawie, pisał wieczorem dr. S. Morawski, pleban Wysiedla.
Zmierzając do wiejskiej kredyby, Hanus Lwowski maz.

Ryc. 2.2.3: Akt ślubu Wojciecha Gomoły i Marcelli Głasek część 2 - par. Wilczyska 1811 rok (31/1811) [13].

Dwie najstarsze córki Antoniego i Petronelli Gomołów, Marianna i Franciszka, obie już pełnoletnie, w wieku 19 i 18 lat, zmarły z powodu gorączki suchotniczej. Trzy lata przed ich śmiercią, w 1800 roku, z powodu gorączki suchotniczej zmarła ich dziewięcioletnia siostra Katarzyna, rok przed tym, ospa doprowadziła do śmierci ich kilkumiesięcznej siostry Józefy (mylnie nazowanej w bazie indeksów metrykalnych *Lubgens*, we wpisie dotyczącym jej zgonu, Marianną), a sześć lat wcześniej, w 1794 roku, zmarła mająca zaledwie rok Salomea (patrz: ryc. 2.2.5).

Ryc. 2.2.4: Akt ślubu Tadeusza Gomoły i Barbary Pieniak - par. Wilczyska 1824 rok (10/1824) [13].

2.2. Mysłów: 1783 r. - 1810 r.

Śluby						
NAZWISKO MĘŻA	IMIĘ MĘŻA	NAZWISKO ŻONY	IMIE ŻONY	AKT	ROK	UWAGI
Gomolak	Antoni	Sokolicha	Petronela	liber	1783	Mysłów , kawaler i panna On: Wnętrzne Ona: Mysłów , 1783 II 16 Świad: Adam Kruk, Marcin Król
Gomola	Wojciech	Glazek	Marcela	31	1811	skan On- Antoni i Petronela, Ona- Leonard i Urszula
Gomola	Tadeusz	Pieniąk	Barbara	10	1824	skan On- Antoni i Petronela Sokół, Ona- Krzysztof i Katarzyna Parciana

Urodzenia					
NAZWISKO	IMIĘ	AKT	ROK	UWAGI	
Gomola	Marianna	liber 1783 Mysłów , Rodz: Antoni i Petronela Chrzest: Grzegorz Wójcik oraz nobilis Antonina Krasuska z plebanii 1783 XII 7			
Gomola	Franciszka	liber 1785 Mysłów , Rodz: Antoni i Petronela Chrzest: Jakub Ducki oraz Krystyna Popiółkowa, oboje z Wilczysk 1785 II 26			
Falkowski	Franciszek	liber 1787 Mysłów , honesti, ojciec - kucharz dworski Rodz: Jan i Agnieszka Chrzest: Jan Pieniąk oraz Petronela Gomolina, wszyscy z Mysłowa 1787 IX 16			
Federowicz	Marcin	liber 1787 Mysłów , honesti, ojciec - sluga dworski Rodz: Dominik i Marianna Chrzest: Ignacy Palirski oraz Petronela Gomolakowa z Mysłowa 1787 XI 11			
Gomola	Wojciech	liber 1787 Mysłów , Rodz: Antoni i Petronela Chrzest: illustrissimus magnificus Tomasz Rzewuski, chorąży łukowski oraz generosa Katarzyna Szawłowska, wszyscy z Mysłowa 1787 IV 23			
Gomolak	Jan	liber 1789 Mysłów , Rodz: Antoni i Petronela Chrzest: Szczepan Rataj oraz Lucja Pieprzowa, wszyscy z Mysłowa 1789 VI 11			
Gomolak	Katarzyna	liber 1791 Mysłów , Rodz: Antoni i Petronela Chrzest: Wojciech Kruk z Woli oraz panna Zofia Janaszka z Mysłowa 1791 III 13			
Gomolak	Salomea	liber 1792 Mysłów , Rodz: Antoni i Petronela Chrzest: Stanisław Szczęgielski oraz Agnieszka Miazowa, oboje z Mysłowa 1792 X 28			
Gomola	Tadeusz	liber 1794 Mysłów , Rodz: Antoni i Petronela Chrzest: Kazimierz Bogus z Ciechomina oraz Marianna Sokolina z Mysłowa 1794 X 28			
Gomolak	Józefa	liber 1798 Mysłów , Rodz: Antoni i Petronela Chrzest: Szczepan Ducki oraz panna Katarzyna Ładówka, siedziby 1798 III 18			
Gomola	Anna	liber 1800 Mysłów, Rodz: Antoni i Petronela Sokolanka Chrzest: nobilis Jacek Zarzecki, organista oraz nobilis panna Marianna Dobrowolska, siedziby 1800 VII 24			
Gomola	Szymon	108	1811	skan Mysłów, O: Wojciech, M: Marianna Glazek	
Gomola	Walenty	6	1815	skan Mysłów, O: Wojciech, M: Marianna Glazek	
Gomola	Marianna	86	1817	skan Mysłów, O: Wojciech, M: Marianna Glazek	
Gomola	Franciszka	87	1820	skan Mysłów, O: Wojciech, M: Marianna Glazek	
Gomola	Stanisław	73	1824	skan Mysłów, O: Wojciech, M: Marcela Gąsak	
Gomola	Krystyna	79	1824	skan Mysłów, O: Tadeusz, M: Barbara Pieniąk	
Gomola	Maciej	5	1826	skan Mysłów, O: Tadeusz, M: Barbara Pieniąk	

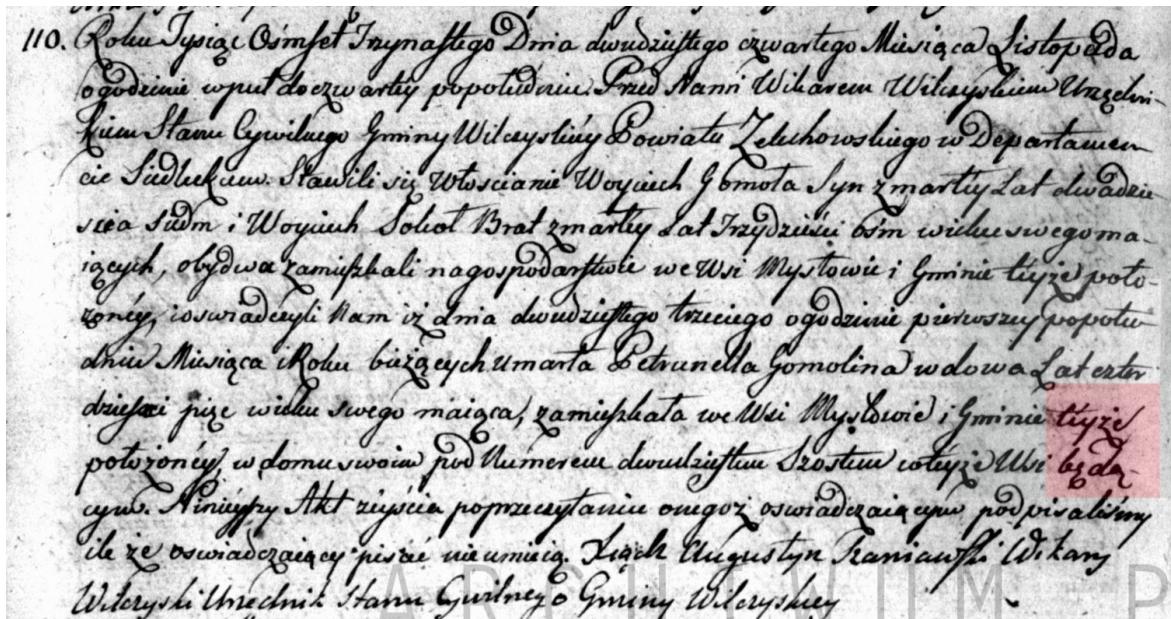

Zgony					
NAZWISKO	IMIĘ	AKT	ROK	UWAGI	
Gomola	Salomea	liber 1794 Mysłów , rok córka Antoniego 1794 I 11			
Gomola	Marianna	liber 1799 Mysłów , rok c. Antoniego; osipa 1799 I 10			
Gomola	Katarzyna	liber 1800 Mysłów , l. 8 c. Antoniego; gorączka suchońcica 1800 IV 11			
Gomuła	Franciszka	liber 1803 Mysłów, l. 17 c. Antoniego Gomuły; gorączka suchońcica 1803 IV 9			
Gomuła	Marianna	liber 1803 Mysłów, l. 18 c. Antoniego; gorączka suchońcica 1803 VI 26			
Gomola	Antoni	22	1810	skan Mysłów, mąż Petroneli Sokół, zgl syn Wojciech	
Gomola	Petronela	110	1813	skan Mysłów, wdowa, zgl syn Wojciech Gomola i brat Wojciech Sokół	
Gomola	Walenty	61	1822	skan Mysłów, O: Wojciech, M: Marianna Glazek	
Gomola (Gomola)	Franciszka	23	1825	skan Mysłów, O: Wojciech, M: Marianna Wojtasik	
Gomola / Gomuła	Tadeusz	19	1828	skan Mysłów, mąż Barbary Pieniąk, O: Antoni, M: Petronela	

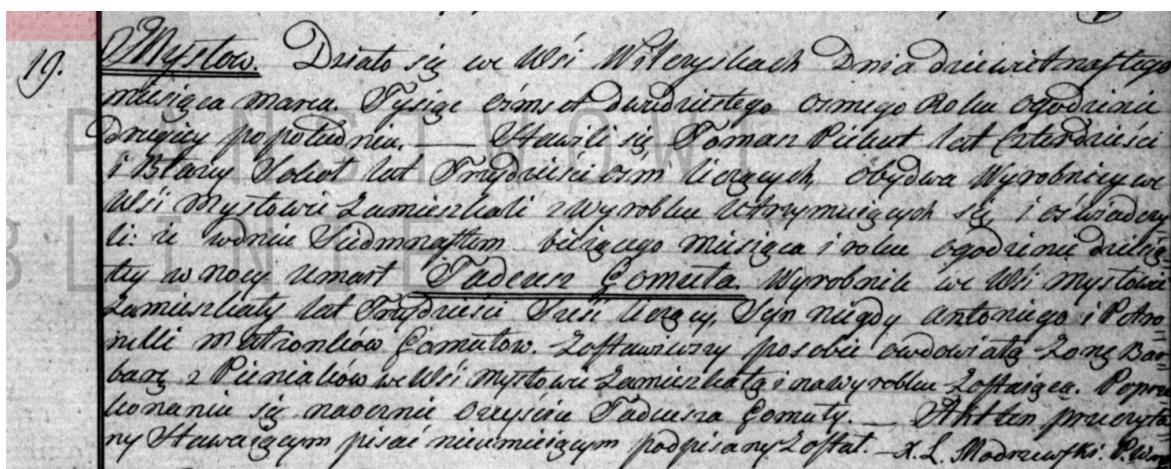
Ryc. 2.2.5: Wpisy w bazie indeksów metrykalnych *Lubgens* dotyczące Gomołów, którzy mieszkali we wsi Mysłów na przełomie XVIII i XIX wieku.

Antoni i Petronella Gomołowie byli prawdopodobnie silnie związanymi z dworem w Mysłówie, być może w pewnym okresie pracowali tam jako służący lub chłopi najemni, świadczyć o tym może fakt, iż Petronella została matką chrzestną syna kucharza dworskiego Franciszka Falkowskiego oraz syna służącego dworskiego Marcina Federowicza (patrz: ryc. 2.2.5). Co więcej, ojcem chrzestnym najstarszego syna Antoniego i Petronelli, Wojciecha, został Tomasz Rzewuski, chorąży łukowski, jedyny dziedzic pokaźnego majątku Rzewuskich, w skład którego, w tamtych latach, wchodził m.in. dwór w Mysłowie, wieś Mysłów oraz liczne okoliczne wsie (patrz: ryc. 2.2.5). Wojciech Gomoła był jedyną osobą w parafii Wilczyska, zgodnie z zapisami bazy *Lubgens*, którego chrzestnym ojcem został Tomasz Rzewuski, mimo iż do tej parafii należały liczne dwory m.in. dwór w Ciechominie, dwór w Wilczyskach, dwór w Jarczewie, dwór w Goniwilku, dwór w Woli Mysłowskiej, dwór w Kamieniu, dwór w Lisikierzu czy dwór we Wnętrzny, na których rodziły się dzieci osób wywodzących się ze znamiennych rodów szlacheckich takich jak: ród Orsettich, ród Sikorskich, ród Ostrorogów, ród Rostworowskich, czy ród Przegalińskich. Fakt, iż ojcem chrzestnym Wojciecha Gomoły,

został Tomasz Rzewuski, musiał być więc dużym wyróżnieniem dla całej rodziny Gomołów z Mysłowa (należących, według zapisów w bazie indeksów metrykalnych Lubgens, do stanu chłopskiego) - fakt ten może również wzmacniać hipotezę o szlacheckich korzeniach rodziny Gomołów.

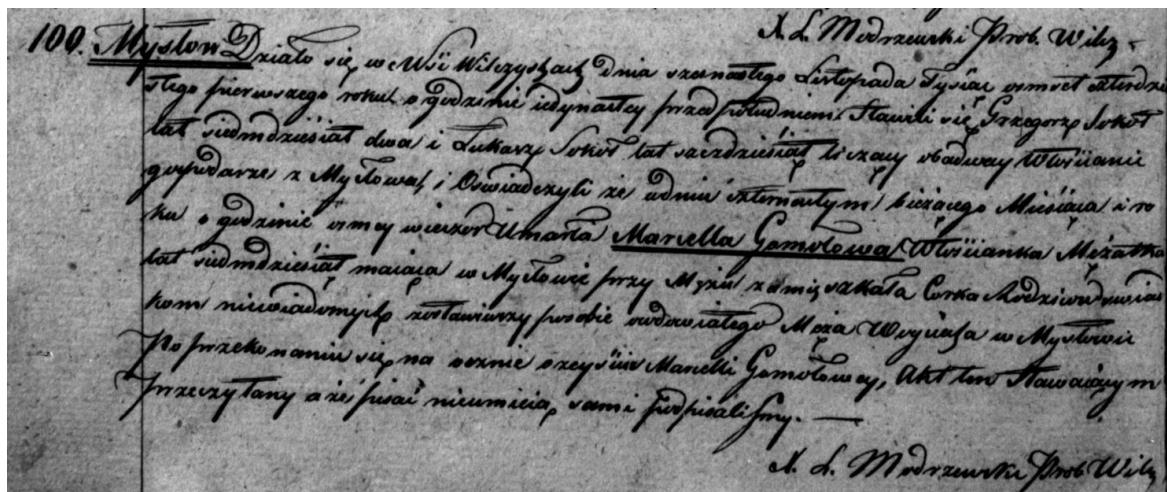
Ryc. 2.2.6: Akt zgonu Petronelli Gomoły (z domu Sokół) - par. Wilczyska 1813 rok (110/1813) [13].

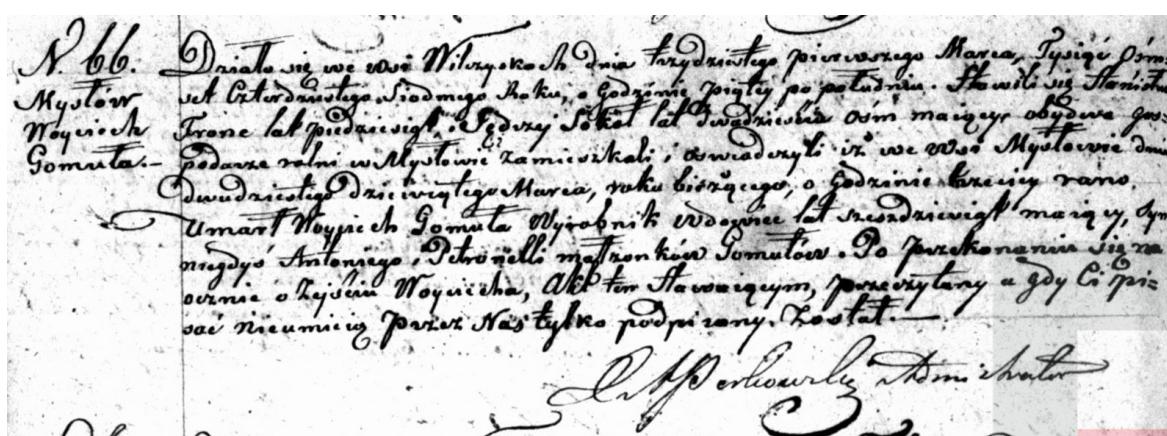
Ryc. 2.2.7: Akt zgonu Tadeusza Gomoły - par. Wilczyska 1828 rok (19/1828) [13].

Petronella i Antoni Gomołowie resztę swojego życia, od momentu ślubu, spędzili najprawdopodobniej w Mysłowie. Antoni zmarł 22 grudnia 1810 roku, w wieku około 46 lat (patrz: ryc. 2.1.7), a jego żona Petronella, trzy lata później - 23 listopada 1813 roku w wieku około 45 lat (patrz: ryc. 2.2.6). Ich potomkowie o nazwisku Gomoła mieszkają po dzień dzisiejszy w Mysłowie - jest to gałąź rodziny wywodząca się od ich najstarszego syna Wojciecha,

który wraz z żoną Marcellą oraz piętką dzieci osiadł w rodzinnej wsi swojej matki. Młodszy brat Wojciecha Jan, w wieku około dwudziestu lat, przeprowadził się do oddalonego o 50 kilometrów na północny zachód Rudzienka, gdzie stał się założycielem rodziny Gomulskich zamieszkującej do dnia dzisiejszego okolice Mińska Mazowieckiego. Natomiast potomkowie najmłodszego z braci Gomołów, Tadeusza, związali swe losy z pobliską Wolią Mysłowską.

Ryc. 2.2.8: Akt zgonu Marcelli Gomoły (z domu Głasek) - par. Wilczyska 1841 rok (100/1841) [13].

Ryc. 2.2.9: Akt zgonu Wojciecha Gomoły - par. Wilczyska 1847 rok (66/1847) [13].

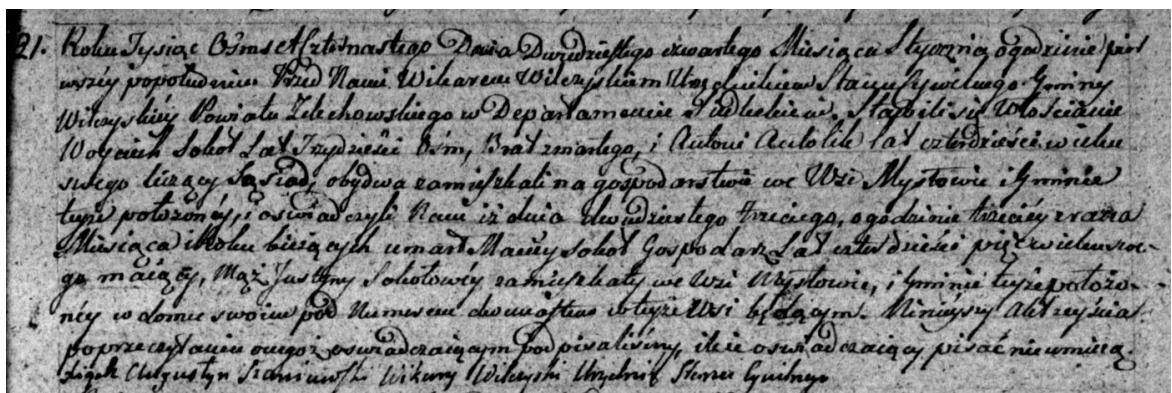
Petronella Sokół pochodziła z licznej w tamtym czasie w Mysłowie rodziny Sokołów, zamieszkującej tę wieś conajmniej od połowy XVII wieku. Jej rodzicami byli prawdopodobnie⁹ Andrzej (ur. 1728 r. - zm. 1807 r.) oraz Agnieszka (ur. 1735 r. - zm. 1804 r.), z domu Nowak.

⁹ Nie możemy być całkowicie pewni, że Andrzej i Agnieszka Sokołowie, byli rodzicami Petronelli Gomoły, gdyż w bazie indeksów metrykalnych Lubgens nie ma wpisu dotyczącego jej chrztu. Jest to jednak wysoce prawdopodobne analizując jej akt zgonu oraz akt zgonu Macieja Sokoła.

Andrzej i Agnieszka Sokołowie, poza córką Petronellą, posiadali jeszcze co najmniej ósemkę dzieci:

- Józefa (ur. 1756 r. - zm. ?),
- Mariannę (ur. 1758 r. - zm. 1825 r.),
- Urszulę (ur. 1760 r. - zm. ?),
- Magdalennę (ur. 1763 r. - zm. ?),
- Macieja (ur. 1766 r. - zm. 1814 r.),
- Antoniego (ur. 1769 r. - zm. 1811 r.),
- Pawła (ur. 1772 r. - zm. ?),
- Wojciecha (ur. 1776 r. - zm. 1827 r.).

Wojciech Sokół był świadkiem w akcie zgonu zarówno Macieja Sokoła (patrz: ryc. 2.2.10), jak i Petronelli Gomoły (patrz: ryc. 2.2.6), w obu tych aktach był wymieniony jako 38-letni brat zmarłych. Pokrewieństwo Macieja Sokoła i Petronelli Gomoły jest o tyle ważne, iż syn Macieja Paweł razem z córką Antoniego i Petronelli Gomołów Anną oraz córką Andrzeja i Agaty Gomołów z Wnętrznego (opisywanych w poprzednim podrozdziale) Krystyną, w latach dwudziestych XIX wieku, przeprowadzili się do Rudzienka, gdzie pracowali w służbie na tamtejszym dworze.

Ryc. 2.2.10: Akt zgonu Macieja Sokoła - par. Wilczyska 1814 rok (21/1814) [13].

Zanim jednak Paweł Sokół, Anna Gomoła oraz Krystyna Gomoła dotarli do Rudzienka, około 1810 roku przeprowadził się tam starszy brat Anny Jan, który został tam kowalem. **Jana Gomołę można uznać za założyciela rodziny Gomułskich**, jako pierwszy nosił to nazwisko, choć posługiwał się też nazwiskiem swojej matki - Sokół, zwany był też Gumułą, Gomułskim, a w jego akcie zgonu wpisano nazwisko Gromulski. Jego życie wydaje się dosyć ekstraordynarnie jak na dziewiętnastowiecznego chłopa pochodzącego z małej lubelskiej wsi - posługiwał się kilkoma nazwiskami, mieszkał w pięciu różnych miejscowościach oddalonych od siebie często o kilkadziesiąt kilometrów, w czterech różnych parafiach, a swoim

2.2. Mysłów: 1783 r. - 1810 r.

trzem najstarszym synom nadał to samo imię - Franciszek (choć dla pierwszego syna Piotra, imię Franciszek było drugim imieniem). **Jan Gomoła vel Sokół vel Gumuła vel Gumulski vel Gomulski vel Gromulski** urodził się w 1789 roku w Mysłowie, w wieku około dwudziestu lat przeprowadził się do oddalonego o około 50 kilometrów Rudzienka, gdzie pracował jako kowal. W wieku 25 lat ożenił się z córką karbowego lokalnego folwarku Łucją Rokicką, następnie wraz z nią i synem Piotrem Franciszkiem przeprowadził się do Zamienia, potem do Grzebowilka, a swojego żywota dokonał w miejscowości Stara Wieś (koło Siennicy) jako „były kowal na teraz z jałmużny się utrzymujący”.

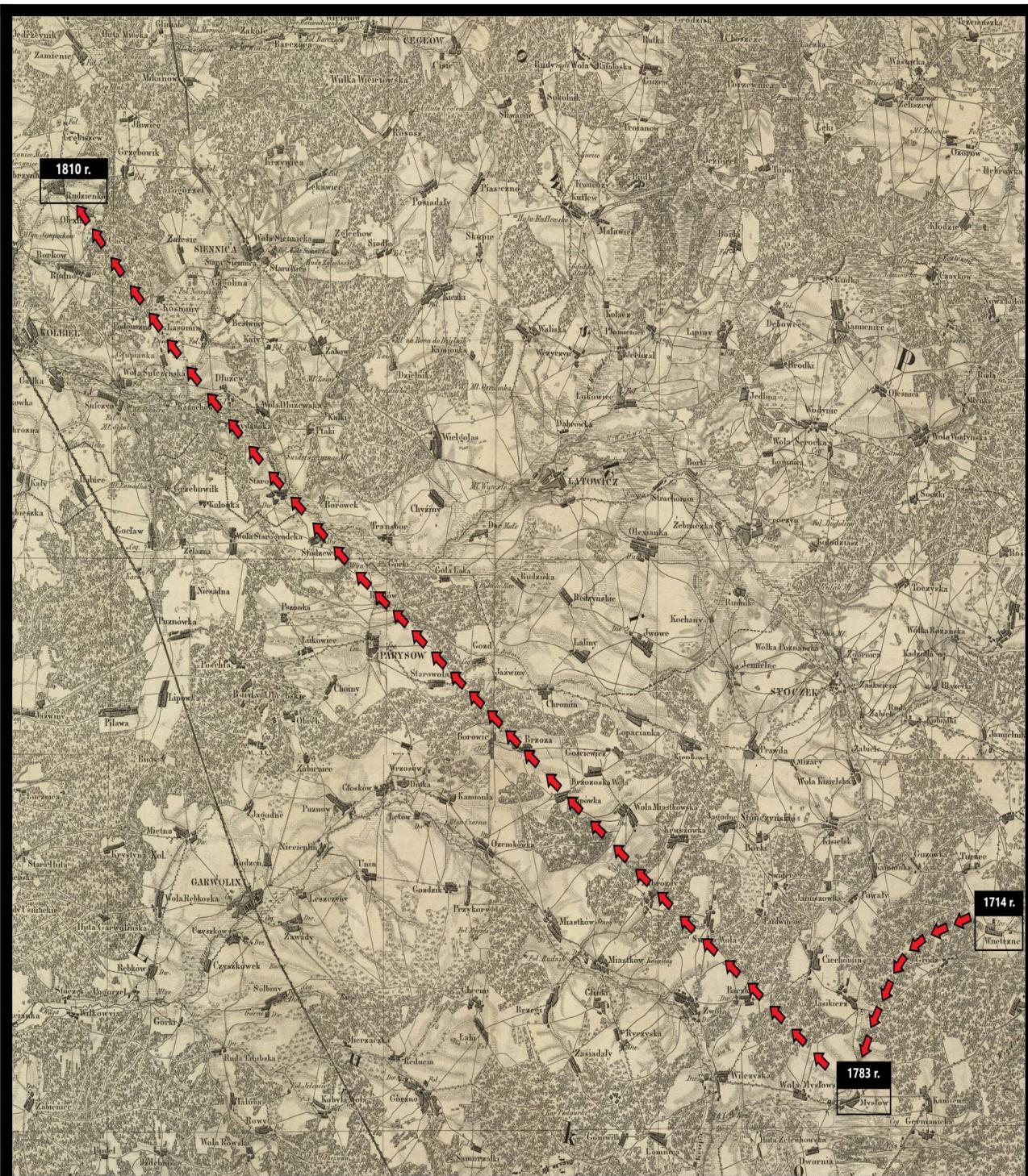

ROZDZIAŁ 3

Gumulscy z Rudzienka, Zamienia i Grzebowilka

Rudzienko

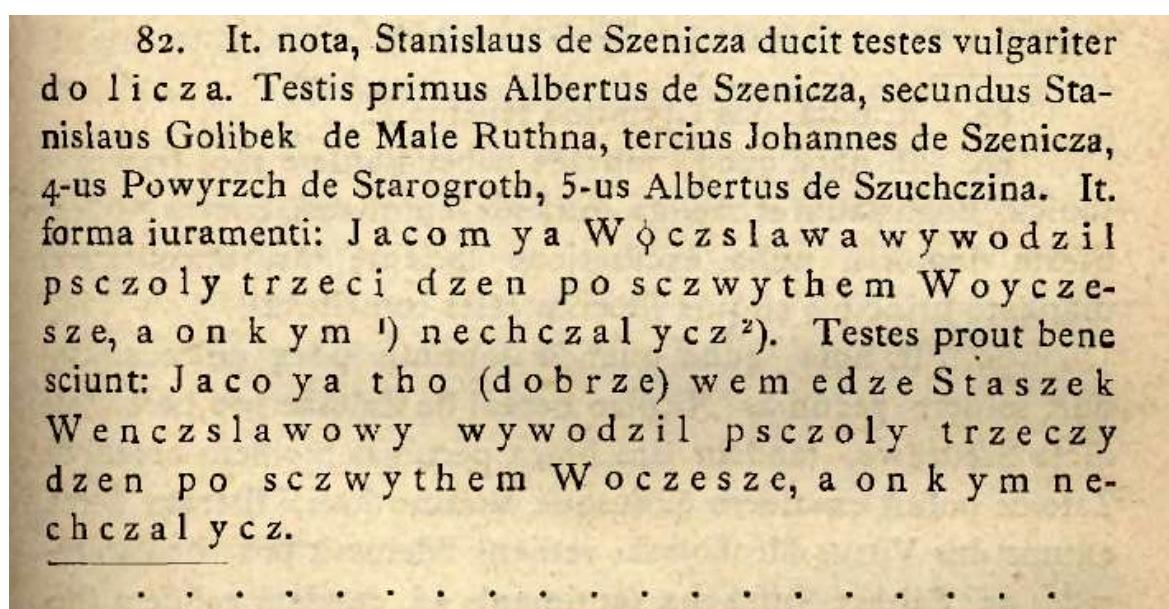

Fragment mapy "Topograficzna Karta Królestwa Polskiego" autorstwa generała Karola Richtera z 1843 roku.

Rudzienko w s i fol. nad rz. Świder, pow. nowomiński, gm. Glinianka, par. Kołbiel.
odl. 8 w. od Mińska, posiada pokłady torfu eksplotowane; ma 353 mk. W 1827 r. bvl. 27 dm.,
223 mk. Fol. R. rozl. w 1887 r. mr. 435: gr. or. i ogr. mr. 314, łak mr. 85, past. mr. 21,
nieuz. mr. 15; bud. mur. 6, z drzewa 11. W skład dóbr wchodziły poprzednio: ws. R. os. 54,
z gr. mr. 655; ws. Zamienie os. 27, z gr. mr. 482; ws. Podrudzie os. 16, z gr. mr. 257;
os. Grembszow z gr. mr. 5.

3.1. Rudzienko: 1810 r. - 1820 r.

Wieś Rudzienko na początku XIX wieku znajdowała się na terenie zaboru austriackiego, następnie w 1809 roku została włączona do Księstwa Warszawskiego a w 1815 roku do Królestwa Polskiego. Do momentu utraty przez Polskę niepodległości była częścią ziemi czerskiej województwa mazowieckiego. Najbliższymi dużymi ośrodkami miejskimi dla Rudzienka były: oddalona o około pięć kilometrów na południowy zachód Kołbiel oraz oddalone o około 10 kilometrów na północny wschód Mińsk Mazowiecki. Rudzienko należało w tamtym czasie do parafii pod wezwaniem Świętej Trójcy w Kołbieli. Najstarsza znana wzmianka o Rudzienku pochodzi z 1408 roku z księgi sądowej ziemi czerskiej [28], gdzie wspomina się o rycerzu Stanisławie Golibku z Małego Rudna [8] (łac. *Stanislaus Golibek de Male Ruthna*) - patrz ryc. 3.1.1. Na początku XIX wieku Rudzienko było częścią pokaźnego majątku chorążego warszawskiego Marcina Chrzanowskiego z Chrzanowa Wielkiego i Małego (herbu Korab), który w 1791 roku nabył majątek Rudno wraz z przyległościami [27]. Co ciekawe, przez Rudzienko przepływa rzeka Świder, jedna z najdłuższych rzek Mazowsza, której źródła znajdują się na Wysoczyźnie Żelechowskiej w okolicach wsi Wnętrzne i Mysłów, podobnie jak źródła rodziny Gomulskich.

Ryc. 3.1.1: Wpis dotyczący rycerza Stanisława Golibka z Małego Rudna pochodzący z księgi sądowej ziemi czerskiej z 1408 roku [8].

Dnia 12 lutego 1814 roku w Kołbieli Jan Gomoła ożenił się z Łucją Rokicką. Wśród skanów akt małżeństw parafii Kołbiel nie zachował się niestety akt ślubu Jana i Łucji, a przynajmniej nie znajduje się on ani wśród skanów dostępnych na portalu [szukajwarchiwach.gov.pl](https://www.szukajwarchiwach.gov.pl)¹ ani wśród dokumentów dostępnych w Archiwum Diecezjalnym Warszawsko-Praskiego.

¹ Akta metrykalne parafii Kołbiel z lat 1810-1914 dostępne są pod adresami:
<https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/en/zespol/-/zespol/56757> (dostęp: marzec 2024 r.)
<https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/en/zespol/-/zespol/56631> (dostęp: marzec 2024 r.).

3.1. Rudzienko: 1810 r. - 1820 r.

W dostępnych aktach metrykalnych parafii pod wezwaniem Świętej Trójcy w Kołbieli z roku 1814 można odnaleźć wprawdzie 13 aktów ślubów, ale nie ma wśród nich aktu ślubu Jana i Łucji. Skąd w takim razie wiadomo, iż ślub Jana Gomoły i Łucji Rokickiej w ogóle się odbył i że miało to miejsce dokładnie 12 lutego 1814 roku? W Archiwum Diecezjalnym Warszawsko-Praskim poza skanami wpisów w ksiągach metrykalnych z parafii w Kołbieli znajdują się również skany indeksów metrykalnych (spisanych po łacinie), informujących o chrzcinach, małżeństwach oraz śmierciach w tej parafii, podzielonych na poszczególne miejscowości, z których pochodziły osoby, których te wpisy dotyczyły. I właśnie wśród tych indeksów, dla 1814 roku i wsi Rudzienko odnaleźć można interesujący nas wpis - patrz ryc. 3.1.2.

Villa Rudzienko

1814		Sponfus			Sponfa			Testes									
Dies & Mensis	Numerus Domus	Nomen	Religio	Catholica	Ancatholica	Etas	Adulthus	Viduus	Nomen	Religio	Catholica	Ancatholica	Etas	Virgo	Vidua	Nomen	Statns, Conditio, aut Dignitas.
10/14. Die 12. Februarij	1814 anno 12. Februarij	12. Joannes Gomoła	1 — 22. 1789 11. Junij	1 — 22. 1789 11. Junij	—	—	—	—	Lucia Rokicka	1 — 22. 1789 11. Junij	1 — 22. 1789 11. Junij	—	—	—	Stanislaus Janiszewski Jacobus Rokicki	Conscriptus ex leg. brava. Omello de Rudzienko.	

Ryc. 3.1.2: Wpis dotyczący ślubu Jana Gomoły i Łucji Rokickiej z 1814 roku w parafii pod wezwaniem Świętej Trójcy w Kołbieli [20].

Z wyżej wskazanego wpisu jasno wynika, iż Jan Gomoła (łac. „*Joannes Gomoła*”) urodzony 11 czerwca 1789 roku² (łac. „*1789 11. Junij*”) wziął ślub dnia 12 lutego 1814 roku (łac. „*1814 anno Die 12. Februarij*”) z Łucją Rokicką (łac. „*Lucia Rokicka*”), lat 22, a świadkami tego ślubu byli Stanisław Janiszewski oraz Jakub Rokicki. Pozostaje jednak pytanie czemu Jan Gomoła z Mysłowa przeprowadził się akurat do oddalonego o około 50 kilometrów Rudzienka, w sytuacji gdy mobilność ludności chłopskiej na początku XIX wieku była bardzo ograniczona, szczególnie na tak dużych dystansach. Odpowiedź na to pytanie można odnaleźć analizując historię związku Tomasza Rzewuskiego (herbu Krzywda), chorążego Łukowskiego i właściciela dworu w Mysłowie z Marianną Młyńską (z domu Chrzanowską), córką chorążego warszawskiego Marcina Chrzanowskiego (herbu Korab), właściciela dworu w Rudnie. Poniżej zaprezentowano fragmenty artykułu Dariusza Zagórskiego pod tytułem „Dom wdów. O dworze w Rudzienku i jego mieszkańców”, który opisuje historię związku państwa Rzewuskich:

² Co w stu procentach pokrywa się z datą urodzenia Jana Gomoły z Mysłowa - patrz ryc. 2.2.5

Po śmierci pierwszego męża Marianna powtórnie wychodzi za mąż za Tomasza Rzewuskiego, chorążego łukowskiego. Wiadomo na pewno, że mieli oni co najmniej dwoje dzieci: Anielę Mariannę Józefę ur. w 1797 r. oraz Stanisława Kostkę urodzonego w 1798 r. Co do samego Tomasza Rzewuskiego w niektórych aktach bywa nazywany Michałem Tomaszem, Michałem, a nawet Antonim jednak nie ma obecnie dostępnych dokumentów, w których on sam by się podpisał. Natomiast wydaje się, że Michał Rzewuski rzeczywiście istniał i był jego bratem, gdyż jest podpisany na akcie ślubu jego córki jako jej stryj. Prawdopodobnie Tomasz Rzewuski miał również brata Jakuba Rzewuskiego, który z kolei jest wymieniony w akcie ślubu Stanisława Kostki, także jako jego stryj, co więcej z tytułem „jaśnie wielmożny”. Na przełomie wieków XVIII i XIX miało to jeszcze znaczenie gdyż tak podkreślano wyższe urodzenie szlachcica pochodzącego z rodów piastujących najwyższe państwowie urzędy. Idąc tym tropem i tropem sukcesji majątków ziemskich można by dojść do dość zaskakujących wniosków. Jakub Rzewuski brat Tomasza jest wymieniony w aktach jako dziedzic majątku Kanie pod Rejowcem, natomiast Stanisław Kostka po ojcu odziedziczył majątek Mysłów pod Żelechowem. W przeszłości majątki te, a także same miasteczka Rejowiec i Żelechów należały do jednej osoby – do hetmana wielkiego koronnego Wacława Rzewuskiego, później w pewnej części również do jego potomków.

(...)

Czy Rzewuscy pomieszkali czasem w Rudnie czy Rudzienku? Tego nie można być pewnym natomiast można niemal na pewno stwierdzić, że formalnie Rudzienko przeszło na własność Marianny z Chrzanowskich wraz ze śmiercią jej ojca Marcina Chrzanowskiego co miało miejsce w roku 1811. Dlatego myślę, że racje mają ci autorzy, którzy twierdzą, że dworek w Rudzienku nie powstał równolegle z pałacem w Rudnie, a trochę później. Nie wiemy kiedy zmarł drugi mąż Marianny z Chrzanowskich, Tomasz Rzewuski, ale na pewno miało to miejsce przed rokiem 1814 w którym to ślub brała najstarsza córka Marianny, Krystyna Anna Młyńska. Już wtedy Rzewuski nie był obecny przy ceremonii, a jego miejsce zajmował Józef Grabowski, przyszły trzeci mąż Marianny z Chrzanowskich.

(...)

I tak, w roku 1816, w Wilczyskach Marianna z Chrzanowskich wzięła ślub z Józefem Grabowskim, podprefektem powiatu żelechowskiego. Mieszkała wówczas w Mysłowie i była jak wskazuje akt dożywotnią posesorką tego majątku wraz z przyległościami, co znaczy, że małżonkowie Rzewuscy w czasie swojego małżeństwa uczynili taki zapis. Umowa ta dawała dość mocną pozycję wdowie, która w sprawach zarządzania majątkiem miała niemal takie prawa jakby była mężczyzną. Był wszakże jeden warunek – musiała pozostać wdową. Kiedy Marianna z Chrzanowskich wyszła za mąż po raz trzeci to umowa z drugiego małżeństwa przestała obowiązywać. Przez jakiś czas wraz z nowym mężem nadal mieszkali w Mysłowie, przechodzącym teraz na syna Marianny z drugiego małżeństwa, Stanisława Kostkę Rzewuskiego. Potem mogli zamieszkać w Warszawie przy ulicy Długiej, bo Grabowski wynajmował

3.1. Rudzienko: 1810 r. - 1820 r.

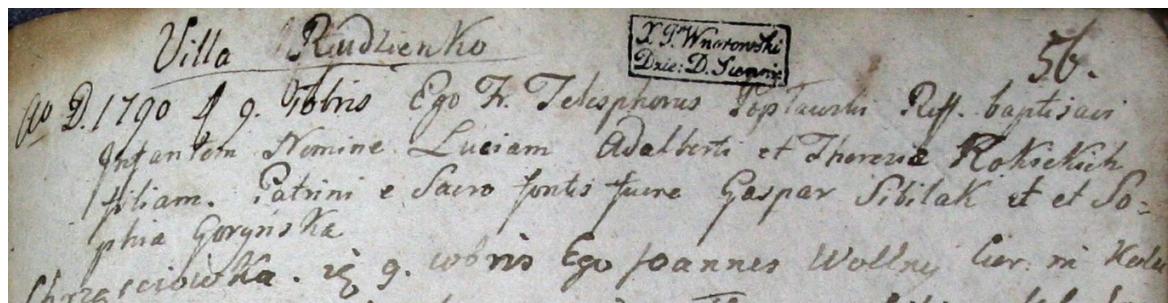
tam kamienicę pod nr 590 jeszcze w roku 1819. Całkiem możliwe jest też, że już wtedy, czyli przed rokiem 1820 podjęto decyzję o budowie dworu w Rudzienku. Zapis w księgarach hipotecznych wskazuje, że Mysłów prawnie przeszedł na Stanisława Kostkę w październiku 1822 r. co można by moim zdaniem interpretować wtedy tak, że prace w posiadłości w Rudzienku był już na tyle zaawansowane, że Grabowscy mogli tam pomieszkować.

Dariusz Zagórski

Dom wdów. O dworku w Rudzienku i jego mieszkańców

<http://www.kolbiel.eu/historie/003/index.html> (dostęp: marzec 2024 r.)

Jak wynika z przytoczonych powyżej fragmentów, Tomasz Rzewuski wziął ślub z Marianną Młyńską z Chrzanowskich około 1796 roku. W 1811 roku zmarł ojciec Marianny, Marcin Chrzanowski, wtedy też doszło do formalnego połączenia się majątków Mysłów (wraz z przyległościami) oraz Rudno (wraz z przyległościami) pod wspólnym zarządem państwa Rzewuskich. Prawdopodobnie dzięki temu połączeniu, Jan Gomoła miał szansę przeprowadzić się do Rudzienka i mógł się tam szkolić w zawodzie kowala. Czy istotnym w jego historii był fakt, iż Tomasz Rzewuski był chrzestnym ojcem jego brata Wojciecha? Nie możemy być tego pewni, na pewno przeprowadzka Jana może być kolejną przesłanką wskazującą na pewne powiązanie Gomołów z Mysłową z tamtejszym dworem, a nawet z jego dziedzicem. Około 1814 roku Tomasz Rzewuski zmarł i wspólny majątek Rzewuskich i Chrzanowskich stał się wyłączną własnością Marianny Rzewuskiej z Chrzanowskich. W 1816 roku, w Wilczyskach, Marianna Rzewuska wzięła ślub z Józefem Grabowskim, co oznaczało, iż straciła ona prawo do zarządzania majątkiem skupionym wokół dworu w Mysłowie. Mimo to dwory w Mysłowie i Rudzienku pozostawały pod jej kontrolą do 1822 roku, kiedy to Stanisław Kostka Rzewuski, jej syn ze związku z Tomaszem Rzewuskim, przejął w posiadanie majątek Mysłów należny mu po zmarłym ojcu. Wtedy też, prawdopodobnie około 1820 roku, do Rudzienka przybyli: Anna Gomoła, najmłodsza siostra Jana, Krystyna Gomoła, córka Andrzeja i Agaty Gomołów z Wnętrznego oraz Paweł Sokół, syn Macieja i Marianny, a bratanek Petronelli Gomoły. Wygląda więc na to, że Jan, Anna, Krystyna i Paweł wykorzystali około dziesięcioletnie okno czasowe, w czasie którego dwory w Mysłowie i Rudzienku były zarządzane przez tych samych właścicieli, żeby zmienić miejsce zamieszkania i podjąć się pracy na dworze Marianny z Chrzanowskich.

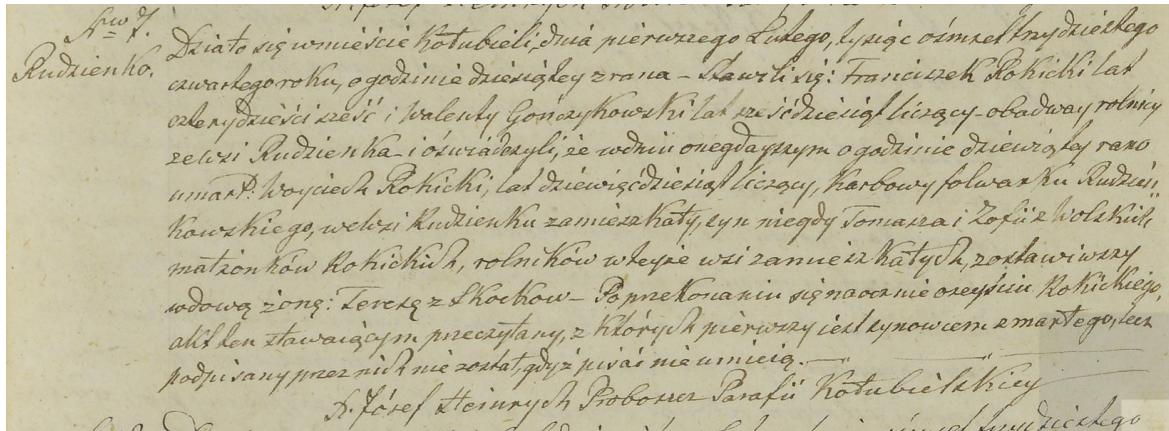

Ryc. 3.1.3: Akt chrztu Łucji Rokickiej - par. Kołbiel 1790 rok.

Tak prawdopodobnie wyglądała historia pojawiania się Gomołów w Rudzienku na początku XIX wieku. Przechodząc teraz do historii żony Jana Gomoły - Łucji, możemy stwierdzić, iż przyszła ona na świat 9 października 1790 roku w Rudzienku (patrz: ryc. 3.1.3), jako córka Wojciecha (ur. 1744 r. - zm. 1834 r.) i Teresy (ur. 1747 r. - zm. 1836 r.) z domu Skocek. Pochodziła ona z licznej w Rudzienku rodziny Rokickich, należącej do stanu chłopskiego, zamieszkującej tę wieś przynajmniej od połowy XVII wieku. Ojciec Łucji był karbowym lokalnego folwarku (patrz ryc. 3.1.4) a matka w swoim akcie zgonu została określona jako „wyrobnica” (patrz ryc. 3.1.5). Wojciech i Teresa Rokiccy dochowali się, poza Łucją, jeszcze szóstki dzieci, byli nimi:

- Franciszek (ur. 1788 r. - zm. 1823 r.),
- Jakub (ur. 1789 r. - zm. 1823 r.),
- Dominik I (ur. 1793 r. - zm. 1793 r.),
- Dominik II (ur. 1794 r. - zm. 1847 r.),
- Elżbieta (ur. 1796 r. - zm. 1796 r.),
- Tomasz (ur. 1798 r. - zm. 1798 r.).

Wojciech Rokicki zmarł w Rudzienku 31 stycznia 1834 roku, w wieku około 90 lat, podobnego wieku dożyła jego żona Teresa, która zmarła 27 maja 1836 roku.

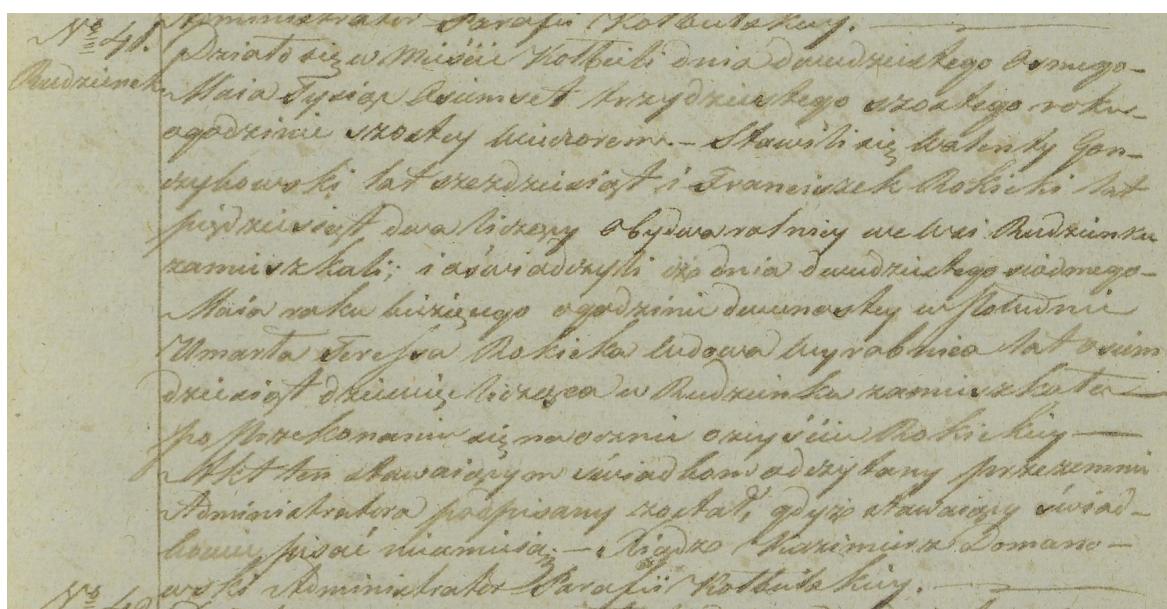

Ryc. 3.1.4: Akt zgonu Wojciecha Rokickiego - par. Kołbiel 1834 rok (7/1834) [20].

Dnia 25 czerwca 1815 roku, w Rudzienku, na świat przyszedł Piotr Franciszek Gomoła pierworodny syn Jana i Łucji Gomołów. Ksiądz sporządzający akt narodzin Piotra Franciszka jako jego ojca wskazał Jana Sokoła, kowala we wsi Rudzienko zamieszkałego (patrz: ryc. 3.1.6), a nie Jana Gomołę, posłużył się więc nazwiskiem rodowym matki Jana Petronelli. Nie wiadomo, czy był to błąd księdza popełniony przy przepisywaniu danych osobowych Jana, z aktu jego chrztu / ślubu, czy z jakiegoś powodu Jan Gomoła posługiwał się też w pewnym okresie nazwiskiem panieńskim swojej matki. Formalnie więc Piotr Franciszek Gomoła została zarejestrowany w aktach metrykalnych parafii w Kołbieli jako Piotr Franciszek Sokół,

3.1. Rudzienko: 1810 r. - 1820 r.

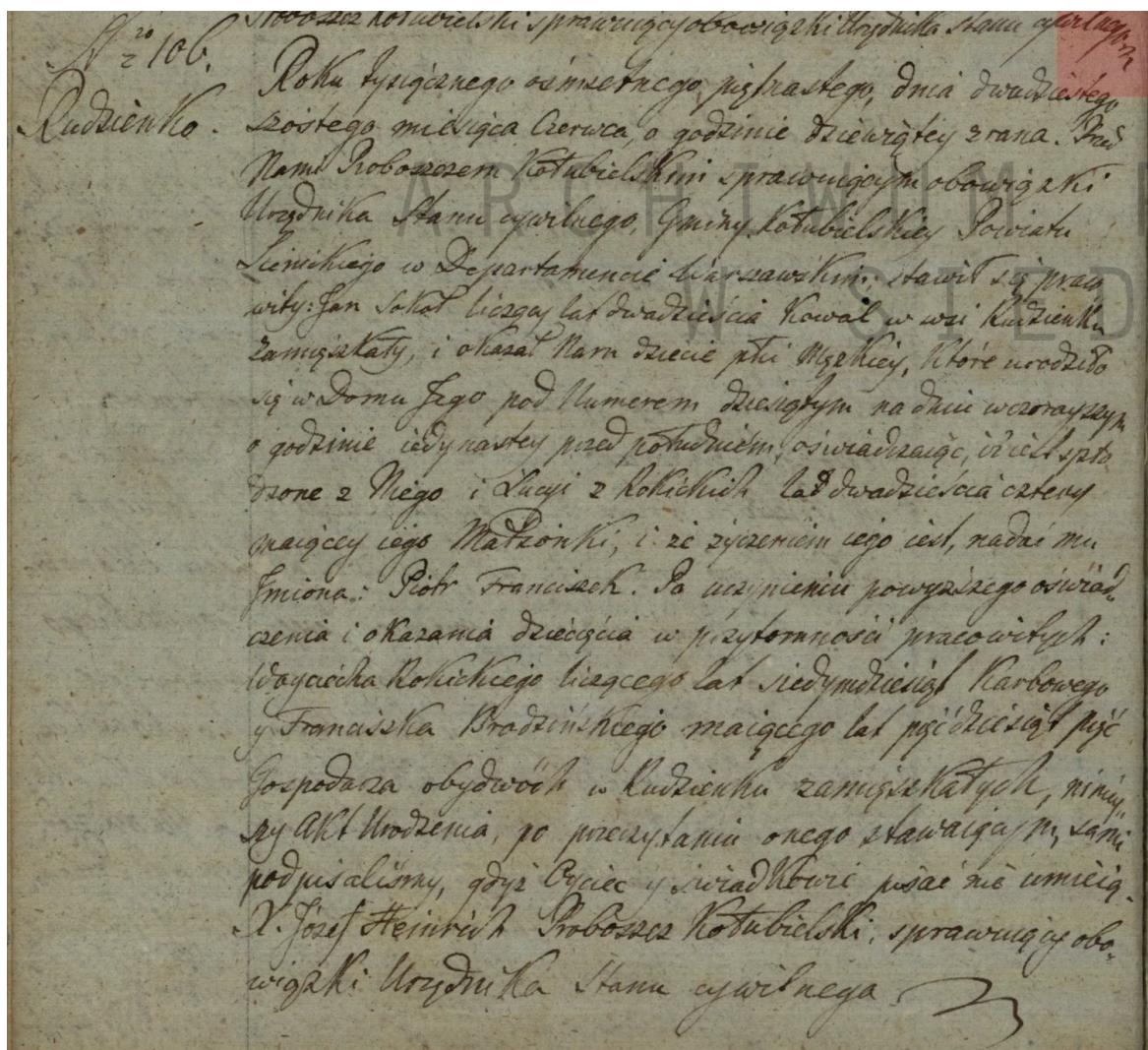
jednak w innych dokumentach, które przetrwały do bieżących czasów, nie posługiwał się on nigdy nazwiskiem Sokół, był w nich określany jako: Gumoła (akt jego ślubu z Marianną Chłopik z 1835 roku), Gumulski (akt chrztu jego najstarszego syna Jana z 1836 roku) oraz Gomulski (akt chrztu jego syna Grzegorza z 1840 roku). Piotr Franciszek Gomoła był jedynym dzieckiem Jana i Łucji Gomołów, które urodziło się w Rudzienku i zostało ochrzczone w Kołbieli. Kolejne ich dzieci (Franciszek I, Franciszek II, Andrzej, Marianna), rodziły się w pobliskiej wsi Zamienie, do której Gomołowie przeprowadzili się około 1820 roku. Były one chrzczone w parafii pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Mińsku Mazowieckim, tak jak późniejsze wnuki, prawnuki, a nawet część praprawnuków Jana i Łucji Gomołów.

Ryc. 3.1.5: Akt zgonu Teresy Rokickiej - par. Kołbiel 1836 rok (41/1836) [20].

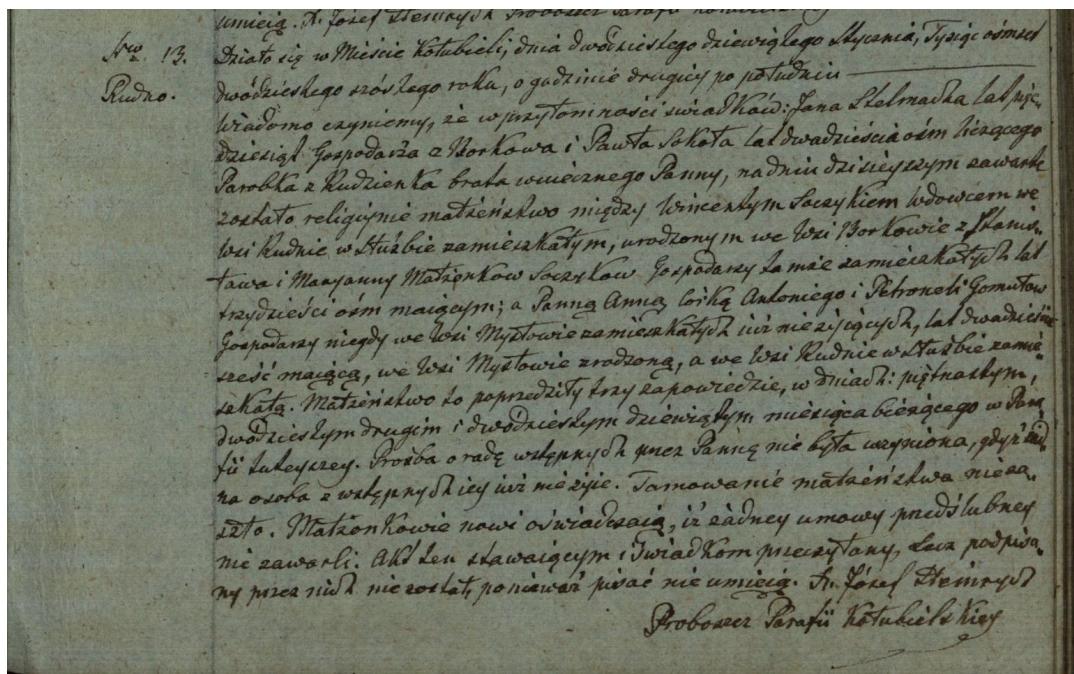
Około 1820 roku, gdy rodzina Jana Gomoły opuściła już prawdopodobnie Rudzienko, do wsi tej przeprowadzili się Anna Gomoła, Krystyna Gomoła oraz Paweł Sokół. Nie wiadomo czy Anna Gomoła po przeprowadzce do Rudzienka miała kontakt ze swoim bratem Janem, nie jest on wymieniony w żadnym dokumencie dotyczącym czy to ślubu Anny, czy chrztu któregoś z jej dzieci. Podobnie nie da się odnaleźć żadnej wzmianki o Annie w znanych nam obecnie dokumentach dotyczących rodziny Jana. To co wiemy na pewno to fakt, iż Anna Gomoła i Krystyna Gomoła wyszły za mąż tego samego dnia, to jest 9 stycznia 1826 roku, w parafii pod wezwaniem Świętej Trójcy w Kołbieli. Ślub Anny Gomoły i Wincentego Soczyka, wdowca po Mariannie z Wojciechowskich, odbył się o godzinie 14 (patrz: ryc. 3.1.7), a pół godziny później węzłem małżeńskim połączyli się Krystyna Gomoła i Paweł Sokół (patrz: ryc. 3.1.8). Co więcej, Paweł Sokół był świadkiem na ślubie Anny, w akcie jej ślubu jest nawet określony jako jej „brat zamieczny”³.

³ Takie sformułowanie dawniej oznaczało prawdopodobnie brata stryjecznego

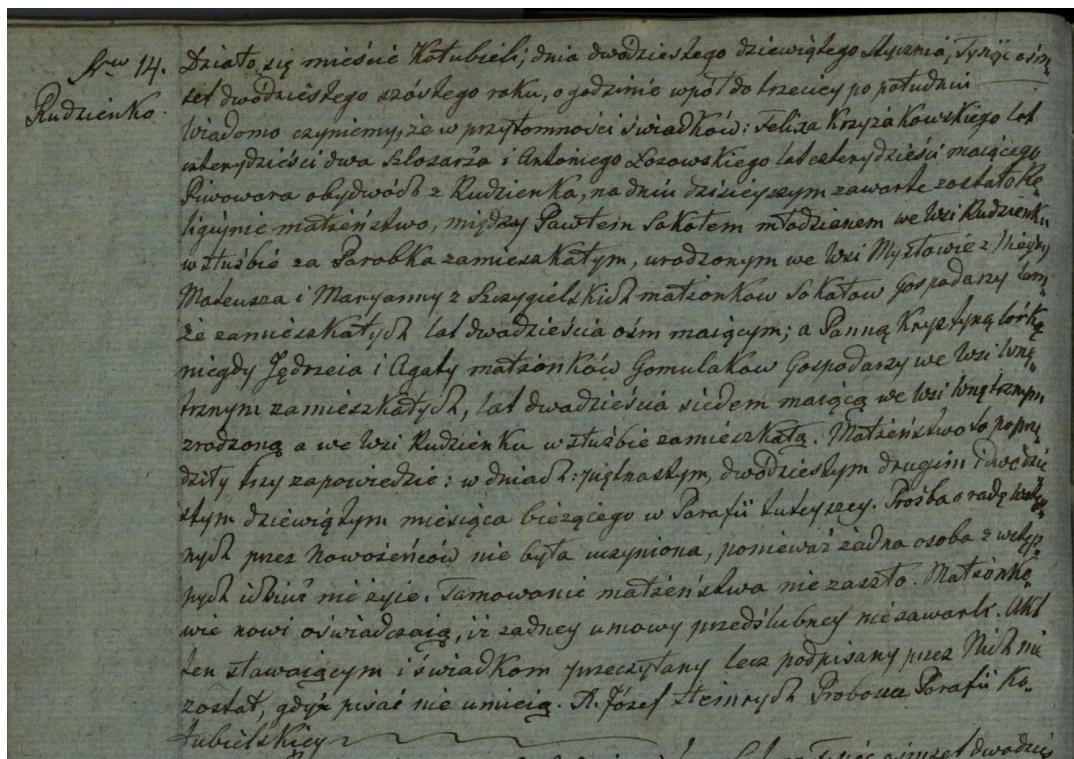

Ryc. 3.1.6: Akt narodzin Piotra Franciszka Gomoły - par. Kołbiel 1815 rok (106/1815) [20].

W swoim akcie ślubu Anna Gomoła określana jest jako „Panna Anna, córka Antioniego i Petronelli Gomołów gospodarzy niegdyś we wsi Mysłowie zamieszkałych, już nieżyjących, lat dwadzieścia sześć mającą, we wsi Mysłowie zrodzona, a we wsi Rudnie w służbie zamieszkała” W akcie ślubu Krystyny Gomoli jest ona natomiast określana jako „Panna Krystyna, córka niegdyś Jędrzeja i Agaty małżonków Gomulaków gospodarzy we wsi Wnętrznym zamieszkałych, lat dwadzieścia siedem mająca, we wsi Wnętrznym zrodzona, a we wsi Rudzienku w służbie zamieszkała”. Przytoczone powyżej opisy pasują w stu procentach do, opisywanych w poprzednim rozdziale niniejszej książki, Anny urodzonej w 1800 roku w Mysłowie córki Antoniego i Petronelli Gomołów oraz Krystyny urodzonej w 1798 roku we Wnętrznym córki Andrzeja i Agaty Gomołów. Fakt, iż Anna i Krystyna przybyły razem do Rudzienka, wzięły ślub tego samego dnia, a jedna ożeniła się z bratem stryjecznym drugiej, wzmacnia hipotezę o bliskich, być może nawet braterskich, relacjach pomiędzy Antonim i Andrzejem Gomołami.

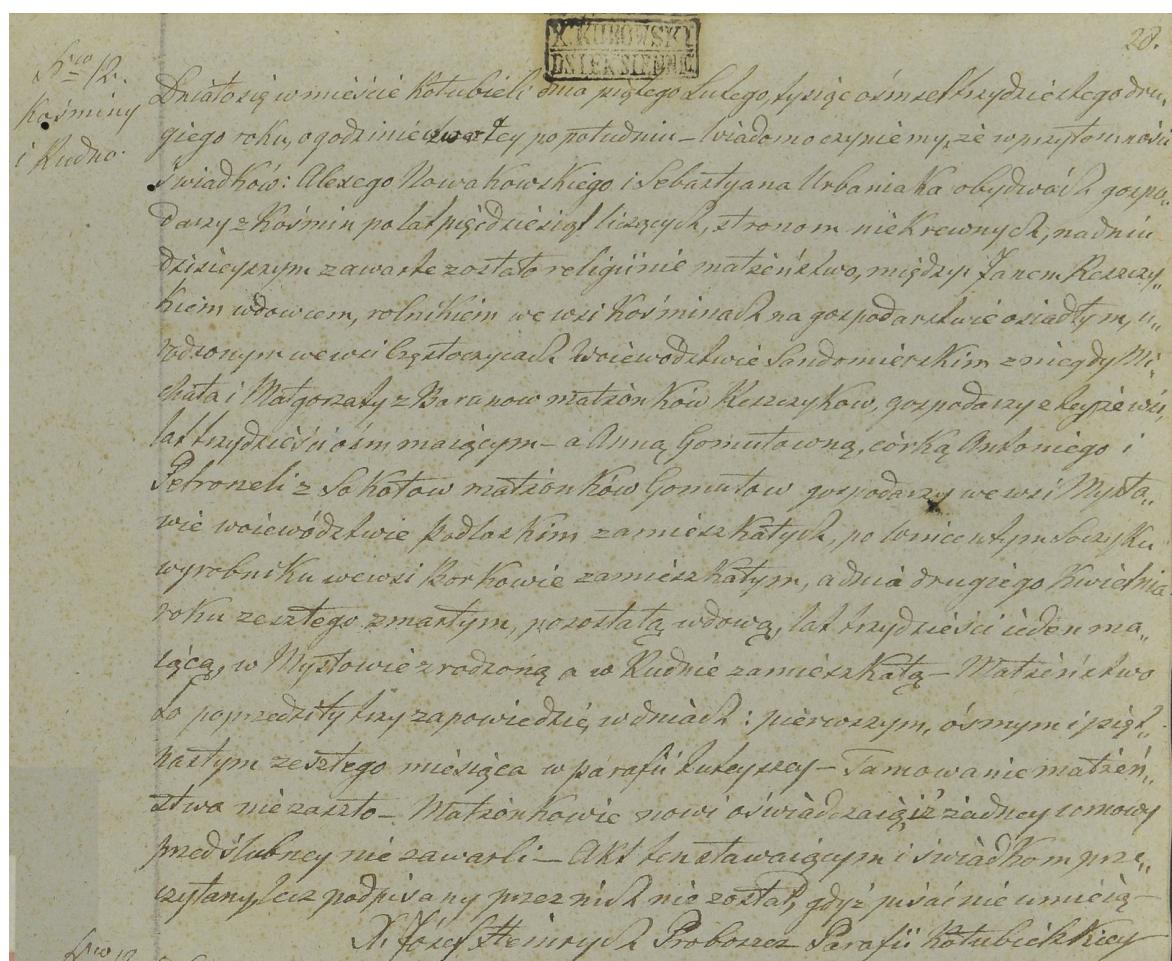
Ryc. 3.1.7: Akt ślubu Anny Gomoły i Wincenta Soczyka - par. Kołbiel 1826 rok (13/1826) [20].

Ryc. 3.1.8: Akt ślubu Krystyny Gomoły i Pawła Sokola - par. Kołbiel 1826 rok (14/1826) [20].

Anna Gomoła i Wincenty Soczyk po ślubie zamieszkali w pobliskiej wsi Borków, gdzie mieszkali do 1831 roku, kiedy to Wincenty zmarł. Para prawdopodobnie nie dochowała się potomstwa, a przynajmniej nie ma informacji o chrzcie ich dzieci w obecnie dostępnych aktach metrykalnych parafii w Kołbieli. W 1832 roku Anna wyszła ponownie za mąż, jej mężem został Jan Reszczyk (patrz: ryc. 3.1.9), po ślubie przeprowadzili się do jego rodzinnej wsi - do Lasomina pod Siennicą. Mieli wspólnie piątkę dzieci:

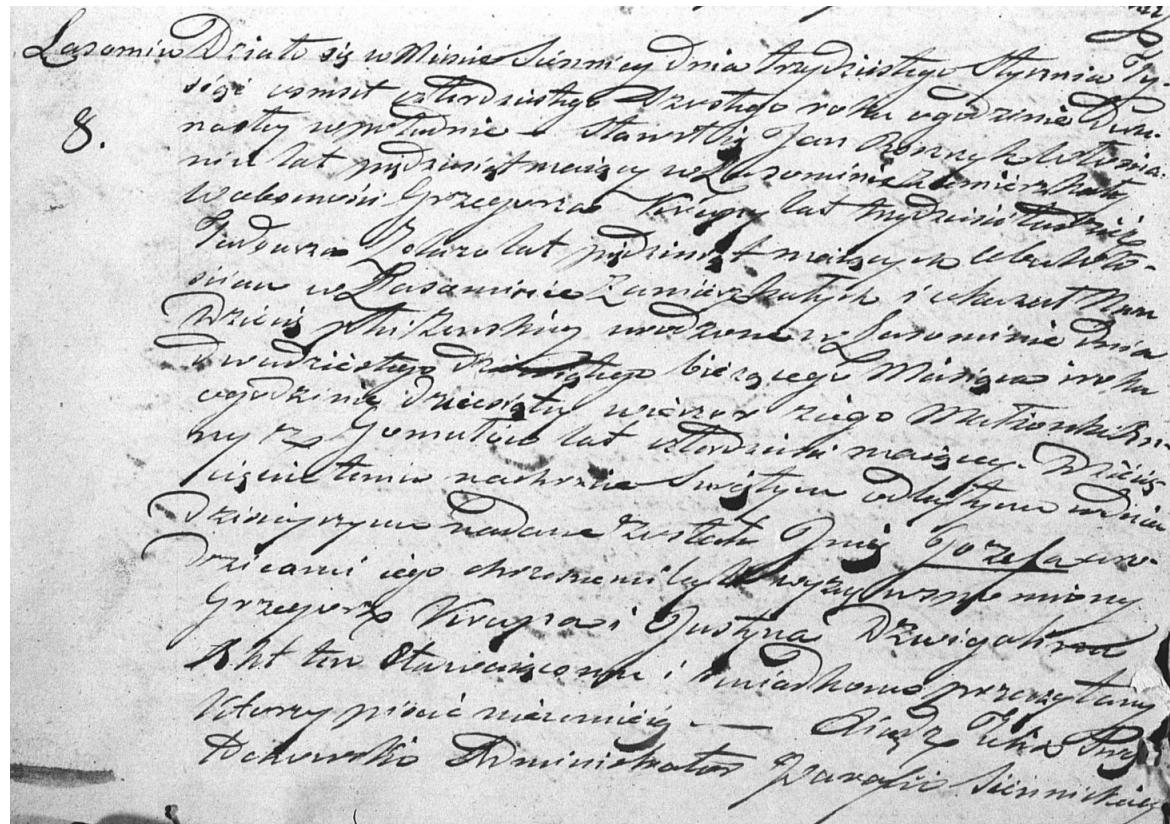
- Damazego (ur. 1832 r. - ?),
- Juliannę (ur. 1834 r. - ?),
- Mariannę (ur. 1837 r. - ?),
- Stanisława (ur. 1838 r. - zm. 1843 r.),
- Józefę (ur. 1846 r. - zm. 1846 r.).

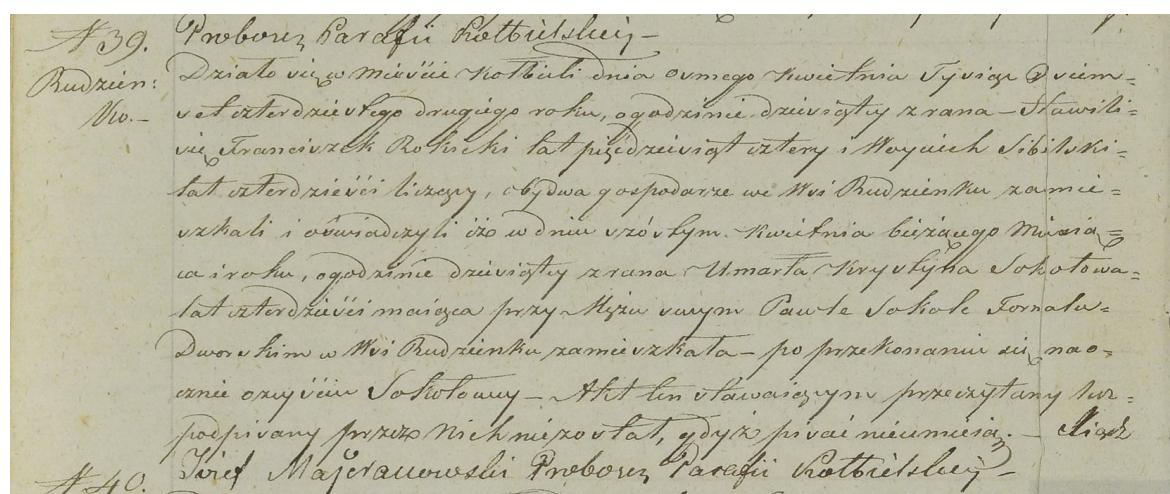
Ryc. 3.1.9: Akt ślubu Anny Soczyk (z d. Gomoła) i Jana Reszczyka - par. Kołbiel 1832 rok (12/1832) [20].

W parafii pod wezwaniem św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Siennicy nie sposób jest odnaleźć aktu zgonu Anny Reszczyk, pomimo, iż znajduje się tam akt zgonu jej męża

Jana (z 1876 roku). Ostatnim wpisem w księgach metrykalnych, w którym wymieniona jest Anna, jest wpis z 1846 roku dokumentujący chrzest jej najmłodszej córki Józefy, gdzie została ona opisana w następujący sposób: „...z jego małżonki Anny z Gumiłów lat czterdzieści mającej...” (patrz: ryc. 3.1.10).

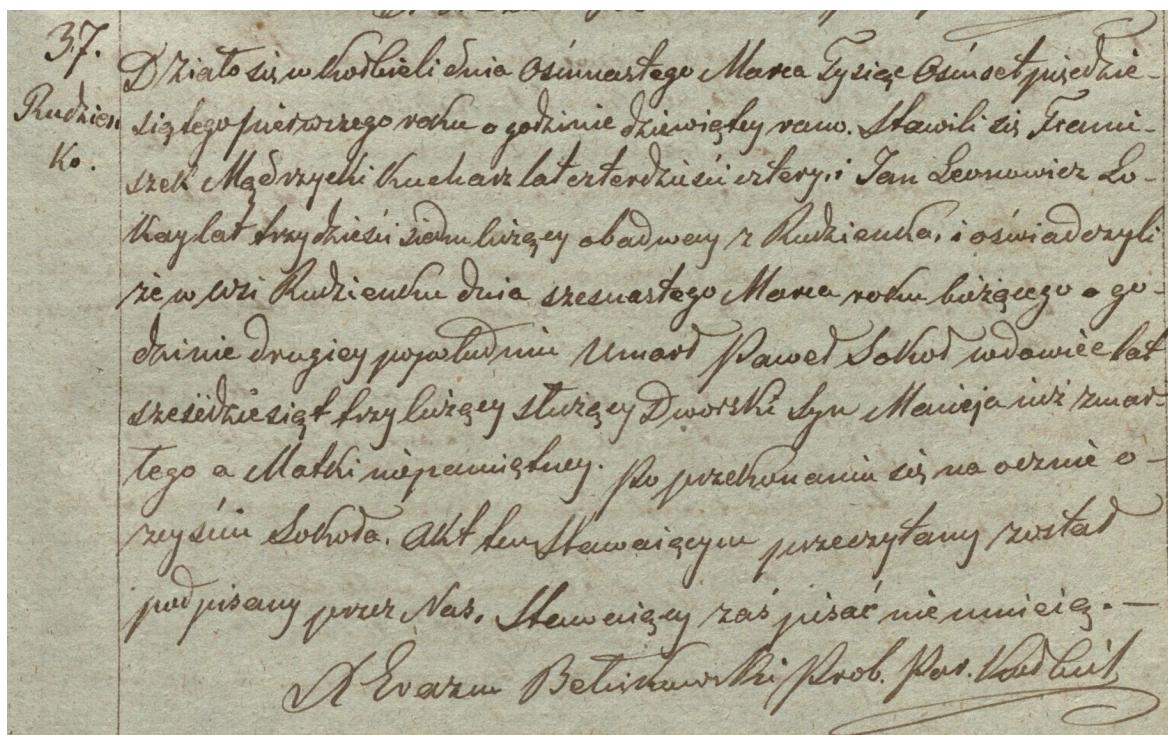
Ryc. 3.1.10: Akt chrztu Józefy Reszczyk - par. Siennica 1846 rok (8/1846) [14].

Ryc. 3.1.11: Akt zgonu Krystyny Sokół (z d. Gomoły) - par. Kołbiel 1842 rok (39/1842) [20].

Krystyna i Paweł Sokołowie resztę swojego życia spędziли w Rudzienku, gdzie pracowali jako służący na tamtejszym dworze. Paweł był zatrudniony w charakterze fornala dworskiego, czyli osoby zajmującej się końmi, nie wiadomo czym dokładnie na dworze Marianny z Chrzanowskich zajmowała się jego żona Krystyna. Dochowali się siódemki potomstwa:

- Kunegundy (ur. 1825 r. - zm. 1828 r.),
- Marianny (ur. 1828 r. - zm. ?),
- Józefa (ur. 1832 r. - zm. ?),
- Jana I (ur. 1834 r. - zm. ?),
- Jana II (ur. 1836 r. - zm. ?),
- Teodora (ur. 1839 r. - zm. 1909 r.)⁴,
- Wojciecha (ur. 1842 r. - zm. 1842 r.).

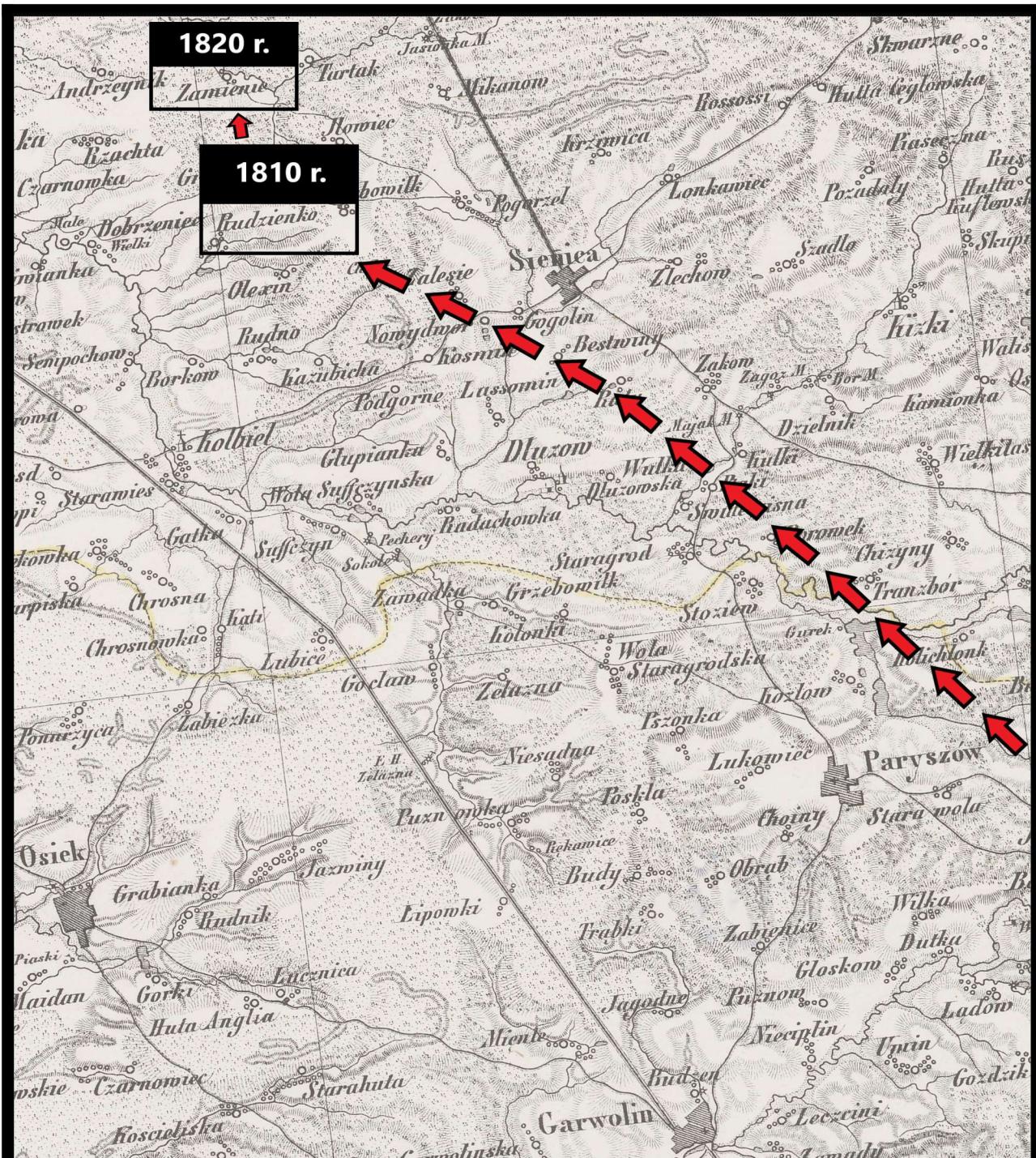

Ryc. 3.1.12: Akt zgonu Pawła Sokola - par. Kołbiel 1851 rok (37/1851) [20].

Krystyna Sokół (z domu Gomoła) zmarła 6 kwietnia 1842 roku, w wieku 43 lat (patrz: ryc. 3.1.11), a jej mąż Paweł zmarł 16 marca 1851 roku, w wieku 53 lat (patrz: ryc. 3.1.12).

⁴ Co ciekawe syn Teodora, Piotr Sokół, zmarł w 1930 roku w Skrudzie, czyli we wsi sasiadującej z Desnem, w którym mieszkali na początku XX wieku bezpośredni potomkowie Jana Gomoły.

Zamienie

Fragment mapy "Topographische Specialkarte des Preussischen Staats und der angrenzenden Länder" autorstwa Daniela Gottloba Reymanna z 1850 roku.

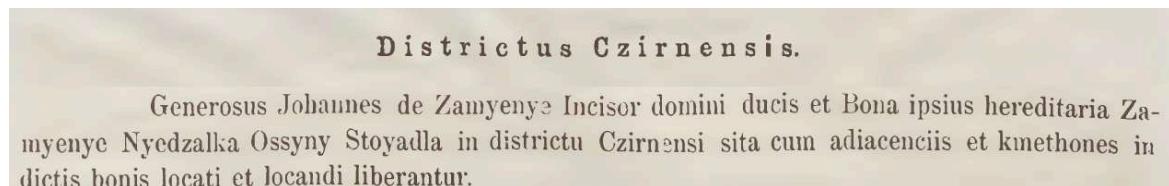
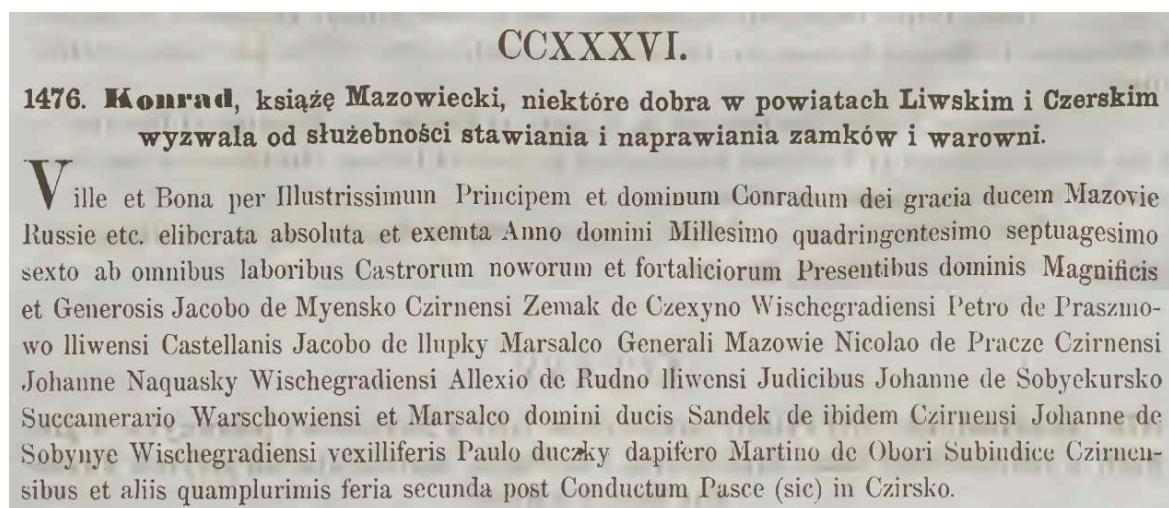
Zamienie w s. i fol., pow. nowomiński, gm. Glinianka, par. Mińsk (odl. 3 w.), ma 271 mk. W 1827 r. było 24 dm., 201 mk. W r. 1887 fol. Zamienie oddzielony w r. 1883 od dóbr Rudzienko, rozl. mr. 914: gr. or. i ogr. mr. 328, ląk mr. 119, past. mr. 108, lasu mr. 318, nieuz. mr. 41; bud. drew. 12; płodozm. 9-pol.; las nieurządzony, pokłady torfu. Ws ma 27 os., 482 mr. W r. 1476 posiadał te dobra „Johannes de Zamyenye incisor domini ducis” (Konrada, ks. mazow.) wraz ze wsiami: Niedziałka, Osiny i Stojadła w pow. czerskim (Kod. maz., 275). W r. 1576 we wsi Z., w par. Mińsko, płaci Mikołaj Boglewski od 4 łan. km. (Paw., Mazow., 223).

Br. Ch.

¹⁰ "Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich" Sulimierski F., Chlebowski B., Walewski W. [1895]

3.2. Zamienie: 1820 r. - 1839 r.

Wieś Zamienie na początku XIX wieku znajdowała się na terenie zaboru austriackiego, następnie w 1809 roku została włączona do Księstwa Warszawskiego a w 1815 roku do Królestwa Polskiego. Do momentu utraty przez Polskę niepodległości była częścią ziemi czerskiej województwa mazowieckiego. Najbliższymi dużymi ośrodkami miejskimi dla Zamienia były: oddalony o około 5 kilometrów na północny wschód Mińsk Mazowiecki oraz oddalona o około 10 kilometrów na południowy zachód Kołbiel. Zamienie należało w tamtym czasie do parafii rzymskokatolickiej pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Mińsku Mazowieckim. Najstarsza znana wzmianka o Zamieniu pochodzi z 1476 roku ze zbioru dyplomatów⁵ księcia mazowieckiego Konrada III Rudego, gdzie wspomina się o Jannie z Zamienia (łac. *Johannes de Zamyenye*) jako właściwemu wsi Zamienie, Niedziałka, Osiny i Stojadła znajdujących się w powiecie czerskim - patrz ryc. 3.2.1. Na początku XIX wieku Zamienie było częścią dóbr Rudzienko należących do chorążego warszawskiego Marcina Chrzanowskiego z Chrzanowa Wielkiego i Małego (herbu Korab), po 1811 roku dobra te odziedziczyła jego córka Marianna z Chrzanowskich, która była ich właścicielką aż do śmierci w 1860 roku.

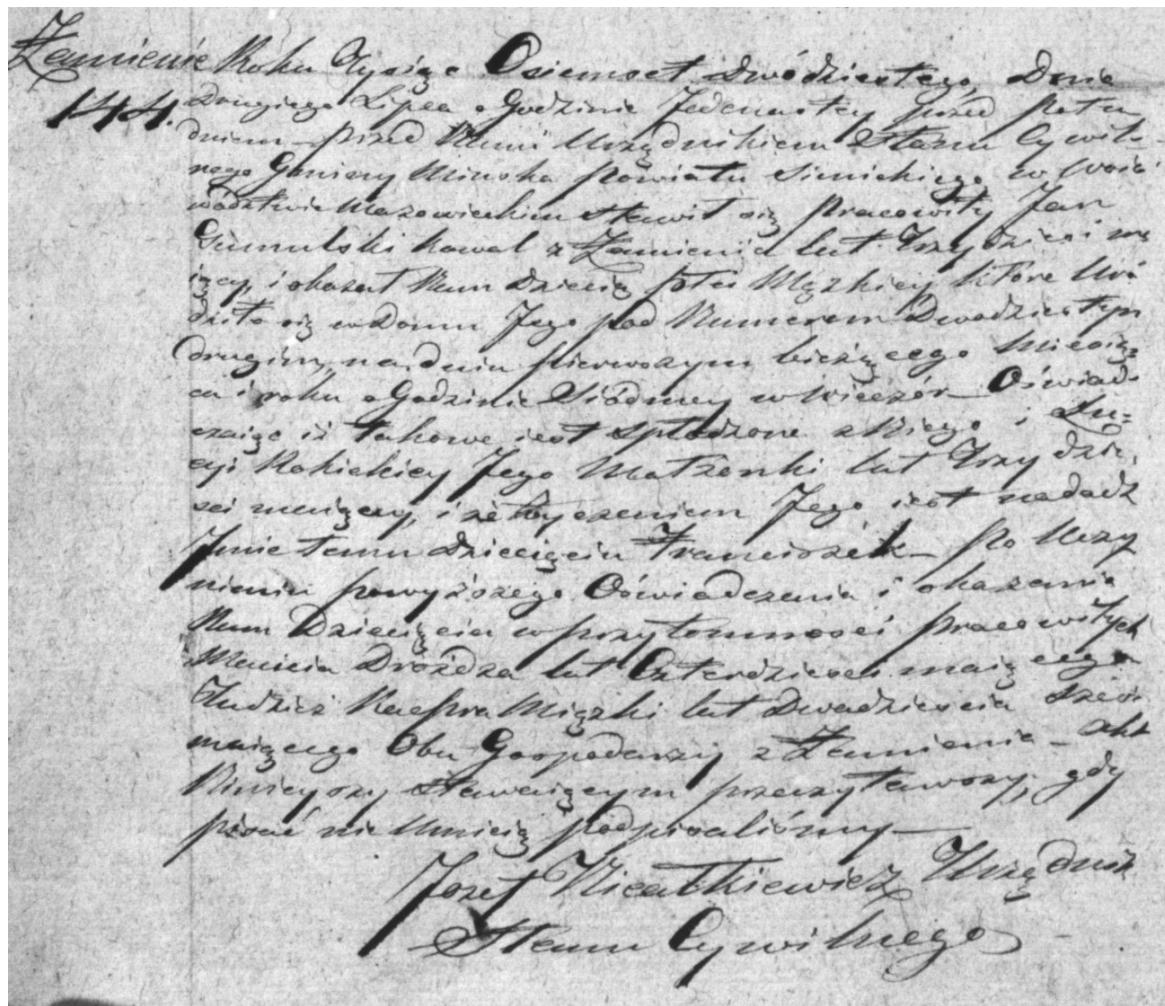
Ryc. 3.2.1: Wpis dotyczący Jana z Zamienia pochodzący ze zbioru dyplomatów księcia mazowieckiego Konrada III Rudego z 1476 roku [7].

Jan Gomoła wraz ze swoją żoną Łucją oraz synem Piotrem Franciszkiem przeprowadzili się do Zamienia prawdopodobnie około 1820 roku. Świadczą o tym skany ksiąg parafialnych

⁵ Dyplomat - w średniowieczu dokument urzędowy poświadczający dokonanie danej czynności prawnej

3.2. Zamienie: 1820 r. - 1839 r.

parafii w Mińsku Mazowieckim dostępne na portalu szukajwarchiwach.gov.pl⁶. Dnia 1 lipca 1820 roku urodził się drugi syn Jana i Łucji Gomołów - Franciszek. Jak wynika z aktu jego narodzin, urodził się on w Zamieniu, w domu swojego ojca Jana, pod numerem dwudziestym drugim. Jan Gomoła w akcie narodzin Franciszka został nazwany Janem Gumulskim: „...pracowity Jan Gumulski kowal z Zamienia lat trzydzieści...”.

Ryc. 3.2.2: Akt narodzin Franciszka I Gumulskiego - par. Mińsk Mazowiecki 1820 rok (144/1820) [11].

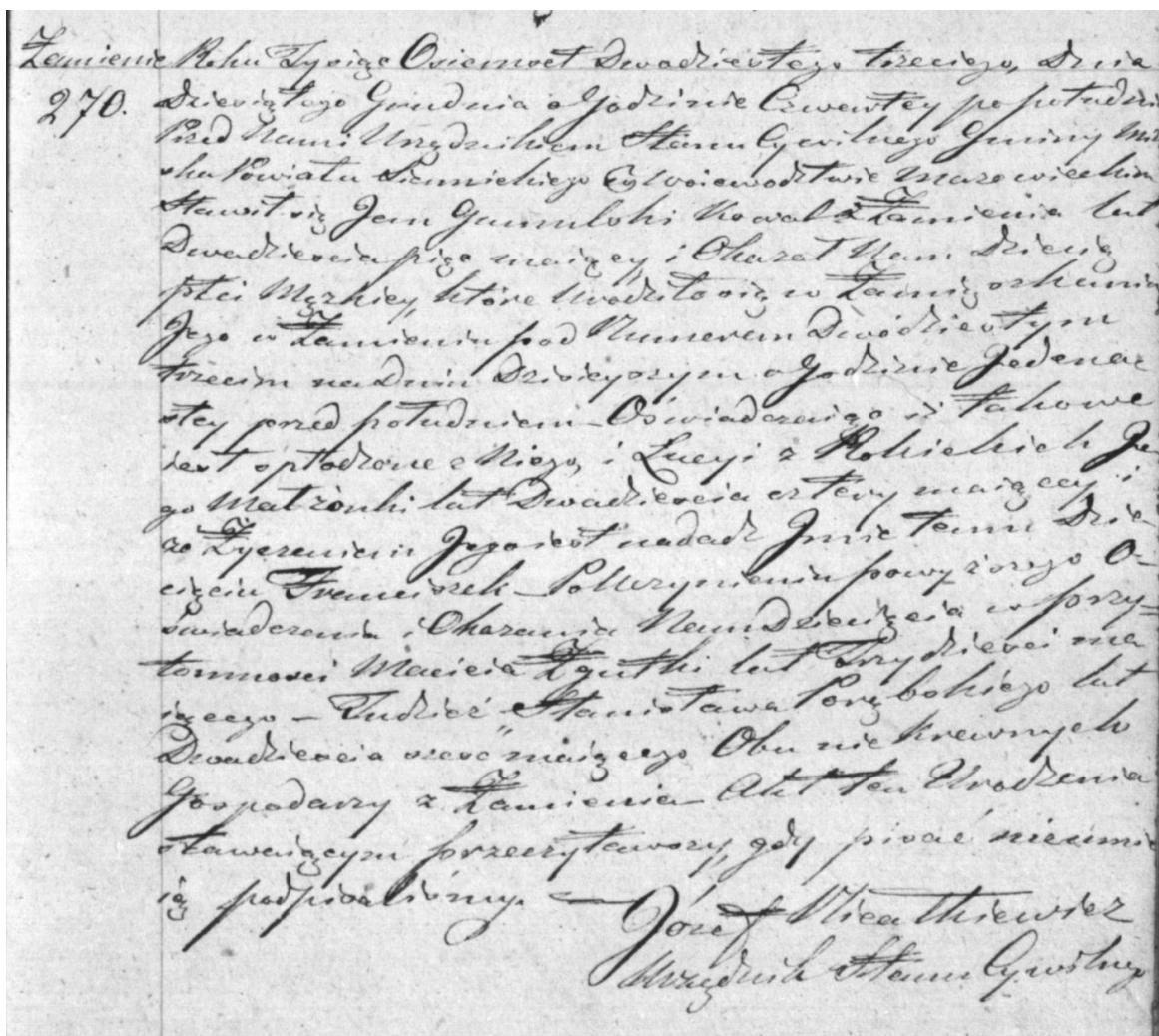
Dnia 9 grudnia 1823 roku urodził się trzeci syn Jana i Łucji Gomołów. Syn ten podobnie jak dwaj poprzedni nosił imię Franciszek. Zwyczaj nadawania tych samych imion kolejnym swoim dzieciom był praktykowany w XIX wieku na ziemiach polskich, ale zazwyczaj powtórzone imiona nadawano noworodkom, gdy starsze dziecko przedwcześnie zmarło. W tym przypadku Jan i Łucja Gomołowie zdecydowali się nadać imię Franciszek swojemu trzeciemu synowi, gdy jego dwaj starsi bracia jeszcze żyli, co było rzadko spotykana w tamtych

⁶ Akta metrykalne parafii pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Mińsku Mazowieckim z lat 1810-1921 dostępne są pod adresami:

<https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/en/zespol/-/zespol/56785> (dostęp: marzec 2024 r.)

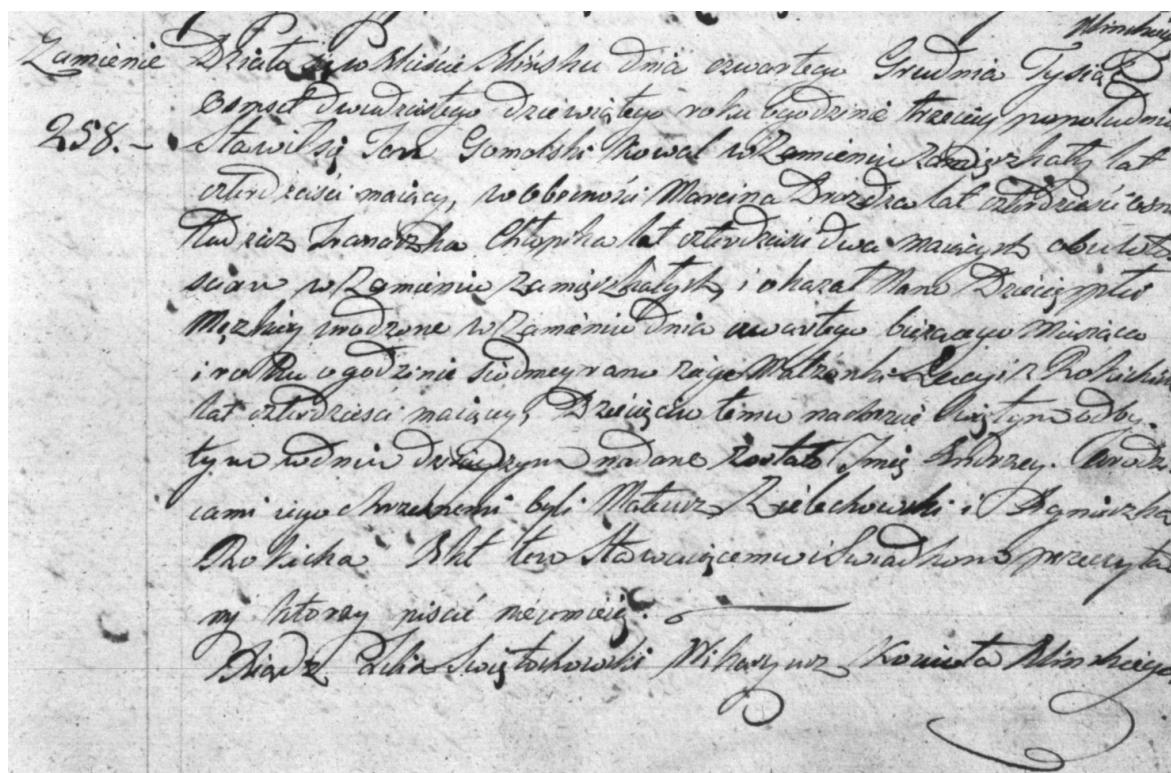
<https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/en/zespol/-/zespol/56408> (dostęp: marzec 2024 r.).

czasach praktyką. W akcie narodzin swojego trzeciego syna Jan Gomoła ponownie został określony jako „Jan Gumulski kowal z Zamienia” (patrz: ryc. 3.2.3).

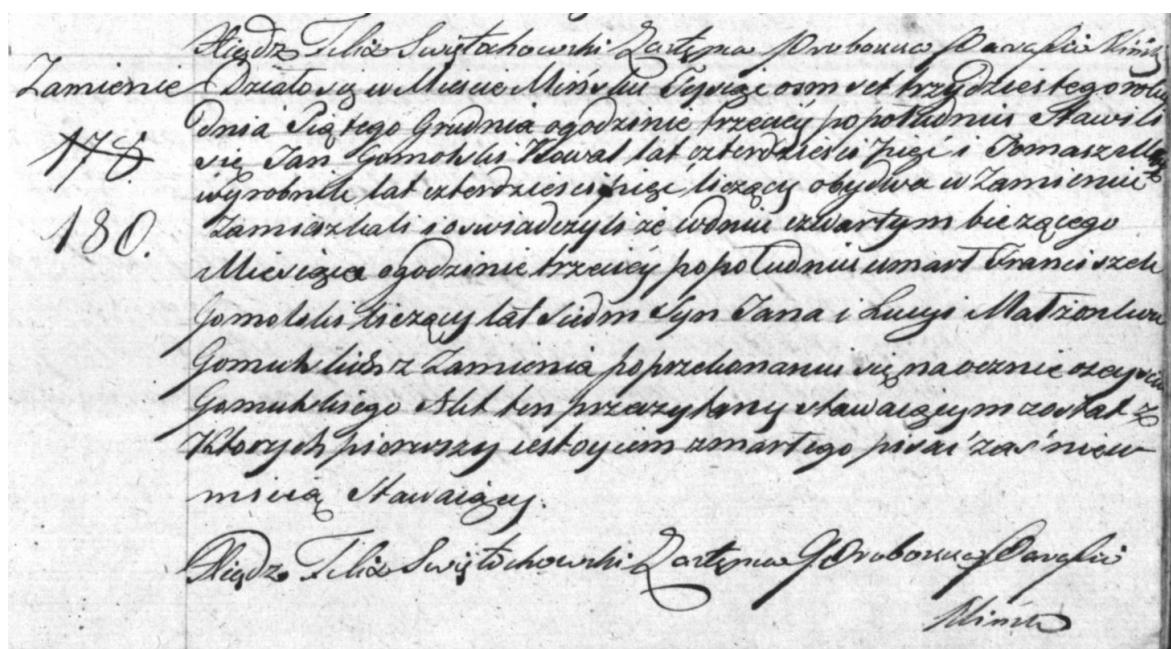

Ryc. 3.2.3: Akt narodzin Franciszka II Gumulskiego - par. Mińsk Mazowiecki 1823 rok (270/1823) [11].

Czwarty syn Jana i Łucji przyszedł na świat niemal równo sześć lat po narodzinach ich trzeciego syna. Dnia 4 grudnia 1829 roku w Zamieniu urodził się Andrzej Gumulski, w akcie chrztu przedstawiono go jako syna Jana, kowala z Zamienia, oraz Łucji z Rokickich (patrz: ryc. 3.2.4). W latach 1810-1826, na ziemiach polskich, akta chrztu, spisywane wcześniej po łacinie przez księży katolickich, zostały zastąpione przez akta narodzin, które spisywali również księża, ale już w języku polskim oraz działając w charakterze urzędników stanu cywilnego. Od 1827 roku wrócono ponownie do rejestracji akt chrztu, zaczęto je jednak spisywać po polsku (w odróżnieniu do czasów sprzed 1810 roku), stąd też w przypadku Andrzeja Gumulskiego (w przeciwieństwie do jego pozostałych braci, dla których dysponujemy tylko aktami narodzin) możemy dokładnie wskazać, iż jego rodzinami chrzestnymi zostali Mateusz Zielechowski oraz Agnieszka Rokicka (z domu Rudnicka) żona Jana Rokickiego brata stryjecznego Łucji Gomoły.

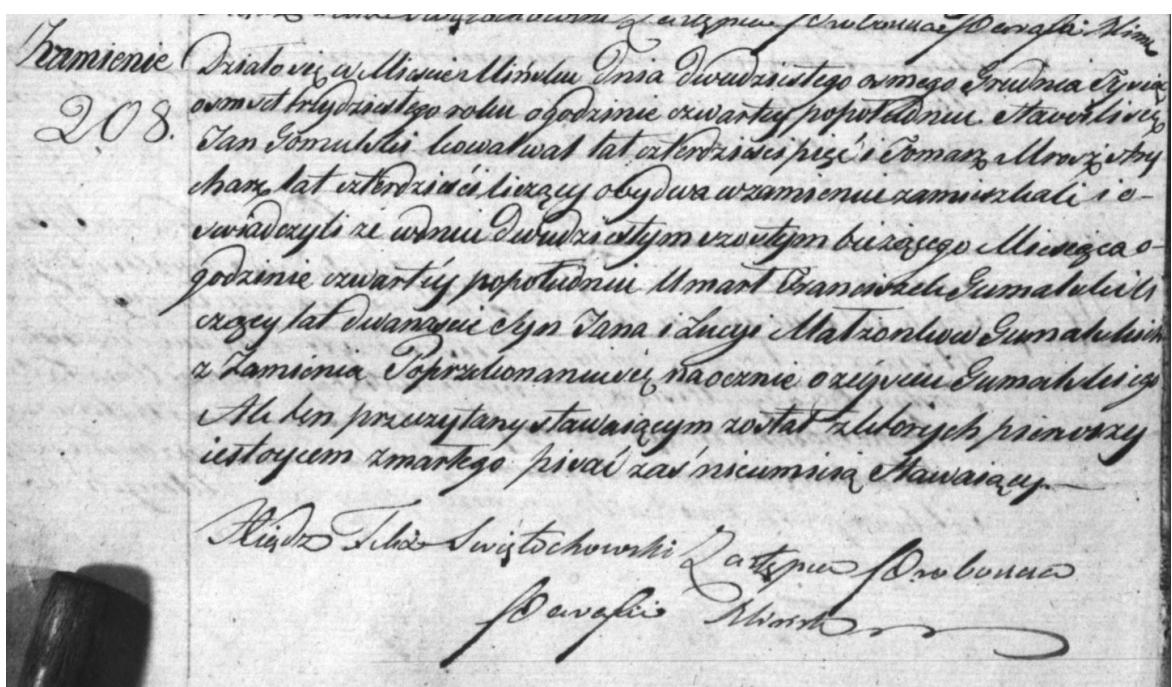

Ryc. 3.2.4: Akt chrztu Andrzeja Gumulskiego - par. Mińsk Mazowiecki 1829 rok (258/1829) [12].

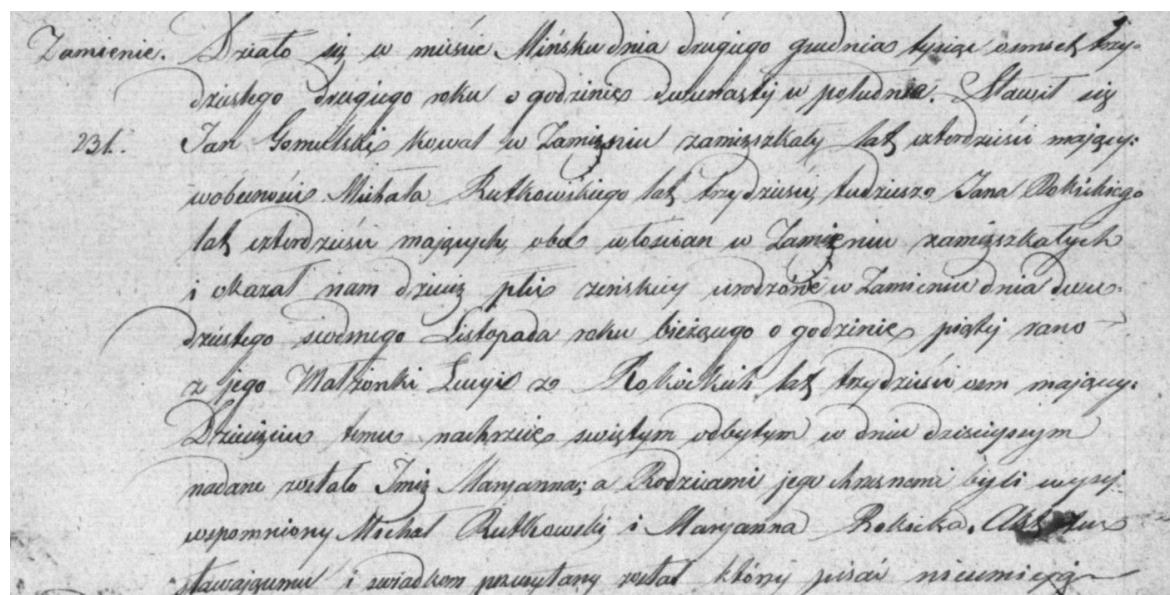
Ryc. 3.2.5: Akt zgonu Franciszka II Gumulskiego - par. Mińsk Mazowiecki 1830 rok (180/1830) [12].

Rok po narodzinach Andrzeja Gumulskiego, w grudniu 1830 roku, umiera dwóch z trzech jego starszych braci: Franciszek II Gumulski oraz Franciszek I Gumulski. Najpierw czwartego grudnia 1830 roku umiera młodszy z braci, siedmiolatek urodzony w 1823 roku (patrz: ryc. 3.2.5), a następnie 26 grudnia 1830 roku umiera jego trzy lata starszy brat, dziesięciolatek urodzony w 1820 roku (patrz: ryc. 3.2.6). **Akt zgonu siedmioletniego Franciszka II Gumulskiego jest pierwszym historycznym dokumentem, w drzewie genealogicznym rodziny Gomulskich z Desna, w którym pojawia się nazwisko „Gomulski” i to co najmniej dwukrotnie - nowe nazwisko rodziny Jana Gomoły pada w akcie zgonu Franciszka II czterokrotnie, dwa pierwsze zapisy wskazują raczej na nazwisko „Gomolski” niż „Gomulski”, co do dwóch ostatnich zapisów nie ma już takich wątpliwości - jasno wynika z nich, iż chodzi o osoby o nazwisku „Gomulski”.**

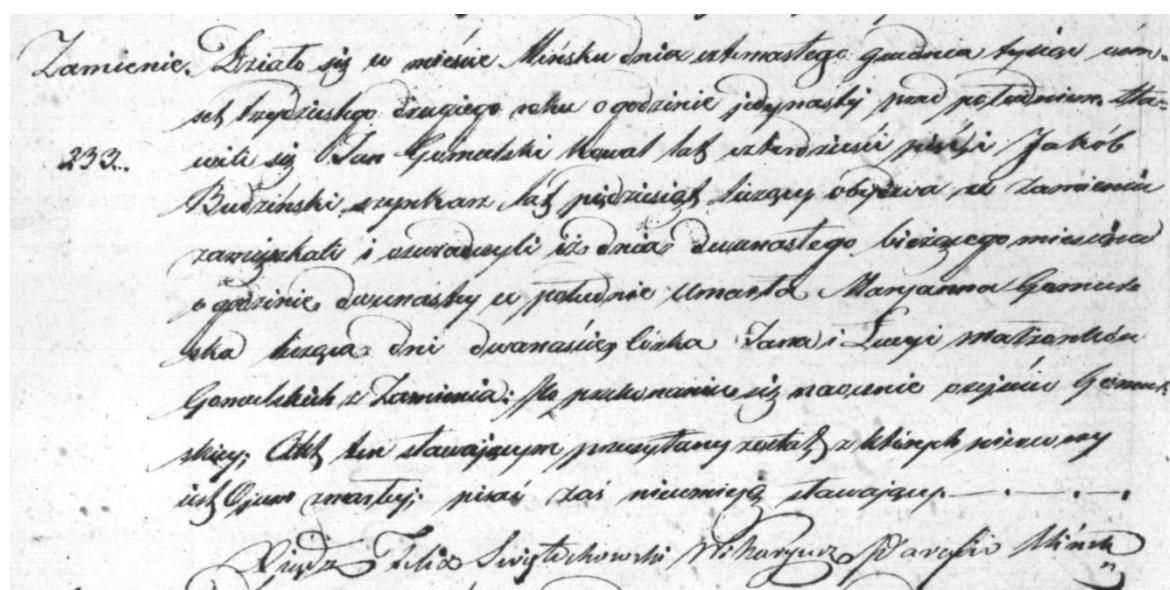

Ryc. 3.2.6: Akt zgonu Franciszka I Gomulskiego - par. Mińsk Mazowiecki 1830 rok (208/1830) [12].

Najmłodszym dzieckiem, które urodziło się ze związku Jana i Łucji Gomołów, była Marianna. Urodziła się ona dnia 27 listopada 1832 roku w Zamieniu, a jej rodzicami chrzestnymi zostali Michał Rutkowski oraz Marianna Rokicka (z domu Stelmach) żona Franciszka Rokickiego kuzyna Łucji Gomoły. **Marianna Gomulska była pierwszą osobą z drzewa genealogicznego rodziny Gomulskich z Desna, która w świetle dokumentów kościelnych, nosiła nazwisko „Gomulski”** - w akcie jej chrztu, jej ojciec Jan Gomoła, został określony jako „...Jan Gomulski kowal w Zamieniu zamieszkały lat czterdzieści mający...” (patrz: ryc. 3.2.7). Marianna Gomulska żyła bardzo krótko, zaledwie szesnaście dni, zmarła 12 grudnia 1832 roku - w akcie jej zgonu ponownie, dwukrotnie, pojawia się nazwisko „Gomulski” (patrz: ryc. 3.2.8).

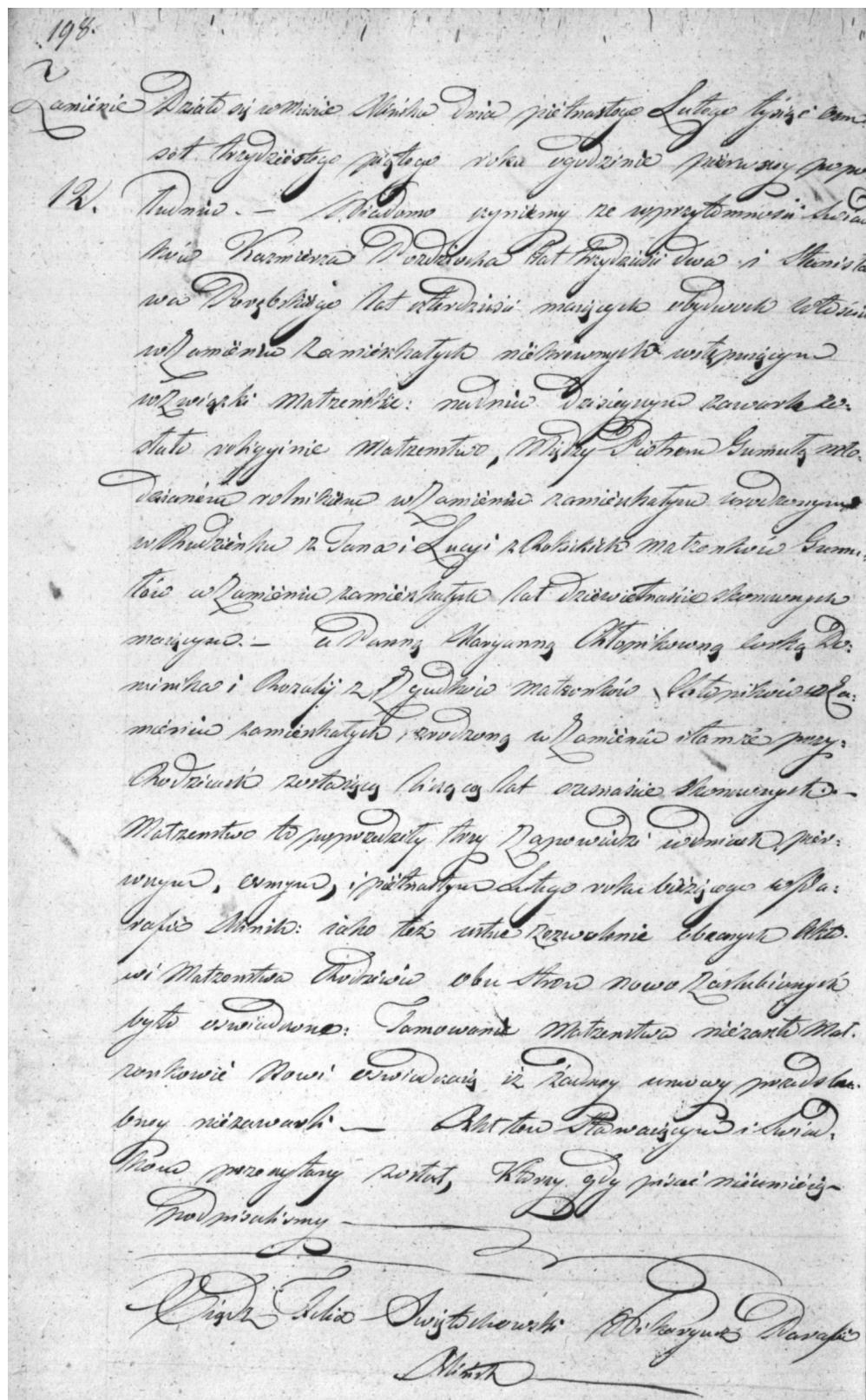

Ryc. 3.2.7: Akt chrztu Marianny Gomulskiej - par. Mińsk Mazowiecki 1832 rok (231/1832) [12].

Ryc. 3.2.8: Akt zgonu Marianny Gomulskiej - par. Mińsk Mazowiecki 1832 rok (233/1832) [12].

Dnia 15 lutego 1835 roku, w wieku niespełna dwudziestu lat, w parafii pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Mińsku Mazowieckim, Piotr Franciszek Gomoła z Zamienia, wziął ślub z szesnastoletnią Marianną Chłopik (patrz: ryc. 3.2.9). Marianna przyszła na świat pierwszego stycznia 1819 roku w Zamieniu jako córka Dominika Chłopika (ur. 1786 r. - zm. 1858 r.) oraz Rozalii Chłopik (ur. 1786 r. - zm. 1862 r.), z domu Zgutka (patrz: ryc. 3.2.10).

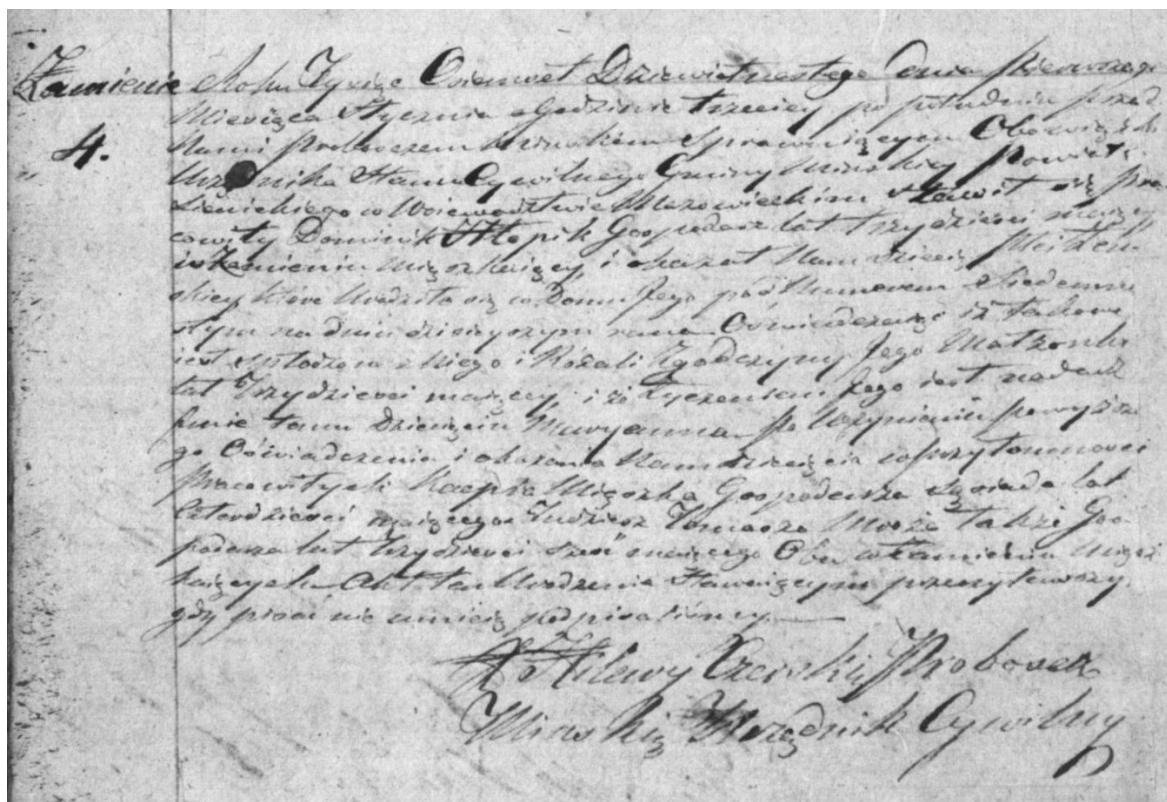
Ryc. 3.2.9: Akt ślubu Piotra Franciszka Gomoły oraz Marianny Chłopik - par. Mińsk Ma-
zowiecki 1835 rok (12/1835) [12].

3.2. Zamienie: 1820 r. - 1839 r.

Rodzina Chłopików, podobnie jak rodzina Zgutków, wywodziła się ze stanu chłopskiego. Obie rodziny zamieszkiwały Zamienie co najmniej od połowy XVII wieku. Dominik i Rozalia Chłopikowie dochowali się trójki dzieci:

- Franciszka (ur. 1814 r. - zm. ?),
- Marianny (ur. 1819 r. - zm. 1880 r.),
- Wojciecha (ur. 1823 r. - zm. 1896 r.).

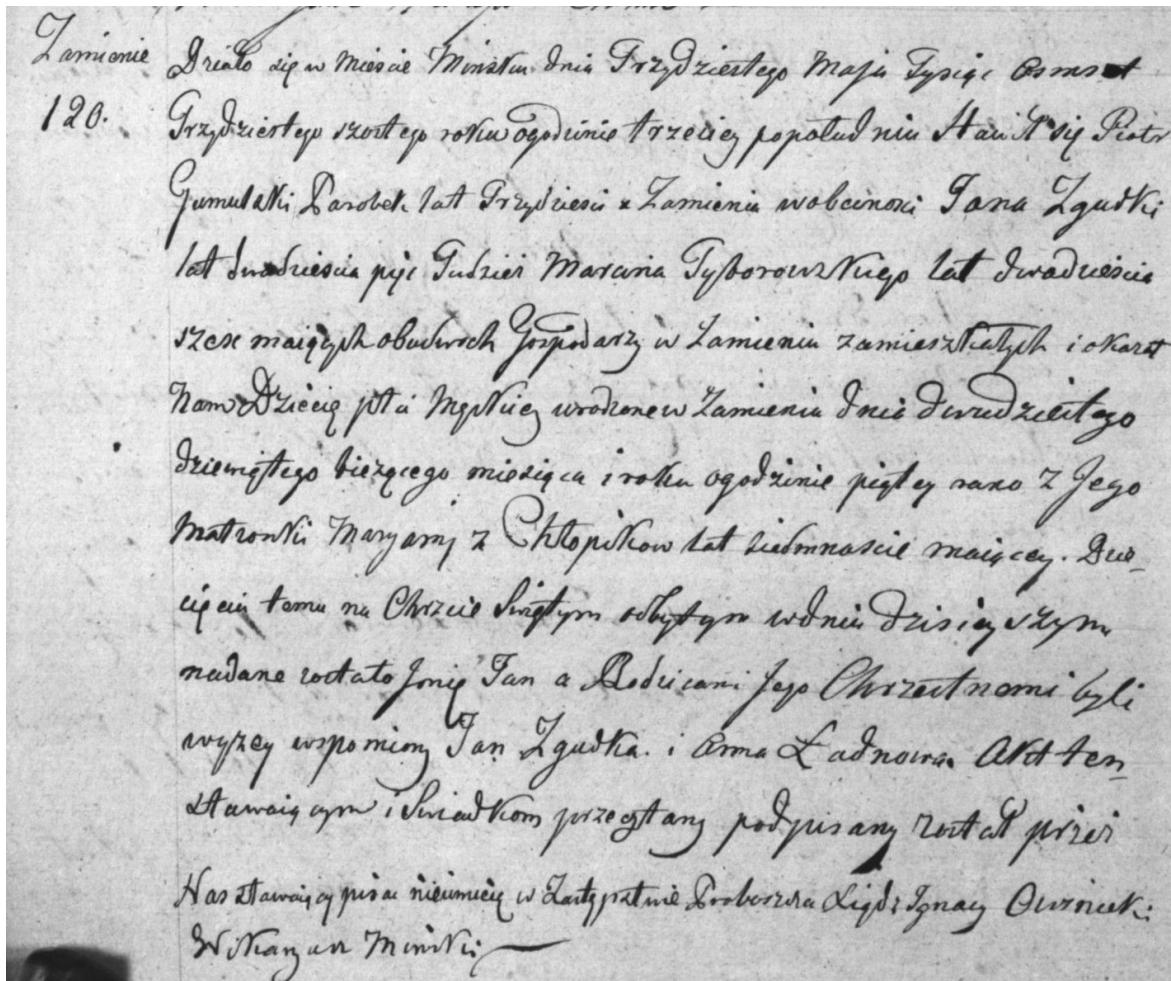
Dominik Chłopik zmarł 3 kwietnia 1858 roku w Zamieniu, dożywając wieku 72 lat. Jego żona Rozalia żyła 4 lata dłużej - zmarła 7 czerwca 1862 roku w swojej rodzinnej wsi.

Ryc. 3.2.10: Akt narodzin Marianny Chłopik - par. Mińsk Mazowiecki 1819 rok (4/1819) [11].

Piotr Franciszek Gumulski wraz z żoną Marianną przez pierwsze kilka lat po swoim ślubie mieszkali w Zamieniu. Tam też 29 maja 1836 roku urodził się ich pierwszy syn Jan Gomulski⁷ (patrz: ryc. 3.2.11). Rodzicami chrzestnymi Jana zostali Jan Zgutka oraz Anna Ładno, a w akcie jego chrztu, jego ojciec Piotr Franciszek, został określony jako „...Piotr Gumulski parobek lat trzydzieści z Zamienia...”.

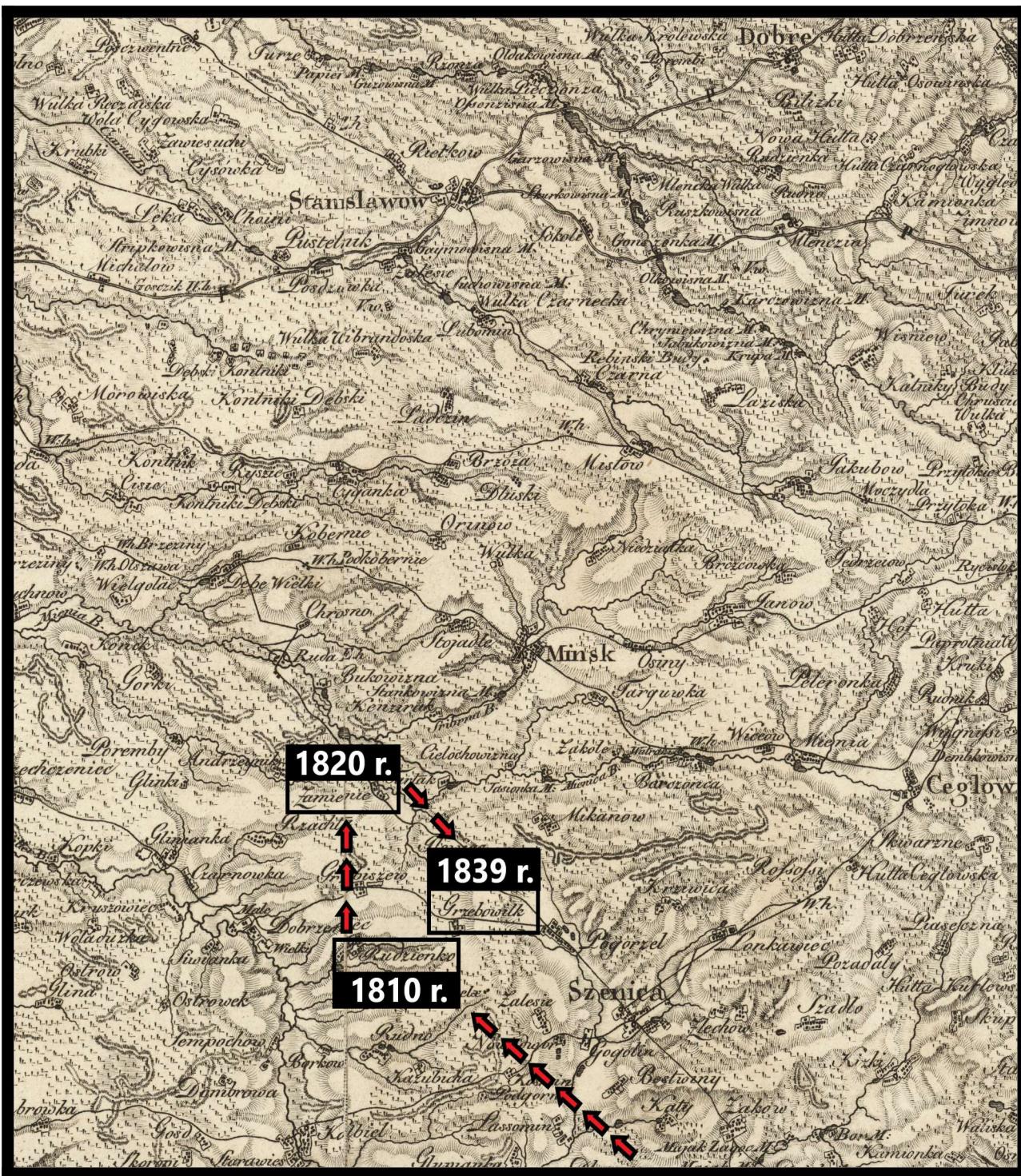
⁷ W akcie jego chrztu wskazane jest wprawdzie nazwisko Gumulski, ale wszystkich członków rodziny Gomulskich z Desna, począwszy od czwartego pokolenia, będziemy w niniejszej książce, dla porządku, nazywać Gomulskimi.

Ryc. 3.2.11: Akt chrztu Jana Gomulskiego - par. Mińsk Mazowiecki 1836 rok (120/1836) [12].

Około 1839 roku Piotr Franciszek Gumulski wraz z żoną Marianną oraz trzyletnim synem Janem przeprowadzili się do oddalonej o sześć kilometrów na południowy wschód wsi Grzebowilk. Wszystko wskazuje na to, iż przy tej przeprowadzce towarzyszyli im również rodzice Piotra Jan i Łucja Gomołowie oraz jego dziesięcioletni brat Andrzej.

Grzebowilk

Fragment mapy "Galicja Zachodnia" autorstwa Antona Mayera von Heldensfeld z 1808 roku.

Grzebowilk wsi folw., pow. nowomiński, gm. Glinianka, par. Kołbiel. W r. 1827 było tu 13 dm. i 110 mk. Folwark G. z wsią G. i Howiec, od Mińska w. 6. Rozl. wynosi m. 903, grunta orne i ogrody m. 307, łak m. 10, pastw. m. 5, wody m. 7, lasu m. 556, zarośli m. 6, nieużytki i place m. 12, bud. drewnianych 12. Gorzelnia. Wieś G. osad 22, z gruntem m. 145; wieś Howiec osad 7, z gruntem m. 44.

"Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich" Sulimierski F., Chlebowski B., Walewski W. [1881]

3.3. Grzebowilk: 1839 r. - 1853 r.

Wieś Grzebowilk na początku XIX wieku znajdowała się na terenie zaboru austriackiego, następnie w 1809 roku została włączona do Księstwa Warszawskiego a w 1815 roku do Królestwa Polskiego. Do momentu utraty przez Polskę niepodległości była częścią ziemi czerwskiej województwa mazowieckiego. Najbliższymi dużymi ośrodkami miejskimi dla Grzebowilka były: oddalona o około siedem kilometrów na południowy zachód Kołbiel oraz oddalony o około siedem kilometrów na północny wschód Mińsk Mazowiecki. Grzebowilk należał w tamtym czasie do parafii pod wezwaniem Świętej Trójcy w Kołbieli. Najstarsza znana wzmianka o Grzebowilku pochodzi z 1564 roku - wieś ta została opisana w lustracjach starostwa osieckiego z lat 1564-1569 [2] (patrz: ryc. 3.2.11). W XV wieku wieś Grzebowilk była własnością sędziego liwskiego i chorążego zakroczymskiego Aleksego z Gościańcyc, a potem do końca XVIII wieku do potomków tego rodu. Na przełomie XVIII i XIX wieku w Grzebowilku wzniesiono drewniany dwór myśliwski, który w XIX wieku został wymieniony wśród nadań księcia Józefa Poniatowskiego [5].

The document is a handwritten record on aged paper. At the top, it features a large, stylized title in Gothic script: "Wieś Grzebowilk". Above this title, the year "1563" is written in a small square. To the right of the title, there is a faint number "434". Below the title, the text continues in Gothic script, detailing landholdings: "Do Osieckan alej o magrunt sredni, w ogrodnych n. 14, domow n. 17, osiadlych n. 8 ogrodow, pustych 6. Z osiadlych w l. kazdej na S. Marcina placą, censu po g. 1 facit 3 6". The text then lists several items with their values: "Owsa niedają, 1 18"; "Przewodni odkupiając dają, po g. 6 facit 3 6"; "Strożne z kazde domu po g. 8 facit 0 15". The numbers 1, 3, and 0 are written vertically on the right side of the text, aligned with the corresponding values.

Do Osieckan alej o magrunt sredni, w ogrodnych n. 14,	1	6
domow n. 17, osiadlych n. 8 ogrodow, pustych 6. Z osiadlych		
w l. kazdej na S. Marcina placą, censu po g. 1 facit	3	6
Owsa niedają,	1	18
Przewodni odkupiając dają, po g. 6 facit	3	6
Strożne z kazde domu po g. 8 facit	0	15

Ryc. 3.3.1: Pierwszy znany wpis dotyczący wsi Grzebowilk pochodzący z 1564 roku z lustracji starostwa osieckiego [2].

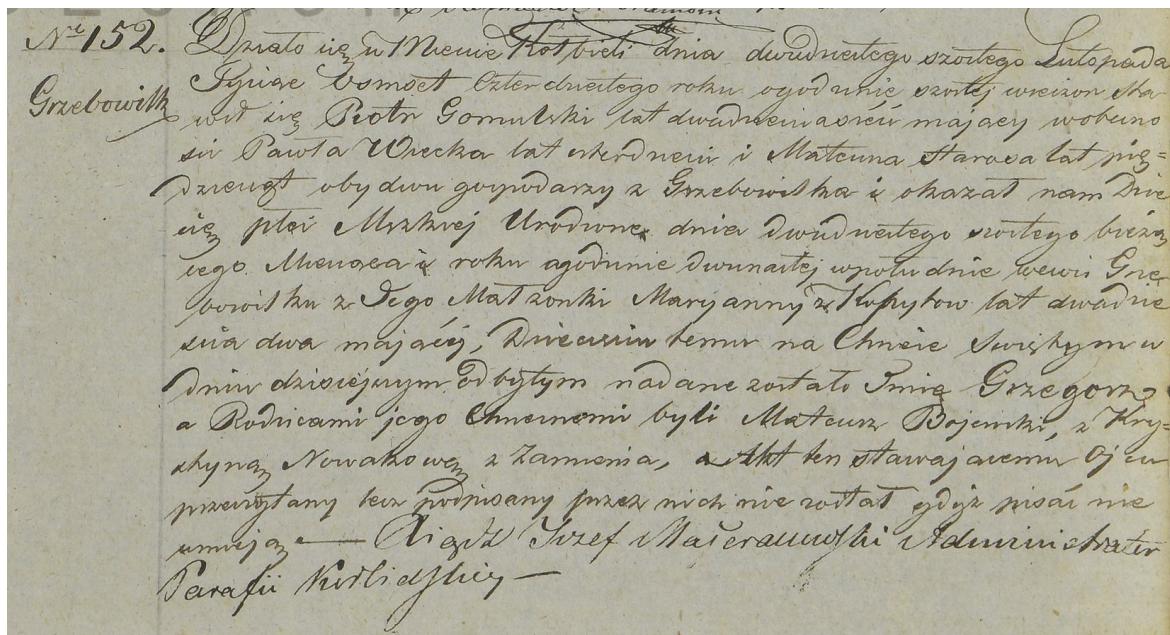
N° 100. Działo się w Nieu Kołbieli dnia dwudziestego listopada Pa
Grzebowilsk ziemianka Tysiące Osiemset Trzydziestego Dziesiątego roku o
godzinie trzeciej po południu. Stawał się Piotr Gomułski
Borowak w wsi Grzebowilku zamieszkały lat dwadzieścia
trzy, mający w Obornicach Ewana Wiącha lat Czterdziestu
siedem, żona Tysiące Trzydziestego lat dwadzieścia trzy biorąca obydwa
Gospodarzy rolnych w wsi Grzebowilku zamieszkałych
i skarżąc nam Dziesiątym dniu Zespołu urzędu Dnia Dwudzięciu
szóstego października roku brzegi o godzinie
siedmiu wieczoru z jego Matroną Maryanną z Chłopek
zgubioną lat dwadzieścia dwa mającą. Dziesiątym temu
maja Chmielewem od dnia dziesiątego sierpnia od bytem nadane
zostało Imi Karolina a Podniemi jego Chmielewem
byli Franciszek Chłopik i Luduska Boimowska. Akt
ten stawał się czemu. Ojciec i Świadkom przeczytany lecz
podpisany przez nich nie został edyktu prace ujemienia
Nowy Józef Majerański Administratur Parafii Kołbielskiej

Ryc. 3.3.2: Akt chrztu Karoliny Gomulskiej - par. Kołbiel 1839 rok (100/1839) [21].

N° 4. Działo się w Nieu Kołbieli dnia trzynastego listopada
Grzebowilsk Tysiące Osiemset Dwudziestego roku o godzinie siwej po
trzecim Hawili się Paweł Gomułski lat trzydziestu i Karolina
Maryanek lat dwadzieścia drieńce mający oby dwadzieścia
siedem dniu Grzebowilku i osiadłyli w dniu dziesiątego listopada
szczęszej Maryanek i rokem o godzinie trzeciej po południu oznacza-
ła Karolina Gomułska zmarła syjaca. By godzi-
jodziny Corha Butra i Maryanny z Chłopików ma-
jorków Gomułskich. Po pochóaniu ją na cmentarzu
Karoliny Gomułskiej Akt ten stawał się czemu
lecz podpisany nie został gdzie przedawnieli — Nowy Józef
Majerański Administratur Parafii Kołbielskiej

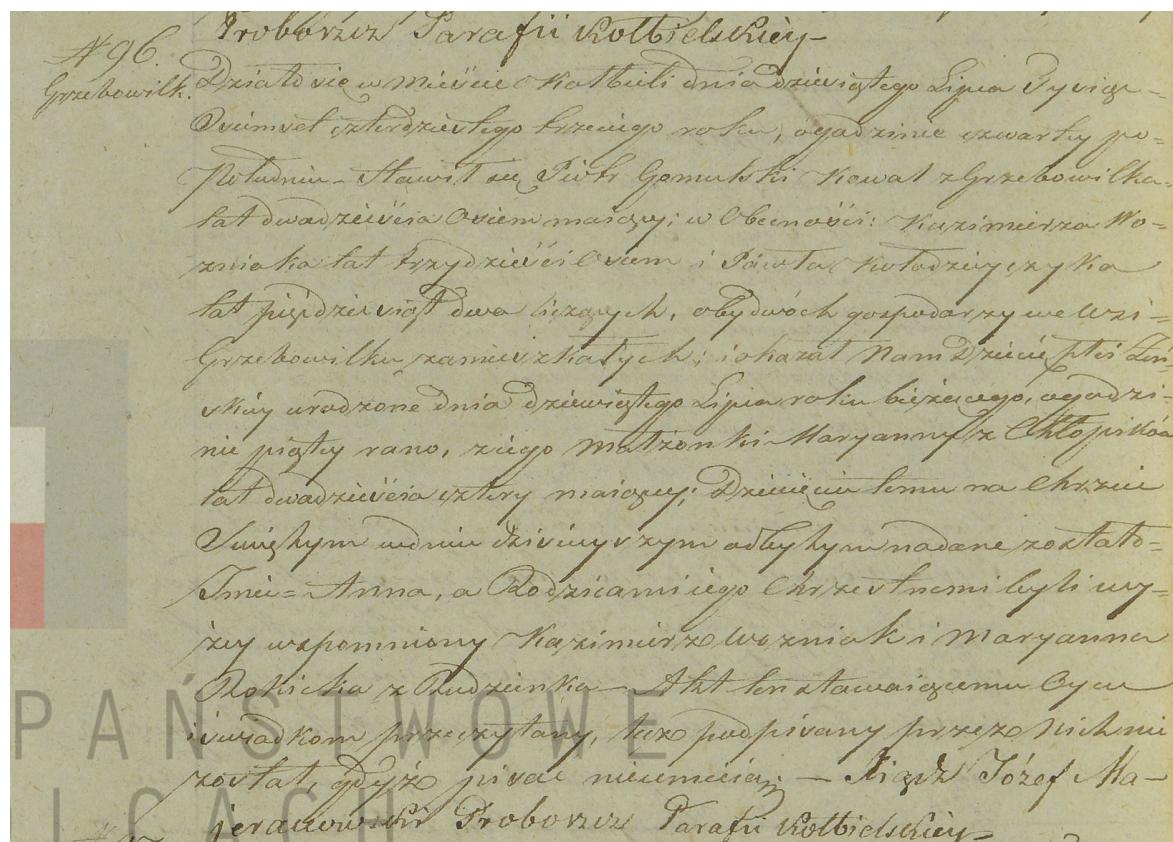
Ryc. 3.3.3: Akt zgonu Karoliny Gomulskiej - par. Kołbiel 1840 rok (4/1840) [21].

Pierwszym dzieckiem Piotra i Marianny Gumulskich, które urodziło się w Grzebowilku, była Karolina Gomulska. Urodziła się ona 26 października 1839 roku, a jej rodzicami chrzestnymi zostali Franciszek Chłopik, starszy brat jej matki, oraz Ludwika Bojemska (patrz: ryc. 3.3.2). Ojciec Karoliny Gumulskiej w akcie jej chrztu został określony jako „...Piotr Gumulski owczarz we wsi Grzebowilku zamieszkały lat dwadzieścia trzy mający...” - wpis ten jest o tyle ciekawy, że w żadnym innym późniejszym dokumencie Piotr Gumulski nie został określony jako „owczarz”, zawsze ten w XIX wieku był zawodem bardzo prestiżowym na ziemiach polskich, przekazywanym często z ojca na syna, a w rodzinie Gomołów / Gumulskich nie sposób jest odnaleźć takich tradycji. Karolina Gomulska żyła niewiele ponad 2,5 miesiąca - zmarła dziewiątego stycznia 1840 roku (patrz: ryc. 3.3.3).

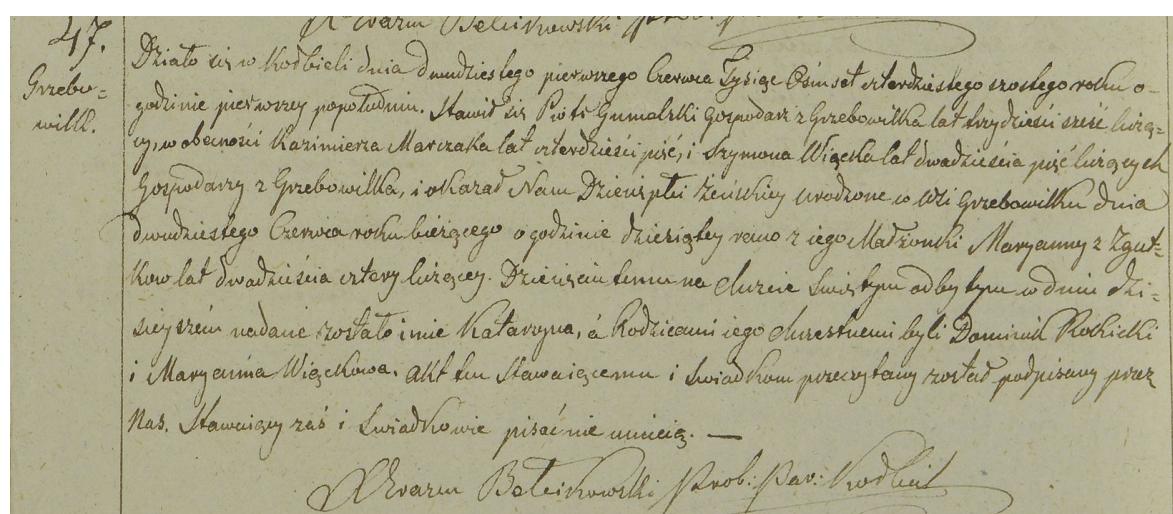
Ryc. 3.3.4: Akt chrztu Grzegorza Gomulskiego - par. Kołbiel 1840 rok (152/1840) [21].

Dnia 26 listopada 1840 roku na świat przyszedł drugi syn Piotra i Marianny Gumulskich - Grzegorz Gomulski. Jego rodzicami chrzestnymi zostali Mateusz Bojenski oraz Krystyna Nowak (patrz: ryc. 3.3.4). Ojciec Grzegorza w akcie jego chrztu został określony jako „...Piotr Gomulski lat dwadzieścia sześć mający gospodarz z Grzebowilka...”. Trzecim dzieckiem małżonków Gumulskich, które urodziło się w Grzebowilku, była Anna. Anna Gomulska urodziła się 9 lipca 1843 roku, a jej rodzicami chrzestnymi zostali Kazimierz Woźniak oraz Marianna Rokicka z Rudzienka (patrz: ryc. 3.3.5), jej daleka kuzynka (łączyli je wspólni pradziadkowie - Wojciech i Teresa Rokiccy). Ojciec Anny, Piotr Gomulski, został określony w akcie jej chrztu jako „...Piotr Gomulski kowal z Grzebowilka lat dwadzieścia osiem mający...” - wpis ten oznacza, iż Piotr prawdopodobnie przejął od swojego ojca Jana zawód miejscowego kowala w Grzebowilku, być może zastąpił go w tej funkcji, gdyż Jan Gomoła w 1843 roku miał już 54 lata i prawdopodobnie nie był już w stanie wykonywać tak wymagającego fizycznie zawodu.

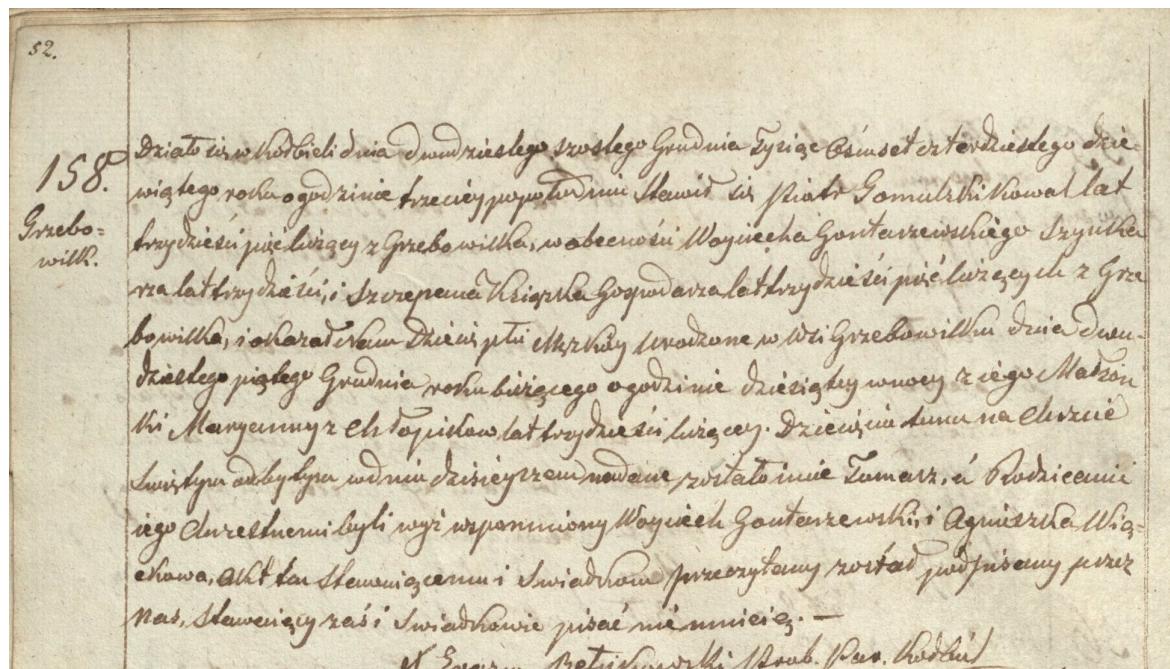
Ryc. 3.3.5: Akt chrztu Anny Gomulskiej - par. Kołbiel 1843 rok (96/1843) [21].

Dnia 20 czerwca 1846 roku w Grzebowilku urodziła się Katarzyna Gomulska, trzecia córka Piotra i Marianny Gomulskich. Jej rodzinami chrzestnymi zostali Dominik Rokicki, brat jej babci oraz Marianna Więcek (patrz: ryc. 3.3.6). Ojciec Katarzyny w akcie jej chrztu został określony jako „...Piotr Gumolski gospodarz z Grzebowilka...”.

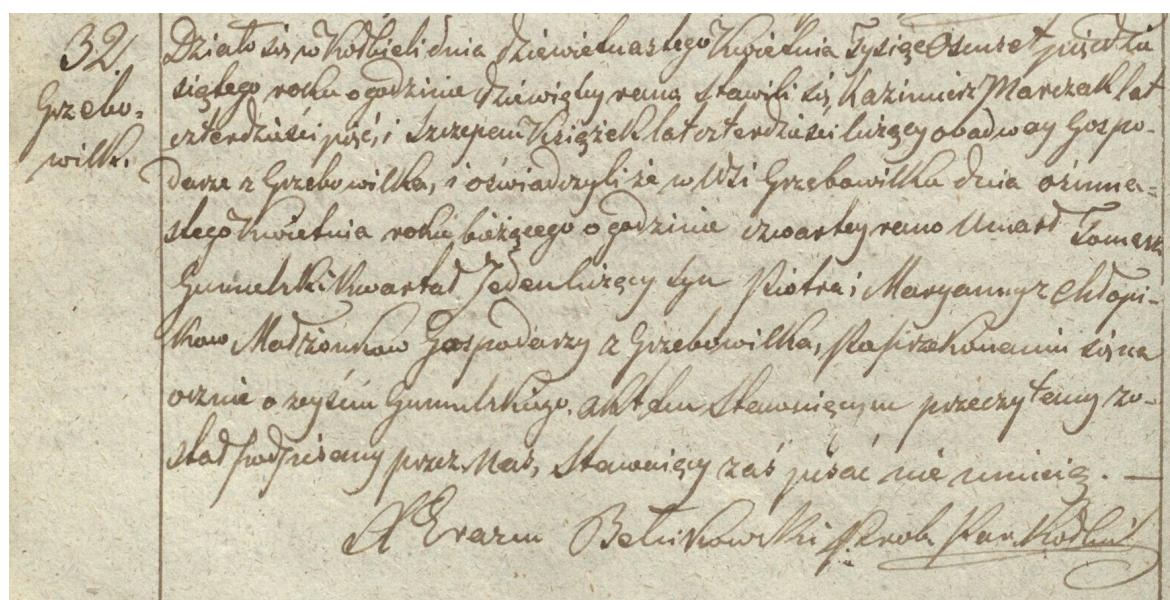

Ryc. 3.3.6: Akt chrztu Katarzyny Gomulskiej - par. Kołbiel 1846 rok (47/1846) [21].

Trzeci syn małżonków Gumulskich, Tomasz Gomulski, przyszedł na świat 25 grudnia 1849 roku w Grzebowilku. Jego rodzicami chrzestnymi zostali Wojciech Gontrzewski oraz Agnieszka Więcek (patrz: ryc. 3.3.7). W akcie chrztu Tomasza Gomulskiego, jego ojciec Piotr, został ponownie określony jako kowal z Grzebowilka: „...Piotr Gomulski kowal lat trzydzieści pięć liczący z Grzebowilka...”. Tomasz Gomulski zmarł po około 4,5 miesiąca życia - 18 kwietnia 1850 roku (patrz: ryc. 3.3.8).

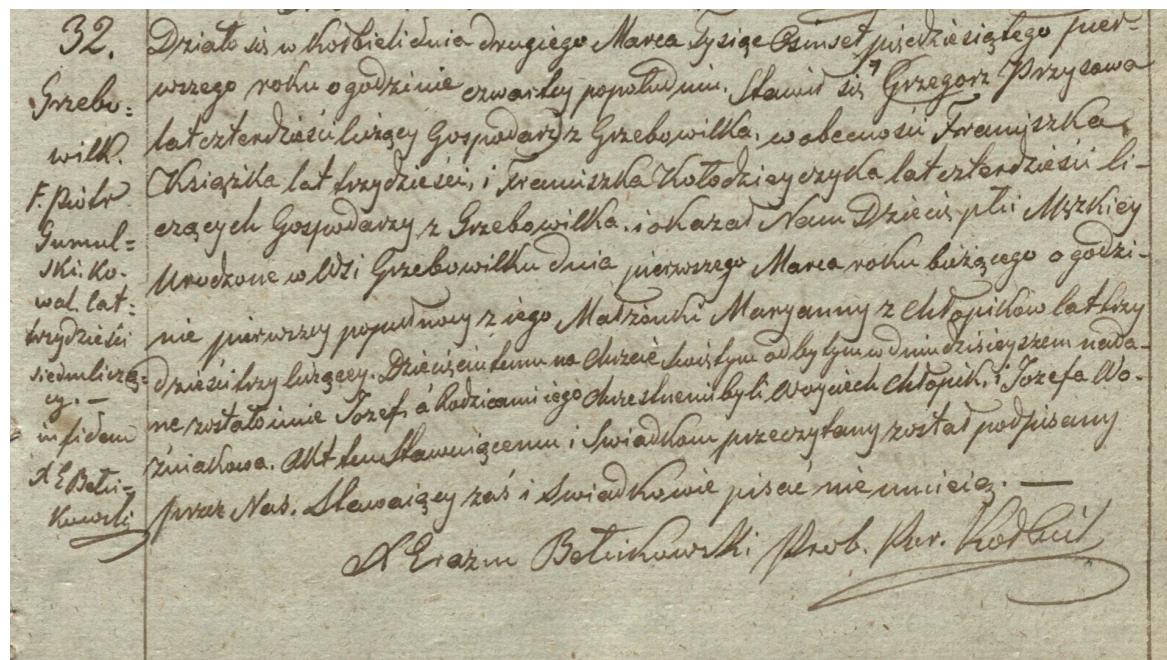

Ryc. 3.3.7: Akt chrztu Tomasza Gomulskiego - par. Kołbiel 1849 rok (158/1849) [21].

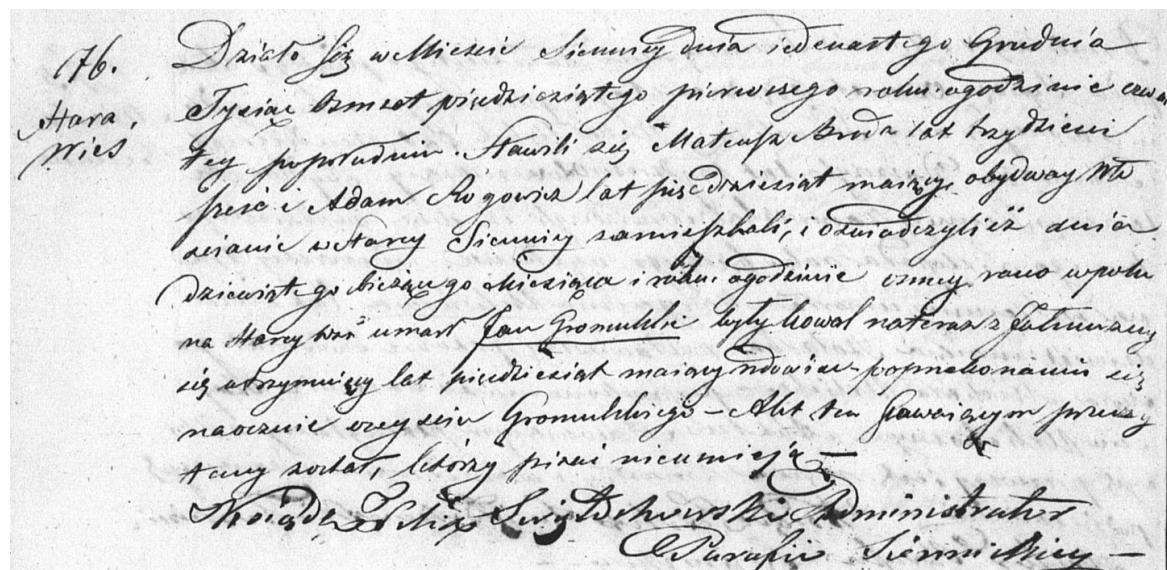

Ryc. 3.3.8: Akt zgonu Tomasza Gomulskiego - par. Kołbiel 1850 rok (32/1850) [21].

Ostatnim dzieckiem Piotra i Marianny Gumulskich, które urodziło się w Grzebowilku był Józef Gomulski, który przyszedł na świat pierwszego marca 1851 roku. Rodzicami chrzestnymi Józefa zostali Wojciech Chłopik, młodszy brat jego matki oraz Józefa Woźniak (patrz: ryc. 3.3.9).

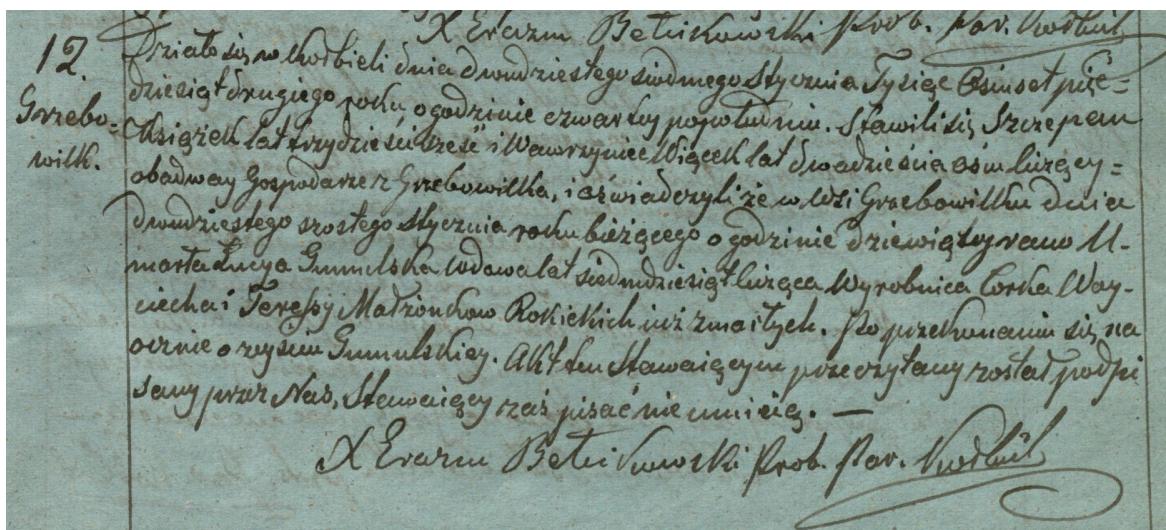
Ryc. 3.3.9: Akt chrztu Józefa Gomulskiego - par. Kołbiel 1851 rok (32/1851) [21].

Ryc. 3.3.10: Akt zgonu Jana Gomoły - par. Siennica 1851 rok (76/1851) [14].

Na przełomie 1851 oraz 1852 roku umierają rodzice Piotra Franciszka Gumulskiego, którzy prawdopodobnie, przynajmniej przez jakiś czas, mieszkali z jego rodziną w Grzebowilku. Pierwszy umiera jego ojciec Jan Gomoła - jego zgon we wsi Stara Wieś pod Siennicą (oddan-

lonej od Grzebowilka o około 7 kilometrów) zgłaszały Mateusz Broda oraz Adam Rogowicz (patrz: ryc. 3.3.10). W akcie swojego zgonu Jan Gomoła został określony jako „...Jan Gomulski był kowal na teraz z jałmużny się utrzymujący...”. Prawdopodobnie nie mając już sił by pracować jako kowal i nie chcąc być ciężarem dla rodziny, Jan Gomoła zdecydował się zostać wędrownym żebrakiem (dziadem). **Dnia 9 grudnia 1851 roku, po ponad 62 latach życia, zakończyła się historia Jana Gomoły vel Sokoła vel Gumuła vel Gumulskiego vel Gomulskiego vel Gromulskiego, założyciela rodziny Gomulskich.** Nieco ponad miesiąc po jego śmierci, 26 stycznia 1852 roku w Grzebowilku zmarła jego żona Łucja Gomoła z domu Rokicka. W akcie jej zgonu wpisano „...zmarła Łucja Gumulska wdowa lat siedemdziesiąt licząca wyrobnica córka Wojciech i Teresy małżonków Rokickich już zmarłych...” (patrz: ryc. 3.3.11).

Ryc. 3.3.11: Akt zgonu Łucji Gomoły - par. Kołbiel 1852 rok (12/1852) [21].

Prawdopodobnie niedługo po śmierci swojej matki, Piotr Franciszek Gumulski wraz z żoną oraz piątką dzieci opuścili wieś Grzebowilk by przeprowadzić się do oddalonej o około siedem kilometrów na północny wschód Anieliny.

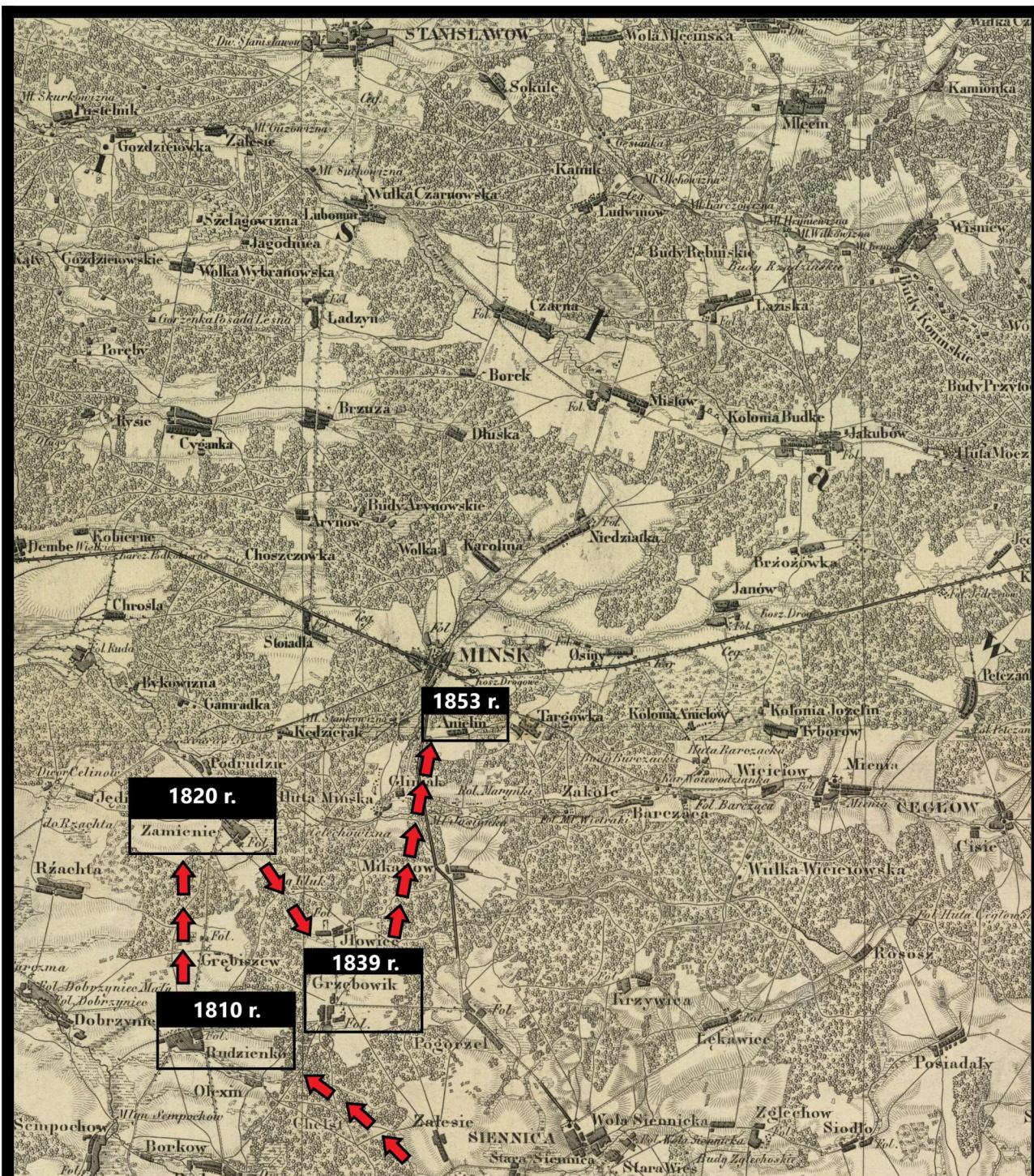

ROZDZIAŁ 4

**Gomulscy z Anieliny, Wólki Mińskiej, Mikanowa
i Karoliny**

Anielina

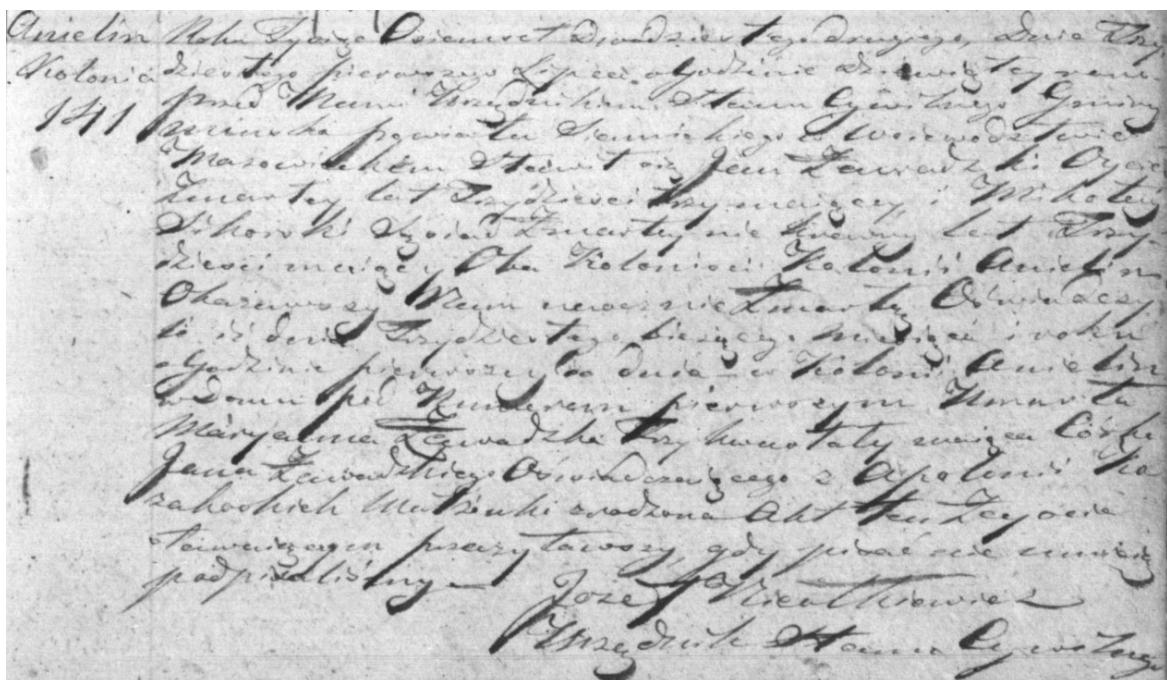
Fragment mapy "Topograficzna Karta Królestwa Polskiego" autorstwa generała Karola Richtera z 1843 roku.

Anielina fol., pow. nowomiński, gm i par. Mińsk, ma 21 mk., 203 morg.

"Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich" Sulimierski F., Chlebowski B., Walewski W. [1900]

4.1. Anielina: 1853 r. - 2025 r.

Wieś Anielina została założona około 1820 roku w odległości około dwóch kilometrów na południe od Mińska Mazowieckiego, na terenie ówczesnego Królestwa Polskiego¹. Anielina należała na początku XIX wieku do parafii pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Mińsku Mazowieckim. Na początku swojego istnienia wieś Anielina nosiła następujące nazwy w księgach metrykalnych parafii w Mińsku Mazowieckim: „Kolonia Anielin”, „Anielin” oraz „Angelin”, dopiero z czasem utrwała się obecnie stosowana nazwa tej miejscowości. Najstarsza znana wzmianka o Anielinie pochodzi z 1822 roku - jest to wpis w aktach stanu cywilnego gminy Mińsk Mazowiecki, z pierwszego lipca 1822 roku, dotyczący zgonu Marianny Zawadzkiej córki Jana Zawadzkiego i Apolonii z domu Kossakowskiej (patrz: ryc. 4.1.1). Zmarła wówczas Marianna Zawadzka urodziła się niespełna klika miesięcy wcześniej w sąsiedniej wsi Zakole. Poza wspomnianą rodziną Zawadzkich², wieś Anielina na początku XIX wieku zamieszkiwały również między innymi takie rodziny pochodzenia chłopskiego jak: Sikorscy, Ostrowscy, Baranowie, Michalscy, Sadowscy czy Nalazkowie.

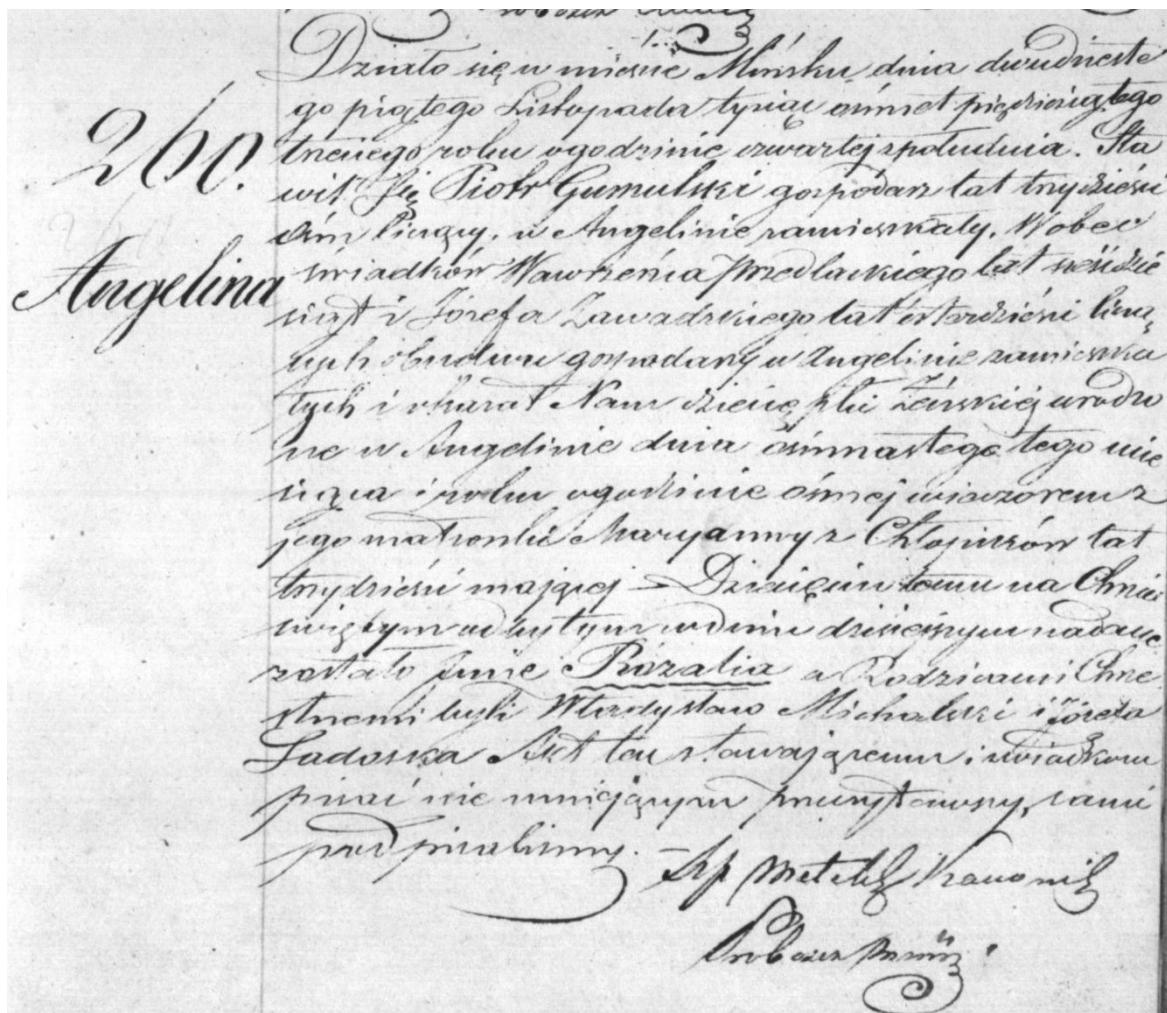

Ryc. 4.1.1: Pierwszy znany wpis dotyczący wsi Anielina pochodzący z 1822 roku z akt stanu cywilnego gminy Mińsk Mazowiecki [11].

¹ Od 1 stycznia 1986 roku Anielina stała się częścią Mińska Mazowieckiego i nie funkcjonuje już jako samodzielna miejscowości.

² Co ciekawe Zawadzcy mieszkający we wsi Anielina w latach dwudziestych XIX wieku to przodkowie Marcina i Marianny Zawadzkich, którzy przeprowadzili się na przełomie XIX i XX wieku do nowo powstałej wówczas wsi Desna (obecnie Desno) - byli jedną z rodzin założycielskich tej miejscowości (udziałowcami spółki Desna) - losy rodziny Zawadzkich spod Mińska Mazowieckiego zostaną szerzej omówione w załączniku numer III do niniejszej książki.

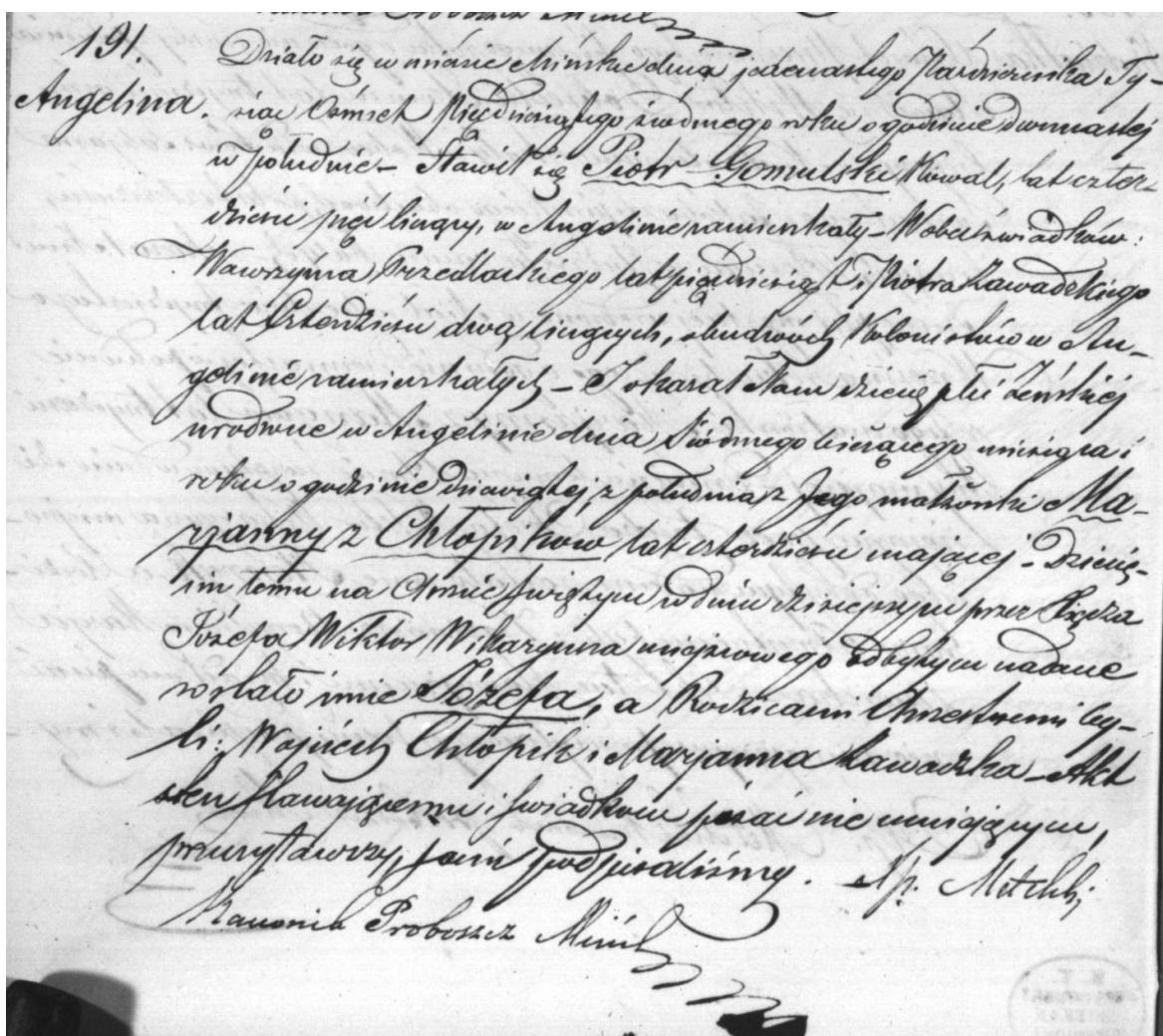
Pierwszym dzieckiem Piotra i Marianny Gumulskich, które urodziło się w Anielinie, a razem ich czwartą córką, była Rozalia Gomulska. Urodziła się ona 18 listopada 1853 roku, a w akcie jej chrztu jej ojciec został określony jako gospodarz mający 38 lat zamieszkały we wsi Angelina. Rodzicami chrzestnymi Rozalii Gomulskiej zostali Władysław Michalski oraz Józefa Sadowska (patrz: ryc. 4.1.2).

Ryc. 4.1.2: Akt chrztu Rozalii Gomulskiej - par. Mińsk Mazowiecki 1851 rok (260/1853) [12].

Dnia 7 października 1857 roku urodziła się najmłodsza córka Piotra i Marianny Gumulskich - Józefa Gomulska. W akcie jej chrztu, jej ojciec został określony jako „... kowal, lat czterdzieści pieć liczący, w Angelinie zamieszkały...”. Rodzicami chrzestnymi Józefy Gomulskiej zostali Wojciech Chłopik oraz Marianna Zawadzka (patrz: ryc. 4.1.3). We wrześniu 1859 roku we wsi Anielina na świat przyszedł Michał Gomulski, przedostatni syn małżeństwa Gumulskich, a zarazem jeden z trzech członków rodziny Gomulskich, którzy byli założycielami wsi Desna (a zarazem udziałowcami spółki „Desna”) - bezpośredni potomkowie Michała Gomulskiego mieszkają we wsi Desno do dnia dzisiejszego, nosząc nazwisko po swoim przodku. W akcie chrztu Michała jego ojciec ponownie został określony jako kowal z Ange-

liny. Rodzicami chrzestnymi Michała Gomulskiego zostali Jan Ostrowski oraz Anna Wójcik (patrz: ryc. 4.1.4).

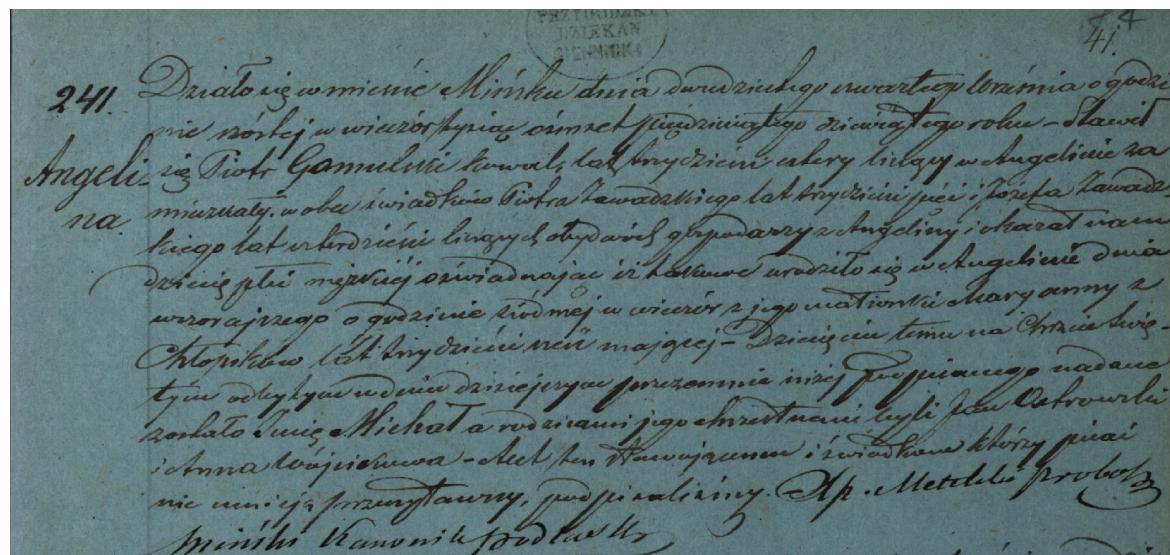

Ryc. 4.1.3: Akt chrztu Józefy Gomulskiej - par. Mińsk Mazowiecki 1857 rok (191/1857) [12].

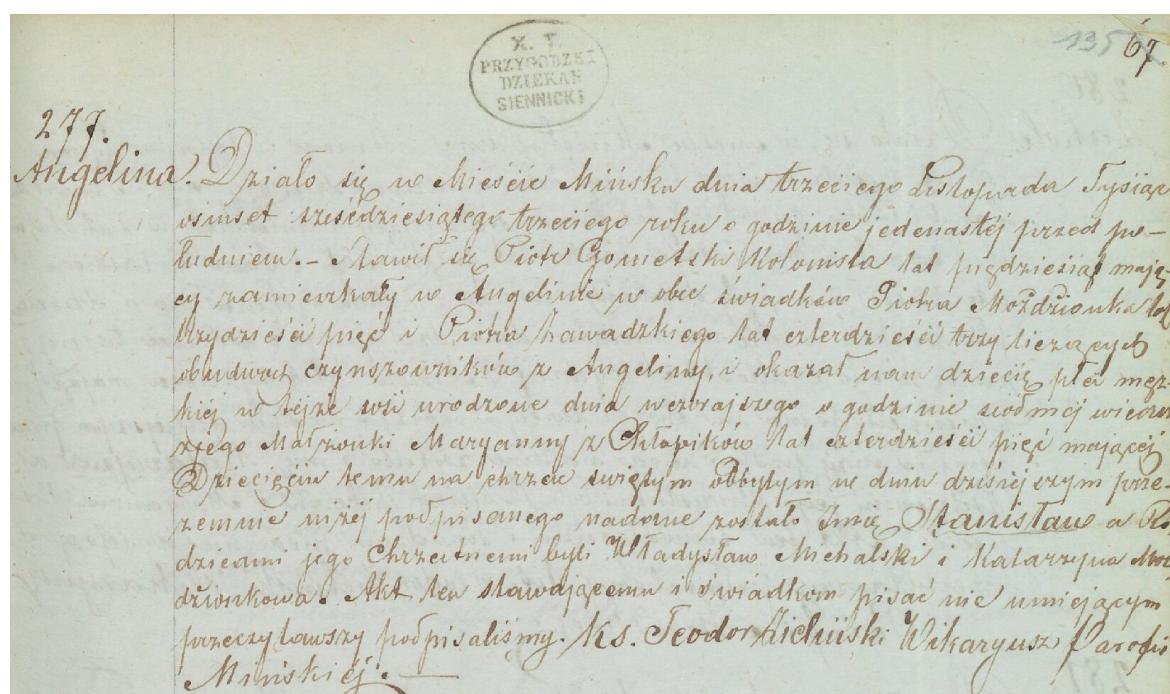
Ostatnim dzieckiem Piotra i Marianny Gumulskich był Stanisław Gomulski urodzony w Anielinie 2 listopada 1863 roku. W momencie jego narodzin jego rodzice mieli odpowiednio 48 lat (ojciec) oraz 44 lata (matka). Ojciec Stanisława w akcie jego chrztu został określony jako kolonista zamieszkały w Angelinie³. Rodzicami chrzestnymi Stanisława Gomulskiego zostali Władysław Michalski oraz Katarzyna Bodziona (patrz: ryc. 4.1.5). Stanisław, podobnie jak jego cztery lata starszy brat Michał, był jedynym z założycieli wsi Desna - bezpośredni potomkowie Stanisława Gomulskiego mieszkają we wsi Desno do dnia dzisiejszego, ale nie noszą oni już nazwiska swojego przodka. Piotr i Marianna Gumulscy mieli łącznie jedenaścioro dzieci, z czego tylko sześcioro dożyło dorosłości, byli nimi: Jan (ur. 1836 r. - zm. 1901 r.), Grzegorz (ur. 1840 r. - zm. 1906 r.), Anna (ur. 1843 r. - zm. 1905 r.), Rozalia

³ W tamtym czasie kolonistami nazywani byli nowo przybyli do danej miejscowości osadnicy.

(ur. 1853 r. - zm. 1929 r.), Michał (ur. 1859 r. - zm. 1918 r.) i Stanisław (ur. 1863 r. - zm. 1929 r.).

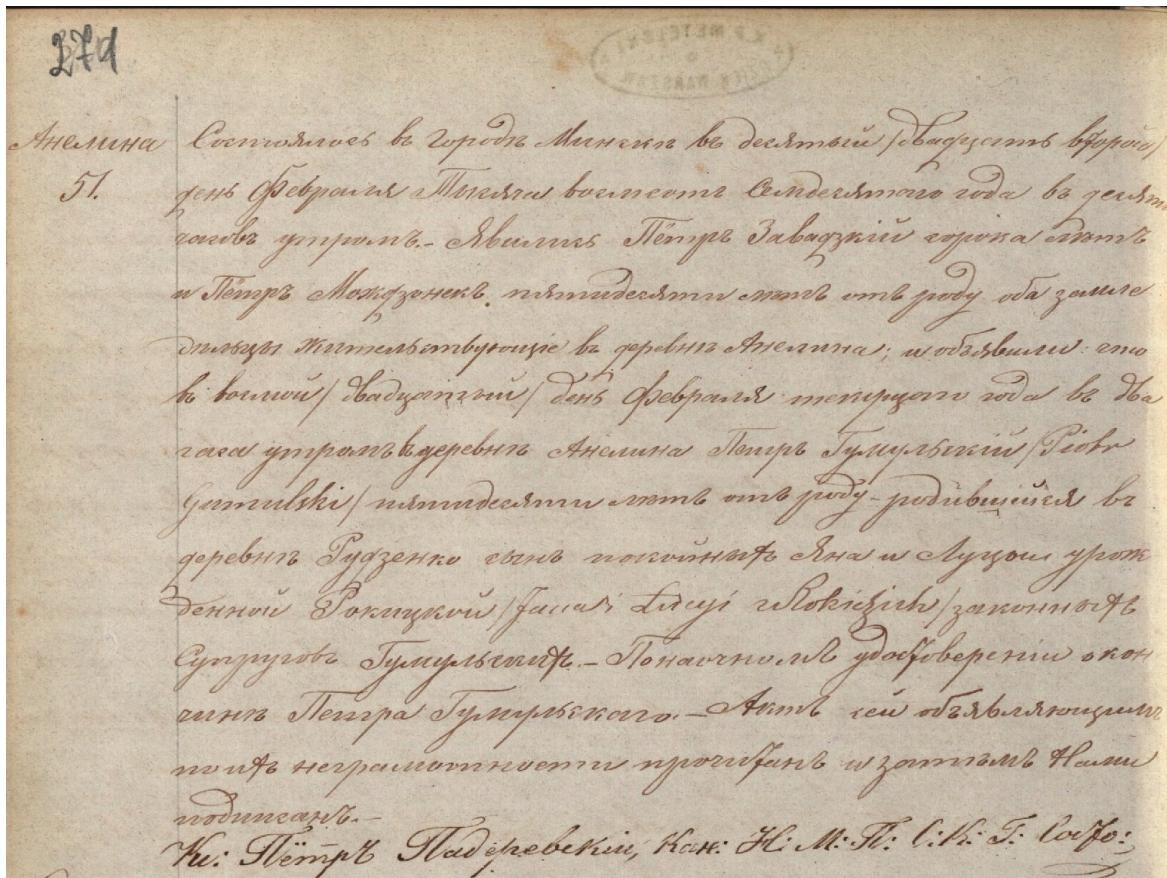
Ryc. 4.1.4: Akt chrztu Michała Gomulskiego - par. Mińsk Mazowiecki 1859 rok (241/1859) [12].

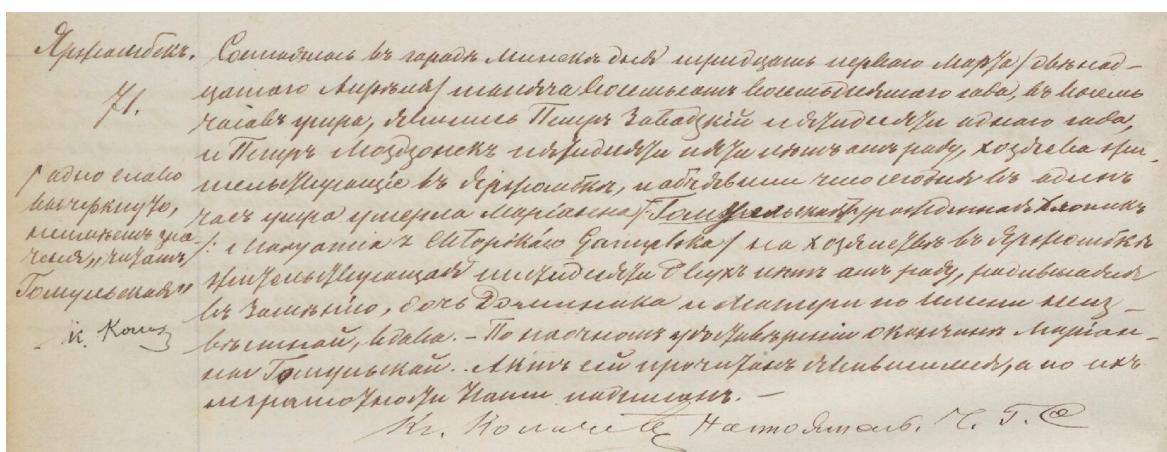
Ryc. 4.1.5: Akt chrztu Stanisława Gomulskiego - par. Mińsk Mazowiecki 1863 rok (277/1863) [12].

Piotr Franciszek Gumulski ostanie 17 lat swojego życia przeżył we wsi Anielina - zmarł 8 lutego 1870 roku w wieku 55 lat (patrz: ryc. 4.1.6⁴).

⁴ Akt zgonu Piotra Franciszka Gumulskiego został sporządzony w języku rosyjskim, gdyż począwszy od

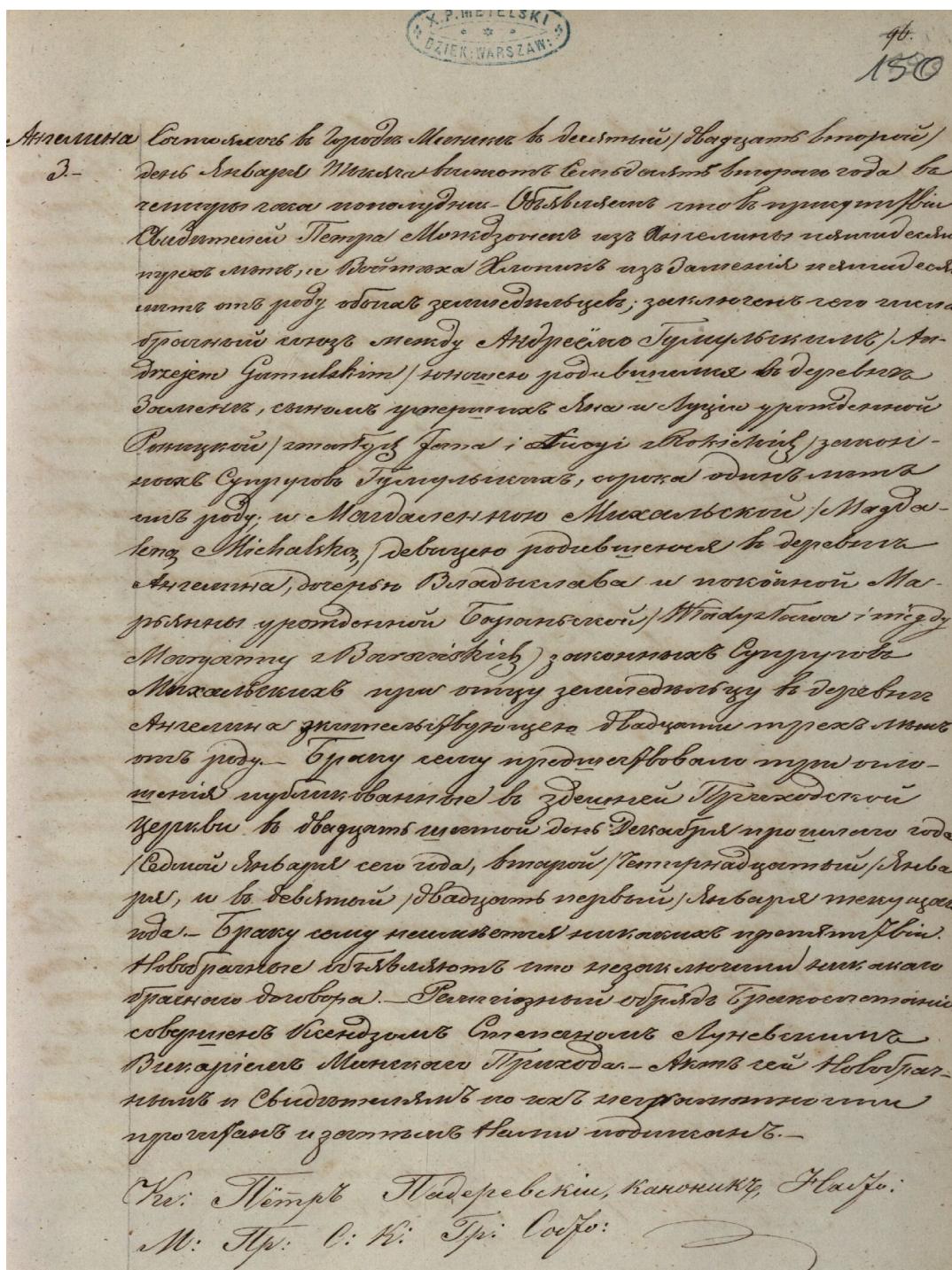
Ryc. 4.1.6: Akt zgonu Piotra Franciszka Gumulskiego - par. Mińsk Mazowiecki 1870 rok (51/1870) [12].

Ryc. 4.1.7: Akt zgonu Marianny Gumulskiej - par. Mińsk Mazowiecki 1880 rok (71/1880) [12].

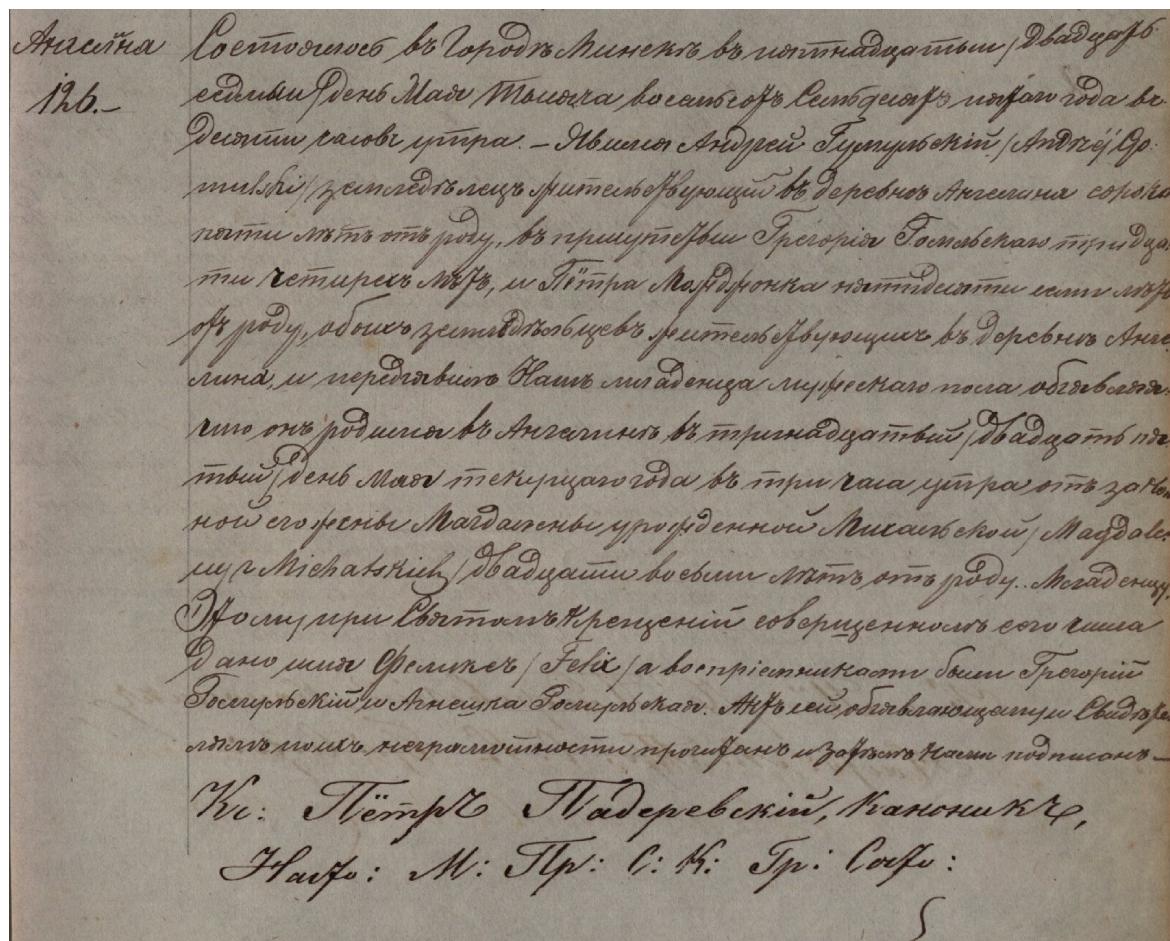
1868 roku w wyniku represji carskich po powstaniu styczniowym, wszystkie kościelne akta metrykalne w Królestwie Polskim miały być prowadzone w języku rosyjskim - represje te były utrzymywane aż do 1915 roku.

Marianna Gumulska (z domu Chłopik) zmarła 10 lat po swoim mężu - 12 kwietnia 1880 roku, dożywając wieku 61 lat. W akcie jej zgonu wskazano, iż zmarła ona we wsi Jarząbek, czyli pobliskiej w stosunku do Anieliny wsi, do której Marianna prawdopodobnie przeprowadziła się ze swoim szwagrem oraz jego rodziną (patrz: ryc. 4.1.7).

Ryc. 4.1.8: Akt ślubu Andrzeja Gumulskiego i Magdaleny Michalskiej - par. Mińsk Mazowiecki 1872 rok (3/1872) [12].

Około 1872 roku, dwa lata po śmierci Piotra Gumulskiego, do Anieliny przeprowadził się jego młodszy brat Andrzej. Powodem jego przeprowadzki do Anieliny był prawdopodobnie ślub, który wziął z lokalną dziewczyną, Magdaleną Michalską, 22 stycznia 1872 roku w Mińsku Mazowieckim. Andrzej Gumulski miał wówczas blisko 42 lata, a jego przyszła żona ledwo ukończyła 23 lata (patrz: ryc. 4.1.8).

Ryc. 4.1.9: Akt chrztu Feliksa Gomulskiego - par. Mińsk Mazowiecki 1875 rok (126/1875) [12].

Andrzej Gumulski wraz ze swoją żoną Magdaleną dochowali się trójki dzieci, z czego dwójka najstarszych urodziła się w Anielinie, a trzecie z nich urodziło się we wsi Jarząbek:

- Feliks Gomulski (ur. 1875 r. - zm. 1941 r.) - patrz: ryc. 4.1.9,
- Antonina Gomulska (ur. 1878 r. - zm. 1955 r.) - patrz: ryc. 4.1.10,
- Józefę (ur. 1882 r. - zm. 1884 r.) - patrz: ryc. 4.1.11 oraz ryc. 4.1.12.

Wygląda więc na to, że Andrzej Gumulski wraz z żoną, dziećmi oraz bratową Marianną przeprowadzili się do Jarząbka około 1880 roku, jednak po 1884 roku wrócili do Anieliny, bo tam zmarł zarówno Andrzej - w 1887 roku (patrz: ryc. 4.1.13), jak i jego żona Magdalena - w 1904 roku.

Анелина Ростомова въ городкѣ Минске двинадцатого года
47 чайб гоѣвертнаго Февраля Мария въсемъ съѣхъ
хесятъ въсѣмъ года въ гасѣ по полуночи. Анилъ
Андрей Бутырскій, Андрея Гумилевскаго пурпур-
шитовскаго царя во Анелинѣ сорокъ въсемъ ишеѣ
отъ роду въ присутствіи Босифа Войцѣхъ со-
рохъ иже иже въ Волиніи Бонапартъ сорокъ
въсемъ иже отъ роду обожаетъ земледельческѣ въ
шитовскаго царя во Анелинѣ, и предъѣхъ —
Изъ изъ города тешенскаго пола обѣднине ико-
ны родимаго во Англии, девятнадцатиѣтнаго Февраля
Февраля течущаго года въ гасѣ по по-
луночи отъ западной его женои Майданіи уреди-
лии Михаїлъ Скіріжадатенъ і Michaelstichъ тѣло-
чайб двухъ иже отъ роду: Майданіи у землю при свѣ-
тойѣ крещеніи совершилии сей чада дамъ иже
Фитомириа /Антоніа/ а въсиріи иконы Европѣ
стѣре Понедѣлонскѣи и Маріанна Завадска. Анилъ сей
обѣднине иконы и свидѣніе по иконахъ непримѣн-
емъ прогихалъ и занѣтъ Надѣ подписанъ

Ryc. 4.1.10: Akt chrztu Antoniny Gomulskiej - par. Mińsk Mazowiecki 1878 rok (47/1878) [12].

№ 168. Депонентъ. Состоится въ городе Минске въ трица-
тый день Пасхальной недели въ часовъ 10. Пасара восемьдесят
восьмидесятъ въторого года въ пять часовъ по польски съвѣ-
са Андрея Гомельскаго! Андрей Гомельский купилъ въ др-
жавную фискальную казну пятидесяти двухъ штукъ ро-
ды, въ присутствии Франца Баранского сорока пятидесяти
и Григория Томчика сорока семи штукъ отъ рода ходовыхъ
въ државную фискальную казну и представилъ Пасхальной
государю таа обѣйши что онъ родилъ въ деревне въ родахъ
Бекъ вспомогательную въ одинадцать часовъ утра въ то же
законной жене Марии Александровны изъ Михалевской въ
ддалъ въ Михалевскъ тридцать семь штукъ отъ рода. Пас-
ха пасхальная при святини Креста Крестопоклонной совершили
сего числа духовникъ Ладвенка Гедеона Гедеонова въ строении
иерейскимъ Чудеснѣ Крутицкаго и Александра Вѣрховенскаго.
Антона сей обѣйши и свидѣтельство исправлено съ
прогнозомъ Пасхи подѣлъ подписанъ.

Ryc. 4.1.11: Akt chrztu Ludwiki Gomulskiej - par. Mińsk Mazowiecki 1882 rok (167/1882) [12].

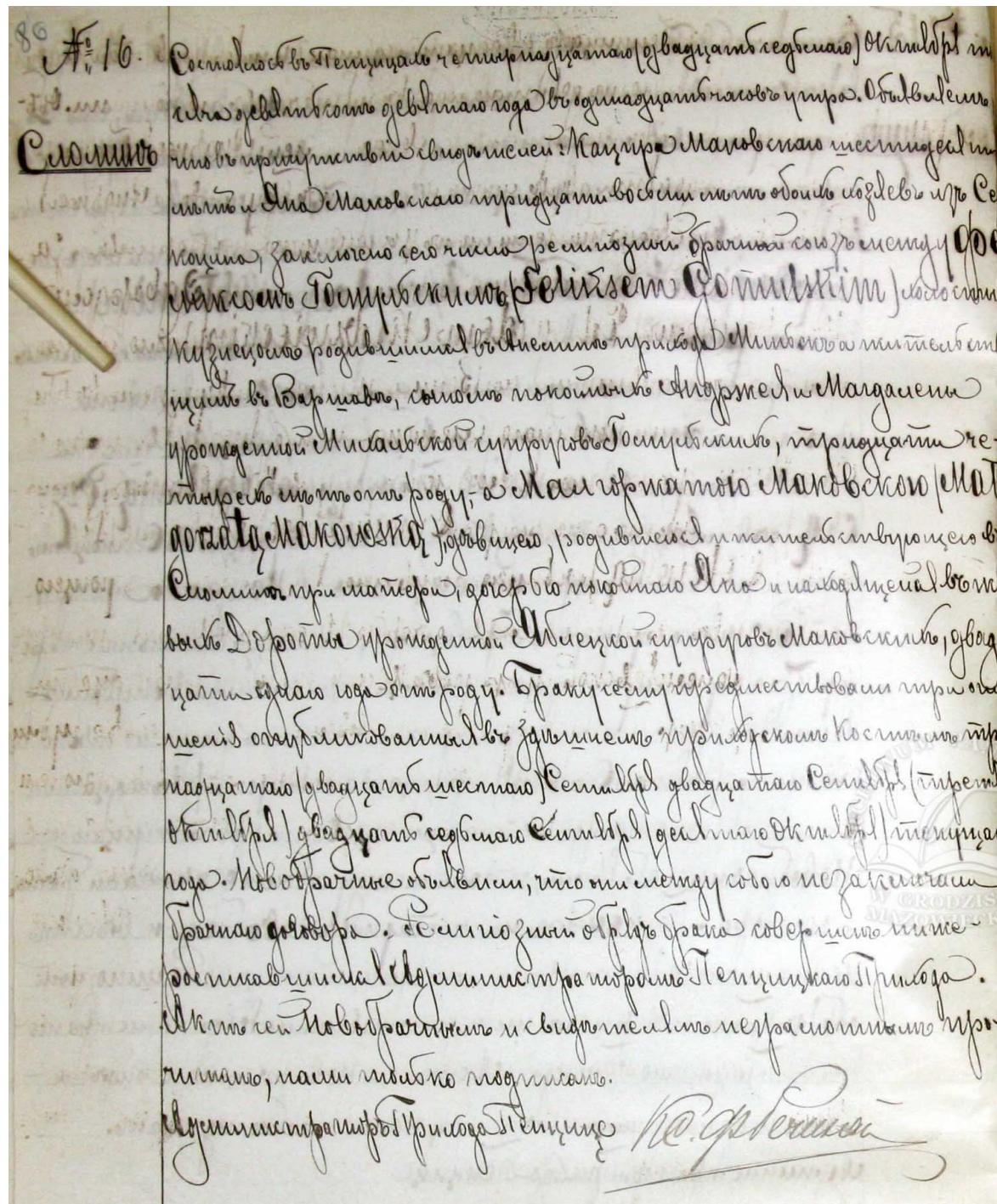
Григорьевка. Составлено в городе Ачинске в воскресенье 10-го
января 1905 года, в 12 часов часах утра. Именем Валерия Григорьевича
Симака и Григория Григорьевича Сорока именем отца речь зачитана
смолянами из деревни Бургасово и села Красное в честь
нашего учителя из деревни Медведи Григория Ефимовича.
Григорий Ефимович родился в селе Красное в 1850 году, родившийся
в скромной семье крестьян при родильном доме в деревне Бургасово
дядей доктором Андреем и Никандром Кротковыми. Медведи Григорий
был наилучшим учеником учителей деревни Медведи Григория
Андрея и Никандра Кротковых. Сей по прошествии присутствующими героями
нами также подписан.

Ryc. 4.1.12: Akt zgonu Ludwiki Gomulskiej - par. Mińsk Mazowiecki 1884 rok (70/1884) [12].

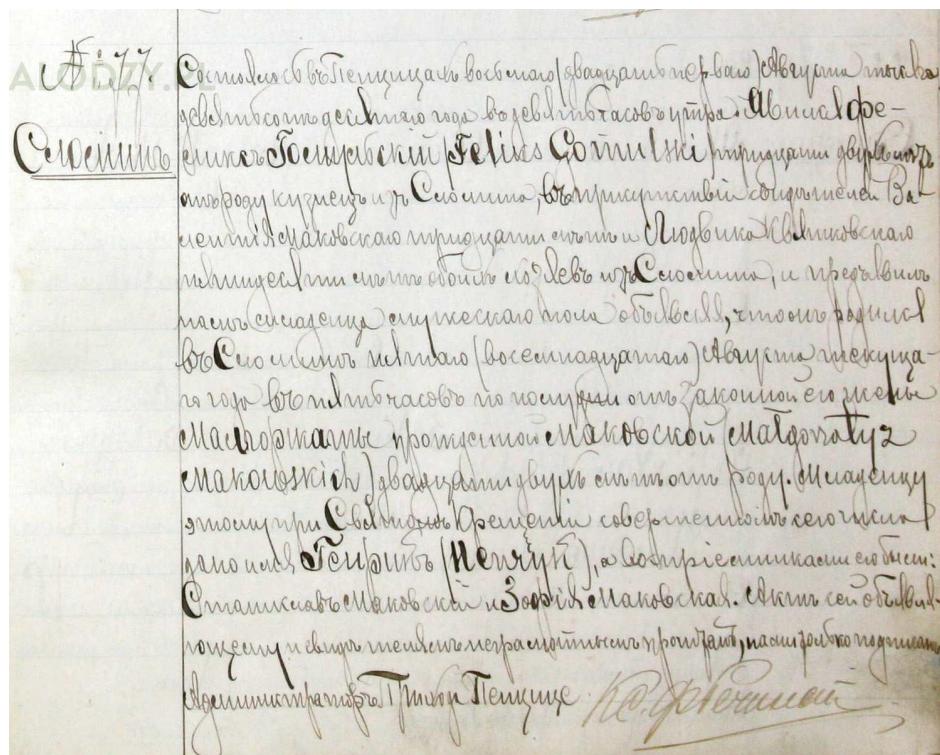
Архиве. Состоит впереди книжного деревенка, 13.
который приблизительно восьмидесят пятьдесят метров в длину и
в ширину. В деревне есть скотина, вода в первом разе не-
надежна. Деревня Аниловичи принадлежат сорока три
двора и Кирюхи поименем деревня Белкин именем
один двор. Деревня имеет деревенскую водопроводную
систему, что также деревенской деревни Белкин разве
не подходит к деревне Аниловичи Белоусовской (Белоусовской).
Несмотря на то что деревня имеет один двор
имеет деревенскую водопроводную систему, подавляемую деревней Бело-
усовской. Деревня имеет деревенскую водопроводную систему, подавляемую деревней Бело-
усовской. Деревня имеет деревенскую водопроводную систему, подавляемую деревней Бело-
усовской.

Ryc. 4.1.13: Akt zgonu Andrzeja Gumulskiego - par. Mińsk Mazowiecki 1887 rok (13/1887) [12].

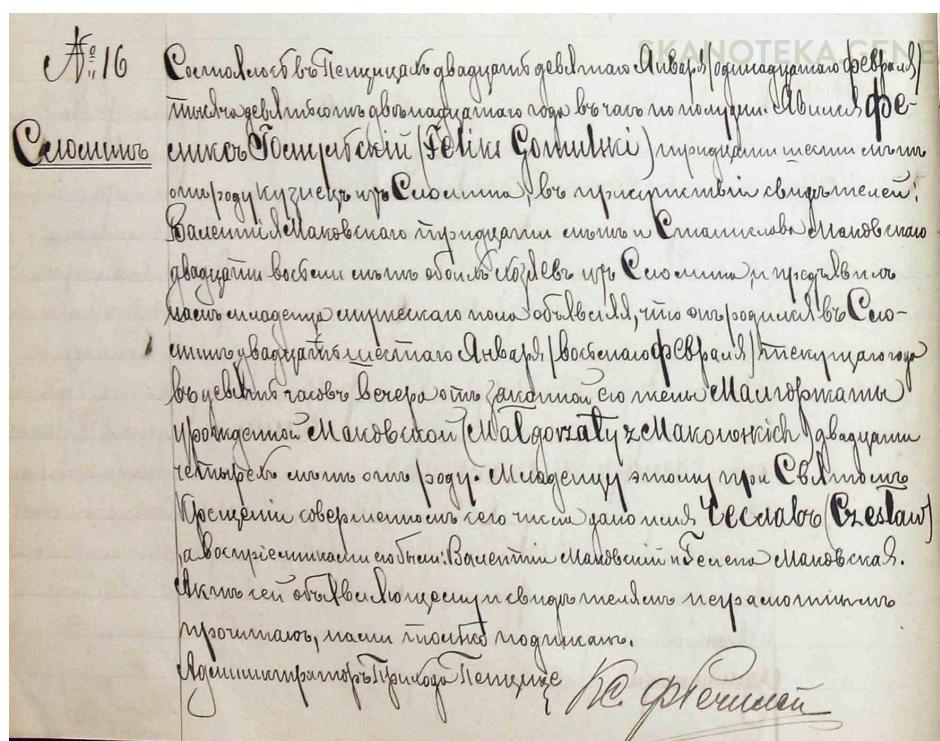
Z trójki dzieci Andrzeja i Magdaleny Gumulskich tylko dwójka dożyła wieku dorosłego - Feliks Gomulski ożenił się w 1909 roku w Pęcicach pod Pruszkowem z Małgorzatą Makowską pochodzącą ze Słomina (patrz: ryc. 4.1.14) a Antonina Gomulska w 1896 roku wyszła za mąż w Mińsku Mazowieckim za Michała Araźnego pochodzącego ze wsi Olesin, znajdującej się koło Dębego Wielkiego.

Ryc. 4.1.14: Akt ślubu Feliksa Gomulskiego oraz Małgorzaty Makowskiej - par. Pęcice 1909 rok (16/1909) [22].

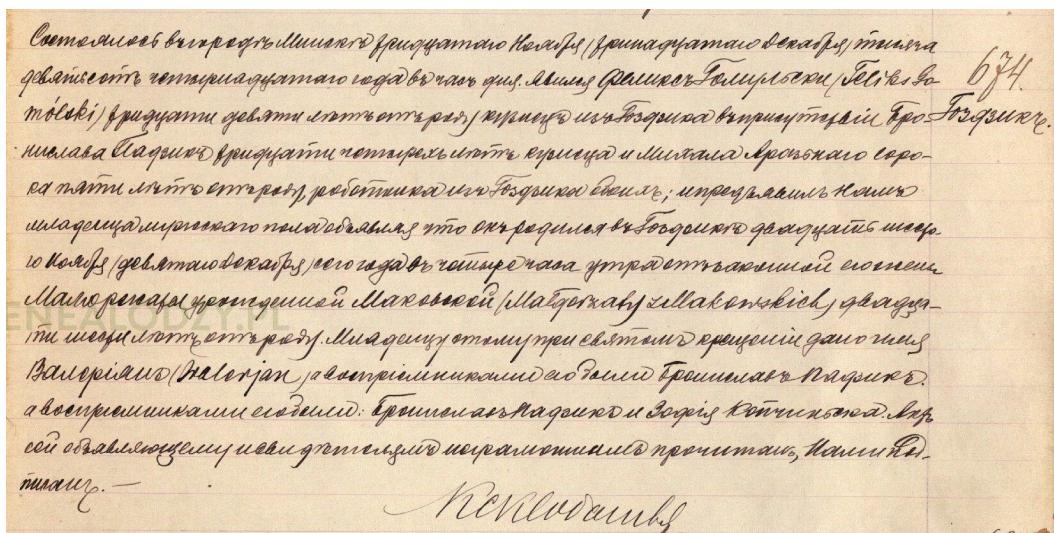

Ryc. 4.1.15: Akt chrztu Henryka Gomulskiego - par. Pęcice 1910 rok (77/1910) [22].

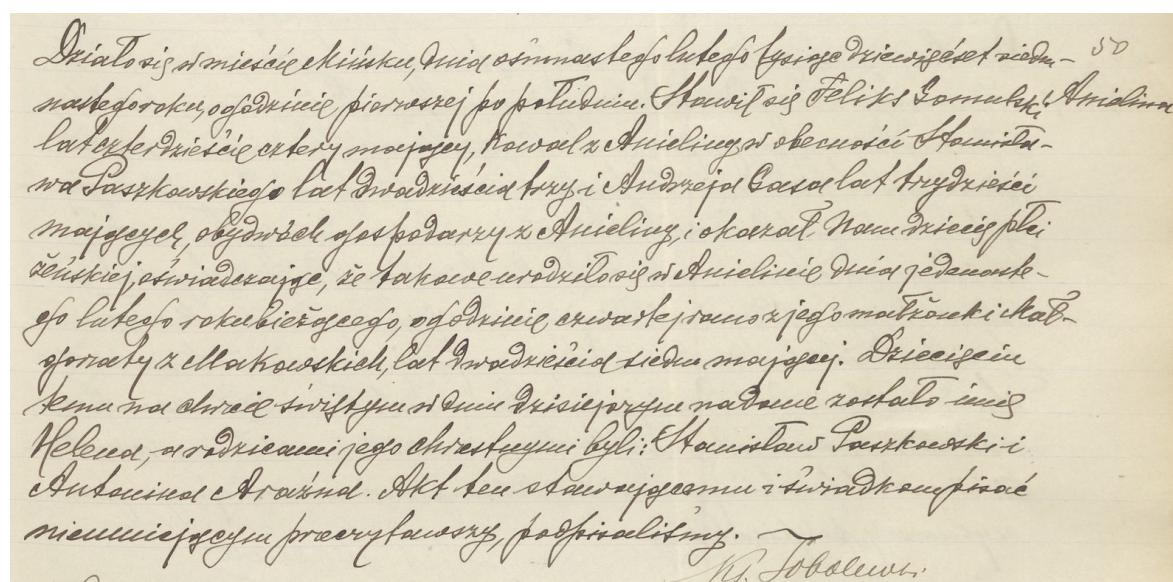

Ryc. 4.1.16: Akt chrztu Czesława Gomulskiego - par. Pęcice 1912 rok (16/1912) [22].

Feliks Gomulski razem ze swoją małżonką przez pierwsze kilka lat po ślubie mieszkali w rodzinnej wsi Małgorzaty - w Słominie, o czym świadczy fakt, iż ich dwóch pierwszych synów Henryk (patrz: ryc. 4.1.15) oraz Czesław (patrz: ryc. 4.1.16) urodziło się (odpowiednio w 1910 oraz 1912 roku) właśnie w tej miejscowości. Trzeci syn małżeństwa Gomulskich, Walerian (patrz: ryc. 4.1.17), urodził się w 1914 roku w Mińsku Mazowieckim, a ich pierwsza córka, Helena, urodziła się (patrz: ryc. 4.1.18) oraz zmarła (patrz: ryc. 4.1.21) w 1917 roku w Anielinie. Oznacza to, że po około 8 latach od ślubu, Feliks Gomulskich powrócił do swojej rodzinnej miejscowości.

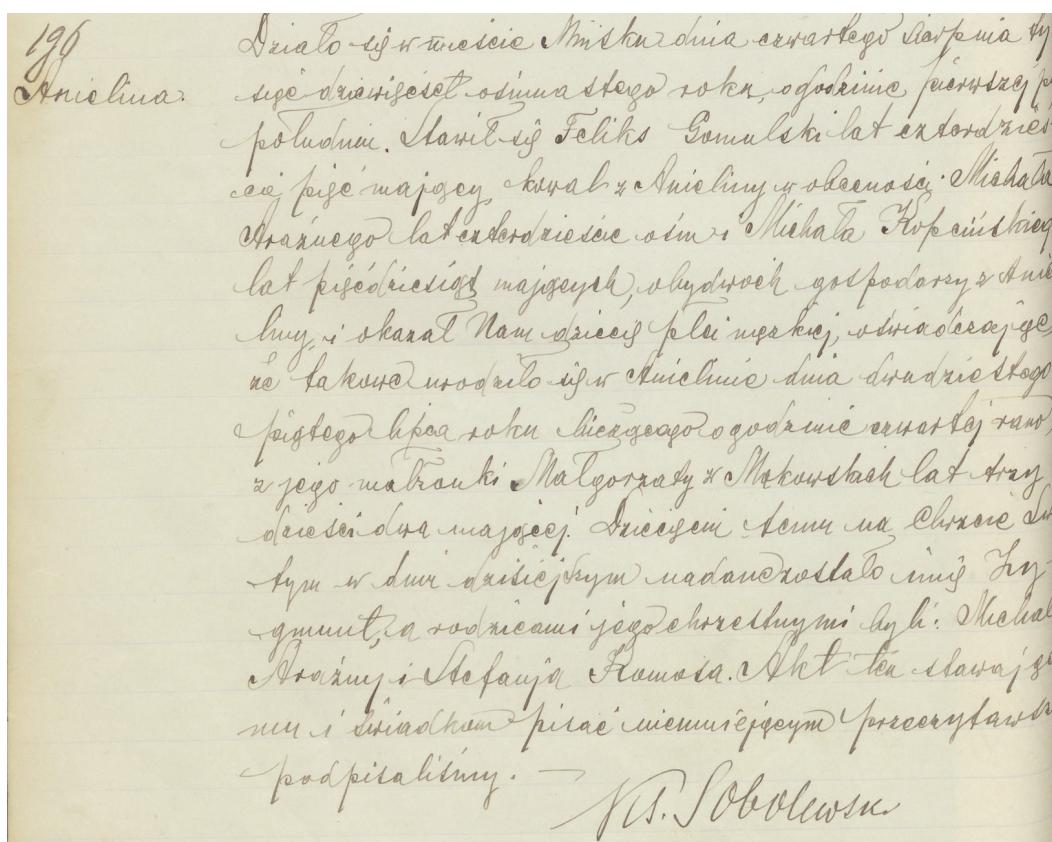

Ryc. 4.1.17: Akt chrztu Waleriana Gomulskiego - par. Mińsk Mazowiecki 1914 rok (674/1914) [12].

Ryc. 4.1.18: Akt chrztu Heleny Gomulskiej - par. Mińsk Mazowiecki 1917 rok (50/1917) [12].

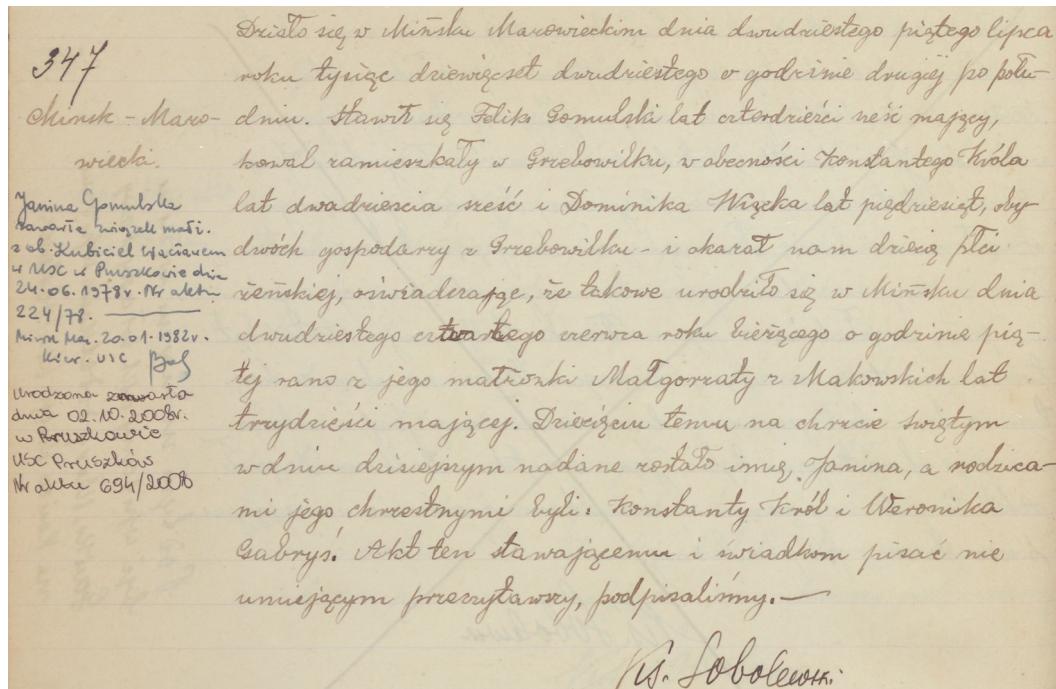
Czwarty syn małżeństwa Gomulskich, Zygmunt, urodził się również w Anielinie, w 1918 roku (patrz: ryc. 4.1.19), natomiast ich druga córka, Janina, podobnie jak jej starszy brat Walerian, urodziła się w Mińsku Mazowieckim, w 1920 roku (patrz: ryc. 4.1.20). Co ciekawe, w aktach chrztu Heleny, Zygmunta oraz Janiny, ich ojciec, Feliks Gomulski określony został jako kowal, w dwóch pierwszych wskazano, iż zamieszkuje on w Anielinie natomiast w trzecim, jako jego miejscowości zamieszkania wskazano Grzebowilk. Oznacza to, iż Feliks Gomulski, kontynuował rodzinną tradycję i podobnie jak jego ojciec i dziadek trudnił się pracą kowala w miejscowościach, w których zamieszkiwał.

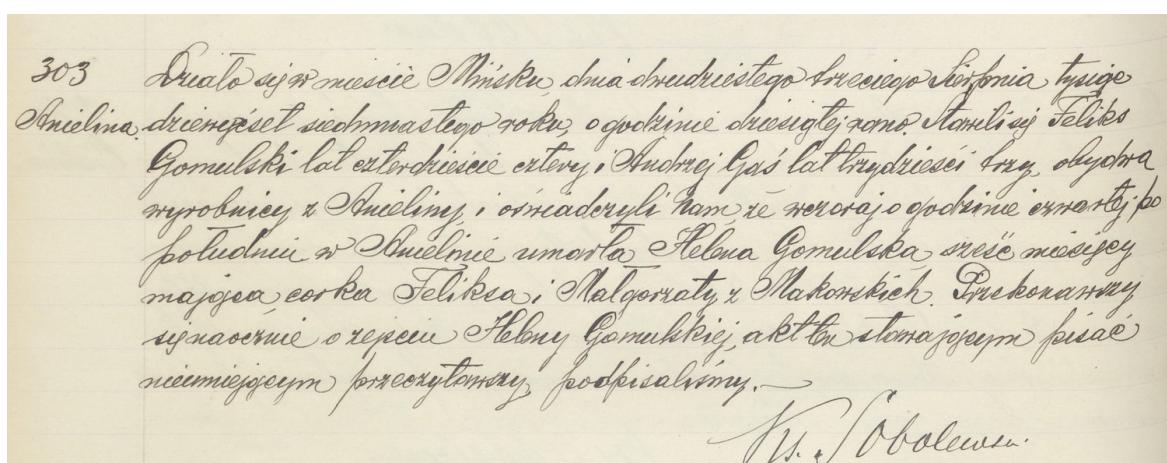
Ryc. 4.1.19: Akt chrztu Zygmunta Gomulskiego - par. Mińsk Mazowiecki 1918 rok (196/1918) [12].

Autor niniejszej książki nie dysponuje informacjami na temat miejsca narodzin, dwóch najmłodszych dzieci Feliksa i Magdaleny Gomulskich - Jadwigi i Mieczysława, gdyż w momencie pisania niniejszej książki, kościelne akta chrztów dostępne do publicznego oglądu, kończyły się, w zależności od parafii, na około 1920 roku⁵. Na podstawie grobów rodziny Gomulskich, znajdujących się na cmentarzu parafialnym parafii pod wezwaniem św. Kazimierza w Pruszkowie, można jedynie stwierdzić, iż urodzili się oni odpowiednio w 1923 (patrz: ryc. 4.1.23) oraz w 1929 roku (patrz: ryc. 4.1.24).

⁵ Większość archidiecezji w Polsce nie udostępnia do publicznego oglądu aktów chrztów młodszych niż 100 lat oraz aktów ślubów i zgonów młodszych niż 80 lat - ze względu na prywatność danych osobowych.

Ryc. 4.1.20: Akt chrztu Janiny Gomulskiej - par. Mińsk Mazowiecki 1920 rok (347/1920) [12].

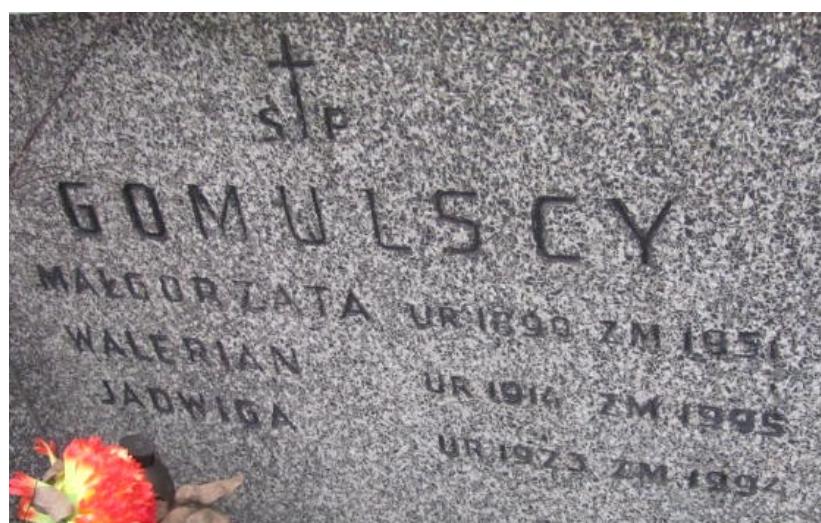
Ryc. 4.1.21: Akt zgonu Heleny Gomulskiej - par. Mińsk Mazowiecki 1917 rok (303/1917) [12].

Feliks i Małgorzata Gomulscy, jak można wywnioskować na podstawie aktów chrztów ich dzieci, bardzo często zmieniały miejsca swojego zamieszkania. Były to często przeprowadzki na odległości kilkudziesięciu kilometrów, z jednej strony Warszawy na drugą. Wygląda na to, że w latach 30. XX wieku przeprowadzili się ostatecznie razem z dziećmi do Pruszkowa, gdzie żyli do końca swoich dni - jak wynika z informacji znajdujących się na ich nagrobkach, Feliks Gomulski zmarł w 1941 roku (patrz: ryc. 4.1.22), natomiast jego żona Małgorzata z Makowskich zmarła w 1951 roku (patrz: ryc. 4.1.23).

Ryc. 4.1.22: Zdjęcie tablicy nagrobnej Feliksa Gomulskiego znajdującej się na cmentarzu parafialnym parafii pod wezwaniem św. Kazimierza w Pruszkowie (sektor: P2, rzad: 2, numer: 59)

Dalsze losy dzieci Feliksa i Małgorzaty Gomulskich nie są znane autorowi niniejszej książki. Jedyne informacje jakie udało się zdobyć, to te pochodzące z nagrobków znajdujących się na parafialnym parafii pod wezwaniem św. Kazimierza w Pruszkowie. Wskazują one, iż Zygmunt Gomulski zmarł w 1943 roku (patrz: ryc. 4.1.25), Czesław Gomulski zmarł w 1946 roku (patrz: ryc. 4.1.24), Mieczysław Gomulski zmarł w 1968 roku (patrz: ryc. 4.1.24), Jadwiga Gomulska zmarła w 1994 roku (patrz: ryc. 4.1.23), Walerian Gomulski zmarł w 1995 roku (patrz: ryc. 4.1.23), a Janina Gomulska dożyła do 2008 roku (patrz: ryc. 4.1.25).

Ryc. 4.1.23: Zdjęcie grobu Małgorzaty, Waleriana i Jadwigi Gomulskich znajdującego się na cmentarzu parafialnym parafii pod wezwaniem św. Kazimierza w Pruszkowie (sektor: P4, rzad: 3, numer: 21)

Ryc. 4.1.24: Zdjęcie grobu Czesława i Mieczysława Gomulskich znajdującego się na cmentarzu parafialnym parafii pod wezwaniem św. Kazimierza w Pruszkowie (sektor: B3, rzad: 4, numer: 10)

Ryc. 4.1.25: Zdjęcie grobu Zygmunta Gomulskiego i Janiny Kubiciel znajdującego się na cmentarzu parafialnym parafii pod wezwaniem św. Kazimierza w Pruszkowie (sektor: P2, rzad: 6, numer: 37)

Co ciekawe, na stronie Muzeum Powstania Warszawskiego (<https://www.1944.pl>), widnieje informacja, iż Walerian Gomulski był uczestnikiem Powstania Warszawskiego, gdzie walczył w stopniu strzelca, po czym trafił do niemieckiej niewoli - numer jeniecki: 45706 - patrz 4.1.26⁶.

Ryc. 4.1.26: Biogram Powstańczy Waleriana Gomulskiego ze strony internetowej Muzeum Powstania Warszawskiego.

Historia rodziny Gomulskich w Anielinie zakończyłaby się w latach 30. XX wieku, kiedy to Feliks Gomulski wraz z rodziną ostatecznie wyprowadził się z tej miejscowości (przenosząc się prawdopodobnie do Pruszkowa), gdyby nie fakt, iż około 1921 roku do Anieliny z Desna przeprowadził się Władysław Gomulski (ur. 1901 r. - zm. 1967 r.) najmłodszy syn Stanisława Gomulskiego (ur. 1863 r. - zm. 1929 r.), najmłodszego syna Piotra Franciszka

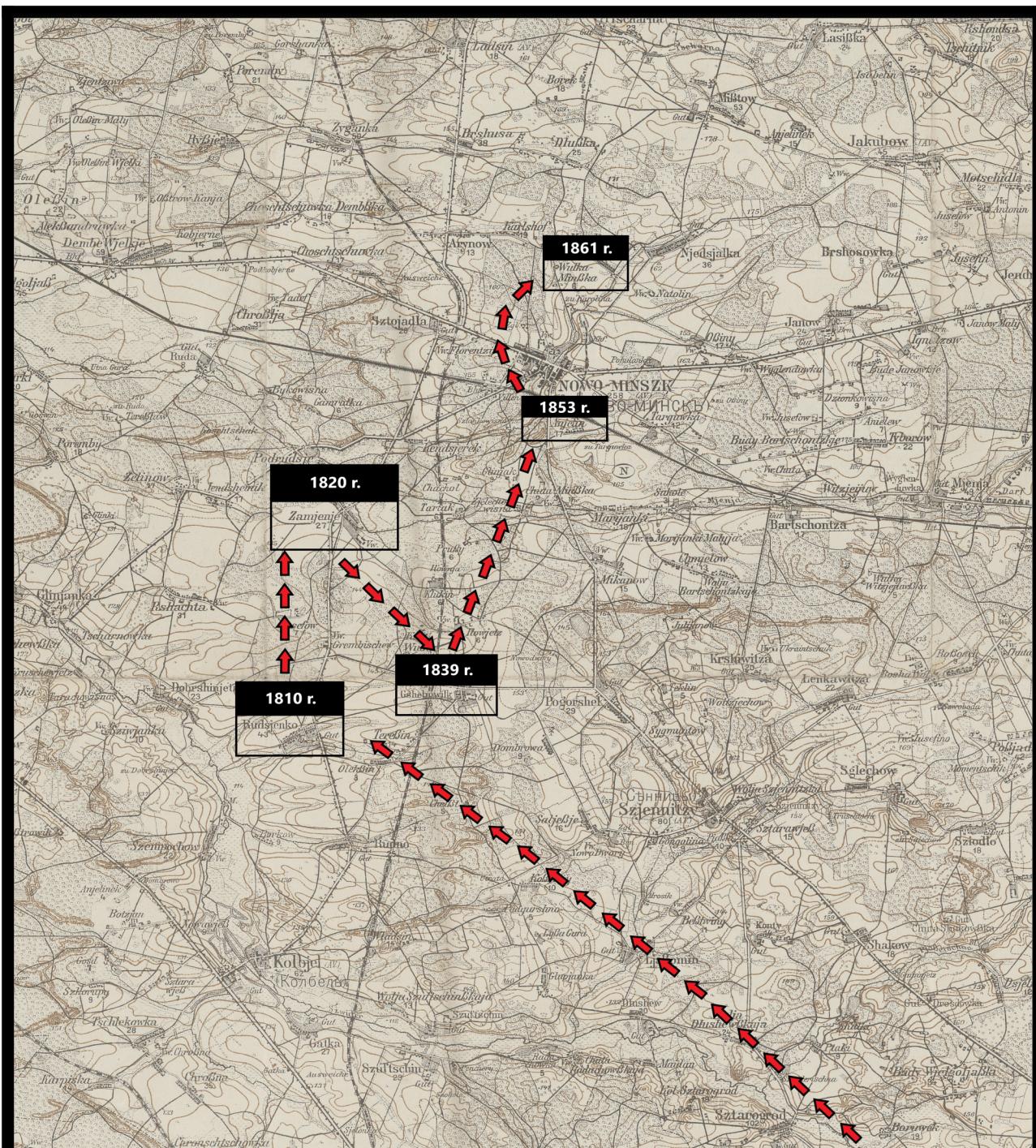
⁶ Biogram Powstańczy: <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/walerian-gomulski,14633.html>

4.1. Anielina: 1853 r. - 2025 r.

Gumulskiego. Władysław Gomulski wrócił do miejscowości narodzin swojego ojca, gdyż w 1921 roku ożenił się w Mińsku Mazowieckim z Marianną Paszkowską, która urodziła się i wychowała w Anielinie. Władysław i Marianna Gomulscy dochowali się prawdopodobnie czwórki dzieci: Jerzego (ur. 1922 r. - zm. 1996 r.), Krystyny (ur. 1924 r. - zm. 2007 r.), Szczepana (ur. 1927 r. - zm. 2014 r.) oraz Benedykta (ur. 1938 r. - zm. 2021 r.) - wszystkie z nich urodziły się w Anielinie, a ich potomkowie mieszkają tam prawdopodobnie do dnia dzisiejszego⁷.

⁷ Oczywiście już nie w Anielinie, bo od 1 stycznia 1986 roku Anielina stała się częścią Mińska Mazowieckiego i jedynym widocznym śląd po tej miejscowości stanowi przystanek kolejowy Mińsk Mazowiecki Anielina.

Wólka Mińska

Fragment mapy "Karte des westlichen Russlands" autorstwa niemieckich wojskowych służb kartograficznych (Königlich Preußische Landesaufnahme) z 1915 roku.

Wólka Mińska, pow. nowomiński, gm. i par. Mińsk. ma 57 mk., 96 mr. W r. 1827 było 3dm., 25 mk.

"Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich" Sulimierski F., Chlebowski B., Walewski W. [1893]

4.2. Wólka Mińska: 1861 r. - 2025 r.

Wólka Mińska została założona, jako wieś szlachecka, w połowie XVI wieku w odległości około trzech kilometrów na północ od Mińska Mazowieckiego, na terenie ziemii czerskiej województwa mazowieckiego. Od początku swojego istnienia wieś ta należała do parafii pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Mińsku Mazowieckim. Na początku XIX wieku Wólka Mińska znajdowała się na terenie zaboru austriackiego, następnie w 1809 roku została włączona do Księstwa Warszawskiego, a w 1815 roku do Królestwa Polskiego. Słownik geograficzny Królestwa Polskiego podaje, iż w 1827 roku w Wólce Mińskiej znajdowały się trzy domy, w których mieszkało 25 osób. Nieopodal Wólki Mińskiej swoje źródła ma rzeka Długa⁸.

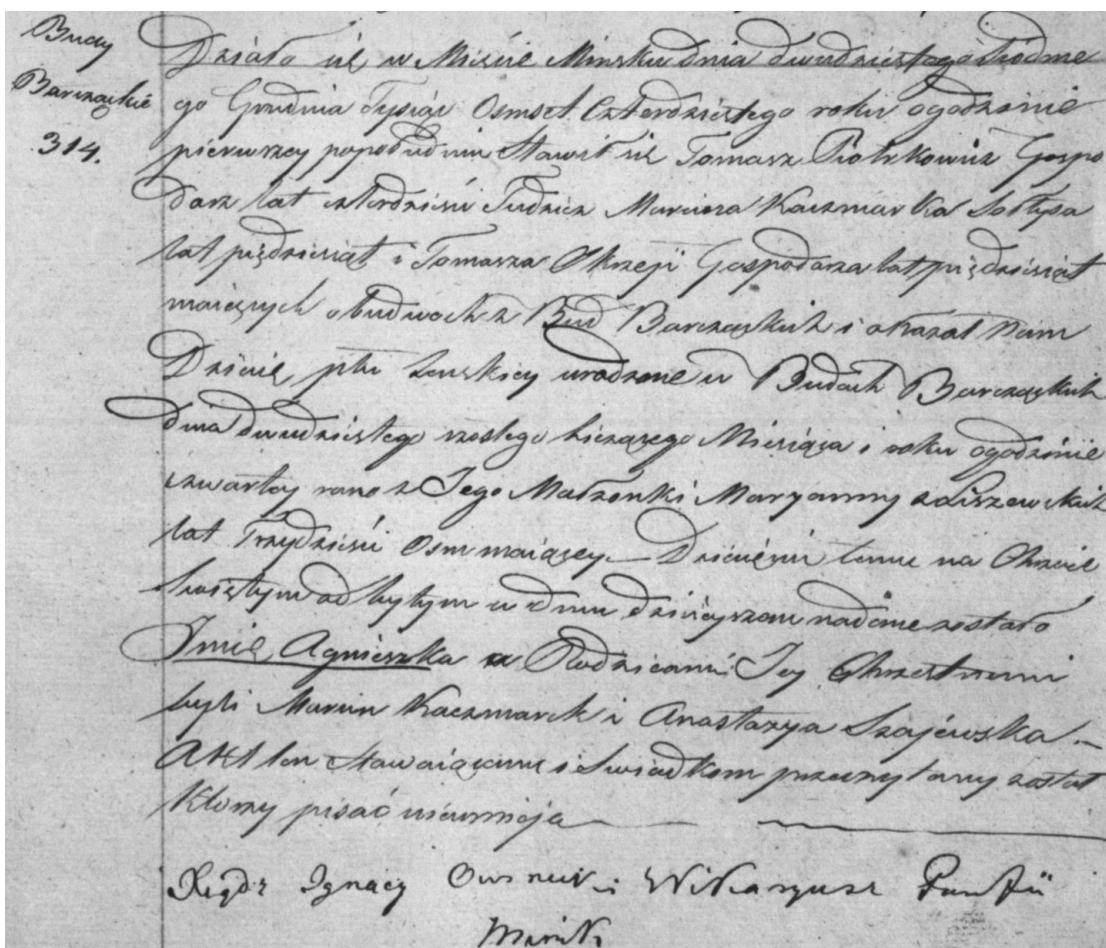

Ryc. 4.2.1: Mapa miejscowości znajdujących się w okolicy Mińska Mazowieckiego w połowie XVI wieku opracowana w 1972 roku przez Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk [10].

Jan Gomulski (ur. 1836 r. - zm. 1901 r.), najstarszy syn Piotra i Marianny Gomulskich, 31 stycznia 1858 roku wziął ślub z Agnieszką Piotrkowicz (ur. 1840 r. - zm. 1881 r.) - patrz: ryc. 4.2.3. Agnieszka Piotrkowicz urodziła się 26 grudnia 1840 roku w Budach Barcząckich (patrz: ryc. 4.2.2), a jej rodzice Tomasz oraz Agnieszka (z domu Liszowska) pochodzili z Dębego Wielkiego⁹.

⁸ Rzeka Długa przepływa również niedaleko wsi Desno, co więcej odegrała ona prawdopodobnie istotną rolę w zdefiniowaniu nazwy tej miejscowości, o czym szerzej opowiem w dalszej części niniejszej książki.

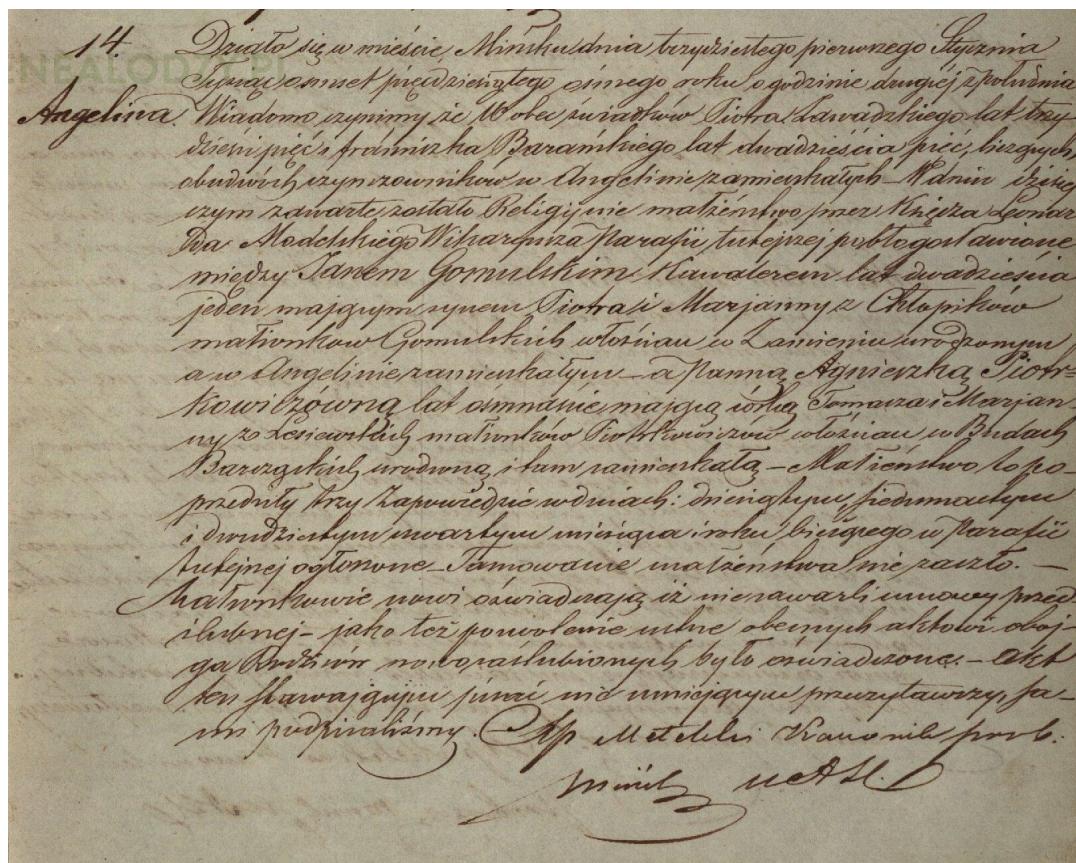
⁹ Historia rodziny Piotrkowiczów z Dębego zostanie szerzej omówiona w załączniku numer IV do niniejszej książki, ze względu na liczne powiązania członków rodziny Piotrkowiczów z rodziną Gomulskich.

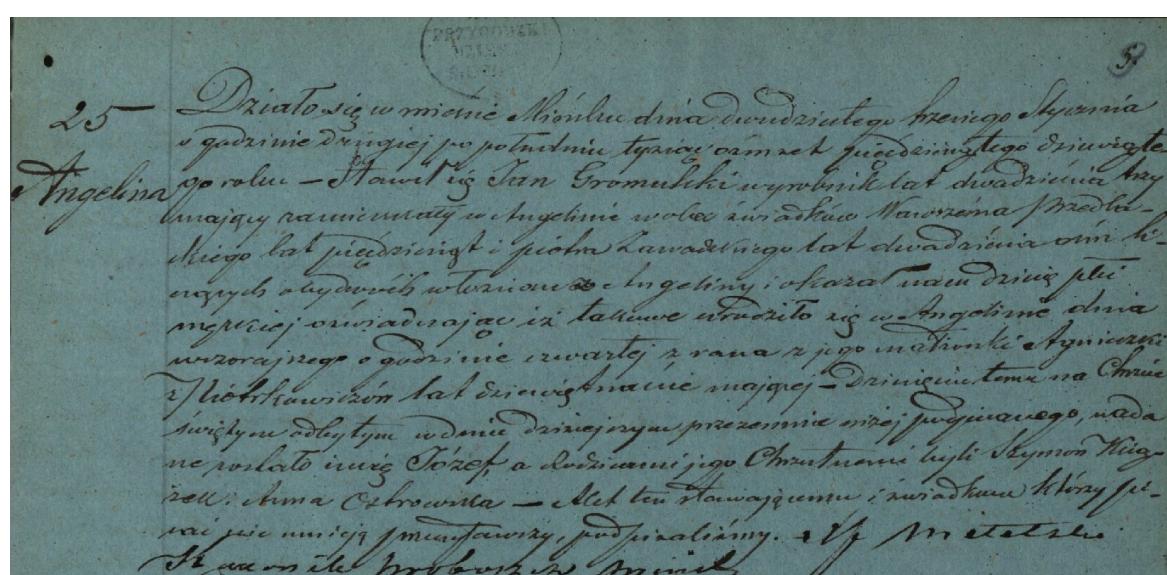
Ryc. 4.2.2: Akt chrztu Agnieszki Piotrkowicz - par. Mińsk Mazowiecki 1840 rok (314/1840) [12].

Przez pierwsze lata po ślubie Jan i Agnieszka Gomulscy zamieszkiwali jeszcze w rodzinnej wsi Jana - w Anielinie, gdzie 22 stycznia 1859 roku urodził się ich pierwszy syn Józef (patrz: ryc. 4.2.4). W akcie chrztu Józefa, jego ojciec Jan określony został jako wyrobnik. W okolicach 1861 roku Jan i Agnieszka Gomulscy wraz z synem Józefem przeprowadzili się do Wólki Mińskiej, gdzie 22 lutego 1861 roku urodził się ich drugi syn - Stanisław. Rodzicami chrzestnymi Stanisława zostali Kacper Bronikowski oraz Marianna Frelak, a jego ojciec w akcie chrztu został określony jako „... gospodarz, ojciec dziecięcia lat dwadzieścia pięć mający w Wólce zamieszkały...” (patrz: ryc. 4.2.5). Stanisław Gomulski był ostatnim z trzech członków rodziny Gomulskich, którzy byli współzałożycielami wsi Desna (a zarazem udziałowcami spółki „Desna”) - razem ze swoimi stryjkami (a jednocześnie rówieśnikami) Michałem i Stanisławem (stryj Michał był od niego o dwa lata starszy, a jego stryjk-imiennik o dwa lata młodszy) przeprowadził się do wsi Desna w okolicach 1896 roku. Bezpośredni potomkowie Stanisława Gomulskiego mieszkają we wsi Desno do dnia dzisiejszego, nosząc nazwisko po swoim przodku¹⁰.

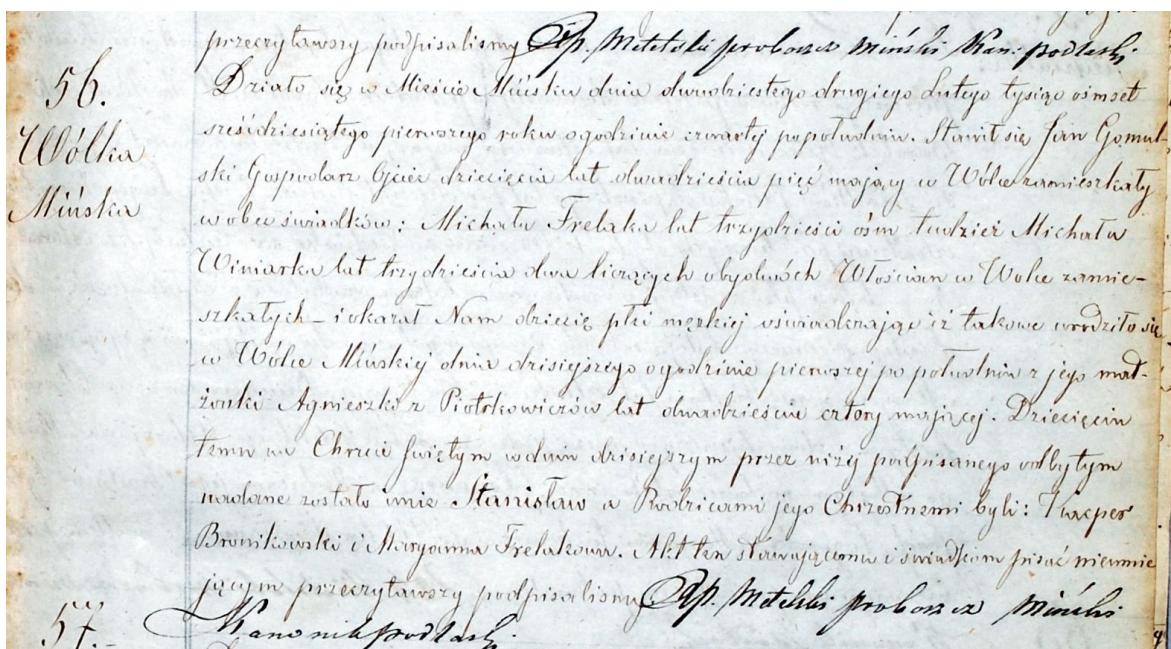
¹⁰ Autor niniejszej książki jest praprawnukiem Stanisława Gomulskiego, mieszka we wsi Desno, a ponadto urodził się dokładnie 129 lat po nim - 22 lutego 1990 roku.

Ryc. 4.2.3: Akt ślubu Jana Gomulskiego i Agnieszki Piotrkowicz - par. Mińsk Mazowiecki 1858 rok (14/1858) [12].

Ryc. 4.2.4: Akt chrztu Józefa Gomulskiego - par. Mińsk Mazowiecki 1859 rok (25/1859) [12].

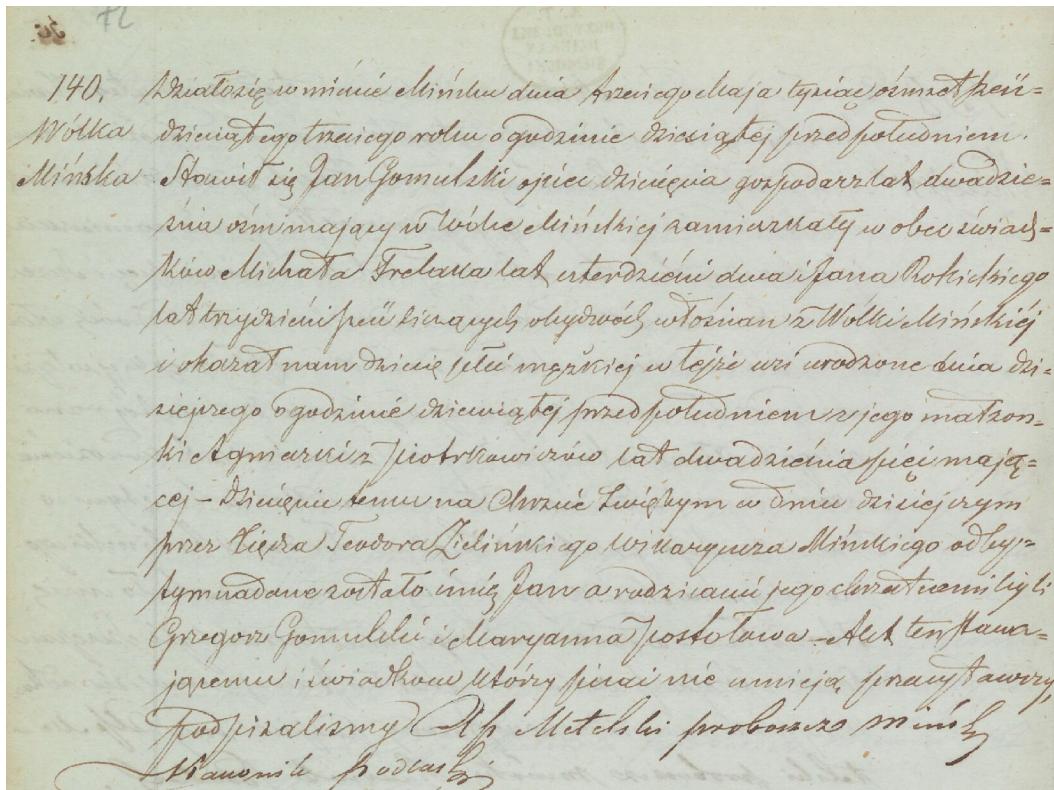

Ryc. 4.2.5: Akt chrztu Stanisława Gomulskiego - par. Mińsk Mazowiecki 1861 rok (56/1861) [12].

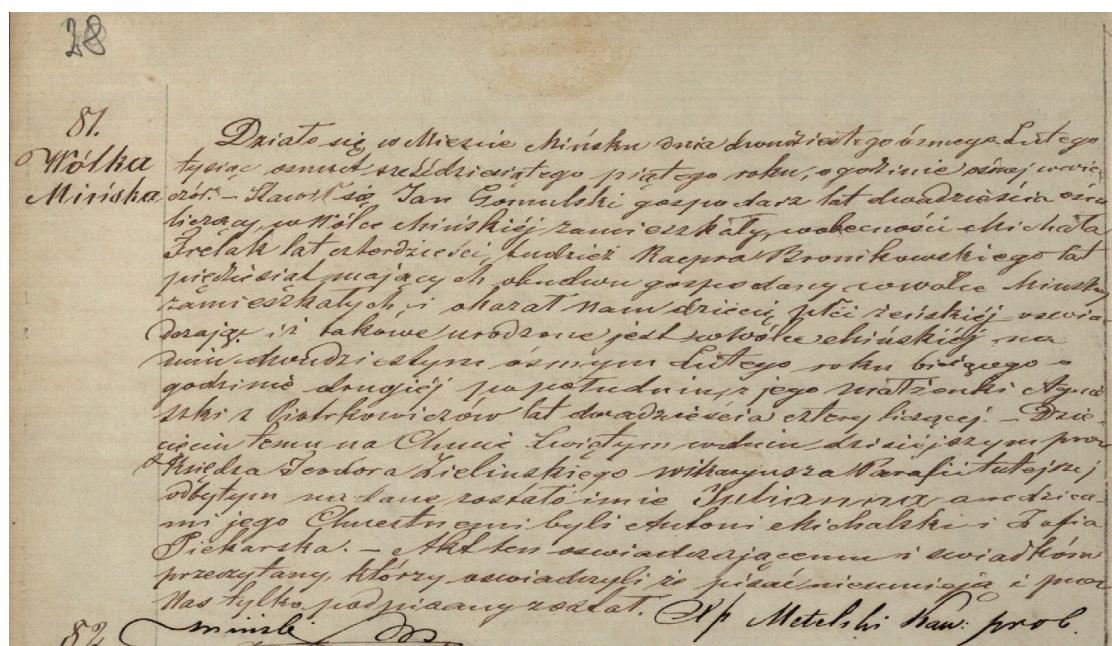
Jan i Agnieszka Gomulscy przez 23 lata mażeństwa doczekali się łącznie dwanaściorga dzieci (wszystkie ich dzieci, poza Józefem, urodziły się w Wólce Mińskiej):

- Józef Gomulski (ur. 1859 r. - zm. 1929 r.) - patrz: ryc. 4.2.4,
- Stanisław Gomulski (ur. 1861 r. - zm. 1910 r.) - patrz: ryc. 4.2.5,
- Jan Gomulski (ur. 1863 r. - zm. 1932 r.) - patrz: ryc. 4.2.6,
- Julianna Gomulska (ur. 1865 r. - zm. 1868 r.) - patrz: ryc. 4.2.7,
- Marianna Gomulska (ur. 1867 r. - zm. 1868 r.) - patrz: ryc. 4.2.8,
- Józefa Gomulska (ur. 1869 r. - zm. 1872 r.) - patrz: ryc. 4.2.9,
- Anna Gomulska (ur. 1872 r. - zm. ?) - patrz: ryc. 4.2.10,
- Antonina Paulina Gomulska (ur. 1874 r. - zm. 1877 r.) - patrz: ryc. 4.2.11,
- Zofia Gomulska (ur. 1876 r. - zm. 1948 r.) - patrz: ryc. 4.2.12,
- Franciszek Gomulski (ur. 1879 r. - zm. 1886 r.) - patrz: ryc. 4.2.13,
- Antoni Gomulski (ur. 1879 r. - zm. ?) - patrz: ryc. 4.2.14,
- Marianna Gomulska (ur. 1881 r. - zm. 1881 r.) - patrz: ryc. 4.2.15.

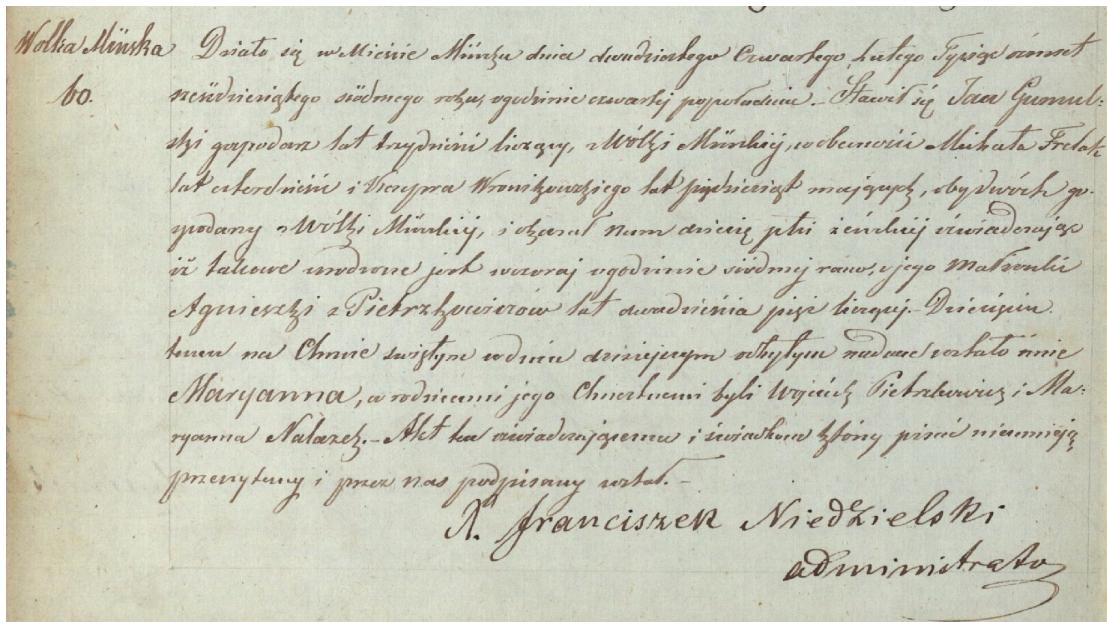
Tylko szóstka dzieci mażeństwa Gomulskich dożyła wieku dorosłego: Józef, Stanisław, Jan, Anna, Zofia oraz Antoni.

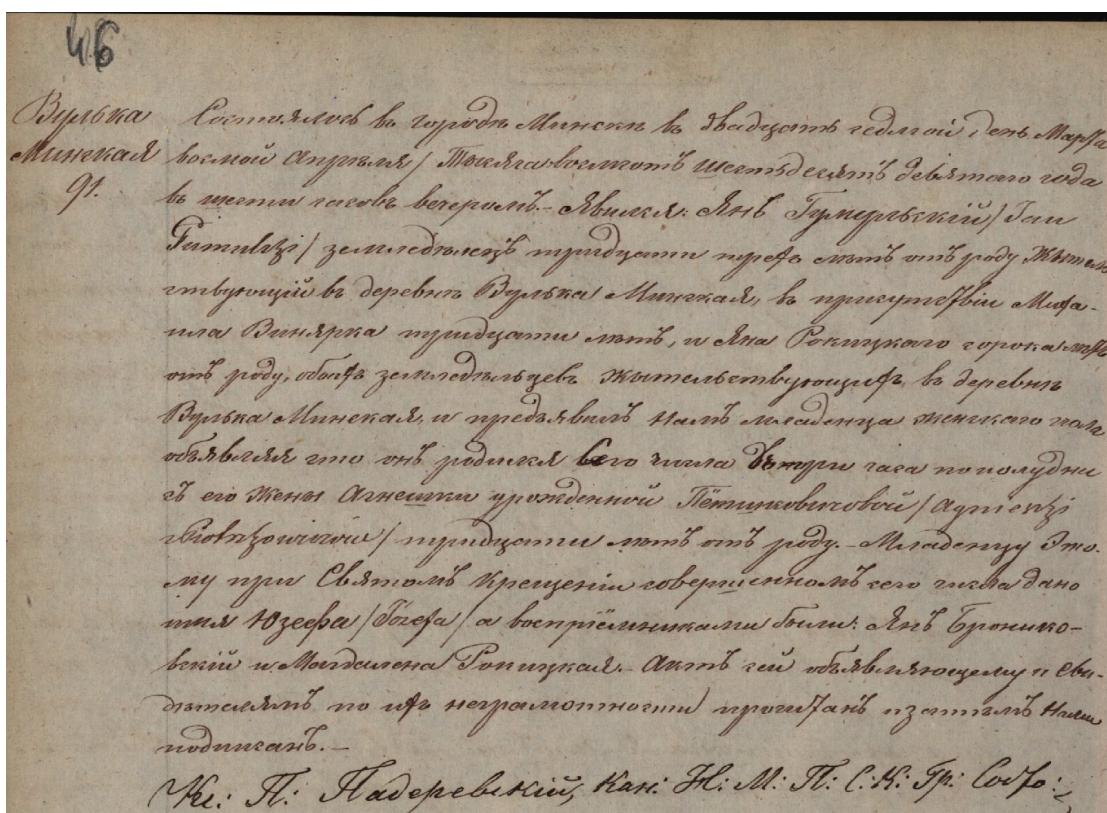
Ryc. 4.2.6: Akt chrztu Jana Gomulskiego - par. Mińsk Mazowiecki 1863 rok (140/1863) [12].

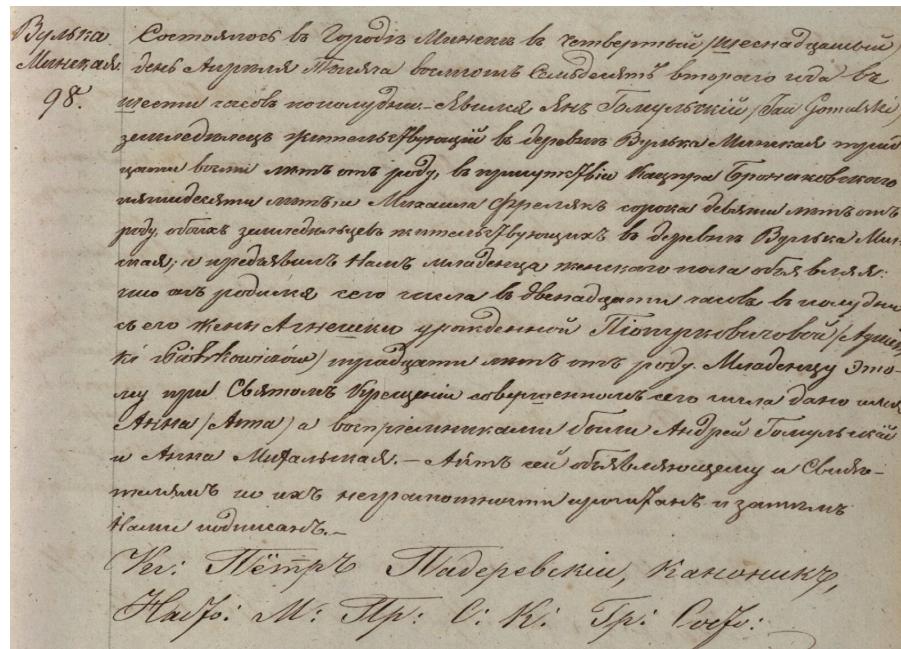
Ryc. 4.2.7: Akt chrztu Julianny Gomulskiej - par. Mińsk Mazowiecki 1865 rok (81/1865) [12].

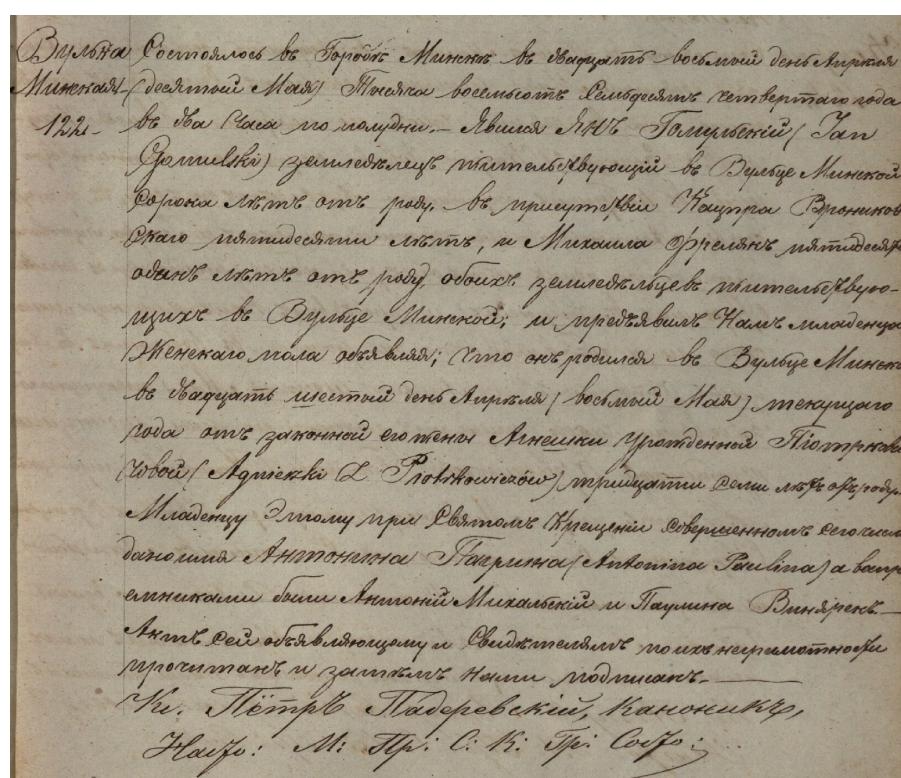
Ryc. 4.2.8: Akt chrztu Marianny Gomulskiej - par. Mińsk Mazowiecki 1867 rok (60/1867) [12].

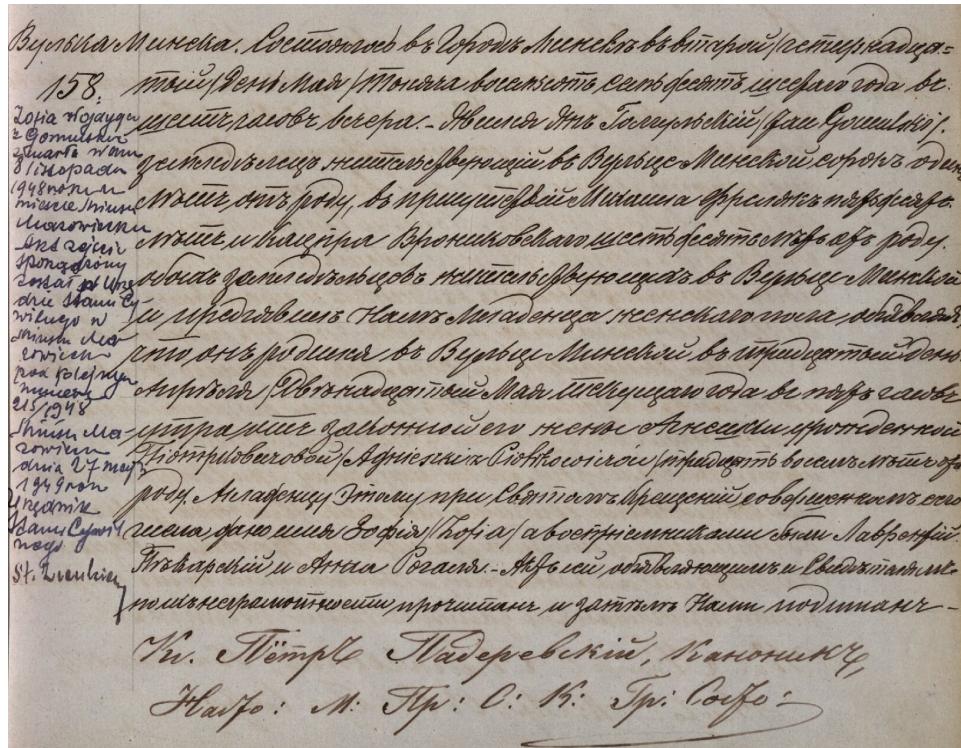
Ryc. 4.2.9: Akt chrztu Józefy Gomulskiej - par. Mińsk Mazowiecki 1869 rok (91/1869) [12].

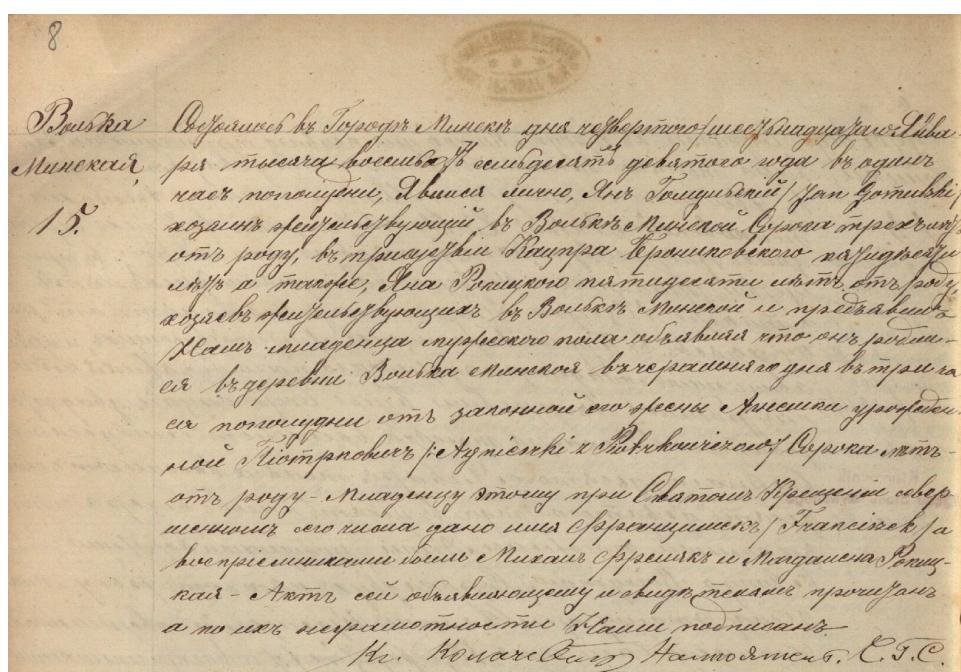
Ryc. 4.2.10: Akt chrztu Anny Gomulskiej - par. Mińsk Mazowiecki 1872 rok (98/1872) [12].

Ryc. 4.2.11: Akt chrztu Antoniny Pauliny Gomulskiej - par. Mińsk Mazowiecki 1874 rok (122/1874) [12].

Ryc. 4.2.12: Akt chrztu Zofii Gomulskiej - par. Mińsk Mazowiecki 1876 rok (158/1876) [12].

Ryc. 4.2.13: Akt chrztu Franciszka Gomulskiego - par. Mińsk Mazowiecki 1879 rok (15/1879) [12].

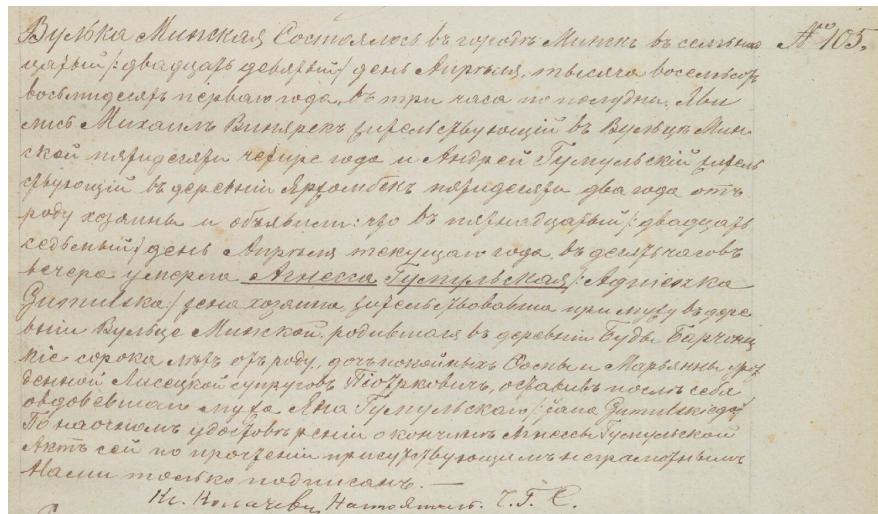
Всехъ Сиреческъ въ Бородинѣ. Нижеслѣдующія копіи первоначальныхъ
Минскаго тогорѣ, Псковскаго тогорѣ, въспоминаемыя създателемъ, дѣланы
нага бывшими имена погибшими, имена имена. Адѣтъ Генералъ
16. К. Янъ Глинскій ходилъ предупреждающимъ въ Волынѣ, Минскѣ
Сирона тогорѣ и въ тѣхъ родахъ, въ присущихъ Казакъ пред-
шественникъ погибъ възвѣстивъ имена атамана Григорія Романова
изъ Красногорскаго уезда отъ рода, ходилъ предупреждающимъ
въ Волынѣ, Минскѣ, и погибъ възвѣстивъ имена сподвижника Романова
кого поимѣть възвѣстивъ имена изъ рода, ходилъ предупреждающимъ
изъ Синегорскаго уезда въ три часа погибши, и
възвѣстивъ имена сподвижника Романова предупреждающимъ Крас-
ногорскъ и Агрическъ и Радивиловъ, Сирона и въ тѣхъ родахъ
роду - Миронову и то же имена Симеонъ Красногорскъ совер-
шилъ имена имена дадиши. Атаманъ: е. А. Танѣ, яко
предупреждающимъ, Минскъ Волынскъ и Поречица
Красногорскъ - е. А. Танѣ имена имена възвѣстивъ и свидѣтельству-
ющими имена имена имена имена имена имена имена
подтверждаютъ. — №. Генералъ Генералъ Генералъ
К. Ф. С.

Ryc. 4.2.14: Akt chrztu Antoniego Gomulskiego - par. Mińsk Mazowiecki 1879 rok (16/1879) [12].

№ 124. ВЧЕЛЫКА МАРЬЯНА. Родившись в городе Ачинске в
надворной гвардии сержантской дочь Евгения Михаила Ко-
зинского восемнадцати лет в роде въ мещане из-
ночныхъ. Известна Илья Голицынскимъ. Былъ Гомельскимъ
хозяинъ въ Воронежѣ. Митрополитомъ въ Белгородѣ
избранъ изъ его отца роду въ чинъ Гвардии Михаила Кре-
мльского мещанъ изъ его рода, харебъ въ Воронежѣ. Мит-
рополитомъ избранъ изъ его отца рода, харебъ въ Воронежѣ. Мит-
рополитомъ избранъ изъ его отца рода, харебъ въ Воронежѣ. Мит-
рополитомъ избранъ изъ его отца рода, харебъ въ Воронежѣ.
Илья Голицынъ въ седьмомъ году отъ рождения былъ
дочь ткачихъ въ Псковѣ и года въ пятьдесятъ избранъ
изъ его законной жены Елены Федоровны Голицынъ
Богданъ Голицынъ въ Псковѣ изъ его рода. Мит-
рополитомъ избранъ изъ его отца рода, харебъ въ Воронежѣ.
Сергей Михаилъ Голицынъ въ сорокъ второмъ году отъ
рождения избранъ изъ его отца рода, харебъ въ Воронежѣ.
Сергей Михаилъ Голицынъ въ сорокъ второмъ году отъ
рождения избранъ изъ его отца рода, харебъ въ Воронежѣ.
Сергей Михаилъ Голицынъ въ сорокъ второмъ году отъ
рождения избранъ изъ его отца рода, харебъ въ Воронежѣ.
Сергей Михаилъ Голицынъ въ сорокъ второмъ году отъ
рождения избранъ изъ его отца рода, харебъ въ Воронежѣ.

Ryc. 4.2.15: Akt chrztu Marianny Gomulskiej - par. Mińsk Mazowiecki 1881 rok (124/1881) [12].

Agnieszka Gomulska z domu Piotrkowicz zmarła w Wólce Mińskiej 27 kwietnia 1881 roku, w wieku 40 lat (patrz: ryc. 4.2.16). Przyczyną jej śmierci były prawdopodobnie powikłania po porodowe, gdyż kilka dni wcześniej, 19 kwietnia 1881 roku, urodziła ona swoją najmłodszą córkę Mariannę, która również zmarła tego samego dnia co jej matka.

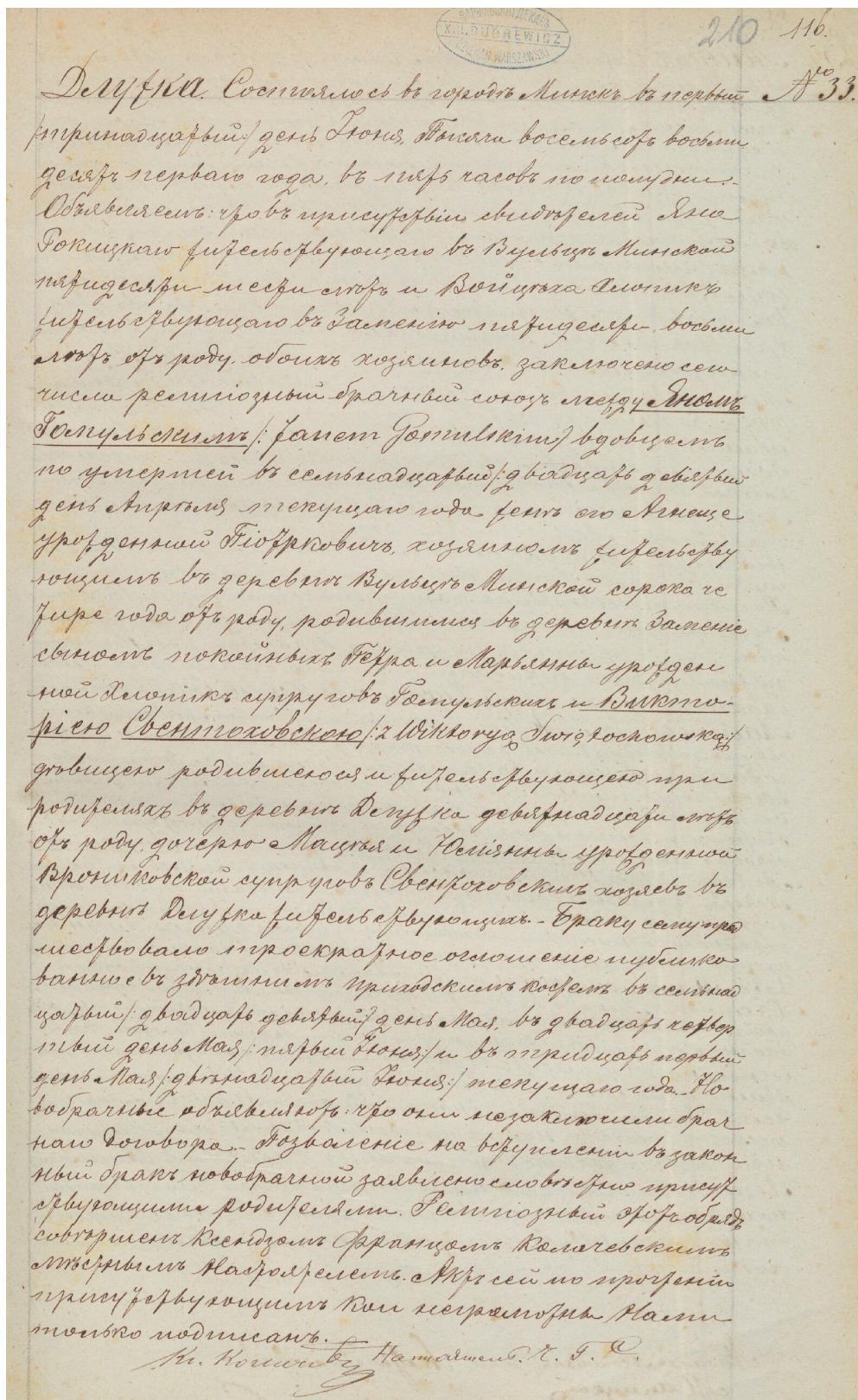

Ryc. 4.2.16: Akt zgonu Agnieszki Gomulskiej (z domu Piotrkowicz) - par. Mińsk Mazowiecki 1881 rok (105/1881) [12].

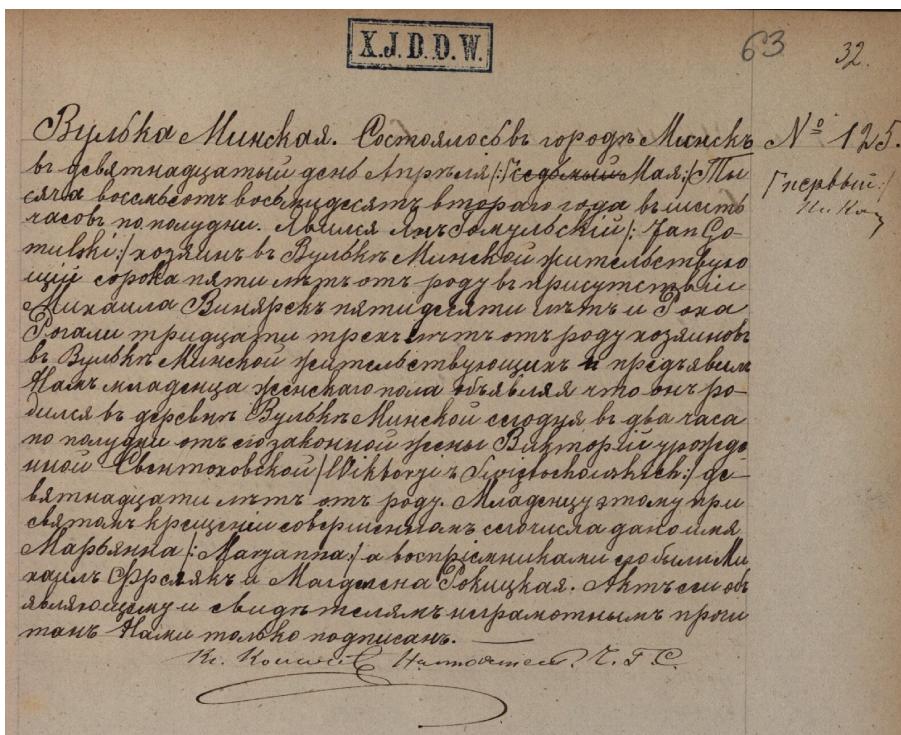
Jan Gomulski niecałe dwa miesiące po śmierci swojej żony Agnieszki, 16 czerwca 1881 roku, ożenił się ponownie - z 26 lat młodszą, niespełna dwudziestoletnią, Wiktorią Świętochowską (ur. 1862 r. - zm. 1937 r.) z pobliskiej wsi Dłużka (patrz: ryc. 4.2.17)¹¹. Jan i Wiktoria Gomulscy doczekali się razem jedenaściorga dzieci:

- Marianna Gomulska (ur. 1882 r. - zm. 1953 r.) - patrz: ryc. 4.2.18,
- Józef Gomulski (ur. 1884 r. - zm. 1929 r.) - patrz: ryc. 4.2.19,
- Ludwik Gomulski (ur. 1886 r. - zm. ?) - patrz: ryc. 4.2.20,
- Franciszek Stefan Gomulski (ur. 1889 r. - zm. 1889 r.) - patrz: ryc. 4.2.21,
- Bezmienka Gomulska (ur. 1891 r. - zm. 1891 r.) - patrz: ryc. 4.2.22,
- Władysław Gomulski (ur. 1892 r. - zm. 1893 r.) - patrz: ryc. 4.2.23,
- Eleonora Gomulska (ur. 1894 r. - zm. 1957 r.) - patrz: ryc. 4.2.24,
- Mieczysław Gomulski (ur. 1896 r. - zm. 1967 r.),
- Wanda Gomulska (ur. 1898 r. - zm. 1898 r.),
- Bronisław Gomulski (ur. 1899 r. - zm. 1905 r.),
- Wanda Gomulska (ur. 1901 r. - zm. 1978 r.).

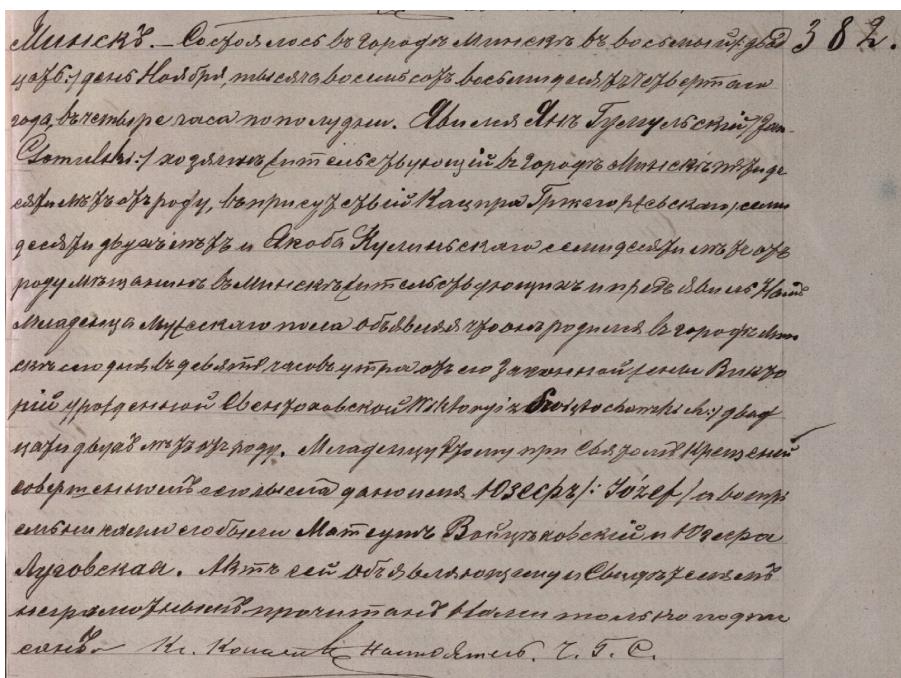
¹¹ Co ciekawe trzeci syn Jana z pierwszego małżeństwa, również Jan, zaledwie pieć miesięcy później ożenił się z młodszą siostrą swojej macochy - Marianną Świętochowską (ur. 1864 r. - zm. 1912 r.).

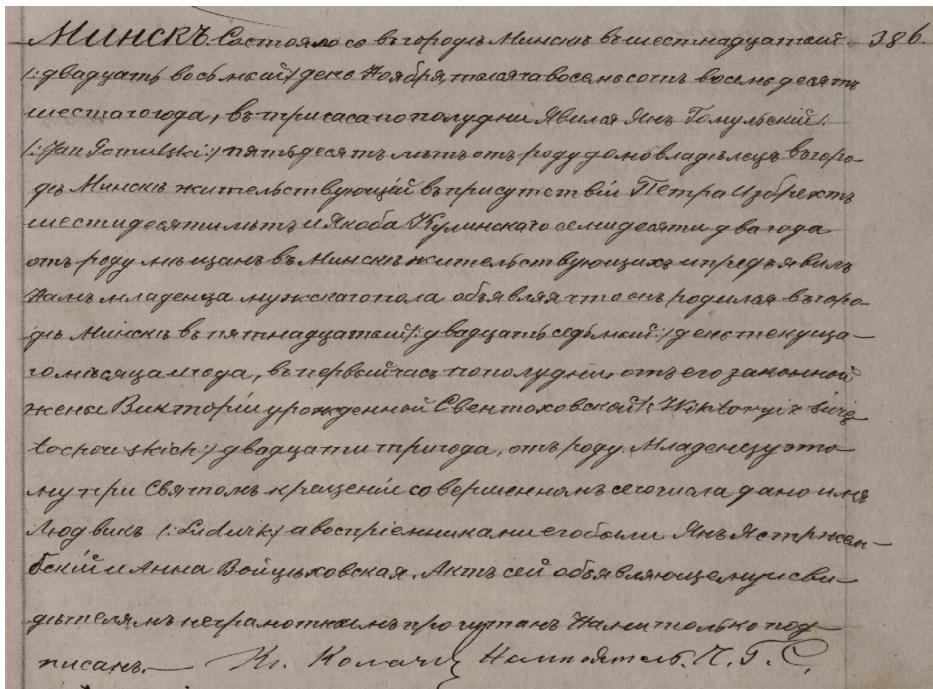
Ryc. 4.2.17: Akt ślubu Jana Gomulskiego i Wiktorii Świętochowskiej - par. Mińsk Mazowiecki 1881 rok (33/1881) [12].

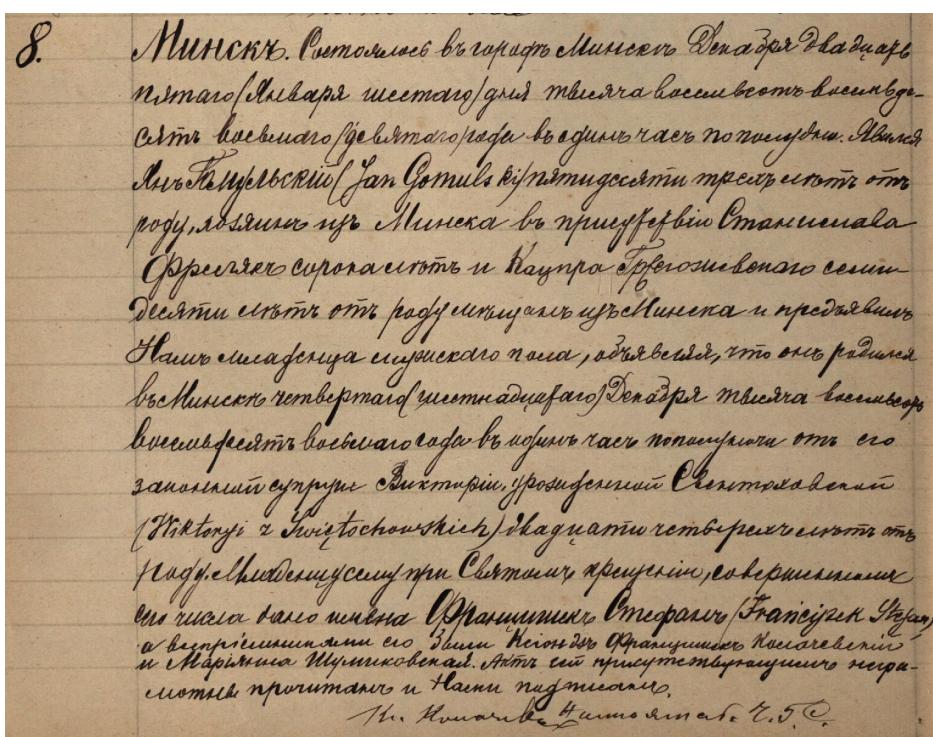
Ryc. 4.2.18: Akt chrztu Marianny Gomulskiej - par. Mińsk Mazowiecki 1892 rok (125/1892) [12].

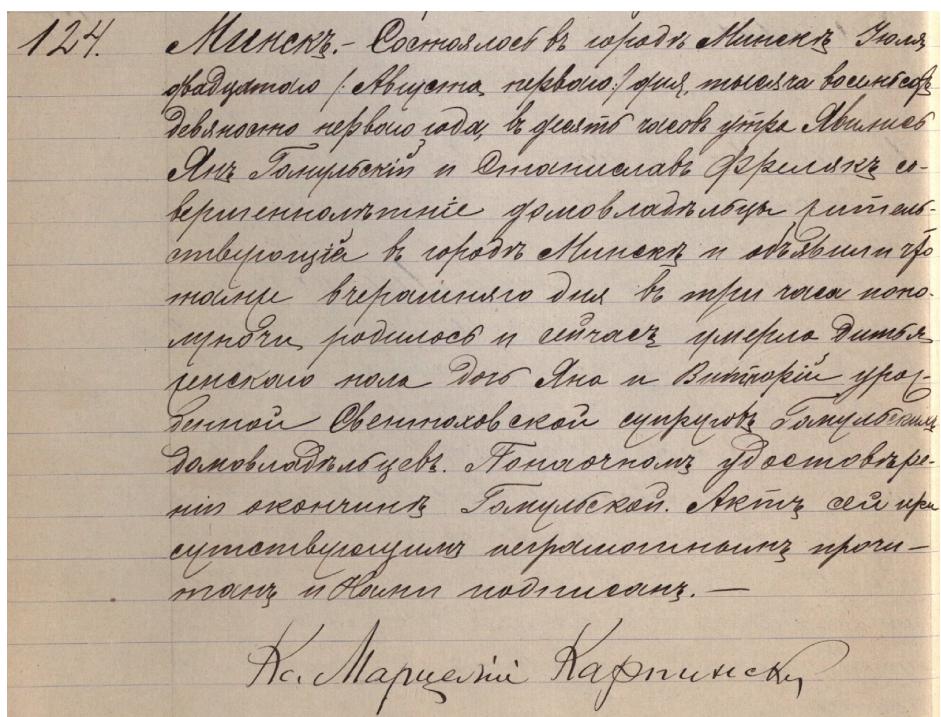
Ryc. 4.2.19: Akt chrztu Józefa Gomulskiego - par. Mińsk Mazowiecki 1884 rok (382/1884) [12].

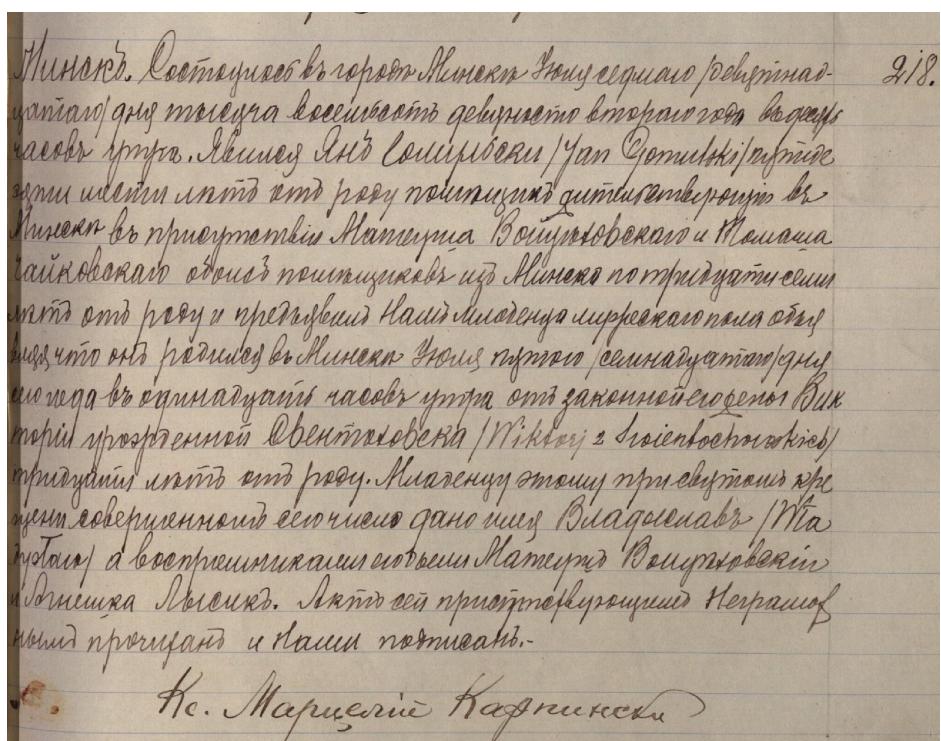
Ryc. 4.2.20: Akt chrztu Ludwika Gomulskiego - par. Mińsk Mazowiecki 1886 rok (386/1886) [12].

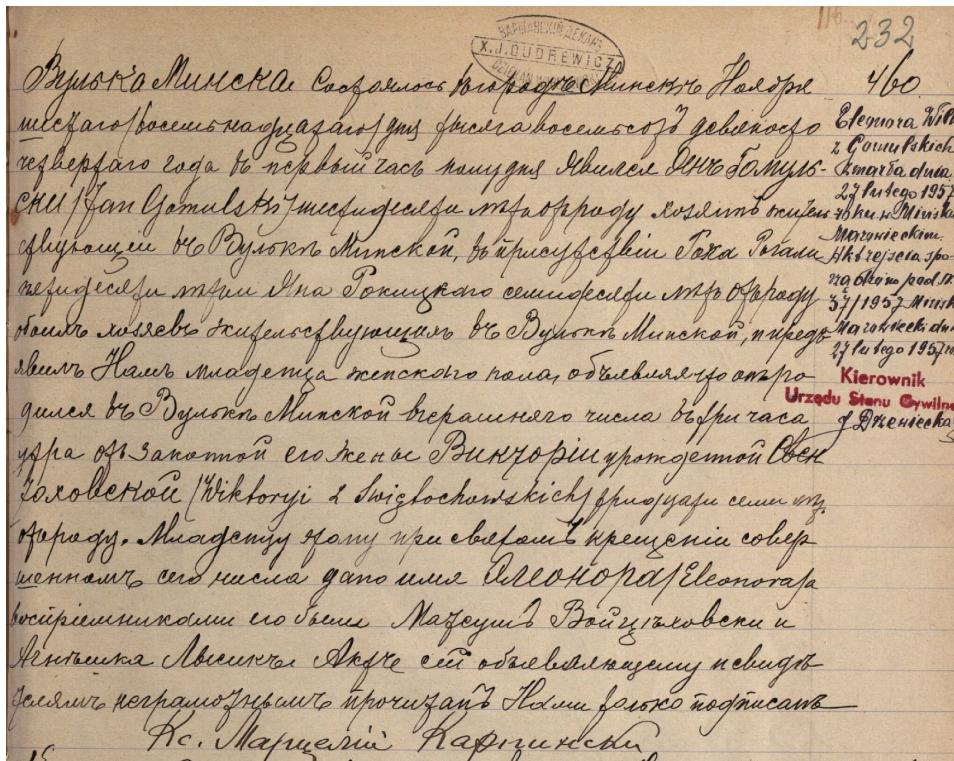
Ryc. 4.2.21: Akt chrztu Franciszka Stefana Gomulskiego - par. Mińsk Mazowiecki 1889 rok (8/1889) [12].

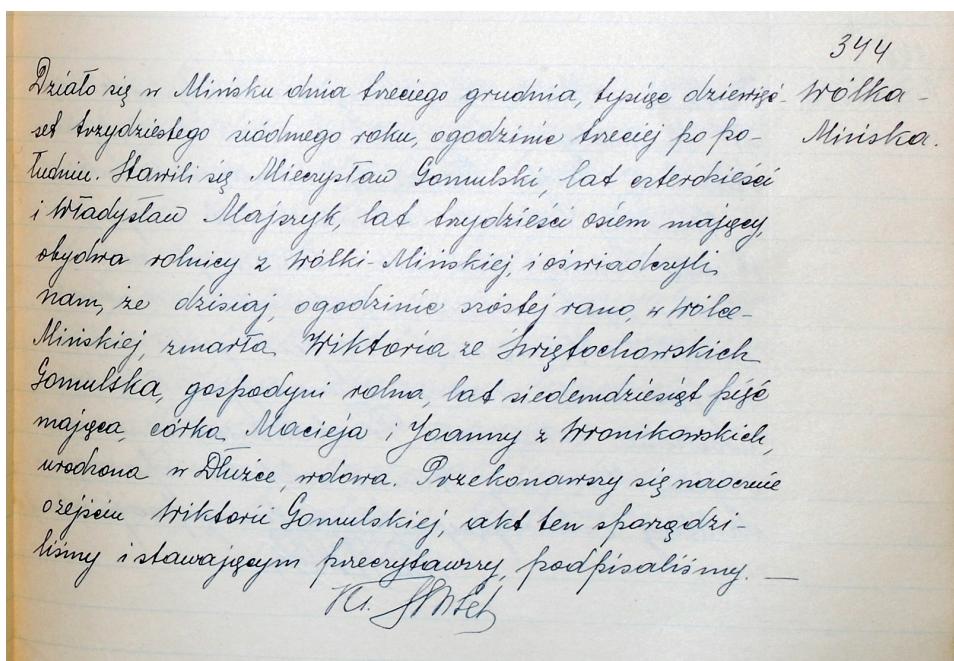
Ryc. 4.2.22: Akt chrztu Bezmiennej Gomulskiej - par. Mińsk Mazowiecki 1891 rok (124/1891) [12].

Ryc. 4.2.23: Akt chrztu Władysława Gomulskiego - par. Mińsk Mazowiecki 1892 rok (218/1892) [12].

Ryc. 4.2.24: Akt chrztu Eleonory Gomulskiej - par. Mińsk Mazowiecki 1894 rok (460/1894) [12].

Ryc. 4.2.25: Akt zgonu Wiktorii Gomulskiej z d. Świętochowskiej - par. Mińsk Mazowiecki 1937 rok (344/1937) [12].

Jan i Wiktoria Gomulscy po ślubie zamieszkali w Wólce Mińskiej, gdzie urodziła się ich pierwsza córka Marianna, od 1884 roku, przez około 10 lat mieszkali w Mińsku Mazowieckim, gdzie na świat przyszli Józef, Ludwik, Franciszek Stefan, Bezimienna oraz Władysław, po czym wrócili spowrotem do Wólki Mińskiej, gdzie urodziły się ich kolejne dzieci: Eleonorę, Mieczysław, Bronisław oraz Wanda, oraz gdzie oboje dożyli kresu swoich dni. Jan Gomulski zmarł 1 marca 1901 roku w Wólce Mińskiej, w wieku 65 lat, 5 miesięcy przed urodzeniem się jego ostatniego dziecka - córki Wandy. Dochował się on łącznie dwudziestu trojga dzieci z dwóch małżeństw, z czego wiemy, iż jedenaścioro z nich na pewno dożyło dorosłości. Wiktoria Gomulska zmarła 36 lat po swoim mężu, 3 grudnia 1937 roku w Wólce Mińskiej, w wieku 75 lat (patrz: ryc. 4.2.25).

Ryc. 4.2.26: Zdjęcie tablicy nagrobnej Jana Gomulskiego znajdującej się na cmentarzu parafialnym parafii pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Mińsku Mazowieckim (sektor: XIII, rząd: 15, numer: 18)

Potomkowie Jana Gomulskiego i jego dwóch żon, mieszkają do dnia dzisiejszego w Wólce Mińskiej, w Mińsku Mazowieckim oraz w okolicznych miejscowościach: w Karolinie, w Dłużce, w Arynowie czy w Targówku. Świadczą o tym liczne nagrobki na cmentarzu parafialnym parafii pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Mińsku Mazowieckim (ul. Kościelna 1, 05-300 Mińsk Mazowiecki), gdzie spoczywa wielu członków rodziny Gomulskich, zarówno bezpośrednich potomków Jana Gomulskiego, jak i potomków jego braci i sióstr.

Ryc. 4.2.27: Zdjęcie tablicy nagrobnej Wiktorii Gomulskiej z d. Świętochowskiej, Eleonorą Klimek-Wilk z d. Gomulskiej oraz Stanisława Klimka znajdującej się na cmentarzu parafialnym parafii pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Mińsku Mazowieckim (sektor: XVIII, rząd: 5, numer: 32)

Ryc. 4.2.28: Zdjęcie tablicy nagrobnej Zofii Wojdygii z d. Gomulskiej znajdującej się na cmentarzu parafialnym parafii pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Mińsku Mazowieckim (sektor: V, rząd: 14, numer: 12)

Ryc. 4.2.29: Zdjęcie tablicy nagrobnej Marianny Królak z d. Gomulskiej znajdującej się na cmentarzu parafialnym parafii pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Mińsku Mazowieckim (sektor: XVI, rzad: 26, numer: 14)

Ryc. 4.2.30: Zdjęcie tablicy nagrobnej Mieczysława i Marianny Gomulskich znajdującej się na cmentarzu parafialnym parafii pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Mińsku Mazowieckim (sektor: IX, rzad: 9, numer: 14)

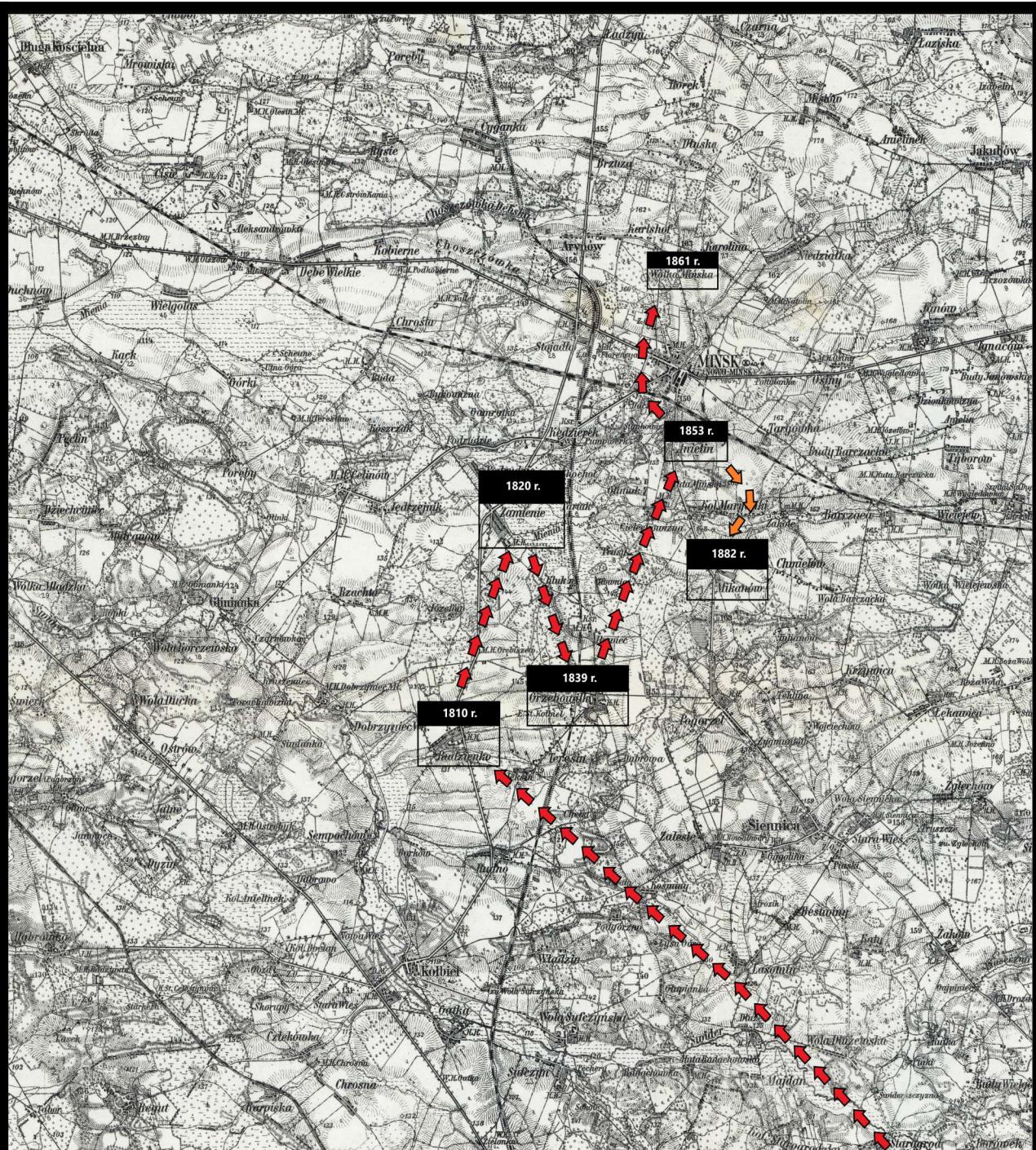
Ryc. 4.2.31: Zdjęcie tablicy nagrobnej Wandy Majsyk z d. Gomulskiej znajdującej się na cmentarzu parafialnym parafii pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Mińsku Mazowieckim (sektor: XI, rzad: 28, numer: 14)

Ryc. 4.2.32: Zdjęcie tablicy nagrobnej Anny Gomulskiej z d. Dobrzyńskiej oraz Stanisława Gomulskiego (żony i syna najstarszego syna Jana Gomulskiego - Józefa) znajdującej się na cmentarzu parafialnym parafii pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Mińsku Mazowieckim (sektor: XVIII, rzad: 1, numer: 6)

Ze wszystkich dzieci Jana Gomulskiego, najdalej od rodzinnej Wólki Mińskiej wyprowadził się drugi syn Jana z pierwszego małżeństwa - Stanisław Gomulski, który w okolicach 1896 roku stał się jednym ze współzałożycieli (razem ze swoimi stryjkami Michałem i Stanisławem), oddalonej o około 13 kilometrów na wschód od Wólki Mińskiej, wsi Desna (obecnie Desno).

Mikanów

Fragment mapy "Spezialkarte der österreichisch-ungarischen Monarchie" autorstwa Kaiserlich-Königliches Militär-Geographisches Institut z 1911 roku.

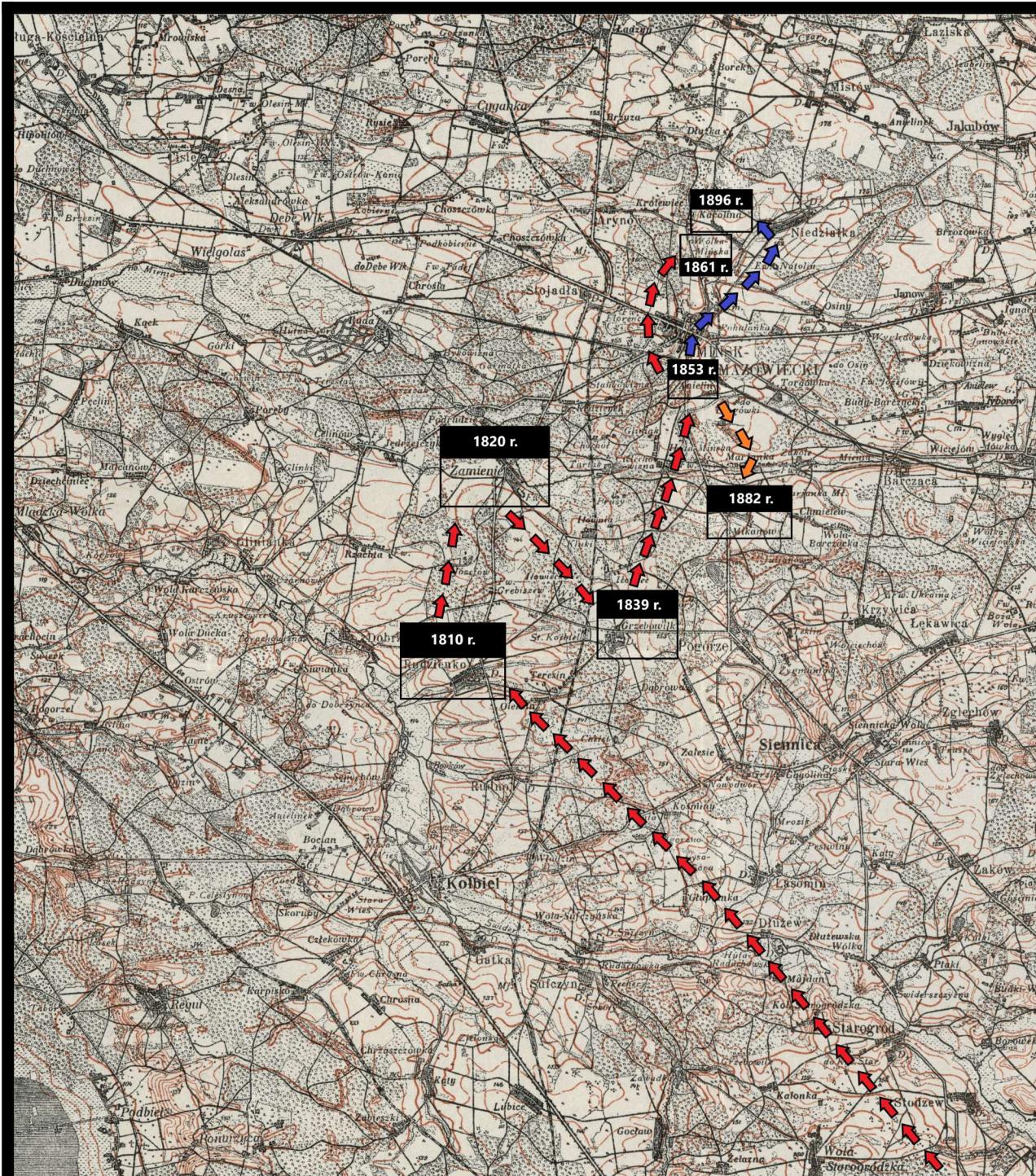
Mikanów, ws. i folw., pow. nowomiński, gm. i par. Mińsk. W 1827 r. 9 dm., 83 mk.

"Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich" Sulimierski F., Chlebowski B., Walewski W. [1885]

4.3. Mikanów: 1882 r. - 1894 r.

W bieżącym

Karolina

Fragment mapy "Mapa taktyczna Polski" autorstwa Instytutu Wojskowo-Geograficznego z 1933 roku.

4.4. Karolina: 1896 r. - 2025 r.

W bieżącym

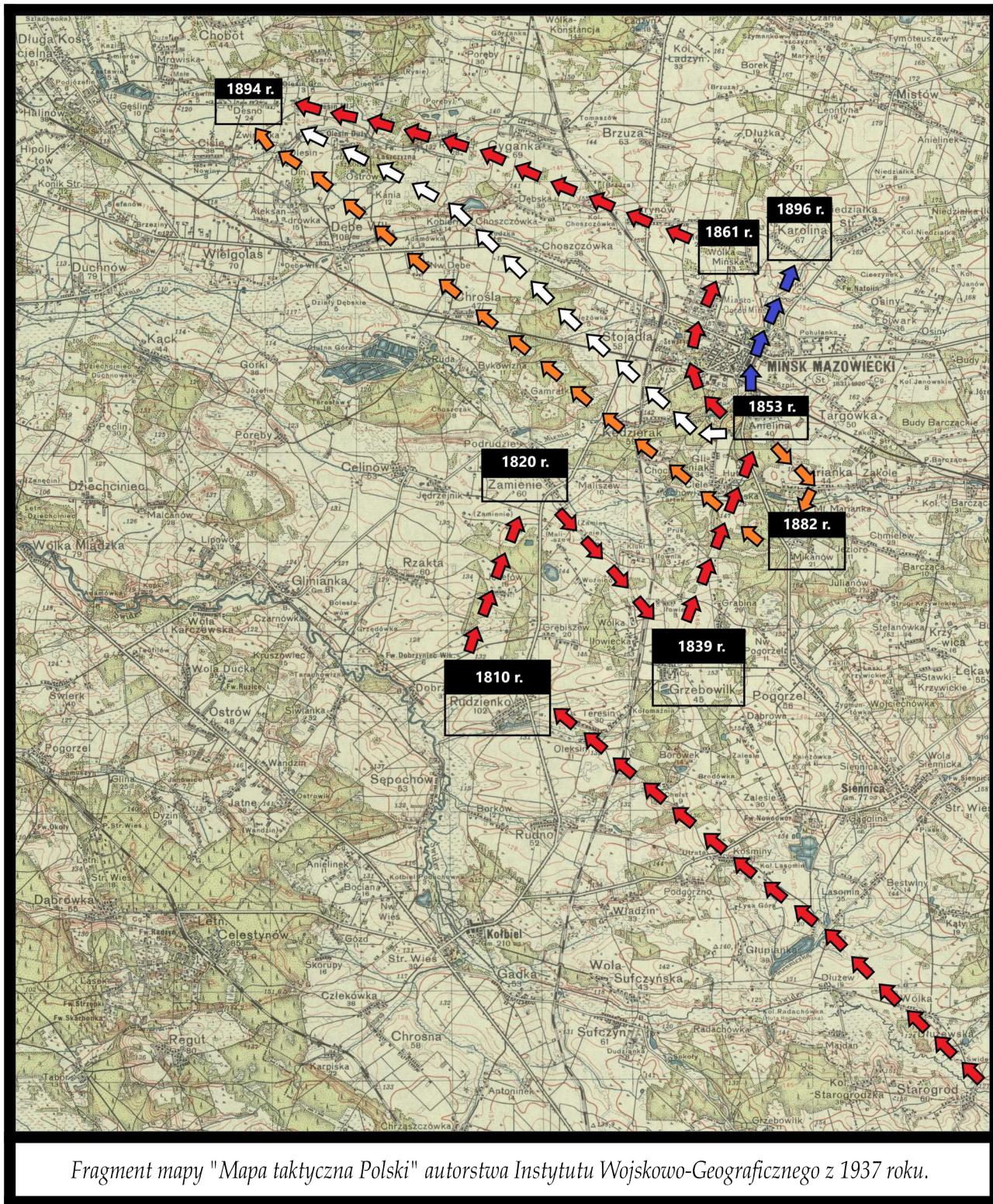

ROZDZIAŁ 5

Gomulscy z Desna

Desno

5.1. Desno: 1894 r. - 2025 r.

Zakończenie

Niniejsza

Bibliografia

- [1] Archiwum Skarbu Koronnego. ASK I - Rejestry Podatkowe. Sygnatura 72, *Rejestry pogłównego generalnego z różnych województw. 1662-1676.* Warszawa, Polska: Archiwum Główne Akt Dawnych, 2016.
- [2] Archiwum Skarbu Koronnego. Inwentarz oddziału PL, 1/7/3 (ASK Oddział XLVI). Sygnatura 148, *Lustracya starostwa osieckiego (k. 416 - 435).* Warszawa, Polska: Archiwum Główne Akt Dawnych, 2016.
- [3] Boczek A., „Dziewule 1441-1933”, Dostęp zdalny (2024-12-29): <http://www.dziewule.pl/index.html>, 2010.
- [4] Boniecki A., *Herbarz polski. Cz. 1, Wiadomości historyczno-genealogiczne o rodach szlacheckich. T.5.* Warszawa, Polska: Gebethner i Wolff, 1902.
- [5] Kłos, L. M., *Tradycja Mazowsza. Powiat miński. Przewodnik subiektywny.* Warszawa, Polska: Agencja Wydawnicza Egros, 2011.
- [6] Kuraś S. i Sułkowska-Kuraś I., *Zbiór dokumentów małopolskich. Część VIII. Dokumenty z lat 1435-1450.* Wrocław, Polska: Zakład Narodowy im. Ossolińskich - Wydaw. Polskiej Akademii Nauk, 1975.
- [7] Lubomirski, J. T., *Kodeks dyplomatyczny Księstwa Mazowieckiego, obejmujący bulle papieżów, przywileje królów polskich i książąt mazowieckich, tudzież nadania tak korporacyjj jako i osób prywatnych.* Warszawa, Polska: Gazeta Polska, 1863.
- [8] Lubomirski, J. T., *Księga Ziemi Czerskiej 1404-1425 poprzedzona wstępem historycznym.* Warszawa, Polska: J. Berger, 1879.
- [9] Łoyko F., *Skarb, T.1, Regestr pogłównego prowincji małopolskiej 1676.* Kraków, Polska: Muzeum Narodowe w Krakowie, Biblioteka Książąt Czartoryskich, 1779.
- [10] Pałucki, Władysław, *Mazowsze w drugiej połowie XVI wieku; Cz.1, Mapa, plany.* Warszawa, Polska: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1973.
- [11] Parafia rzymskokatolicka pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Mińsku Mazowieckim, „Akta stanu cywilnego gminy Mińsk Mazowiecki z lat 1810 - 1825 (62/613/0)”, Dostęp zdalny (2024-12-29): <https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/en/zespol/-/zespol/56785>, 2015.
- [12] Parafia rzymskokatolicka pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Mińsku Mazowieckim, „Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej w Mińsku Mazowieckim z lat 1826-1920 (62/231/0)”, Dostęp zdalny (2024-12-29): <https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/en/zespol/-/zespol/56408>, 2015.
- [13] Parafia rzymskokatolicka pod wezwaniem Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny w Wilczyskach, „Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Wilczy-

5.1. Bibliografia

- skach z lat 1810-1868 (35/1954/0)”, Dostęp zdalny (2024-12-29): <https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/en/zespol/-/zespol/4383>, 2015.
- [14] Parafia rzymskokatolicka pod wezwaniem św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Siennicy, „Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej w Siennicy powiat Mińsk Mazowiecki z lat 1826-1922 (62/208/0)”, Dostęp zdalny (2024-12-29): <https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/en/zespol/-/zespol/56386>, 2015.
- [15] Parafia rzymskokatolicka pod wezwaniem św. Stanisława Biskupa Męczennika i Anioła Stróżów w Zbuczynie, „Akta urodzenia od roku 1773 do 1781 w parafii Zbuczyn (62/241/0/1/155)”, Dostęp zdalny (2024-12-29): <https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/en/jednostka/-/jednostka/6080337>, 2015.
- [16] Parafia rzymskokatolicka pod wezwaniem św. Stanisława Biskupa Męczennika i Anioła Stróżów w Zbuczynie, „Akta urodzonych od roku 1701 do 1714 (62/241/0/1/151)”, Dostęp zdalny (2024-12-29): <https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/en/jednostka/-/jednostka/6080333>, 2015.
- [17] Parafia rzymskokatolicka pod wezwaniem św. Stanisława Biskupa Męczennika i Anioła Stróżów w Zbuczynie, „Akta urodzonych od roku 1714 do 1729 (62/241/0/1/152)”, Dostęp zdalny (2024-12-29): <https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/en/jednostka/-/jednostka/6080334>, 2015.
- [18] Parafia rzymskokatolicka pod wezwaniem św. Stanisława Biskupa Męczennika i Anioła Stróżów w Zbuczynie, „Akta urodzonych od roku 1729 do 1749 parafii zbuczyńskiej (62/241/0/1/153)”, Dostęp zdalny (2024-12-29): <https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/en/jednostka/-/jednostka/6080335>, 2015.
- [19] Parafia rzymskokatolicka pod wezwaniem św. Stanisława Biskupa Męczennika i Anioła Stróżów w Zbuczynie, „Akta urodzonych od roku 1765 do 1772 w parafii Zbuczyn (62/241/0/1/154)”, Dostęp zdalny (2024-12-29): <https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/en/jednostka/-/jednostka/6080336>, 2015.
- [20] Parafia rzymskokatolicka pod wezwaniem Świętej Trójcy w Kołbieli, „Akta stanu cywilnego gminy Kołbiel powiat Mińsk Mazowiecki z lat 1810-1825 (62/585/0)”, Dostęp zdalny (2024-12-29): <https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/en/zespol/-/zespol/56757>, 2015.
- [21] Parafia rzymskokatolicka pod wezwaniem Świętej Trójcy w Kołbieli, „Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej w Kołbieli powiat Mińsk Mazowiecki z lat 1826 - 1914 (62/457/0)”, Dostęp zdalny (2024-12-29): <https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/en/zespol/-/zespol/56631>, 2015.
- [22] Parafia rzymskokatolicka pod wezwaniem Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Pęcicach, „Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej Pęcice, zespół: 0221d, jednostka: 1909 / UMZ-1909, Katalog: Małżeństwa, Lata: 1909”, Dostęp zdalny (2024-12-29): <https://metryki.genealodzy.pl/id578-sy1909-kt2>, 2015.
- [23] Pawiński A., *Małopolska. T. 1.* Warszawa, Polska: Księgarnia Gebethnera i Wolff, 1886.
- [24] Pawlak K., „Historia dworu w Dziewulach”, Dostęp zdalny (2024-12-29): http://dziewule.pl/dwor_kpawlak.html, 2010.

- [25] Sulimierski F., Chlebowski B. i Walewski W., *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*. Warszawa, Polska: Kasa im. Józefa Mianowskiego, 1902.
- [26] Woliński M., *Herbarz szlachty Ziemi Łukowskiej na Lubelszczyźnie. Tom III*. Szczecin, Polska: CKH Wydawnictwo, 2017.
- [27] Zagórski, D., „Dom wdów. O dworku w Rudzienku i jego mieszkańców”, Dostęp zdalny (2024-12-29): <http://kolbiel.eu/historie/003/index.html>, 2020.
- [28] Zugaj, L., *Małe ojczyzny. Historia gminy Kołbiel*. Kołbiel, Polska: Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Kołbielskiej, 2006.
- [29] Żernicki-Szeliga E., *Der polnische Klein-Adel im 16. Jahrhundert nebst einem Nachtrage zu "Der polnische Adel und die demselben hinzugeretenen andersländischen Adelsfamilien" und dem Verzeichnis der in den Jahren 1260-1400 in das Ermland eingewanderten Stamm-preussen*. Hamburg, Niemcy: Verlag von Henri Grand, 1907.

Załączniki

Zbiór

I. Poziemscy spod Węgrowa

W bieżącym

II. Tkaczykowie z Dębego

W bieżącym

III. Zawadzcy spod Mińska Mazowieckiego

W bieżącym

IV. Piotrkowicze i Okrzejowie z Dębego

W bieżącym

